RODOLFO MARZANO • GIORGIO CAPUANO

CÎȚIVA MAIGRET ITALIENI

REDOLFO MARZANO & GIORGIO CAPUANO

Câțiva Maigret italieni

Coperta: MIHAI MĂNESCU

RODOLFO MARZANO
GIORGIO CAPUANO
I MAIGRET ITALIAN!
© U. Mursia & Co., Milano, 1967

Rodolfo Marzano și Giorgio Capuano

CÂȚIVA MAIGRET ITALIENI

În românește de Ion Tameș

Colecția ENIGMA
Editura UNIVERS
București, 1973

PREFAȚA EDIȚIEI ITALIENE

Când a trecut prin Milano - parc-a fost ieri, deși s-au scurs atâția ani - scriitorul Peppino Marotta a venit să mă caute.

— Du-mă la tribunal, mi-a cerut.

Ne-am dus împreună, am coborât treptele de marmură, schimbând doar câteva păreri, din când în când, căci pe scările acelea nesfârșite, dacă vorbești mult riști să-ți pierzi răsuflarea; am străbătut coridoarele lungi, întotdeauna aglomerate la anumite ore și pustii la altele, și am intrat apoi într-o aulă.

Marotta s-a așezat într-un colț de unde nu lăsa să-i scape nimic din tot ce se petrecea în fața lui, din figurile persoanelor, din discuții. Era atât de mișcat încât ba îi dădeau lacrimile, ba râdea pe ascuns de-i venea să-și muște mâinile, ba se agita și suferea la auzul acuzărilor, ori tremura emoționat în fața argumentelor apărării și rămase palid și istovit în așteptarea sentinței; la sfârșit, a plecat pe jumătate distrus.

— Doamne, Doamne, mi-a spus, ce teatru!

Apoi mi-a cerut să-i dau să citească dosarul unei pricini.

— Doamne, Doamne, ce teatru! a repetat.

După aceea a comentat întâmplarea, a vrut să știa ce gândesc eu, a scos din paginile acelea moarte o mulțime de adnotări, de amănunte, de figuri, de chipuri întunecate, a descoperit dimensiuni noi și mai umane, semnificații neașteptate.

— Peppino, ce avocat mare ai fi putut să fii, i-am mărturisit.

— Nu, nu, mi-a răspuns, eu sufăr numai cât inventez și scriu anumite lucruri, sufăr când le văd și le discut, imaginează-ți ce-ar fi însemnat să le și trăiesc. Răul este unul singur, a adăugat apoi, lovindu-se cu palma peste frunte, anume că noi lăsăm fantezia să lucreze aici, înăuntru, construim totul cu creierul, fabricăm în cap și nu vedem nimic cu ochii. Suntem orbi. Ori materialul este în întregime aici, în jurul nostru. Se înalță, ne sufocă, ne spune „ia-mă și fă din mine ce vrei", iar noi, trufași și pretențioși, ne încăpățânam să lucrăm numai din imaginație, pentru că realitatea, da, domnule, realitatea așa cum este ea, nu ni se pare satisfăcătoare, o considerăm săracă, redusă, cenușie, monotonă. Apoi, deodată - fluturăm dosarul - găsești un caz real care este o mină, o mină de aur curat și care conține totul, fără a exclude sau excepta nici un ingredient, și atunci îți dai seama că destinul are mai multă fantezie decât toți autorii antici și moderni la un loc.

Și-așa, recitind acum paginile pe care le prezint cititorilor, amintirea lui Marotta îmi revine în minte. Adevărul este următorul: realitatea e mai puternică decât fantezia oricui știe să privească în jurul său.

Un Simenon, în cea mai bună formă a lui, nu ar fi fost de ajuns ca să inventeze toate aventurile trăite de oamenii poliției noastre. Maigret este un personaj al cărui succes inexorabil a fost determinat de un anumit stil, de un mod al său de a înfrunta lumea delictului, de faptul că investighează cu psihologia sănătoasă a omului cinstit, de rând, stimulându-și imaginația cu o cană de bere în fața unei mese bine garnisite, tandru și plin de afecțiune față de doamna Maigret, om simplu și familial, om cu aer de funcționar doar în măsura în care e necesar să justifice titlul profesiei sale.

În această carte, cronică autentică și zguduitoare a luptei împotriva crimei, protagoniștii sunt extrem de numeroși. Fiecare este un personaj, un mare și autentic personaj legat de faptele cele mai incredibile, de situațiile cele mai absurde, de enigmele cele mai ciudate. Dar totul este adevărat și totul s-a întâmplat în realitate. Iar de fiecare dată, pentru a descoperi vinovatul, s-au folosit mijloace variate, experiențe diverse și s-au adaptat metode tehnice diferite.

În cazul fiecărui delict, fondul și mediul înconjurător au fost altele, fiecare întâmplare având cadrul său specific. Se realizează astfel o călătorie neobișnuită în lumea necunoscută a criminalității, se revelează caracteristici neașteptate și variate de la regiune la regiune, trăsături care-și au rădăcina în obiceiuri, în tradiții îndepărtate.

O Italie „neagră” servește drept scenariu acestor pagini. Ceea ce seamănă cu capitolele unui roman polițist, fabricat de cel mai abil și plin de imaginație romancier, constituie de fapt documente autentice ale unor vieți trăite.

Și mai presus de toate - este bine să se știe - în aceste pagini vi se povestește despre sacrificiile, abnegația și pasiunea cu care operează poliția pentru apărarea societății și populației.

Chiar și astăzi, mulți ignoră sau, mai rău, preferă uneori să ignore, în interesul unor speculații politice mărunte, recunoștința pe care o datorăm Maigretilor noștri, asimilați eroului din cărțile lui Simenon nu prin retorica obositoare a triumfului infailibil, ci prin satisfacția onestă de a-și fi îndeplinit datoria.

GIOVANNI BOVIO

LĂMURIRE

Ideea de a scrie această carte s-a născut în timpul unei reuniuni la redacția revistei *Tribuna Ilustrată*. Abia se încheiase procesul în recurs al lui Fenaroli și judecătorii admiseseră în unanimitate existența delictului descoperit în mod abil de lucrătorii poliției, care îi adăugaseră un mozaic întreg de indicii și probe. În același timp, apărea la televiziune Gino Cervi în costumul comisarului Maigret, „creația" franceză a lui Georges Simenon.

— De ce - ne-am întrebat - „genul polițist" a fost întotdeauna și continuă să fie un privilegiu al autorilor străini, în special francezi și anglosaxoni? Figura blândă și umană a comisarului Maigret nu s-ar putea oare adapta oricărui comisar de-al nostru din Siguranța Publică? Ca și metodele sale de a conduce anchetele? Doar Simenon însuși a recunoscut deschis că interpretul ideal al personajului său a fost, până astăzi, Gino Cervi, adică un actor italian.

De aici ideea seriilor de cronici „Câțiva Maigret italieni", care, comparativ cu literatura polițistă străină, oferă mai mult decât orice o inovație interesantă în informarea publicului asupra modului strălucit în care au fost rezolvate cazuri adevărate și zguduitoare din „viața subterană" italiană, al căror protagoniști reînvie sugestiv în mintea oricui a citit cronicile mai recente.

Astfel, în *Tribuna Ilustrată* a început să apară săptămânal câte un „Maigret italian"; o povestire reală dar și plină de suspense, rod al colaborării dintre un ziarist și

un scriitor de romane polițiste. Nu a fost simplu să-i convingi pe funcționarii poliției să îmbrace veșminte de eroi.

Așadar, este de datoria noastră să mulțumim unui coleg ziarist, Gilberto Regini, care a reușit, în ce privește prima parte a acestor povestiri, să spargă gheața dintre noi și comisarii de la Siguranță, și să se dovedească un colaborator abil și prețios.

R. M. și G.C.

Notă: La sfârșitul fiecărui episod se specifică numele funcționarului de la Siguranța Publică Italiană care a avut rolul principal în rezolvarea cazului respectiv.

O MĂRTURISIRE REVELATOARE

Un caz cu adevărat zguduitor, nu numai pentru că e vorba de o crimă misterioasă, ci și pentru repercusiunile imediate pe care le-a avut la Vatican și în cercurile diplomatice acreditate pe lângă Sfântul Scaun. Nu se întâmplă în fiecare zi ca menajera unui cardinal să fie asasinată chiar în locuința acestui înalt prelat. Și, totuși, Virginia Catini, o femeie măruntă, în vârstă de șaizeci da ani, în serviciul cardinalului Vincenzo La Puma, domiciliat în Roma, Strada Ugo Bassi, numărul 4, a fost atacată și strangulată cu o bucată de sârmă. Cadavrul fusese după aceea vârât sub o scară și ascuns pe jumătate.

Mă găseam de puțin timp la locul crimei, împreună cu colaboratorii mei, lucrătorii echipei de criminalistică, fotografi, obișnuita asistență ocazională în astfel de situații și, chiar după primele cercetări sumare, mi-am putut da seama că mobilul crimei fusese furtul; lipseau numeroase obiecte a căror existență putea fi ghicită, chiar dacă nu le văzuseși înainte, și imediat am avut confirmarea că printre altele, fuseseră furate din apartament zece bancnote de câte o mie lire (sumă însemnată dacă avem în vedere că ne aflam în 1941), câteva medalii italiene și străine și două sipete ce conțineau relicve. Oricum, prada ar fi fost mai însemnată dacă hoții nu ar fi fost deranjați de sosirea neașteptată a unei călugărițe.

Aceasta tocmai se afla în fața mea și o interogam. Era încă buimăcită și, grijuliu să n-o obosesc, i-am propus să întrerupem discuția și s-o reluăm mai târziu. A refuzat

însă; era o femeie dârză care dorea să colaboreze cu justiția.

— Mulțumesc, soră. Vreți să-mi spuneți numele dumneavoastră?

— Sora Claudia Messineo.

— Povestiți-mi, vă rog, faptele așa cum le știți.

— Aparțin unui institut vecin, care comunică cu acest apartament; am fost autorizată să vin aici chiar și în lipsa Eminenței-Sale pentru motive ce privesc serviciul meu. Iată din ce cauză am dat peste hoți. Am nimerit în momentul când devastau casa. Omul cu care m-am ciocnit pe coridor nu mi-a dat răgazul necesar să deschid gura. Pentru a mă împiedica să țip, m-a atacat, iar după ce m-a lovit puternic, m-a trântit și m-a lăsat leșinată pe ciment. Trebuie să fi rămas câtva timp în stare de inconștiență. Când mi-am revenit, nu mai era nici urmă de hoți… Abia atunci mi-am adus aminte de sărmana Virginia Catini, și m-am întrebat ce s-o fi întâmplat cu ea.

— Ați vorbit de „hoți”. Erau prin urmare mai mulți?

— N-aș putea să jur. Înainte de a mă prăbuși însă, am avut impresia că am zărit un alt individ în spatele primului.

— Ați putea să mi-l descrieți pe cel care v-a atacat?

— Nu, abia de l-am zărit. Pot să spun că era tânăr și purta o uniformă de soldat.

Soldat. Afacerea se complica; aruncându-mi privirea spre doctorul Marrocco (colaboratorul meu, pe atunci comisar adjunct) mi-am dat seama că și el gândea ea și mine. Ne aflam în plin război, în august 1941, iar regiunea era înțesată de militari de toate gradele și provenințele.

— Clasicul ac în carul cu fân, șopti Marrocco.

— Din păcate, am confirmat eu, descurajat.

Erau vremuri grele și în oraș avusese loc o impresionantă întețire a violențelor și jafului. Indivizi, care nu se mai sinchiseau nici să-și ascundă fața, pătrundeau în apartamente dându-se drept lucrători de întreținere, sau

asaltau cetățeni pașnici pe stradă, în plină zi, luându-le până și ultimul ban. Acum, soldații ne mai lipseau!

I-am mulțumit sorei Claudia rugând-o să rămână la dispoziția mea - era singurul martor pe care îl aveam - și am continuat cercetarea amănunțită a apartamentului. La un moment dat, când am mișcat o mobilă din vestibul, un petic alb mi-a atras atenția. M-am aplecat și am văzut că era vorba de o bucățică de hârtie pe care fuseseră mâzgălite câteva cuvinte. Fuseseră scrise de cineva mai puțin familiarizat cu condeiul, iar cuvintele erau aproape indescifrabile. Am deslușit ceva, dar am vrut să am și confirmarea lui Marrocco.

— După tine, l-am întrebat întinzându-i hârtia, ce dracu scrie aici?

Încruntă fruntea și se cufundă în cercetarea foiței.

— Păi, nu mi se pare prea greu, observă el. Iată ce spune: „Eminență, am venit de departe (*lontano*) și don Girolamo…”. Nimic altceva.

— Ești sigur că scrie „*lontano*”?

M-a privit surprins.

— De ce, tu nu?

— Mă tem că nu. Litera „l” ar putea să fie un „C”- mare, „n” un „u” și „o” un „a”.

— Și ce rezultă în cazul ăsta?

— Cautano.

— Ce înseamnă asta?

— O localitate.

— Minunat. Adevărul e că nu sunt prea tare la geografie. Unde se află Cautano?

— În provincia Benevento. E o localitate de munte.

— Înclin să cred că ai dreptate. Militarii în trecere prin Roma sunt în majoritate meridionali. Ar merita să controlăm.

— Bravo, tocmai la asta mă gândeam. Ia-ți câțiva agenți și du-te de caută persoana ce ne interesează.

— De acord…

Am extins cercetările în tot cartierul și, pe baza declarațiilor sorei Claudia, am cercetat dacă nu cumva, observase cineva un soldat însoțit de o altă persoană, în preajma locuinței cardinalului La Puma. În zilele acelea casa era goală, deoarece înaltul prelat se găsea în afara Romei, iar fratele Antonio Aimetzana, secretarul cardinalului, era de asemenea plecat. Hoții avuseseră deci un prilej nimerit pentru a-și îndeplini actul temerar, în urma căruia sărmana Virginia își pierduse viața. Am găsit-o pe biata femeie cu mâinile și picioarele legate cu un cablu electric, și cu un colț din propriul ei șorț îndesat în gură; moartă prin strangulare. Știuseră oare cei doi delincvenți că o vor găsi singură în apartament? Dar cui îi putea da prin cap să atace casa unui cardinal? Cineva care cunoștea interiorul locuinței? Un furnizor? Ipotezele se învălmășeau, însă nu erau susținute de nici o probă. Într-adevăr, cineva ne-a declarat că văzuse un soldat și un civil în apropierea străzii Ugo Bassi, dar ținând seama de faptul că putuseră foarte bine trece drept două persoane inofensive, n-am reușit să obțin nici măcar o descriere sumară a lor.

Oamenii trimiși la Cautano s-au întors cu o listă lungă de militari din localitate aflați vremelnic la Roma și, cu această listă în mână, am început o laborioasă și răbdătoare operă de cercetare. După o săptămână încheiată, am fost nevoiți să constatăm că nu obținusem nici un rezultat în legătură cu suspecții posibili.

Vestea crimei stârnise mare senzație atât din cauza cruzimii delictului cât și datorită personalității cardinalului La Puma; ziarele publicau dări de seamă zilnice, chiar printre cele mai importante cronici de război, iar eu știam că opinia publică aștepta să se facă dreptate. O sarcină dificilă, vă repet, datorită lipsei de indicii, de amprente digitale, de date privind înfățișarea vinovaților; totuși, trebuia să căutăm neobosit, cu încredere continuă,

momentul favorabil, împrejurarea care ne-ar fi putut indica cel mai bun drum de urmat.

Am luat măsura verificării unei liste întregi de persoane care, pentru un motiv sau altul, veniseră în contact cu casa cardinalului și, într-o bună zi, procedând prin eliminare, am ajuns să examinez situația unui anume Alberto Terribili, șofer la un garaj din strada Monserrato 28, domiciliat în strada Giulia 87. Omul locuise în cartierul Monteverde, Bulevardul Gianicolense, și cunoștea casa cardinalului întrucât îi transportase cărbuni de la societatea Romana Gas.

Investigațiile efectuate au stabilit că șoferul ducea o viață peste nivelul propriilor posibilități, informație care mi-a stârnit curiozitatea la maximum. Am ordonat să fie supravegheat cu strictețe și, după o serie de filări efectuate cu multă abilitate, am constatat că avea relații de prietenie cu un militar, pe nume Giovanni Stacchini, născut la Castiglione de la Peseaia (Grosseto), în vârstă de 25 de ani, soldat aflat în serviciul Autocentrului 8 Roma, strada Flaminia, în apropierea Câmpului Apollodor.

Am efectuat și asupra sa cercetări discrete, în urma cărora m-am convins că amândoi prietenii nu aveau cazier. Mi-a atras însă atenția faptul că familia lui Stacchini - alcătuită din soție și doi copii, stabiliți la Follonica - ducea o viață îmbelșugată, deși nu dispuneau de mijloace personale, iar surprinderea mea a sporit când am aflat că Stacchini era cel care trimitea sume însemnate soției. În ceea ce-l privea, soldatul nu-și refuza nimic, cheltuia cu o ușurință excesivă, deși presta serviciul militar.

De unde luau atâția bani Terribili și Stacchini? Poate că ei erau cruzii asasini ai sărmanei Virginia! Între timp, cu ajutorul peticului de hârtie găsit în vestibul, am încercat să verific în arhivele poliției identitatea celor doi. Dac-aș fi găsit iscăliturile respective, aș fi avut posibilitatea să le controlez caligrafia, comparându-le cu scrisul din bilet. Din

păcate, această operațiune s-a soldat cu rezultate negative.

Ne aflam în pragul iernii, la patru luni de la săvârșirea crimei, și nu aveam nici o pistă concretă. Primisem însă dispoziții să continuăm supravegherea lui Terribili și a lui Stacchini, iar în ziua de 2 decembrie 1941 am fost informat că cei doi s-au întâlnit pentru a treia oară într-o săptămână cu Remo Bonifazi, administratorul barului Augusteo, din Corso Umberto 96, și că au discutat îndelung într-o sală retrasă a localului. Ce aveau cei trei de împărțit? Oricum, eram convins că aveau multe de ascuns, dar îmi trebuiau probe mai înainte de a trece la o arestare care ar fi putut compromite totul.

I-am arătat sorei Claudia fotografia lui Stacchini dar nu a putut recunoaște în el pe soldatul care o atacase, astfel că m-am dus să discut cu ofițerii Autocentrului. Aveam nevoie de o probă de scris a militarului și voiam cu orice preț s-o procur. Locotenentul de la pichet s-a oferit imediat să mă ajute dar, cu toate strădaniile sale, n-a reușit să găsească ceva scris de Stacchini.

— Nu-i nimic, mi-a spus după ce a răscolit maldăre de fișe. Lăsați pe mine.

Nu știam ce-avea de gând să facă, dar l-am lăsat să acționeze cum credea el de cuviință. La invitația lui, m-am ascuns într-o încăpere alăturată, iar locotenentul a trimis un planton să-l cheme pe ostaș; când acesta s-a prezentat, i-a pus un chestionar în față, pe masă.

— Ia și semnează aici!

— Ce-i asta? întrebă Stacchini, neîncrezător.

— M-ai întrebat dacă-i posibil să obții un permis, excepțional, nu? Ei bine, acesta este formularul. Semnează, pe urmă completez, eu restul.

— Oh, mulțumesc, domnule locotenent.

Se așeză și caligrafie cu greutate o semnătură, după care mulțumi încă o dată și ieși din birou. Imediat ce locotenentul m-a chemat, m-am întors în grabă. În cealaltă

încăpere, am așezat cele două scrisuri unul lângă altul și am izbucnit într-o exclamație de triumf grafia corespundea la perfecție.

— Ei, drăcie! exclamă ofițerul. Individul e un răufăcător?

— Răufăcător e puțin zis. Este vorba de o crimă săvârșită cu sânge rece.

— Nemaipomenit!… Vreți să trimit să-l cheme din nou? Presupun că mă veți scuti de prezența lui neplăcută.

— Un moment, trebuie să mai capturăm încă un individ.

Am telefonat la chestură și am ordonat ca Terribili să fie arestat înainte de a mirosi ceva și a se pregăti s-o șteargă, după care l-am rugat pe locotenent să-l cheme din nou pe Stacchini.

Acesta reveni, oarecum surprins de noua chemare, își plimbă privirea de la mine la ofițer, fără să înțeleagă, iar când am arătat cine sunt, invitându-l să mă urmeze, nu și-a schimbat expresia; o curtoazie încântătoare, nu altceva. De data aceasta însă aveam dovezi prețioase la mână și nu-mi păsa dacă „amicul” va nega totul. Urma să vedem care din noi doi avea o capacitate mai mare de a rezista; dacă dorea să fie interogat ore și zile întregi, ei bine, eram gata să-l satisfac Pusesem mâna pe doi criminali periculoși și nu aveam de gând să-i las să-mi scape.

Interogatoriile luate lui Stacchini pe de o parte și lui Terribili pe de altă parte au continuat până în ziua următoare, în două camere separate, într-o atmosferă de luptă acerbă, de rezistență și de stăruință; în cele din urmă, criminalii cedară. Natural, asupra lui Stacchini a avut o influență considerabilă existența peticului de hârtie scris, fără îndoială, de mâna lui, precum și faptul că o călugăriță era gata să-l identifice.

— Ai bruscat-o și ai lovit-o! i-am spus. Dar ea te-a văzut foarte bine și nu așteaptă decât să vină să depună mărturie!

— Nu este adevărat! Unde e, chemați-o aici!

— Fii pe pace, am să ți-o aduc! Acum e plecată din Roma, dar imediat ce vine, ai s-o vezi!

Nu era adevărat că sora Claudia era plecată din Roma și nu era adevărat că putea să identifice agresorul, însă amenințarea a avut efectul scontat. Cu Alberto Terribili, în schimb, a dat rezultate vechiul truc al „complicelui care a mărturisit totul”. Convins că Stacchini a „ciripit” cu adevărat, s-a lăsat și el antrenat în recunoașterea fățișă și a schițat un tablou al faptelor petrecute.

— Eu am organizat lovitura din casa lui La Puma, ne-a mărturisit. În toată treaba asta, eu am fost creierul, iar Stacchini brațul… El este un tip hotărât, dar ignorant și nu stă prea mult pe gânduri. Ajunge să-i spui ceea ce are de făcut, și e gata…

După ce au perfectat planul, cei doi complici au telefonat acasă la cardinal pentru a se convinge că prelatul și secretarul Ametzana sunt plecați, după care au bătut la ușă prefăcându-se că nu știu nimic de plecarea acestora, iar când menajera i-a anunțat de absența cardinalului din Roma, s-au arătat foarte decepționați.

— Îmi pare foarte rău, a exclamat Stacchini cu voce plângăreață, jucând un rol învățat dinainte. Speram să-i pot vorbi… Nu, nu-l cunosc, adăugă, răspunzând la o întrebare a femeii, dar parohul meu, don Girolamo, m-a trimis la dânsul pentru un ajutor… Da, am răbdare, am să trec în altă zi. Dacă nu vă deranjez, i-aș lăsa câteva rânduri…

Femeia a acceptat, îngrijindu-se să-i aducă o bucată de hârtie și un creion și permițându-le celor doi să intre în vestibul. Nu putea să prevadă că prin acel simplu gest își semnase condamnarea la moarte.

Stacchini s-a sprijinit de o mobilă pentru a mâzgăli faimoasa frază: „Eminență, am venit de departe și don Girolamo…” iar Terribili, profitând de faptul că menajera urmărea mișcările soldatului, i-a sărit în spate, bruscând-o,

imobilizând-o și legând-o cu cablul electric. Stacchini s-a grăbit să intervină, înfundând gura sărmanei cu propriul ei șorț, după care, văzând că femeia opunea o rezistență disperată, i-a încolăcit gâtul cu o sârmă și a strâns… Virginia Catini, slabă și în vârstă, a murit pe loc iar cei doi asasini au ascuns cadavrul sub o scară, ferindu-l de ochii indiscreți. Pe dată a început o căutare febrilă de bani și obiecte prețioase, însă înainte de a-și duce acțiunea la bun sfârșit, au fost deranjați de sosirea neașteptată a călugăriței Claudia Messineo. Scos din minți de furie, Stacchini i-a sărit în spate, poate cu intenția de a o ucide, însă Terribili l-a oprit la timp, nu dintr-un sentiment de omenie, ci pentru că zgomotul ar fi putut trezi bănuielile vreunuia din imobil.

— Cum ați părăsit locuința cardinalului? l-am întrebat pe Terribili.

— Fără greutate. Nimeni nu ne-a dat nici o atenție. Am urcat în camioneta pe care o parcasem în apropiere și am plecat foarte liniștiți.

Erau „liniștiți”, firește, cu un cadavru pe conștiință!! Dar nu era misiunea mea să cercetez ce se petrece în mintea lor; aceasta era sarcina psihiatrului care poate că nu ar fi putut, nici el, să înțeleagă…

— Unde sunt lucrurile furate? am întrebat.

— Nu erau prea grele. Adusesem camioneta în speranța să cărăm obiecte grele de mare valoare, care poate că se aflau în casă, însă sosirea călugăriței…

— Vorbește-mi despre Remo Bonifazi.

Terribili holbă ochii:

— Drace, știți și de ăsta?

— Da. Știm și de el.

— Unde este?

— La închisoare.

Era adevărat. Bonifazi fusese arestat de Echipa operativă, cu câteva zile în urmă, în cursul unei operațiuni

desfășurată într-un alt caz. Participarea sa la lovitura lui Stacchini și Terribili avea să contribuie la prelungirea detenției în pușcărie.

— Ce doriți să aflați? întrebă Terribili pe un ton de admirație.

— Totul.

Remo Bonifazi era tăinuitor; el primea obiectele furate de cei doi, pentru a le ascunde și a le vinde mai târziu.

În realitate, cei trei indivizi, cu ajutorul intermitent al unor răufăcători ocazionali, constituiseră o adevărată bandă care s-a făcut răspunzătoare de o serie întreagă de atacuri.

Bonifazi și nu Terribili era adevăratul creier al organizației, iar poziția sa de administrator al barului îi permitea să rămână în afara oricărei bănuieli, chiar în condițiile tăinuirii bunurilor furate și în calitatea sa de șef al bandei. De data aceasta însă, prin uciderea sărmanei Virginia, merseseră prea departe și au plătit greu datoria față de societate. Când dosarul a fost închis, agresiunile și furturile efectuate în plină zi au scăzut ca prin minune, ceea ce m-a determinat să presupun că și ceilalți hoți aparțineau bandei lui Bonifazi și că acum simțeau pământul fugindu-le de sub picioare. Eram fericit că am curățat orașul de răufăcători, iar dovezile de stimă și de respect pe care le-am primit de pretutindeni mi-au produs o legitimă satisfacție. De asemenea, vreau să adaug că în urma acestei operațiuni mi s-a conferit diploma pentru merite speciale.

O săptămână mai târziu, mă aflam la masa mea, răsucind distrat între degete biletul care a însemnat cheia întregului caz. Ce imprudență fatală din partea bandiților să uite peticul de hârtie înainte de a fugi! Mi-am aruncat pentru a nu știu câta oară privirea pe el și am suspinat: scria de fapt *lontano* (departe) și nu „Cautano”; câtă energie și cât timp pierdut inutil! Am ridicat din umeri și

mi-am repetat în sinea mea că o investigație este alcătuită și din astfel de inconveniente. Factori pozitivi și factori negativi. Totul constă în a nu te lăsa furat pe un drum greșit și în a nu privi faptele dintr-un unghi greșit; ceea ce contează sunt rezultatele, cel puțin așa am învățat eu la școala vieții.

(*Mario de Simone*)

CRIME ÎN FAMILIE

Dacă subofițerul Amadei nu mi-ar fi făcut în ziua aceea destăinuiri, probabil că afacerea ar fi rămas învăluită în mister, iar vinovații de cele două delicte ar fi scăpat de pedeapsa pe care o meritau. Abia ieșisem împreună de la comisariatul din San Lorenzo și ne îndreptam pe jos către strada Tiburtina când, deodată, mi-am dat seama că prietenul și colaboratul meu era întunecat la față; l-am întrebat ce-l frământă.

— Mi-am pus speranța într-o anumită recompensă, mi-a răspuns, și când colo am rămas cu buză umflată.

— Despre ce vorbești, omule? Explică-te mai bine.

— Am reușit să dau de urma hoțului care a furat cele cinci milioane în bonuri de tezaur, să recuperez banii și să-i restitui proprietarului legitim, când acesta din urmă a murit subit, lăsându-mă cu gura căscată. Promisiunea unei recompense a fost verbală… cui s-o cer acum?

— Cine era acest domn?

— Un om foarte bogat, pe nume Aldo Plazzi, reprezentantul firmei de mașini agricole „Caterpillar”, pentru Italia.

— Când a murit?

— La 19 decembrie 1944. Îmi amintesc bine, data mi-a rămas întipărită în minte. A căzut într-un puț.

— Cum așa?

— Da, în puțul unei proprietăți pe care o avea în strada Aurelia, din localitatea Parrocchietta și care purta numele „Vignaccia”. Tocmai repara motorașul unei pompe de apă

când și-a pierdut echilibrul și a căzut în puț de la o înălțime de șaptezeci de metri. A murit pe loc… Amadei dădu din cap, amărât. O întâmplare ciudată dacă ne gândim că Plazzi avea o frică teribilă de puț și că avea grijă întotdeauna să stea departe de el.

— Îmi pare rău pentru tine. O recompensă e totuși o recompensă.

— Mai ales în vremurile astea!

— Apropo, cine era hoțul bonurilor de tezaur?

— Fiul lui Plazzi, Mario.

M-am oprit dintr-o dată.

— Fiul lui? am repetat.

Eram cu adevărat surprins, mi se părea că povestea avea o notă discordantă, ceva care nu mă convingea.

— Unicul său fiu? am întrebat.

Amadei zâmbi disprețuitor și plin de amărăciune.

— Ehei! Plazzi era un tip foarte exuberant… Trebuie să se fi născut în vreo țară din Orient. Părea un pașă cu nenumărate soții și nu știu câți copii. Nu țin bine minte situația lui matrimonială, însă știu că era mai mult decât încurcată; soția lui se află la a doua căsătorie, și avea copii din prima; mai sunt niște copii născuți dintr-o legătură cu o secretară… treabă încurcată, ce mai! Ar trebui să lămurim afacerea la arhivă, acolo scrie totul.

— Bravo, asta-i o idee. Vrei să te ocupi tu?

— Desigur, am să vă aduc dosarul la birou. Cazul a fost închis cu circa patru luni în urmă…

Povestirea lui Amadei îmi stârnise curiozitatea, astfel că în momentul când am avut documentele în fața ochilor, m-am apucat imediat să le studiez cu cea mai mare atenție. Lucrurile se petrecuseră așa cum mi-a relatat Amadei: în dimineața zilei de 19 decembrie 1944, Aldo Plazzi. Împreună cu fiul său natural Eugenio Ciancotti, s-au dus la Vignaccia; după ce a zăbovit un scurt timp lângă puț pentru o reparație a motorului, cel dintâi și-a pierdut

echilibrul - poate din cauza unei amețeli - căzând și zdrobindu-se în fundul puțului. „Un accident nefericit”, au fost concluziile anchetei și cu această formulă autoritățile au încheiat cercetările.

Aldo Plazzi, care avusese șaizeci de ani când a murit, venise la Roma din orașul natal Russi, provincia Romagna, la vârsta de 15 ani, fără un ban în buzunar, și începuse să lucreze ca ucenic mecanic. Voința de a munci și ambiția nu i-au lipsit, iar la terminarea serviciului militar a reușit să deschidă un mic atelier pe cont propriu. Contractul prin care reprezenta firma „Caterpillar” i-a deschis drumul spre îmbogățire iar norocul l-a urmărit tot mai mult. Se pare însă că bătrânul „patriarh” nu avea câtuși de puțin intenția să-și distribuie banii între toți membrii familiei sale; gurile rele afirmau că Plazzi era pe punctul de a vinde tot ce avea, pentru a realiza o sumă apreciabilă pe care s-o ia în America, unde avea de gând să plece împreună cu domnișoara Bonfili - secretara lui, care-i dăruise întâi doi gemeni și apoi un al treilea băiat.

Viața particulară a lui Aldo Plazzi mă interesa și consideram că merită o examinare mai atentă, iar pe măsură ce avansăm în cercetările mele, ideea unei morți întâmplătoare îmi apărea tot mai îndoielnică.

Am continuat să investighez pe cont propriu, culegând informații de oriunde mi se oferea posibilitatea, și, în urma cercetărilor, am făcut o importantă descoperire asupra rudelor lui Plazzi. În martie 1945, o femeie de naționalitate greacă, doamna Karikilia Iconomupulos, în vârstă de 23 ani, născută la Patras și căsătorită în noiembrie 1943, fusese internată în spital în urma loviturilor primite de la Eugenio Ciancotti, fiul nelegitim al lui Plazzi; sărmana era însărcinată în luna a treia, iar internarea a durat zece zile. Ciancotti era soțul ei și, din câte se pare, o bătuse pentru a-i provoca un avort.

În acest stadiu am considerat utilă o primă întâlnire cu

cineva din familie și ardeam de nerăbdare să văd cum arată Ciancotti. Pentru moment n-am avut noroc, întru-cât mi s-a spus că e plecat la mare, dar la întoarcerea lui, câteva zile mai târziu, am reușit să-l întâlnesc și să am o discuție cu el. De la bun început nu mi-a plăcut felul său de a fi, deoarece încurca lucrurile și evita răspunsurile directe; în cele din urmă însă, rugat să se explice mai bine, s-a schimbat și a părut dispus să mă ajute.

— Nu cred că am să vă pot fi de prea mare folos, spuse el. Și eu aș dori să aflu unde a dispărut soția mea clar, din păcate, nu știu nimic.

— Când ați văzut-o ultima dată?

— În casa mamei mele, piața Prenestino, 79. Ne-am întâlnit acolo.

— Ce înseamnă „ne-am întâlnit”? Doamna nu locuiește cu dumneavoastră?

— Nu, stă în strada Rocco Priora 6. Locuiește separat, cu fiica noastră Apollonia, în vârstă de 18 luni.

Treaba mi se părea încurcată, însă n-am făcut observații ci m-am limitat la întrebări:

— Cum se numește mama dumneavoastră?

— Apollonia Zanzi. Fetiței i-am pus numele bunicii.

— Drăguț din partea dumneavoastră, am comentat eu. Continuați, vorbiți-mi de întâlnirea aceea,

— Karikilia a luat masa de prânz în casa mamei mele, după care eu și sora mea Filomena am condus-o o bucată de drum. Ne-am despărțit la Porta Maggiore, unde i-am dat patruzeci de mii de lire pentru cheltuieli. De atunci n-am mai văzut-o.

— Și n-ați căutat-o?

— Nu…

Ciancotti ezită, se prefăcu a face eforturi pentru a se hotărî să răspundă și continuă cu voce joasă, în semn de părere de rău:

— Karikilia este o femeie rea, a făcut din viața noastră

un infern.

— De ce nu v-ați despărțit?

— Păi, practic ne-am despărțit, chiar dacă nu în mod legal… Spunea mereu că vrea să se întoarcă în Grecia, dar nu era adevărat. Sunt convins că și-a găsit vreunul. Da, în mod cert avea un amant.

— Oricum, am răspuns sec, nici dumneata nu te-ai comportat bine. Ai bătut-o de-ai băgat-o în spital, dacă nu mă înșel.

— Oh! a fost un incident blestemat… Urmarea unei crize de nervi datorate sâcâielilor ei… Mi-a părut însă nespus de rău și m-am dus de i-am cerut iertare…

— La spital?

N-a răspuns imediat, ferindu-se de o capcană, apoi spuse cu precauție:

— Nu, acasă, pe la sfârșitul lui mai. I-am cerut să se întoarcă și să locuim împreună, însă m-a refuzat.

Am reflectat un moment după care l-am întrebat:

— Deci, în momentul de față, soția dumitale a dispărut și n-ai făcut nimic pentru a o găsi. Știai că aveai obligația să anunți dispariția la poliție?

Era mai șmecher decât îl crezusem. Schiță un ușor zâmbet virtuos și dădu din cap în semn de adânc regret.

— Este primul lucru pe care l-am făcut! exclamă. Puteți să vă informați, am trimis o scrisoare lungă la secția centrală cu toate amănuntele pe care le cunosc.

Nu mai aveam întrebări de pus și l-am lăsat. Că nu spunea adevărul reieșea din faptul că toate cunoștințele familiei, interogate de mine, declaraseră că grecoaica era de-a dreptul îndrăgostită de soțul ei și că, departe de a avea un amant, accepta docilă o serie întreagă de umilințe și privațiuni numai pentru a asigura fericirea micuței Apollonia.

În 1945, pe când se întâmplau toate acestea, munca noastră se desfășura în condiții extrem de grele; războiul

abia se terminase, țara era sfâșiată de fel de fel de suferințe, iar sarcina noastră de a investiga întâmpina uneori obstacole foarte greu de depășit; cu toate acestea, eram ferm hotărât să lămuresc până la capăt misterioasa dispariție a Karikiliei și, în acest scop, am trimis tuturor secțiilor de poliție fotograme cu cele mai recente fotografii ale femeii, în timp ce țineam sub supraveghere câteva sectoare ce-mi erau la îndemână, de la lagărele de refugiați - numeroase pe atunci - până la trotuarele bătute de „plimbărețe”; nu voiam să scap nici o posibilitate, nici măcar pe cea mai absurdă; însă, cu toate eforturile depuse, n-am reușit să găsesc nimic, nici măcar o urmă cât de mică. Grecoaica parcă se evaporase. Chiar în momentul când eram pe punctul de a renunța la inutila căutare, am fost anunțat de găsirea cadavrului unei femei. La început nu bănuiam că nenorocita pescuită de câțiva pescari din Ladispoli ar putea fi Karikilia, însă când am aflat că de gleznele moartei fusese agățată o bară de fier și că ceafa prezenta o contuzie puternică, m-am hotărât să fac imediat lumină. Hotărâre firească, pentru a avea conștiința împăcată, cu atât mai mult cu cât îmi aminteam de excursiile frecvente la mare ale lui Eugenio Ciancotti.

Concluziile medicilor legiști nu erau încurajatoare. Numai vârsta corespundea: „aproximativ douăzeci și cinci de ani”, însă în ceea ce privește restul, aveam prea puține temeiuri să tragem o concluzie. Datorită stării de putrefacție înaintată a cadavrului, medicii legiști, în urma cercetărilor de laborator, au ajuns la concluzia că moartea necunoscutei avusese loc în urmă cu câteva luni, ceea ce îmi clătina serios castelul meu de ipoteze, întrucât exista certitudinea că doamna Karikilia fusese în viață cu cincisprezece zile înainte de găsirea acestui cadavru; prin urmare, nu-mi rămânea decât să supun unui minuțios examen puținele obiecte găsite asupra victimei; o mică brățară, un ceas de mână oprit la 12,10, un lanț cu o

cruciuliță, două inele și îmbrăcămintea - o rochie de mătase al cărei desen caracteristic mi-a rămas întipărit în minte.

Și totuși, instinctul îmi spunea să stărui pe această urmă și, cu prețioasa colaborare a oamenilor mei, m-am lansat cu forțe sporite în cercetări. De astă dată eforturile mi-au fost încununate de un succes deplin. Subofițerul Amadei, brigadierul Campagnoni, agentul Licato, brigadierul Tramontano și cu mine, am vizitat de mai multe ori casa în care locuise Karikilia Iconomupulos, dar n-am găsit nimic interesant, aceasta și din cauză că Filomena Plazzi, cumnata Karikiliei, cu o hotărâre cel puțin ciudată, încărcase și luase într-un camion tot ce aparținea grecoaicei, explicând vecinilor mai bănuitori că va restitui cumnatei ei toate lucrurile când aceasta va binevoi să se reîntoarcă. Am decis să mai pătrundem încă o dată în micul apartament, pentru a efectua o percheziție mai atentă și, deplasând fiecare mobilă în parte, am găsit un petic de mătase rămasă în dulapul în care Karikilia își păstrase hainele. Bucățica de mătase avea un desen perfect identic cu acela al rochiei înecatei. În același moment, a sosit și brigadierul Tramontano, transpirat și aprins la față:

— Au recunoscut-o, mă anunță cu sufletul la gură, arătându-mi lănțișorul cu cruciulița. Portăreasa și o vecină nu au avut îndoieli. Au recunoscut că acest obiect aparținea grecoaicei.

Puțin mai târziu, când am discutat cu alți chiriași din imobil, o doamnă mi-a mărturisit că grecoaica îi făcuse confidențe.

— Vă amintiți exact ceea ce v-a spus?

— Îi era frică, era tristă, amărâtă, trăia o perioadă de extreme frământări sufletești. M-a rugat să anunț poliția dacă n-o s-o mai văd timp de câteva zile.

— De ce n-ați făcut-o? Karikilia Ieonomupuios a dispărut

de câtva timp.

— N-am știut, eu am fost într-o excursie și abia m-am întors.

— Când ați avut această discuție cu ea?

— În ultimele zile ale lunii mai…

Eram în posesia tuturor datelor necesare, identificasem cadavrul și nu-mi rămânea decât să-l determin pe asasin să mărturisească. Mai întâi trebuia să-l întâlnesc pe medicul legist pentru a clarifica situația; la sfârșitul lunii mai, Karikilia era în viață, iar cadavrul a fost găsit la 17 iunie. Cum se împăcau aceste două fapte cu buletinul medical?

Și această dificultate s-a rezolvat mult mai ușor decât aș fi crezut: medicul legist a admis că, de fapt, cadavrul în cauză putea aparține unei femei decedate „de 15 zile până la două luni”.

În acest stadiu, am început acțiunea de căutare a lui Eugenio Ciancotti, care - după afirmațiile mamei sale - era plecat din Roma. M-am deplasat atunci la Ladispoli și, după o răbdătoare verificare a tuturor hotelurilor și pensiunilor, am reușit să dau de niște urme.

Patroana hotelului „Margherita” își amintea foarte bine că la 2 iunie o pereche tânără i-a cerut găzduire; tinerii erau însoțiți de un alt individ; patroana adăugă că în ziua de 3 iunie soțul s-a întors la hotel fără soție, arătând că aceasta a trebuit să plece pe neașteptate la Roma. Din păcate, hoteliera a omis să-i treacă în registru pe cei trei clienți, așa că n-am putut avea o confirmare a identității lor; însă, ca să fiu sincer, chestiunea nu mă mai preocupa atâta deoarece aveam convingerea că era vorba de Ciancotti și de biata fată din Grecia. Era evident că Ciancotti se folosise de un complice la săvârșirea crimei.

Ziua aceea a fost copleșitoare; începuse să se însereze și eu nu știam unde să-l caut pe presupusul criminal. M-am întors la Roma în cea mai mare viteză posibilă, oferită de mijloacele sărăcăcioase de locomoție de atunci, și m-am

prezentat din nou în Piața Prenestino, la doamna Apollonia Zanzi. Femeia era zgârcită în mărturisiri, mi-a spus însă că fiul ei trebuie să se afle în mod sigur la Ladispoli, la o cunoștință, într-o casă a cărei adresă mi-a dat-o. M-am gândit că era neapărată nevoie să-l iau pe Ciancotti prin surprindere, mai înainte de a fugi sau de a-și ticlui vreun plan de apărare și, urcându-mă într-un vechi camion ce aparținea unui comerciant din San Lorenzo, m-am întors la Ladispoli. Am plecat din Roma la zece seara și a fost nevoie de două ore pentru a parcurge cei patruzeci de kilometri distanță. Am reluat cercetările, însă fără rezultat. Dacă Ciancotti se găsea cu adevărat la Ladispoli, însemna că se ascunsese foarte bine… sau că maică-sa ne îndreptase pe o pistă falsă. La două noaptea m-am urcat iar în camion și în zori intram în Roma; m-am îndreptat direct spre Piața Prenestino, unde norocul mi-a surâs. Eugenio Ciancotti se afla în casa mamei lui. L-am invitat să mă urmeze la comisariat pentru informații cu privire la soția sa și a trebuit să se supună, deși cu multă neîncredere și cu evidentă teamă.

— Soția nu ți-a dat încă nici un semn de viață? l-am întrebat pe un ton de totală indiferență, în timp ce ne aflam pe stradă. Noi ne-am dat toată silința…

— N-ar fi trebuit să vă osteniți… a replicat el. Sunt sigur că Karikilia o să apară dintr-un moment într-altul. Într-una din zile, o să vedeți, o s-o găsesc acasă, la mama.

Ajunsesem la comisariat. Am intrat în birou, i-am oferit lui Ciancotti un scaun lângă masă, în fața mea, și i-am pus înainte fotografia cadavrului înecatei și peticul de stofă. Văzându-le, a îngălbenit, însă a știut să se stăpânească foarte bine și m-a privit cu o mină interogativă.

— Ce sunt astea?

— Am toate motivele să cred că femeia moartă este soția dumitale și că bucata de stofă e din îmbrăcămintea ei.

— Vă înșelați, Karikilia n-a avut niciodată o rochie

asemănătoare și cât privește pe sărmana aceasta… este de nerecunoscut.

Mă așteptasem să adopte tactica refuzului încăpățânat, însă eram gata să-l combat cu toată forța. I-am comunicat treptat descoperirile mele, pentru a-l face să înțeleagă că nu avea nici o șansă de scăpare și am continuat interogatoriul timp de mai multe ore. Când am ajuns amândoi la epuizare, l-am închis în camera de siguranță, în speranța că noaptea este un bun sfătuitor, însă Ciancotti, evident cuprins de spaimă, a scos o bară de fier de la masă și a încercat să scobească în dușumea în căutarea unei imposibile căi de evadare. Mișcare greșită și imprudentă, deoarece mi-a furnizat o ultimă probă a vinovăției sale; și în zilele următoare s-a menținut pe o poziție de apărare, negând totul, cu energia disperatului. Dar rezistența umană are o limită, așa încât, în cele din urmă, a cedat și el; l-am interogat cu rândul, eu și colaboratorii mei, ore și ore întregi până când omul a fost cuprins de un fel de criză nervoasă; a început să plângă, să sughițe și a recunoscut asasinatul tinerei grecoaice.

Karikilia Iconomupulos, fiica reprezentantului grec al unei firme care făcea comerț cu lichioruri, născută la Patras cu 23 de ani în urmă, căsătorită cu Ciancotti în noiembrie 1943, în timpul ocupației germane, fusese ucisă la un kilometru în largul lacului Ladispoli, în cursul unei plimbări cu barca, de către propriul ei soț și de cumnatul ei, Mario Plazzi. Acesta din urmă a fost arestat imediat, și i-am notificat acuzația de complicitate la crimă; l-am informat în plus că fratele său Eugenio îi pusese în sarcină nu numai ideea acestei crime ci și furtul celor cinci milioane în bonuri de tezaur, lăsându-l să înțeleagă că de la un astfel de om te poți aștepta la orice.

În fața acestor acuzații, tânărul s-a înfuriat ca o fiară:

— Scumpa noastră familie de nevinovați! strigă. Cele cinci milioane le-am luat eu, și poliția o știe, dar au fost cu

toții de acord! Când a fost de îndeplinit vreo acțiune murdară, nici unul nu s-a dat înapoi, niciodată!

Văzând că nu era nevoie să-i mai pun întrebări, întrucât se dezlănțuise, l-am lăsat să continue. A mărturisit că moartea Karikiliei a fost hotărâtă din mai multe motive:

— Eugenio nu voia un al doilea copil și ea era însărcinată… A bătut-o și a internat-o la spital, după care și-a exprimat regretele și a condus-o la Ladispoli… Dar femeia aceea trăncănea mult și reprezenta un permanent pericol…

În câteva cuvinte, sărmana a fost redusă la inconștiență printr-o lovitură la baza craniului, aplicată de către Plazzi, în barcă, iar Ciancotti s-a grăbit să-i lege bara metalică de glezne și s-o arunce în apă.

— Prin urmare, ați aruncat-o în apă când era încă în viață!

N-a răspuns imediat. A lăsat capul în jos și a murmurat morocănos:

— Nu știu… e posibil. Poate că da…

Acum aveam destule dovezi pentru a-i deferi pe cei doi criminali autorităților judiciare, însă mai înainte am ținut să vorbesc cu Apollonia Zanzi, sfătuind-o să mărturisească, dacă are ceva de spus. Evident că o subapreciasem, întrucât îmi răspunse rece că n-avea absolut nimic să-mi declare, iar când i-am comunicat ceea ce am aflat de la Ciancotti și de la Plazzi a exprimat doar o surprindere dezolată:

— Nu-i credeam în stare de așa ceva, a comentat ea. Oricum, dacă s-au făcut vinovați de crimă, aveți datoria să-i pedepsiți…

Istoria Apolloniei Zanzi merită să fie relatată pe scurt. Femeia, care în tinerețe pozase ca model pentru pictorii din strada Margutta, se căsătorise cu Pietro Ciancotti de la care a avut doi copii, Ida și Osvaldo. Soțul, proprietarul unui magazin de mașini agricole, a părăsit Italia în 1919 cu

destinația America și s-a întors în 1921 pentru a-și găsi nevasta însărcinată. Au urmat certuri înspăimântătoare, iar femeia îl acuză - nu pe nedrept - de a o fi părăsit singură cu copiii, fără mijloace de întreținere, din care cauză a trebuit să găsească un ajutor; astfel s-a adresat bogatului Aldo Plazzi, cu care a stabilit o legătură. Într-o seară, în prăvălia lui Pietro Ciancotti a avut loc o discuție mai violentă ca de obicei, la care a participat și Plazzi; cei doi bărbați s-au încăierat, iar Ciancotti a fost înfrânt... După un timp, femeia a adus pe lume pe cel de-al treilea copil, rezultat al legăturii ei cu Plazzi, pe care l-a declarat la oficiul stării civile sub numele de Eugenio Ciancotti. S-a mutat definitiv sub același acoperiș cu Aldo Plazzi și a mai avut cu el încă trei copii: Mario, Vallis, și Filomena. Anii au trecut, Plazzi a făcut închisoare pentru un trafic ilegal de valută, lăsând rezolvarea tuturor treburilor sale pe seama secretarei, o anume domnișoară Bonfili, care îi era și amantă și care îi dăruise o pereche da gemeni, iar mai târziu un al treilea copil. Oricum - amănunt foarte important - se pare că avea intenția să renunțe la toți și să plece în America împreună cu secretara și, în fața unei asemenea situații, întrebarea cea mai logică ce-mi răsărise în minte era: „Ceilalți i-ar fi permis?”. Faptul că Plazzi murise dădea un răspuns definitiv îndoielilor mele.

Trecutul Apolloniei Zanzi era tulbure; ca să nu spunem mai mult, fiii ei, Eugenio și Mario, tocmai îmi mărturisiseră o crimă... Cum să nu cred că se înțeleseseră cu toții să-l elimine pe Plazzi și apoi pe Karikilia? În situația în care mă aflam, nu puteam accepta ideea că dispariția lui Plazzi fusese pricinuită de o „întâmplare nefericită”. Omul acela a fost asasinat pentru că voise să emigreze, luând cu el toți banii. Cât privește pe Karikilia, sărmana nu fusese ucisă pentru că era însărcinată, ci pentru că știa prea multe; iată explicația frazei lui Mario Plazzi: „...trăncănea mult, reprezenta un permanent pericol”...

Cine ordonase asasinarea lui Aldo Plazzi? Apollonia Zanzi? Sau familia adunată în complet, reunită pentru a-și exprima propria părere, cel puțin prin vot?... Și cine a fost executorul material? Fiul preferat al Apolloniei, acel Eugenio pe care îl concepuse când era încă soția lui Pietro Ciancotti? Cine era judecătorul nemilos care dădea sentințele de moarte? Voiam s-o aflu cu orice preț! Mă aflam într-o poziție avantajoasă în urma mărturisirilor celor doi frați și trebuia s-o exploatez. Singura soluție era aceea de a-i face pe toți să coboare în scenă, de a-i înarma pe unul împotriva celuilalt, lăsându-i să înțeleagă că adevărul îmi era cunoscut și că singurul meu scop de acum încolo era de a nu face să sufere nevinovații - dacă existau.

I-am convocat la comisariat pe Filomena și pe Vallis Plazzi, le-am spus că situația este foarte gravă și că numai o sinceritate deplină îi poate salva; i-am lăsat să înțeleagă că cei doi arestați lansau acuzații în dreapta și-n stânga pentru a se dezvinovăți; am introdus-o apoi pe Apollonia Zanzi, urmată după puțin timp de Eugenio Ciancotti și de Mario Plazzi, și i-am confruntat pe toți.

Ideea a fost bună. N-a trebuit să aștept mult; au început să se certe violent între ei, Își aruncau acuzații reciproce cu scopul de a se dezvinovăți și, încet, încet, adevărul a ieșit la iveală. Singura străină de aceste fapte s-a dovedit a fi Filomena Plazzi; ceilalți erau cu toții implicați, iar mobilul întregii afaceri - cum îmi imaginasem - au fost banii lui Plazzi și teama de a fi înlăturați de la moștenire.

— Voia să mă părăsească și să plece în America cu târfa aceea! strigă Apollonia. Eu care i-am dat toată tinerețea mea.

— Taci! a întrerupt-o Mario Plazzi. Adevărul este că se săturase de tine! Dacă tu nu ți-ai fi găsit un amant, probabil că te-ar mai fi suportat.

Am aflat ceva mai târziu că, efectiv, Apollonia Zanzi avea un nou prieten, un feroviar; surprinderea mea a ajuns la

culme; mi se părea imposibil ca femeia aceasta să fie atât de inconștientă. Iată cum stăteau lucrurile: Aldo Plazzi nu ascunsese față de nimeni intenția lui de a pleca împreună cu Bonfili, după ce va fi realizat o anumită sumă de bani, și declarase că Apollonia și Eugenio n-or să primească nici o centimă de moștenire; cu aceste cuvinte și-a semnat propria condamnare la moarte. Tot așa păți-se și sărmana Karikilia când, într-o seară, chinuită de samavolnicia și răutatea Apolloniei și a lui Eugenio, disperată și înlăcrimată, strigase: „Dacă aș vorbi, v-aș băga pe toți în pușcărie!”… Nici ea nu mai putea rămâne în viață, și astfel familia a hotărât și eliminarea ei. În dimineața zilei de 19 decembrie 1944, a fost executată sentința dată lui Aldo Plazzi. În timp ce bătrânul se afla lângă puț, Eugenio Ciancotti i-a sărit în spinare și, dintr-o îmbrâncitură, l-a făcut să-și piardă echilibrul; Plazzi a căzut în abisul negru, fără ca măcar să știe ce i s-a întâmplat. Karikilia a fost ucisă după aproximativ șase luni, atunci când familia, întărită de faptul că reușise să scape de primul delict, își crease o bizară mentalitate care o determina să creadă într-o perpetuă lipsă de pedeapsă, chiar și în cazul unor crime succesive. Și trebuie să admit că, poate, fără necazul subofițerului Amadei, cele două crime ar fi rămas pentru totdeauna învăluite în mister.

Justiția i-a pedepsit pe vinovați, sentința fiind dată la 11 ianuarie 1951. Eugenio Ciancotti a fost condamnat la 29 ani și 6 luni închisoare, reduși apoi, în recurs, la 28 ani și 2 luni; Apolloniei Zanzi i s-au dat 20 ani, iar lui Vallis Plazzi 24, ambii fiind condamnați pentru complicitate la omor premeditat.

Mario Plazzi a luat 20 ani, pentru complicitate la uciderea premeditată a soției fratelui. Toți și-au plătit datoriile către societate și este bine că s-a procedat astfel; cinismul cu care au acționat, impulsul criminal care i-a împins la suprimarea a două vieți umane se cereau a fi

aspru pedepsite.

(*Aldo Morlacchi*)

ASALTUL TRENULUI

N-am s-o uit niciodată pe bătrânica aceea cu fața uscată, cu spinarea ușor încovoiată, cu capul înfășurat într-o basma neagră și mâinile încrucișate în chip de rugăciune. Venise să-și reverse lacrimile de mamă pe mormântul Rosei. Pomii respirau în adierea călduță, păsările de noapte, neliniștite zburdau prin frunziș, părând niște pete mai întunecate proiectate pe cerul lucios, iar aleile acoperite de prundiș șerpuiau în întuneric.

M-am apropiat de ea și i-am pus o mână pe spate, în semn de prietenie. N-a tresărit la zgomotul pașilor mei, ci s-a mulțumit să ridice capul pentru a mă privi cu ochii plini de durere, adevărată imagine a disperării.

— Era fiica dumneavoastră, adevărat? am întrebat-o cu voce joasă, arătând mormântul.

Îmi confirmă fără să vorbească și, după un moment de ezitare, am continuat:

— Cum vă numiți, doamnă?

— Teresa Vaccaro.

— Eu sunt de la poliție.

— Da, mi-am dat seama.

— Aș dori să vă pun câteva întrebări. Când veți termina rugăciunea, am să vă rog să mă urmați.

— De ce?

— Nu vreți să mă ajutați să descopăr pe cel care a ucis-o pe Rosa dumneavoastră?

— Asta n-o să mi-o poată da înapoi pe fată.

— Din păcate e adevărat, însă eu am o datorie de

îndeplinit…

Aveam o datorie de îndeplinit, acesta era adevărul…

Erau anii grei de imediat după război - 1946 mai exact - iar țara părea cuprinsă de un suflu de nebunie. Încetarea bombardamentelor, libertatea recâștigată, sfârșitul groazei, mizeria înspăimântătoare stârniseră în suflete cele mai neprevăzute reacții, iar nouă, celor de la poliție, ne fusese încredințată sarcina de a face puțină ordine în mințile confuze; misiune uriașă și aproape imposibilă, având în vedere că vremurile erau foarte grele pentru toți și că sărăcia mijloacelor aflate la dispoziția noastră era deplină. Aveam oameni, e adevărat; tineri care își considerau propria muncă drept o misiune, înarmați cu o voință fără seamăn și cu un dispreț total față de pericol, oameni pe care aș dori să-i prezint unul câte unul pentru a-i impune admirației generale, oameni față de care societatea era în mod sigur mult îndatorată… Însă aceasta nu era suficient pentru a înfrunta valul de criminalitate care îneca regiuni întregi ale țării. Apoi, în Sicilia, se părea că plaga delincvenței nu putea fi smulsă din rădăcini cu nici un chip. Abia lichidată o mișcare periculoasă și imediat înflorea o nouă organizație, în altă parte, iar forțele de ordine erau practic tot timpul în alarmă, lucrând câte douăzeci și patru de ore încontinuu.

Mi se încredințase comanda trupelor operative din provinciile Agrigento, Caltanisseta și Enna, iar după ce mi-am repartizat oamenii în punctele strategice și am ascuns câțiva prin casele țărănești și conacele răspândite pe câmpie, mi-am stabilit baza operativă lângă comună Canicatti (Agrigento). Situația pe care trebuia s-o înfrunt ar fi făcut să bată cu putere și inima unora mai hotărâți decât mine și, pentru început, vă mărturisesc, mi s-a părut că aveam în față un război civil al cărui sfârșit mi se prezenta incert. Explozia banditismului a avut loc la sfârșitul războiului mondial și s-a dezlănțuit cu toată

violența. Faptele sângeroase, jafurile, șantajele și asasinatele erau la ordinea zilei. Victimele omorurilor erau în cea mai mare parte cetățeni înstăriți, răpiți, ale căror familii nu reușiseră să strângă sumele cerute pentru răscumpărare. Însă câmpul de acțiune al criminalilor era foarte vast, începând cu atacuri asupra autobuzelor pentru cursele interne și până la pătrunderi neașteptate în gospodăriile izolate; oricum, ticăloșia bandiților nu dădea înapoi în fața nimănui, mergând până acolo încât nici morții nu erau scutiți de atacurile lor; cadavrele celor ce aparținuseră unor familii înstărite erau dezgropate din cimitire în timpul nopții - cum se întâmplase la Palma Montechiaro, Favara, Campobello di Licata - și oferite apoi rudelor în schimbul unor sume însemnate.

Inutil să mai adaug că investigatorii noștri erau asaltați de o mare de rugăminți și de blesteme și că era foarte greu să faci dreptate tuturor. Știam că cetățenii trebuie să fie protejați, însă una era să știm și alta să realizăm bunele noastre intenții. A fost nevoie să discutăm cu indivizi de toate soiurile, fanatici, visători cinstiți, și mi-am dat seama că pe aceștia din urmă era cel mai dificil să-i lămurești; tocmai pentru că erau cinstiți, nu-și dădeau osteneala să acorde înțelegere problemelor noastre polițienești, ci pretindeau doar rezultate pozitive și imediate.

Uneori, eu și colaboratorii mei valoroși și de încredere ne reuneam în biroul meu la Canicatti, unde avea loc un schimb de păreri și de impresii. Socoteam de datoria mea să le ridic moralul întrucâtva scăzut și mă străduiam să par vesel și încrezător, însă vedeam că problemele permanente le agitau gândurile și lăsau urme adânci în sufletele lor deprimate.

— Se prea poate să mă fi simțit vreodată și mai rău, a răspuns plutonierul Salerno o dată când l-am întrebat ce are. Dar dacă mă gândesc bine, nu-mi aduc aminte când.

Lucrurile exprimate în asemenea cuvinte, de un om ca

plutonierul, erau grave.

— Curaj, nu lua lucrurile în tragic! l-am îmbărbătat eu. Dacă dumneata vorbești astfel, la ce mă pot aștepta de la băieșandrii aceia cruzi pe care ni-i trimit din Nord?

— Aveți dreptate. Voiam să spun că Sicilia este ea frumoasă, însă, având în vedere situația, aș dărui-o cu plăcere primului venit.

Salerno avea un fel de umor spontan, care întotdeauna m-a amuzat; nu încetam să mă minunez de abilitatea lui de a se concentra asupra unor fapte mai deosebite, până când scotea la iveală tot adevărul, și chiar și acum fața lui căpătase o expresie de om absorbit. Nu era tipul de om care să se văicărească, dimpotrivă, dar problemele pe care trebuia să le înfrunte depășeau puterea lui de înțelegere. Cu toate acestea, când a trebuit să rezolvăm cazul bandei Lo Vetro, el a fost factorul determinant în identificarea și arestarea delincvenților.

Erau aproximativ o sută de bandiți și acționau conduși de Gerlando Lo Vetro, zis Tarará. Și-au făcut apariția pe neașteptate, după o lungă perioadă de pregătire efectuată în tăcere, hotărâți la orice, și au început să jefuiască și să terorizeze, semănând jale și nenorocire prin sate. De fapt nu era vorba de o bandă complet nouă, dat fiind că mulți dintre ei acționaseră în comun în 1944, la Palma Montechiaro, iar în 1945 la Naro; însă, după aceea, fuseseră risipiți de predecesorii mei, după sângeroase schimburi de focuri, supraviețuitorii rămânând în așteptarea unei regrupări și căutând în același timp un om dur și nemilos care să știe să-i conducă. Acesta a fost găsit în persoana lui Gerlando Lo Vetro, născut la Palma Montechiaro în 1906, fost țăran, înzestrat cu o energie fără seamăn.

El acceptase însărcinarea, se lăsase înscăunat în funcția de șef printr-o ceremonie solemnă în timpul căreia consimțise să i se cresteze urechea stângă și, în virtutea

acestui „sacrificiu de sânge”, a pretins tuturor ascultare și a promis pedeapsa cu moartea eventualilor trădători.

Și-a numit sublocotenenți pe Onolfo Croce, Rosario Scopelliti și Rosario Mancuso, cu care a discutat planurile de acțiune ale bandei. Cu aceasta, soarta a suta de persoane nevinovate fusese pecetluită.

În dimineața zilei de 13 ianuarie 1946, bandiții au deschis seria operațiilor în stil mare asaltând cursa Licata-Agrigento. Mașina a fost oprită cu focuri de pușcă și grenade, pasagerii răniți și jefuiți, încărcătura capturată în întregime; faptul a stârnit mare vâlvă, mai ales când s-a aflat că vinovații au reușit să scape nepedepsiți, chiar și după asaltul trenului Naro-Canicatti. De fapt, bandiții au avut posibilitatea să săvârșească o serie întreagă de samavolnicii, fără ca noi, cei din poliție, să fim în măsură să le facem față și să organizăm contraatacul. Acționau într-un ritm drăcesc, picând în locuri la care nu te așteptai, ziua și noaptea, în câmp deschis sau pe ulițele satelor; jefuiau trecătorii, opreau autovehiculele, furau cadavrele din cimitire și le restituiau rudelor în schimbul a 5-10 milioane de lire, și apoi dispăreau de parcă îi înghițea pământul, protejați de Tarará și de tăcerea vinovată a acelora care știau dar nu îndrăzneau să vorbească.

Mai târziu, în sfârșit, păru că norocul și-a amintit de noi și la sfârșitul unei răbdătoare acțiuni de căutări și investigații, forțele grupei mele operative au reușit să captureze doi oameni ai lui Tarará, tăindu-le orice cale de scăpare și făcându-i să ne cadă în plasă; era vorba de numiții Zarbo Salvatore și Lo Nobile Stefano, tineri care nu izbutiseră să se salveze o dată cu restul bandei.

Ar fi trebuit să fiu bucuros de reușita fericită a operației, dar ceva lăuntric mă împiedica să mă bucur din plin. Instinctul îmi spunea că aceste rețineri vor avea consecințe neplăcute și faptele ce-au urmat mi-au dat din păcate dreptate.

Cum a aflat de prinderea celor doi oameni ai săi, Lo Vetro a hotărât să intervină, iar când a știut că arestații vor fi transportați sub o escortă puternică de la Palma la Canicatti, a jurat să-i elibereze. Cele două localități sunt legate între ele printr-o linie de cale ferată cu ecartament redus, pe care se deplasau în pas de om câteva vagonete ridicole, trase de o zgomotoasă locomotivă cu aburi, traversând zone inaccesibile și singuratice, ideale pentru un loc de pândă. Tarará și oamenii săi s-au plasat în deschizătura unei trecători, într-un punct pe care ei, evident, îl cunoșteau la perfecție. Când locomotiva a apărut gâfâind, banditii au și ieșit din ascunzișurile lor, trăgând nebunește și creând un haos de nedescris.

Cele șase vagoane care formau garnitura erau înțesate de lume, agățată pe scări sau cocoțată pe acoperiș, iar asaltul s-a soldat cu o grămadă de răniți și de oameni călcați în picioare. Agenții care escortau banditii s-au apărat cât le-a stat în puteri, pentru a evita ulterioare vărsări de sânge dar, în cele din urmă, au trebuit să se dea bătuți și să îngăduie banditilor să-i elibereze pe arestați. Firește, înainte de a fugi, răufăcătorii au prădat călătorii până la ultimul ban, după care s-au pierdut printre stânci fără ca nimeni să opună cea mai mică rezistență.

În acel moment mă aflam în recunoaștere pe un plai din împrejurimile localității Naro și a ținutului Zaccaria, în fruntea echipei mele formată din douăzeci și doi agenți, reprezentând tot ce era mai bun din forțele de care dispuneam. Era o zi sufocantă, soarele arzător făcea și mai greu peregrinajul nostru prin regiunea aceea aridă și inaccesibilă. Ne aflam în posesia unei informații primită confidențial cu o seară înainte; nedescoperind însă nimic în neregulă până atunci, eram tentat să cred că am fost dezinformați, când un răpăit de împușcături a ajuns clar la urechile noastre. Am ordonat coloanei să se oprească și am încercat să stabilesc de unde porneau împușcăturile; foarte

repede am ajuns la concluzia că trebuie să fi avut loc un schimb de focuri de-a lungul liniei Palma-Canicatti. Gândindu-mă la transportul celor doi arestați, am simțit cum mă trec fiorii. Ce se întâmpla? Lo Vetro luase drumul războiului pentru a-și elibera tovarășii? În această situație, nu ne rămânea altceva decât să coborâm în mare grabă pe stâncile colțuroase și să sperăm în ajutorul Providenței. Aproximativ pe la jumătatea drumului, în apropierea căii ferate, am luat cunoștință de ceea ce se petrecuse. Două țărănci zăceau la pământ grav rănite, iar de la femeile care le acordau primul ajutor am aflat că fuseseră împușcate din întâmplare, în timp ce lucrau pe câmp în apropierea liniei ferate.

— Trenul a fost atacat, mi-au spus ele.

— De cine?

— De bandiți.

— Câți erau?

— Cine știe? Mulți, poate cincizeci, poate o sută.

— N-ați recunoscut pe nici unul? Trebuie să fie de prin partea locului.

Întrebarea era de-a dreptul formală, însă eu trebuia s-o pun deși nu mă așteptam să obțin un răspuns.

— Recunoscut? spuseră în cor. Cum puteam să-i recunoaștem dacă toți aveau fața acoperită cu o basma? Și apoi… nu se poate să fie oameni din localitate; pe aici prin împrejurimi sunt numai oameni cumsecade. Ăștia cine știe de unde au venit…

— Din străinătate, am murmurat eu. Sunt sublocotenenții lui Al Capone.

Trenușul deraiase și vagoanele se sprijineau într-o rână, de peretele colinei. Peste tot se auzeau plânsete, gemete, implorări, blesteme, iar când am ajuns la linie am văzut că tragedia depășise și cea mai pesimistă previziune a noastră. Pretutindeni erau oameni întinși pe pământ, cu câte cineva alături încercând să le dea o mână de ajutor,

dar și aceștia cu ochi rătăciți de groază; alții se târau împleticindu-se în căutarea cuiva sau a vreunui obiect pierdut, câțiva copii sughițau de plâns fără ca nimeni să le dea vreo atenție, iar un preot se ruga îngenuncheat pe traverse, cuprins de fiori care îi cutremurau tot corpul: când am încercat să-l interoghez, s-a uitat la mine de parcă îl văzuse pe Necuratul, și-a făcut semnul crucii și a rostit câteva fraze de neînțeles. N-am obținut nimic nici de la alții, se părea că nimeni nu văzuse ceva care să intereseze, apoi am urcat în fiecare vagon pentru a face un bilanț al dezastrului. Un băiat de vreo șaptesprezece ani zăcea pe platformă, mort, și, puțin mai departe de el, întinsă pe o canapea, era o femeie tânără căreia niște mâini miloase îi așezaseră, în imobilitatea morții, o valiză sub cap, un șal negru pe corp și-i lăsaseră pleoapele în jos.

Am coborât din tren întrebându-mă cine o fi avut timp să se ocupe de această femeie și am văzut venindu-mi în întâmpinare un agent însoțit de un domn bine îmbrăcat, cu un aer distins și fața răvășită.

— Sunteți de la poliție, adevărat? mă întrebă, uitându-se la haină mea civilă.

Am ceva de spus cu privire la cele întâmplate.

— Vă ascult cu cea mai mare atenție. Vorbiți, vă rog.

— Mă numesc Pietro X, spuse, sunt profesor…

Reflectă un moment și adăugă mecanic, ca și cum lucrul ar fi avut importanță:

— Profesor de matematică.

— Îmi face plăcere, am răspuns, adăugind în sinea mea: „De astă dată ai greșit rău socotelile, profesore, altfel n-ai fi luat acest tren…” Presupun că ați văzut totul, am continuat cu voce tare.

— Da, dar să nu sperați să vă furnizez indicații asupra bandiților… Așteptați, nu mă judecați greșit! se grăbi să explice, văzându-mi fața dezgustată. Dacă aș ști pe vreunul dintre ei n-aș ezita un minut să vorbesc! Complicitatea și

frica sunt treburi care nu mă privesc!… Din păcate bandiții aveau fața acoperită cu basmale și n-am reușit să recunosc pe nici unul…

Prin urmare era adevărat. Mai degrabă dezolant din punctul meu de vedere.

— Atunci? am întrebat tot mai curios. Ați spus că…

— Am remarcat că ați inspectat trenul, mă întrerupse, vorbind repede. Desigur, nu v-a scăpat spectacolul oferit de fata aceea tânără, moartă, de pe banchetă.

— Da, așa e.

— Vreți să știți cine s-a îngrijit s-o așeze pe bancă și s-o acopere cu șalul?

— Cine?

— Unul dintre bandiți.

Zău, informația era importantă!

— Spuneți mai departe, l-am rugat. Povestiți totul de la început.

Profesorul încruntă fruntea.

— Trenul mergea încet, cu zdruncinături, când deodată a sărit de pe șină și s-a prăbușit într-o parte. În același timp, un foc infernal s-a abătut din toate părțile asupra noastră și o grămadă de bandiți au apărut ca din pământ ca să ne jefuiască.

Se exprima cu eleganță și își însoțea cuvintele cu gesturi foarte expresive.

— Furtul a fost numai o consecință, îi spusei, considerând că merită o explicație. Adevăratul scop al bandiților a fost eliberarea a doi oameni ai bandei care erau transportați la Canicatti.

— Oh, mi-am dat seama! Oamenii din escortă trăgeau înnebuniți, însă… ce puteau face împotriva unei hoarde dezlănțuite? Prin urmare, bandiții, după ce i-au eliberat pe răufăcători, au început să alerge încolo și încoace prin tren ca să fure valize, bani, obiecte. Unul din ei, trecând prin compartimentele acestui vagon - eu eram alături - a văzut

fata moartă, întinsă pe jos printre bănci și a scos un urlet ca de fiară rănită. A îngenuncheat, a scos din ranița pe care o purta în bandulieră un ciorchine de struguri și i-a pus o boabă între dinți, i-a șters sângele de pe piept cu o batistă și când, în sfârșit, a înțeles că nu mai era nimic de făcut, cu ochii plini de lacrimi a ridicat-o de jos și a așezat-o pe bancă. În acel moment un fluierat strident a sfâșiat văzduhul - trebuie să fi fost semnalul de retragere - și omul, după o ultimă privire aruncată sărmanei fete, i-a trimis un sărut din vârful degetelor și a fugit hohotind de plâns…

Profesorul tăcu și un moment am rămas față-n față privindu-ne fără să vorbim.

— N-a spus nimic? am întrebat.

— Nu l-am auzit rostind nici un cuvânt. Plângea și gemea ca o fiară.

— E-n regulă, domnule profesor, vă mulțumesc.

— Presupun că vreți să identificați moartă pentru a da de urma banditului.

— Da, am încuviințat eu. Într-un fel, aceasta este intenția mea.

— Se vede că erau rude apropiate…

— La fel gândesc și eu.

— Însă nu soț și soție.

Am surâs pe sub mustață; avea stofă de detectiv, bunul profesor.

— Ce vă face să credeți? l-am întrebat, ca să văd dacă amândoi am observat unul și același lucru.

— Femeia nu avea verighetă la mână.

— Just. Sunteți un bun observator.

— Prin urmare este logodnica… adică era, scuzați-mă.

— Poate sora.

Amănuntul era foarte important și trebuia lămurit în cel mai scurt timp. Care erau raporturile de rudenie dintre cei doi? Cum se numea fata? În orele imediat următoare,

vestea atacului asupra trenului s-a răspândit cu viteza fulgerului în toată regiunea cuprinsă între Palma Montechiaro, Camastra, Naro și alte localități mai mărunte, iar eu am transportat cadavrul fetei la spitalul din Palma unde urma să fie identificat. Sute de persoane au defilat într-o adevărată procesiune, câteva lăsând buchete de flori lângă defunctă, însă nici una n-a deschis gura pentru a da cea mai mică informație; complicitatea și frica de represiune dominau orice alt sentiment de dreptate și omenie.

Zile întregi am interogat indivizi de toate categoriile și vârstele, am încercat să le deschid sufletele, le-am studiat fețele în speranța să descopăr ceva semnificativ, am apelat la sensibilitatea femeilor, însă n-am obținut nimic, nici unul nu s-a trădat cu ceva.

Atunci le-am adus la cunoștință că vremea foarte caldă nu-mi permitea să țin la nesfârșit cadavrul în spital și am declarat în mod public când și unde voi organiza înmormântarea. Am ordonat oamenilor mei să se posteze în vecinătatea cimitirului, cu mare precauție, pentru nu trezi bănuieli, iar pe înserate m-am ascuns și eu într-un boschet. Era ultima noastră speranță.

Trecuse toată noaptea fără să se întâmple nimic și eram pe punctul de a mă resemna cu destinul nedrept, când apariția cuiva în fundul aleii m-a făcut să-mi țin respirația și să rămân în continuare în ascunzișul meu. Era cu un ceas înainte de răsăritul soarelui și o ușoară dâră luminoasă se zărea la orizont. A trebuit să aștept ca persoana să înainteze până la groapă pentru ca să-mi dau seama că era vorba de o bătrânică puțin cocoșată, cu trupul aproape ascuns sub un văl negru de doliu; am văzut-o cum a îngenuncheat și a început să se roage…

N-a opus rezistență când am rugat-o să mă urmeze la biroul meu și mi-a răspuns la întrebări cu o voce tremurândă și emoționată, plângând liniștit.

Se numea Teresa Vaccaro și confirmă că fata ucisă în tren era fiica sa, Rosa. Nu știa, sau nu voia să spună ce legături avusese fata cu banditul și adăugă că cei din familia ei erau oameni cinstiți și muncitori și că în momentul atacului toți se aflau în casă sau prin sat. Spre nenorocirea ei, percheziția efectuată la locuință a dus la descoperirea unei raniță care conținea o batistă murdară de sânge și un ciorchine de struguri cu boabe posmăgite și zdrobite. Obiectul aparținea fiului Teresei și fratelui Rosei - Benedetto Vaccaro - iar când am vrut să-i vorbim n-am reușit să dăm nicăieri de el. Am organizat imediat posturi de control pentru a verifica toate căruțele și mașinile, trimițând oameni prin sate, în cătune, pe coline, și am dat ordin să fie controlate cu maximum de atenție toate grotele cunoscute de noi. Cercetările au durat câteva zile, fără să dea însă vreun rezultat și, în cele din urmă, m-am hotărât să mă întorc la Canicatti și să las oamenilor mei un răgaz pentru a studia un nou plan de acțiune. N-am apucat să intru bine în biroul meu că telefonul a și început să sune.

— Cine sunteți, întrebai, auzind o voce de bărbat groasă și obosită, cu totul necunoscută.

— Sunt omul pe care-l căutați, răspunse pe un ton de indiferență care m-a convins mai mult decât orice jurământ.

— Benedetto Vaccaro?

— Da.

— Ce dorești, Benedetto?

— Nu mai rezist.

— Știu ce s-a întâmplat cu sora dumitale. Îmi pare rău.

— Pentru asta v-am… Nu mai pot să mănânc, să dorm!

— Îți înțeleg durerea. Și dumneata ai participat la acel schimb de focuri. Nu este exclus ca unul dintre gloanțele trase de dumneata s-o fi ucis.

Un sughiț înăbușit îmi ajunse de la celălalt capăt al

firului.

— Nu-mi mai spuneți și dumneavoastră! Nu fac altceva decât să-mi repet acest lucru... O văd mereu în fața ochilor, sărmana Rosa!

— Crimele se plătesc, Benedetto. Nu-ți rămâne decât s-o ispășești pe a ta, poate vei găsi o mângâiere în acest lucru. Acum spune-mi ce dorești.

— Vreau să mă predau.

— Foarte bine. Unde ești?

— Unde credeți că aș putea fi? La mormântul Rosei, de mai bine de o oră... Veniți să mă arestați, nu mai pot îndura!

M-am dus imediat la cimitir și l-am văzut, îngenuncheat, cu un buchet mare de flori în mână. Mi-a cerut să-i mai îngădui să se roage, după care m-a lăsat, fără nici o împotrivire, să-i pun cătușele la mână și m-a urmat cu capul plecat, zdrobit de durere și de remușcări.

Arestarea lui a constituit primul pas în capturarea întregii bande. Benedetto Vaccaro mi-a făcut unele declarații și plasa din jurul bandiților a început să se strângă, încet dar sigur. Hăituiți ca lupii, fără nici o clipă de răgaz, oamenii au căzut pradă unei sfârșiri fizice și morală care i-a determinat pe Lo Nobile și pe Zarbo să urmeze exemplul lui Vaccaro și să se predea. Un alt răufăcător, anume Giovanni Lupo (predestinarea numelor) a fost găsit pe o plajă pustie, ciuruit de douăsprezece gloanțe în abdomen și în cap și cu fața desfigurată; numai după un anumit timp am reușit să aflu că nenorocitul încercase să intre în legătură cu mine pentru a trata în secret predarea, însă, descoperit de Tarará, fusese declarat trădător și osândit ca atare.

Încheierea socotelilor a avut loc după o extenuantă vânătoare de oameni și un schimb de focuri în timpul căruia Lo Vetro a fost rănit mortal; pierderea șefului a însemnat sfârșitul bandei și răufăcătorii, în lipsa unui

conducător energic care să-l înlocuiască pe Tarará, s-au împrăștiat și s-au predat; Angelo Scopelliti și Domenico Castellini, stâlpii bandei, au fost printre primii care s-au predat, în timp ce Onolfo Croce, sublocotenentul lui Lo Vetro a fugit și a fost practic singurul care a reușit să scape de arestare. Nu trebuie să credem că lichidarea totală a bandei s-a desfășurat fără greutăți, dimpotrivă! Ultima noastră acțiune de amploare, care a însemnat sfârșitul banditismului în acea regiune a Siciliei, a avut loc când un răufăcător, capturat de noi în timp ce încasa un milion pentru răscumpărarea unui bogătaș din Naro, ne-a dus la adăpostul din munți în care se ascundeau în acel moment numeroși membri ai bandei.

Omul, instruit de mine, a înaintat singur către intrarea în peșteră cerând, în numele meu, predarea complicilor, însă aceștia, drept răspuns, au deschis un foc infernal.

Bătălia s-a prelungit, fără încetarea focului, de la primele ore ale dimineții până la unu după-amiaza și numai atunci am comandat încetarea pentru a-l trimite pe bandit să negocieze.

— N-am reușit să-i conving! mormăi el temându-se că vreunul ar putea să-l omoare pentru trădare.

L-am apucat de guler și l-am scuturat puternic, vorbindu-i drept în obraz:

— Ascultă-mă bine! am strigat, revărsându-mi întreaga oboseală și nervii acumulați în tot acest timp. Du-te la ei și fă-i să înțeleagă că n-au nici o șansă de scăpare. Spune-le că m-am săturat să văd cum îmi mor oamenii și că am hotărât să pun capăt acestui măcel!

— Mă duc… bâlbâi el. Dar, cred…

— Spune-le, continuai cu voce groasă și încordată, că le acord zece minute pentru a ieși din blestemata aia de peșteră. Dacă nu mă ascultă, minez toată stânca și, pe Dumnezeul meu, îi arunc pe toți în aer. E clar?

Mă aprobă tremurând, mă privi cu ochii holbați, întoarse

spatele și se îndreptă în fugă spre pantă abruptă.

De data aceasta le-a fost frică și n-a fost nevoie să aștept nici măcar zece minute. I-am văzut ieșind aproape imediat, unul după altul, cu mâinile ridicate, clipind des din cauza soarelui puternic, murdari, nebărbieriți, plini da groază. Oamenii mei i-au încercuit și le-au pus cătușele, rânduindu-i într-un lanț lung care începu să coboare către câmpie, iar eu am pornit în spatele coloanei, neputând să cred că scopul pentru care ne luptasem de atâtea luni de zile fusese atins.

Coșmarul se sfârșise, banda fusese lichidată, mulți muriseră, mulți erau arestați, alții se predaseră… aproape doi ani de crime, de teroare, de asuprire se încheiaseră, în sfârșit.

Multă apă s-a scurs pe gârlă de atunci, însă când, din întâmplare, mă duc să văd un film din vestul american, studiez atent personajele și mi se pare că mă întorc înapoi în timp. Văd cu o claritate extraordinară reapărând din negurile trecutului făptura dezlănțuită a lui Gerlando Lo Vetro, expresia chinuită a lui Benedetto și ochii plini de durere ai Teresei Vaccaro, protagoniștii adevărați ai unei întâmplări adevărate.

(*Giulio Setta*)

CHITARA „A CÂNTAT”

Frigul te pătrundea până la oase. Erau orele cinci dimineața din ziua de 22 februarie 1946, iar cartierul uzinelor metalurgice ILVA era învăluit în întunericul dens dinaintea zorilor.

Înfățișarea casierului din fața mea exprima disperare, omul arăta palid în lumina lămpii de pe masă.

— Încercați să vă stăpâniți, l-am sfătuit. Și, în primul rând, nu uitați nimic. Cel mai mic amănunt își are importanța lui.

Eram furios pe mine însumi și pe lume în general. De îndată ce am fost informat telefonic despre furt, am plecat imediat de la Genova la Bolzaneto în speranța că voi putea organiza o acțiune rapidă, însă în timpul cursei mașina mea neputincioasă și aceea a oamenilor mei au avut câte o pană aproape în același timp, așa că am ajuns cu mare întârziere la locul cu pricina și bandiții avuseseră tot timpul s-o șteargă din oraș. Nu era vina nimănui, se înțelege, însă faptul era fapt.

Războiul încetase de puțin timp să mai sângereze Europa, iar vremurile erau de-a dreptul vitrege pentru cei care, asemenea nouă, investigatorii, trebuiau să acționeze fără mijloacele și fără confortul pe care e necesar să le ofere o organizație eficientă. Existau încă prea multe arme în circulație, a ucide reprezenta un fapt extrem de banal și fiecare colț de stradă putea să adăpostească o uneltire.

Legăturile radio erau inexistente, carburanții puțini, automobilele se târau ca prin minune pe cauciucurile

tocite și, prin urmare, cercetările se desfășurau cu încetineală, iar rezolvarea miilor de probleme care ne îngrămădeau era cât se poate de anevoioasă. Singurul lucru bun consta în aceea că și răufăcătorii erau nevoiți să se miște pu aceeași încetineală.

— Câți erau? am insistat eu. Gândiți-vă bine.

— Nu-mi aduc aminte. Patru, poate cinci. Eram atât de înspăimântat, încât...

— Înțeleg. La ce oră s-a întâmplat?

— Acum câteva ore, pe la trei. Tocmai pregăteam plicurile cu salarii, când deodată bandiții au năvălit în birou și au luat totul. Erau înarmați până-n dinți, aveau automate și pistoale.

— La cât se ridică paguba?

Casierul își prinse disperat capul în mâini.

— La cinci milioane, o cifră enormă!

În 1946 cinci milioane reprezentau într-adevăr o sumă fantastică.

— Continuați, i-am spus. Descrieți-mi pe cei ce v-au rămas mai bine întipăriți în minte.

Casierul nu s-a lăsat rugat. Și-l aducea bine aminte pa cel ce i-a părut a fi șeful grupului și mi l-a descris cu lux de amănunte.

— Era de fapt un tip căruia îi plăcea să vorbească despre sine. Un fanfaron, ca să zic așa, un fel de erou, în felul lui. Nu i-a ajuns că m-a prădat, a vrut să mă și convingă că era nevoit s-o facă, deoarece condițiile de viață ale celor desconcentrați sunt insuportabile. Imaginați-vă că mi-a arătat până și o rană la picior, datorată, spunea el, războiului.

Aceste ultime cuvinte au făcut să sară un resort în creierul meu. Eram sigur că-l cunosc pe individul în cauză, trebuia doar să-i dau un nume. Imaginea răufăcătorului s-a

întregit în fața ochilor mei ca la un identi-kit[1], bucată cu bucată, și acum era rândul memoriei să mă ajute.

— Era cu ei și un băiat cu o chitară, reluă casierul. Un tânăr de vreo paisprezece ani…

Am holbat ochii.

— Cu chitara, la un furt?

Casierul surâse în nenorocirea sa.

— N-avea nimic comun cu furtul. Trecea întâmplător prin fața fabricii, se întorcea de la o petrecere și a observat zarva neobișnuită. Atunci banditii l-au târât înăuntru și i-au dat cinci sute de lire pentru a-l determina să tacă… Între timp șeful…

O rază de lumină mi-a limpezit mintea. În sfârșit, știam despre cine era vorba. Îmi amintisem numele banditului: Marcello Muzio, un ins care mai avusese de-a face cu justiția. Îi vorbisem în mai multe rânduri și îl avertizasem să-și bage mințile în cap. Un tip zurliu și, trebuie s-o spun, curajos și de loc antipatic. Îmi părea rău că intrase în afacerea asta și îmi reveneau în minte cuvintele pe care le rostise în prezența unor prieteni, cu mai mult timp în urmă, și care îmi fuseseră adresate mie: „Mi-e silă de tot - spusese. Așa nu se mai poate merge înainte. Într-o bună zi o să auziți vorbindu-se cu adevărat de mine!…”

Și-a respectat promisiunea sau dacă preferați, amenințarea. Mi se părea însă că Muzio se mutase la Milano, astfel că am ordonat oamenilor mei să efectueze cercetări minuțioase. El însuși a fost acela care m-a scos din încurcătură, într-o seară la Genova, în timp ce coboram pe strada Assaratti către Piața Corvetto. Străzile erau aproape cufundate în beznă, și n-aveau decât acea pălire de lumină care îți permitea să nu dai cu nasul de ziduri; deodată, un ins, trecând pe lângă mine, mă salută

[1] Sistem elaborat în Statele Unite pentru e reconstitui figura delincvenților, suprapunând diapozitive conținând date somatice furnizate de martori sau de victimă.

spunându-mi pe nume, fără să am posibilitatea să-l recunosc. Câteva minute mai târziu, prea târziu însă ca să-l mai ajung din urmă, mi-am dat seama că vocea era a lui Marcello Muzio. Deci se găsea la Genova! Sau poate că venise de la Milano, pentru a împărți prada. Instinctul îmi spunea că nu va rămâne mult la Genova, așa că m-am gândit să-l caut mai bine la Milano și să-l supun unui interogatoriu sever.

Am plecat cu o echipă din centrul orașului lombard, toți îmbrăcați în haine civile, înarmați, la bordul unui vechi Fiat 521, iar când am ajuns la destinație, în plină noapte, am nimerit în mijlocul unui schimb de focuri, capcane și razii ce făceau parte din operațiile poliției locale pentru prinderea faimoșilor bandiți Bezzi și Barbieri.

Colegii noștri milanezi ne-au permis să ne continuăm misiunea după ce ne-au interogat îndelung, fiind neîncrezători față de oricine, iar în zori am reușit să pătrundem în casa lui Muzio cu arma în mână și pregătiți pentru orice. Tânărul nostru n-a opus rezistență; s-a limitat să ne facă propunerea de a-l lăsa să fugă în străinătate, iar el, în schimb, n-o să ne mai facă necazuri; nu puteam să accept, firește. Și-a îndreptat spatele și m-a avertizat că ceilalți membri ai bandei îmi vor da de furcă. Din acel moment n-a mai făcut declarații, însă n-a încercat să împiedice cursul investigărilor, astfel că, după câteva zile, în urma unor cercetări și posturi fixe, echipa mea a reușit să identifice adăpostul a doi dintre membrii bandei. Casa dădea în bulevardul Campania, și era împărțită în două stabilimente diferite, locuite de „fetele” lui Gianni Avarino și ale lui Armando „romanul”. Avarino era deosebit de periculos; medicul îi spusese că mai are de trăit doar șase luni din cauza unei forme de tuberculoză foarte avansată, iar el literalmente își făcea de cap, fura în dreapta și-n stânga pentru a-și asigura un minimum de existență și trăgea fără ezitare în oricine i-ar fi amenințat libertatea,

poate în speranța că un glonț al adversarului l-ar fi nimerit în plin și i-ar fi pus capăt suferințelor. De fapt așa a și sfârșit-o, puțin mai târziu…

Am reușit să-i capturăm prin surprindere pe cei doi oameni și pe prietenele lor, iar în camerele lor am găsit bani și mai multe plicuri cu antetul uzinelor ILVA. Când le-am înfățișat acuzațiile, n-au negat, date fiind probele evidente și m-au pus pe urmele altor complici: un fost ofițer de aviație, pe nume Bruno Morace, și un prieten al lui, Guerino Perni. L-am arestat ușor pe Morace la întoarcerea din călătoria de nuntă - trebuie să spun că mi-a venit greu s-o fac în această situație deosebită - în timp ce Perni se ascundea și încă destul de bine, reușind astfel să evite arestarea pentru câtva timp. I-am pus cătușele la mâini mai târziu, în timp ce încerca un furt împreună cu Gianni Avarino care, între timp, reușise să evadeze din sanatoriul genovez unde fusese internat după arestare; în acea împrejurare a fost lovit de un glonț în frunte, și trimis pe lumea cealaltă.

Cazul însă nu se putea considera închis fiindcă, după un calcul, am constatat că lipsea o bună parte din banii furați la Bolzaneto. În felul acesta am reușit să stabilesc că adevăratul șef al bandei nu fusese Marcello Muzio, ci un al șaselea individ, care rămăsese în afara evenimentelor și care încasase o dublă parte din pradă, tocmai pentru că fusese „creierul” acțiunii. Ne-a trebuit mult până să-l identificăm, însă până la urmă a căzut și el în plasă. Era vorba de un oarecare Bianchi pe care l-am descoperit cu ajutorul unei anume Giulia, pensionara unei case deocheate și prietena omului nostru. Când am auzit care-i era numele, cât pe aci să pierd orice speranță la gândul miilor de „Bianchi” care locuiau la Milano, pe urmă însă, printr-o muncă intensă, efectuată cu cea mai mare răbdare, am ajuns, prin eliminare, să-mi îndrept atenția asupra acestui anume Bianchi, care se deplasa foarte

frecvent la Genova. Am urmărit-o pe Giulia și, când am aflat că și-a luat un „concediu” pentru a-l petrece la Milano, am supravegheat-o cu atenție și am avut plăcerea s-o vedem întâlnindu-se cu prietenul ei într-un restaurant din centrul orașului. Am acționat cu deosebită grijă de teama unor reacții neprevăzute, și ne-am prefăcut a fi clienți ai restaurantului; numai când perechea a cerut nota de plată am acționat. M-am ridicat de la masă, am trecut prin spatele individului ca și când m-aș fi dus să-mi iau impermeabilul din cuier și i-am răsturnat în mod voit scaunul, pentru a avea motiv să-mi cer scuze, și să încep o discuție.

— Oh, iertați-mă, l-am spus pe un ton prietenos și, în timp ce el răspundea „Mă rog, nu face nimic”, am continuat: O, dar vă cunosc! Nu sunteți doctorul Bianchi?

Trecu imediat în defensivă și replică:

— Sunt contabilul Bianchi și nu cred că am avut vreodată plăcerea…

— Minunat! am exclamat. Ești chiar contabilul Bianchi pe care îl caut!

Și, mai înainte ca el să-și dea seama de ceea ce i se întâmpla, i-am prins cătușele la mâini.

Oamenii mei au înconjurat imediat masa pentru a împiedica femeia să fugă, cum se părea că avea de gând să facă, iar restul operației s-a desfășurat cu eficiență și în liniște. Bianchi n-a încercat să opună rezistență, și-a recunoscut vina și ne-a indicat ascunzătoarea banilor. Firește nu toată suma a fost recuperată, însă o bună parte din ea a fost restituită casierului de la ILVA, iar cazul a fost clasat definitiv la arhivă. Un caz greu, poate cel mai zgomotos de după război, care a fost însă rezolvat relativ repede, dacă se iau în considerație condițiile extrem de dificile în care lucra poliția italiană în acea perioadă.

(*Angelo Costa*)

DOI MORȚI PENTRU OPT CAUCIUCURI

Cine a trăit anii grei de după război, își va aduce aminte, desigur, în ce condiții de înspăimântătoare privațiuni încerca țara să-și vindece propriile răni. Noi, cei din poliție, eram lipsiți de mijloacele care astăzi par - și sunt - indispensabile și ne țineam pe picioare prin ajutorare reciprocă și printr-o voință disperată.

În 1946, banditismul începuse să înflorească precum pomii, și făcea ravagii în toate regiunile peninsulei, întârziind procesul de refacere morală și materială a cetățenilor atât de martirizați de consecințele unui conflict armat nemilos și de ocupația armatelor străine. Ne-am angajat într-o luptă necruțătoare cu răufăcătorii, luptă în care uneori cedam, dar de cele mai multe ori triumfam și în care mulți dintre noi se jertfeau ca niște eroi anonimi, necunoscuți majorității populației, evocați și plânși numai de familie și de puținii prieteni.

S-ar putea scrie o „Istorie a banditismului” pentru perioada cuprinsă între 1943-1950, însă acum mă voi limita să reamintesc un episod care mi-a rămas în mod deosebit întipărit în minte.

Era în octombrie 1946, mai exact în ultima decadă a lunii, când rudele fraților Renato și Franco Ruggeri, camionagii, au anunțat dispariția acestora.

Cei doi oameni dispuneau de două camionete, pe care le foloseau în tovărășie - cârpite, rezultat al îmbinării

migăloase a diverse piese din mașinile rămase din război - și cu care o scoteau la capăt transportând marfă și pasageri. În vremea aceea, Roma era aproape în întregime lipsită de mijloace de legătură, iar publicul era deservit de o rețea de camionete deșelate și nesigure, în care pasagerii, stând în picioare și îndesați ca sardelele, îți aminteau de aristocrații francezi duși la ghilotină.

Am efectuat imediat cercetări în cercurile pe care le frecventau frații Ruggeri, am interogat prietenii și cunoscuții și am stabilit că cei doi obișnuiau să facă servicii da transport și în afara Romei.

Aceasta complica lucrurile pentru că nimeni nu a știut să-mi spună în ce direcție o luaseră ultima dată când au fost văzuți, iar eu nu dispuneam de mijloace motorizate pentru a mă deplasa urgent pe teritoriul provinciei. Am stăruit în cercetări fără să-mi pierd firea, în limita posibilităților mele, însă cu toate măsurile luate de mine și de colaboratorii mei, n-am fost în stare să descoperim nici cea mai mică urmă cu privire la cei dispăruți. Părea pur și simplu că s-au evaporat.

Trecuseră aproape două săptămâni de la data dispariției când, într-o dimineață, intrând în biroul meu din chestura centrală, am fost înștiințat de brigadierul Durante că mă așteptau noutăți.

— A sosit o fotogramă, îmi spuse. Am impresia că este vorba chiar de frații Ruggeri.

— Adevărat?

— Da. O patrulă a găsit o camionetă abandonată și fără cauciucuri.

— Unde?

— În pădulicea din Passerano.

— Bine, hai să vedem cu ochii noștri.

Am plecat repede într-acolo cu brigadierii Giuseppe Durante, Giuseppe Calavita și cu gardianul Pasquale Ferulli, iar după o serie de investigații am reușit să

stabilesc că acea camionetă aparținea celui mai tânăr dintre frați, Renato. Lipsa cauciucurilor m-a făcut să mă cutremur, fiindcă n-ar fi fost pentru prima oară când un șofer era omorât în mod brutal pentru niște cauciucuri, și am dat dispoziții ca zona înconjurătoare să fie cercetată cu grijă.

Am început să scotocim, luând pădurea metru cu metru, fiind nevoiți să cercetăm cu mare precauție întrucât terenul era plin de materiale de război, și fiecare pas prin iarba înaltă prezenta un pericol. Mi-ar fi plăcut să găsesc un indiciu care să justifice abandonarea camionetei din motive de nefuncționare, însă nu trăgeam mari speranțe în privința aceasta.

În schimb, la un kilometru și jumătate de drum, ne aștepta un spectacol macabru: cadavrul unui om trântit între boschete, într-o stare de descompunere avansată. Eu însumi l-am descoperit, fiind gata să mă împiedic de el. M-am aplecat asupra lui și, cu toată starea de descompunere, am reușit să observ urmele unor răni de armă de foc în ceafă. Era vorba de unul dintre cei doi Ruggeri? N-am reușit să-l identific imediat, dată fiind lipsa actelor, însă când l-am transportat la Roma și l-am supus examinării rudelor, am obținut o confirmare definitivă: omul asasinat era chiar Renato Ruggeri. Experții Institutului de Medicină Legală au efectuat autopsia în urma căreia m-au informat că Ruggeri fusese ucis cu cinci focuri trase dintr-o armă de calibrul 9.

În fața acestei situații nu ne rămânea altceva de făcut decât să ne întoarcem la locul crimei și să ne reluăm cercetările în pădure și pe tot teritoriul înconjurător, în speranța că vom găsi indicii noi. Acțiunea nu ni se părea ușoară datorită particularităților locului și sărăciei mijloacelor adecvate de investigare - nu aveam nici măcar câini polițiști - însă ne-am apucat de treabă cu o răbdare nemărginită. După cercetări minuțioase, am reușit să

găsim două tuburi de cartuș, puțin mai departe de camionetă, pe care le-am trimis spre examinare organelor competente; astfel, am aflat că au fost trase cu un pistol de calibrul 9, probabil un Beretta, rămas din război, și corespundeau gloanțelor găsite în ceafa lui Renato Ruggeri.

Examenul atent al ierbii și al boschetelor mi-a permis să stabilesc că victima, după ucidere, fusese târâtă mai bine de un kilometru distanță de camionetă, cu scopul de a se întârzia descoperirea cadavrului și a se amâna cercetările cât mai mult posibil. Sărmanul zăcuse foarte bine ascuns între câțiva arbuști, iar eu îl descoperisem în ultimul moment, numai când era să mă împiedic de el. Cine puteau fi indivizii care s-au murdărit cu o crimă atât de oribilă? Modul în care se săvârșise crimă era neobișnuit și în zadar îmi storceam creierii pentru a-mi aduce aminte de un criminal ale cărui metode specifice să corespundă acestui asasinat. Între timp, nu puteam să-mi desprind gândul de la celălalt frate dispărut, Franco, iar speranțele mele de a-l regăsi în viață slăbeau din minut în minut.

Am mărit raza de acțiune și, răscolind mereu zona, am ajuns până la Castelul din Passerano, în triunghiul Zagarolo, Passo Campannelle, Passerano. Aici, într-o prăpastie acoperită de o vegetație foarte deasă, am găsit cea de a doua camionetă căreia îi lipseau, de asemenea, cauciucurile și bateria. Descoperirea, deși prevăzută, m-a zguduit. Știam că era numai o chestiune de timp până ce cadavrul lui Franco Ruggeri va fi scos la iveală, și această perspectivă mă îngrozea.

Fără îndoială, Franco avusese aceeași soartă ca și fratele său și, cu oarecare probabilitate, fusese răpus de aceeași mână criminală.

Am ordonat intensificarea cercetărilor și, în fruntea unui mic grup de colaboratori devotați, am controlat amănunțit regiunea fără a trece peste nici un amănunt, verificând

chiar și scorburile copacilor. Eram aproape de adevăr însă mi-a mai trebuit un timp până să-l descopăr. În împrejurimile castelului Passerano se găsea un torent care, în decursul anilor, își săpase albia creând în teren o crăpătură de șapte-opt metri adâncime, înconjurată și acoperită aproape în întregime de arbuști și de vegetație înaltă. Urmărind cu răbdare, prin apropiere, câteva urme care mi-au stârnit curiozitatea, am ajuns până la marginea văgăunii, unde am descoperit niște iarbă murdară și tăvălită și câteva urme de picioare. M-am aplecat cât am putut încercând să observ ceva în adâncime, însă nereușind să văd nimic, am cerut oamenilor mei să aducă o frânghie.

Am citit pe fețele lor semne de preocupare și neîncredere.

— Ce vreți să faceți? m-au întrebat.

— Să cobor aici.

— Dar…

— Curaj, băieți. Dați-mi frânghia.

— Dacă-i așa, declară credinciosul meu brigadier Durante, avansând un pas, cobor eu.

Am surâs, clătinând din cap.

— De ce vrei să-mi furi ideea? Dacă e ceva de descoperit înăuntru, vreau să fiu eu acela care să descopere.

Mi-am legat strâns frânghia în jurul mijlocului și mi-am dat drumul încet, pe lângă peretele văgăunii, în timp ce oamenii mei mă țineau zdravăn; mi-am julit genunchii, mi-am zgâriat mâinile de rugurile de mure care creșteau pretutindeni dar, în cele din urmă, am pus picioarele pe pământ și am început să luminez fundul văgăunii. Nu mi-a trebuit mult ca să observ o formă întunecată în apele reci ale torentului și, înaintând cu grijă în apă, am dat de un cadavru destul de bine conservat. Știam că mă aflu în fața persoanei pe care o căutam. Am ridicat capul, mi-am făcut mâinile pâlnie și am strigat:

— Ridicați-mă, băieți, l-am găsit pe Ruggeri!

Și cel de al doilea cadavru fusese lăsat fără nici un act de identitate așa că pentru a-l identifica a trebuit să așteptăm până l-am transportat la Roma. Nu mă înșelasem: era vorba de Franco Ruggeri; rudele sale îl plânseră cu disperare, cum îl plânseseră și pe Renato. Fusese împușcat cu patru focuri de pistol trase în ceafă. Același procedeu, aceeași mână. Dar cine?…

În afară de cele două camionete fără cauciucuri și de tuburile găsite în pădurice a Passerano, nu aveam alt indiciu pe care să-mi bazez cercetările, nici măcar un modest punct de plecare menit să-mi permită să întrezăresc o licărire de adevăr.

Nu-mi rămânea decât să mă întorc în cercurile pe care cei doi Ruggeri le frecventaseră înainte de a muri și să am încredere în perseverență și noroc. N-am trecut cu vederea pe nimeni, am luat contact cu toți cei care îi cunoscuseră, am interogat un număr imens de persoane și am încercat să stabilesc dacă nu cumva cei doi frați avuseseră o viață dublă, numai în aparență cinstită. Nu puteam să înlătur aprioric ipoteza că cele două crime ar putea fi consecința unor „răfuieli” între bande rivale, așa că a trebuit să cercetez trecutul și viața personală a victimelor.

În zadar; oriunde mă adresam, primeam același răspuns: frații Ruggeri au fost doi muncitori modești, plini de bun simț, incapabili să-și facă dușmani. Am reconstituit întreaga lor carieră de camionagii încă din ziua când au apărut pentru prima dată în piață cu camionetele, am controlat cu ajutorul registrelor și chitanțelor toate transporturile pe care le efectuaseră în cursul ultimelor luni, am inspectat toate atelierele pe care le vizitaseră cei doi frați pentru a-și repara mașinile; am interogat mecanici, electricieni auto, depanatori, constructori de caroserii, am făcut investigații printre clienții obișnuiți ai unor baruri pe care le frecventaseră și frații Ruggeri…

nimic; n-am depistat nici cea mai mică urmă. Începeam să mă tem că asasinii realizaseră o crimă perfectă și am constatat cu amărăciune că nici secția științifică a poliției nu-mi era de vreun ajutor; amprentele revelate pe camionete, din păcate, erau așa de confuze și incomplete încât erau de-a dreptul inutile…

Într-o zi, însă, norocul mi-a surâs. Mă aflam într-un bar din strada Tritone, la „Papagalul”, cu scopul de a descoperi eventuale piste demne de urmat, când l-am auzit pe barman vorbind cu câțiva clienți despre un individ care, după câte se părea, nu mai apăruse de câtva timp.

— Un om ca ăsta, hotărî omul de la bar, ștergând niște pahare, mai bine să-l ocolești decât să ai de-a face cu el.

— Ai dreptate. De fiecare dată când a fost aici a făcut câte-o boroboață.

— E un tip violent, gata oricând să-și măsoare forțele cu oricine. Nu m-ar mira dac-aș auzi că-i în pușcărie.

— Oh, cât despre asta… fii sigur că mai devreme sau mai târziu, tot acolo ajunge…

Discuția mă interesa. M-am alăturat grupului și am cerut lămuriri. Din nefericire nimeni nu cunoștea numele individului și nici nu știa unde locuiește.

— Știu că își face veacul în casa de toleranță din strada Avignonesi, spuse unul dintre clienți. Se lăuda mereu că nu are nevoie să caute loc la hotel, fiindcă fetele „pensiunii” sunt fericite să-i ofere ospitalitate. Prostii, firește. Lăudăroșenie.

— Până la un anumit punct, interveni barmanul. Individul ăla nu este un lăudăros. Când amenința că-mi răstoarnă prăvălia, mi se zbârlea pielea pe mine fiindcă îl știam capabil de așa ceva.

Aveam o altă întrebare, cea mai importantă, și am formulat-o cu sufletul la gură:

— Credeți că el și frații Ruggeri se cunoșteau?

Interlocutorii mei se priviră încurcați.

— N-aș putea da un răspuns precis, declară barmanul. Aș spune însă că se cunoșteau. La urma urmelor, frații Ruggeri veneau deseori să bea cafea aici…

Nu-mi trebuia altceva. Mi-am adunat oamenii și, la o oră convenabilă, m-am prezentat la „pensiunea” din strada Avignonesi. Mi-am îndreptat atenția asupra fetei care, prin farmecele sale, ar fi putut mai bine decât oricare alta să suscite poftele vanitoase ale unui individ ca acela ce mi-a fost descris de barman. O verificare rapidă mi-a permis s-o descopăr în persoana unei anumite Marina, supranumită Berta. Am interogat-o folosind metoda psihologică menită să dea rezultatele cele mai bune când este vorba de persoane de acest gen și am reușit să obțin informații de o importanță excepțională. Berta mi-a făcut și o confidență; în camera ei ținea ascuns și un pistol, rămășiță din război.

Am confiscat arma, un Beretta calibrul 9, și am trimis-o secției științifice pentru expertiză. Apoi am așteptat cu o nerăbdare nestăpânită rezultatul. Într-o anumită măsură, mă așteptam la răspunsul pe care mi l-au dat, însă, odată obținută confirmarea oficială a presupunerilor mele, mi s-a umplut sufletul de bucurie.

„Franco și Renato Ruggeri au fost uciși cu gloanțe trase cu acest pistol” - spunea raportul de expertiză. „Probele balistice au confirmat-o cu toată certitudinea. Din păcate lipsesc cu desăvârșire amprentele digitale, deoarece arma a fost curățată și unsă cu grijă.”

Am fugit în strada Avignonesi pentru a o interoga din nou pe Berta, dar la început n-am obținut cine știe ce.

— Cunosc atâta lume! motivă ea pe un ton plângăreț. Cum aș putea să-mi amintesc de persoana care m-a rugat să-i păstrez acel pistol! Probabil că este unul din oamenii dumneavoastră…

— Oamenii mei?… am ripostat, tulburat.

— De ce nu? Polițiștii sunt înarmați, nu?

— Vrei să faci pe spirituala, micuțo? Bine, ți-ai și găsit cu

cine. Am să-ți povestesc o istorioară atât de distractivă încât, la sfârșit, vom muri amândoi de râs! Vrei să știi la ce a folosit arma aceea? Ghicește!

Se încruntă:

— La ce? bolborosi ea.

— La uciderea a doi nenorociți. Gândește-te puțin la ceea ce va spune tribunalul când se va discuta situația ta și se va afla că ai ascuns în mod deliberat arma crimei?

N-a trebuit să mă obosesc prea mult. Strânsă cu ușa, femeia a mărturisit că pistolul aparținea unui tânăr înalt, blond, frumos, cu ochii albaștri, reci și duri ca oțelul. Descrierea corespundea exact cu aceea pe care mi-o făcuse barmanul din strada Tritone; și el vorbise de un „bărbat frumos, înalt și blond”…

Unde să dau de el? A putut oare tânărul acela să răpună singur doi oameni destul de zdraveni ca frații Ruggeri? Se ascundea vreo bandă în spatele lui? Nu eram încă în măsură să dau vreo explicație însă speram s-o pot face cât mai repede. Este de prisos să mai spun că toate semnalmentele „blondului” au fost date agenților și că fiecare își dorea să pună mâna pe ferocele asasin.

Soarta a hotărât ca această „onoare” să-mi fie rezervată; din momentul când norocul, sau întâmplarea dacă doriți, trece de partea cuiva, apoi îl părăsește foarte greu; în schimb, când a hotărât să vă ocolească, este inutil să mai sperați în intervenția ei. În cazul respectiv, după ce la început m-a determinat să-mi frământ mintea mai mult timp, părea că vrea să-mi ușureze sarcina.

Mă aflam în apropierea gării Termini, când am văzut apărând pe trotuar un tânăr înalt și blond care venea înspre mine, liniștit, fără nici un gând anume. Apariția a fost cu totul neașteptată, încât, pentru un moment, m-am aflat într-o situație de incertitudine, neștiind cum să procedez. A fost o chestiune de moment, firește, fiindcă mi-am regăsit imediat calmul și, convins că aveam în față

omul care mă interesa, n-am ezitat să-l opresc.

— Comisarul Luglie, am anunțat pe un ton binevoitor. Vreți să mă urmați?

A făcut un efort evident pentru a se stăpâni.

— Pentru ce? mă întrebă,

— Câteva întrebări.

— Vă ascult, sunt numai urechi.

M-am arătat revoltat.

— În mijlocul străzii? Ce vor spune șefii mei? Mi-au pus special la dispoziție un birou, știți?

L-am luat de braț și l-am împins în fața mea.

— Curaj, nu face scandal.

Își dădu imediat arama pe față. Încercă să se revolte adresându-mi injurii mie și întregii chesturi.

— Dintr-un anumit punct de vedere îmi face plăcere că te comporți astfel, am observat eu. Îmi spulberi și ultimele îndoieli. Ești exact acel tip violent pe care barmanul din strada Tritone își dorește să nu-l mai revadă.

Interogatoriul a continuat fără întrerupere treisprezece ore.

Blondul, anume Alberto Rinaldi, negă cu cea mai mare încăpățânare toate acuzațiile și se înmuie numai când i-am pus pe masă pistolul Beretta calibrul 9. M-a privit înmărmurit, ca și când ar fi avut în față un magician și a deschis gura pentru a spune:

— Cum…

— Cum am reușit să-l găsesc? am completat. O să-ți povestesc într-o zi. Oricum, nu uita că martora este gata se golească sacul și că frații Ruggeri au fost omorâți cu această armă. Nu mai punem la socoteală și amprentele pe care le vom controla.

— Ce amprente?! a mormăit, după care a schimbat tonul. Nu cunosc nici un Ruggeri, n-am văzut în viața mea acest pistol…

— Nu mă cunoșteai nici pe mine, l-am întrerupt, în

schimb acum mă cunoști. Am să te fac să blestemi clipa în care m-ai forțat să mă așez de-a curmezișul drumului dumitale!

În timpul interogatoriului, Rinaldi a scăpat numele unui oarecare Ugo Piselli care trebuia să-i asigure un alibi pentru ziua crimei; s-a căit însă, pentru că prietenul său, arestat imediat, s-a arătat destul de maleabil și ne-a mărturisit tot adevărul. Gândindu-se că Rinaldi „a ciripit" sau că noi suntem în posesia unor probe zdrobitoare, și-a mărturisit participarea la asasinarea fraților Ruggeri.

— Eu și cu Rinaldi am constituit o bandă, spuse. Cinci oameni și câteva femei, toate prostituate, folosite în caz de nevoie pentru „casele" lor. Ne-au fost foarte utile pentru ascunderea și păstrarea prăzii.

— Vorbiți-mi despre frații Ruggeri.

— Păi, Rinaldi îi cunoștea din vedere și știa că aveau doua camionete. A luat contact cu ei motivând transporturi importante și i-a convins să meargă la Passerano, la o mică distanță unul de celălalt. L-a omorât pe primul…

— Renato…

— Nu știu cum se numea. Apoi a așteptat să sosească al doilea, căruia îi dăduse întâlnire la păduricea Passerano, și l-a omorât și pe el.

— V-ați gândit să le furați camionetele?

— Nu, numai cauciucurile care se vând bine și banii… dacă aveau.

— Și au avut?

— Câteva mii de lire…

Când i-am spus lui Rinaldi că complicele său a mărturisit totul, cu lux de amănunte, a avut o răbufnire de nervi și de dispreț.

— Păduchiosul! Știam că așa se va sfârși! Ar trebui să fac totul de unul singur, ca să fiu sigur de reușită…

— Cu condiția ca o persoană nedorită să nu te prindă cu mâța-n sac, adăugai.

Mă privi, pradă unor sentimente contradictorii, și mă aprobă, încrețindu-și fruntea.

— Da, dumneavoastră… Ați fost foarte abil.

M-am gândit la săptămânile de muncă încordată și, surâzând, i-am răspuns:

— Abilitatea de a nu-mi fi pierdut răbdarea. Oricum, mulțumesc pentru compliment.

(*Luigi Luglie*)

CRIMA ÎN „CATACOMBE”

Am văzut în același timp pisica și picătura de sânge; strălucea în lumina torței, însă labele micului patruped au împrăștiat-o, călcând pe ea.

— Pisica neagră! murmură alături de mine plutonierul Schioppa. Poartă ghinion.

M-am aplecat peste pavaj și am zărit alte picături de sânge.

— Cuiva i-a purtat cu siguranță ghinion, am răspuns, înaintând aplecat pe urma acelor macabre pete roșii.

— Poate că totuși am ajuns la timp, răspunse Schioppa pe un ton prea puțin convingător.

— Mă tem că nu, deși mă lasă cu totul rece soarta acestor pungași. Oricum, datoria ne obligă să împiedicăm ca unul din cei doi să moară.

Am înaintat pe bâjbâite. Nu era ușor să pătrunzi pe întuneric în zona cu pricina și să te orientezi în acel labirint de străduțe și scări șubrede care formau cartierul „Treptelor chinezești”. Mai cu seamă că era noapte. Noaptea de 2 martie 1947, în orașul Neapole, pe lângă a cărui chestură lucram voluntar în calitate de vicecomisar adjunct.

Un târșâit de pași grăbiți în spatele meu m-a determinat să ridic lanterna de buzunar, pentru a-l lumina pe noul venit. Era vorba de agentul Pasquale Calvo care sosise cu sufletul la gură, agitând o mână pentru a-mi reține atenția.

— Ai telefonat la birou? l-am întrebat imediat ce a ajuns lângă mine.

— Desigur, domnule comisar, răspunse gâfâind, și am primit o confirmare deplină a informațiilor pe care le aveam dinainte. Femeia se numește Rosa, zisă și „pantera feroviară”, pentru că întotdeauna se află în preajma gării, iar indivizii care s-au certat din cauza ei sunt Nicola Lombardi, recidivist, 22 ani, domiciliat în… - Calvo consultă o foiță cu notițe - suburbia Nilo, la numărul 10… iar celălalt, Antonio Pisaniello, 19 ani, recidivist și el… ambii protectori ai prostituatei.

— Unde locuiește Pisaniello?

— Strada Santa Maria Antesecola 76, însă practic locuiește cu amanta sa, Rosa Cosentino, 22 ani, în intrarea Cavaniglia 45, adică la câțiva pași de aici. Fata se pare că este foarte atrăgătoare, brunetă, bine făcută, cu părul lung…

Cu o oră mai înainte, către miezul nopții, în timp ce traversam piața gării cu jeepul de serviciu, fusesem informați că cei doi „exploatatori” se încăieraseră și că, odată despărțiți cu greutate de către trecători, au plecat în direcții opuse, aruncându-și amenințări teribile: „Faceți ceva, ne-au recomandat trecătorii, altminteri cei doi se omoară” și ne-au indicat locul unde poate fi găsită femeia. Era de presupus că Pisaniello s-a reîntors la Rosa, însă, din păcate, ne gândeam că și Lombardi s-o fi ascuns pentru a-l aștepta și că încerca să-și încheie socotelile rămase în suspensie.

Iată de ce, după o cursă rapidă în jeep, ne-am afundat în raionul Stella, o învălmășeală de „catacombe”, de străduțe neluminate, propice pentru orice ticăloșie. Se părea că am ajuns prea târziu. Picătura de sânge pe care o zărisem mai înainte, de îndată ce-am pătruns în intrarea Cavaniglia, îmi spulberase orice îndoială. Cadavrul pe care mă așteptam să-l găsesc nu se ivise încă, dar cu siguranță că în acel loc avusese loc ciocnirea dintre cei doi tineri criminali, iar unul dintre ei, din cât ne puteam da seama, își pierduse

probabil viața.

Zărind niște siluete care se foiau în capătul intrării, l-am trimis pe plutonier să caute eventuali martori oculari. Eu și agentul Calvo ne-am deplasat în grabă la nr. 45, unde Rosa Cosentino părea să ne aștepte; apariția noastră n-a surprins-o și s-a mulțumit să ne spună doar atât:

— Ați sosit repede…

Apoi ne-a vorbit despre ura care le întuneca mintea celor doi, și a confirmat că protectorul ei mai vechi, Lombardi, așteptase să se întoarcă Pisaniello cu care se încleștase într-o luptă pe viață și pe moarte.

— Da, a învins, răspunse ea la o întrebare precisă pe care i-am pus-o. Nu știu dacă l-a omorât. Cert este că tăietura de cuțit era foarte serioasă… Când Pisaniello a căzut la pământ, Lombardi a rupt-o la fugă, iar câțiva oameni din apropiere n-au putut face altceva decât să transporte rănitul la spital.

Nu mai aveam ce căuta în cartierul Stella. Am plecat în fugă, cu toată viteza jeepului, spre spitalul „Pellegrini”. Am ajuns însă prea târziu; Antonio Pisaniello, lovit cu cuțitul în inimă, murise. Privind cadavrul tânărului aceluia, pe care pacea morții îl făcea să semene cu un copil, am fost cuprins de o mânie fără margini; nu reușisem să previn asasinatul, însă, cel puțin, voi pune mâna pe vinovat.

Toți membrii echipei au trecut la acțiune și pe dată au început să curgă primele informații. Un oarecare individ ce asistase la încăierare, fără a îndrăzni să intervină, a declarat că Lombardi se refugia în împrejurimile Cimitirului Nou, ori de câte ori nu voia să fie găsit, și i se părea că auzise de la cineva cum că individul ar fi fost căsătorit. O investigare imediată a împrejurimilor cimitirului a rămas, din păcate, fără rezultate, însă, numai cât m-am întors la birou, am trecut la un interogatoriu sever al rudelor lui Lombardi, pe care plutonierul Giuseppe Schioppa le ridicase între timp din pat și le adusese la

chestură.

Păreau a nu fi dispuși să-mi dea vreun ajutor, dată fiind gravitatea cazului, însă cunoșteau, după cât se vedea treaba, unele amănunte utile. La un moment dat, una dintre femei a declarat că Lombardi s-ar putea să fi plecat în localitatea Agro, pe lângă Salerno, la niște rude. L-am invitat pe soțul femeii să-mi servească de ghid și, instalat în jeep în compania colaboratorilor mei, m-am aruncat pe această nouă pistă. Trebuia să bat fierul cât e cald și de altminteri nu dispuneam de alte indicii. Era trecut de orele trei noaptea; trei ore de la ceartă din preajma gării, două de la omor; nu voiam să-i dau asasinului un avans prea mare.

Călătoria n-a fost prea simplă. Când am lăsat șoseaua națională pentru a intra pe drumul de țară, ne-am trezit în fața unui podeț foarte îngust, fără parapete, și ne-a trebuit destul de mult ca să trecem jeepul în partea cealaltă. În sfârșit, ne-am văzut în fața fermei pe care o căutam și ne-am grăbit să stingem farurile pentru a nu alarma locuitorii.

Am înconjurat casa și m-am dus să bat la ușă. Faptul că mi s-a deschis imediat mi-a trezit bănuieli, iar speranța că Lombardi venise de foarte curând aici pentru a se adăposti, a crescut și mai mult. Firește, au negat că și-ar fi adăpostit ruda criminală, însă i-am văzut îngălbenindu-se și schimbând între ei priviri îngrozite când le-am vorbit de crima săvârșită de Lombardi. Se vedea clar că nu erau la curent cu evenimentele și că ideea amestecului într-o crimă nu putea să surâdă nici unuia dintre ei. Nu s-au opus percheziției, cu toate că eu nu eram înarmat cu un mandat legal și, într-o jumătate de oră, casa, grajdurile, fânăria și depozitul de unelte fuseseră cercetate cu de-amănuntul. De Lombardi nici urmă.

Am început să mă enervez, cu atât mai mult cu cât acțiunea era ilegală, însă norocul mi-a venit pe neașteptate în ajutor. Unul din paturi era cald încă, dar nu asta conta

ci faptul că am găsit o pereche de pantaloni și una de pantofi. Prin urmare, unul din locatarii casei trebuia să fie desculț și fără pantaloni; în caz contrar, cui aparțineau aceste obiecte? Am coborât în curte, unde se adunase toată familia, și am arătat obiectele găsite.

— Ale cui sunt? am întrebat.

— Ale mele, răspunse cel mai tânăr dintre fii cu o voce nesigură.

I-am aruncat pantofii.

— Încalță-i!

Avea picioarele mici, mi-am dat seama imediat, încât îi jucau în pantofii aceia, mai mari cu cel puțin trei numere.

— Atunci? am insistat, dar nici unul dintre ei nu mi-a răspuns.

Am strâns pumnii de necaz, convins că Lombardi se ascundea pe undeva pe acolo, când deodată, la vreo treizeci de metri distanță, am observat o mică construcției un cuptor de țară.

M-am îndreptat în direcția aceea, urmat de plutonierul Schioppa și am deschis ușa; cuptorul era plin de surcele, mânați însă de o nerăbdare febrilă am început să le scoatem și să le aruncăm deoparte, până când mâna mea a apucat un picior gol. L-am strâns cu toată forța și l-am tras către mine.

Ingeniozitatea rudelor și promptitudinea de care au dat dovadă nu l-au scăpat pe Lombardi de arestare. L-am scos afară în chiloți și tricoul de marinar, tremurând de frig, dar fără să opună vreo rezistență.

Se luminase de ziuă când ne-am întors la Neapole; cu toate acestea, chestorul Coglitore încă mă aștepta în biroul său pentru a-mi asculta raportul.

La gândul ilegalității comise, am simțit că mă ia cu frig, am făcut însă o expunere clară a faptelor și am încheiat:

— Am plecat fără aprobare la Neapole, este adevărat, și am percheziționat fără autorizație o casă, însă… m-am

gândit că fiecare minut pierdut era în favoarea asasinului și am uitat să mai raționez cum ar fi trebuit...

Chestorul contempla prin fereastră soarele care răsărea și răspunse zâmbind:

— Cunoști zicala *„scopul scuză mijloacele”*? mă întrebă cu voce joasă. Se aplică și în cazul nostru, ba chiar nu mi s-a părut niciodată atât de potrivită. Du-te și te culcă, Grappone, ți-o fi somn după o noapte atât de agitată.

(*Giovanni Grappone*)

DIN VINA UNUI DIHOR

Sicilia. August 1948. Soarele dogorea puternic, iar lumina reflectată de albul caselor mă orbea în timp ce traversam piața principală din Enna. Mă prefăceam că nu-mi dau seama de interesul pe care prezența mea îl stârnea în rândurile localnicilor și mă îndreptam cu pas întins spre închisoarea corecțională.

Pe stradă circulau câteva femei și, în cea mai mare parte, bărbați, îmbrăcați în negru, cu fular la gât și pălării pe cap, gravi, liniștiți, cu o expresie impenetrabilă. Știau precis unde mă duc, însă nu-mi puneau întrebări și nu-mi arătau nici ură, dar nici prietenie. Mă tratau pur și simplu ca pe unul ce se află de cealaltă parte a baricadei, însă mă respectau pentru că eram un adversar care lupta cu armele adevărului. Câțiva dintre ei, cei mai chibzuiți, probabil că își dădeau seama că nu eu purtam vina pentru tot ce se întâmpla. Problema depășea modestele mele posibilități, afecta desigur alte interese și era veche de când lumea. Era problema foamei și a dreptului la supraviețuire care transformă omul în lup și-l face să se întoarcă cu secole îndărăt pe drumul civilizației.

La câțiva pași de la intrarea închisorii, un om mărunt și încovoiat, chel, lac de sudoare, mă salută respectuos, iar eu i-am răspuns cu un gest mecanic, întrebându-mă, în sinea mea dacă omul voia să-mi arate solidaritate sau era o rudă a arestatului, care spera să poată apela la generozitatea mea. Cum poți să ajuți un individ vinovat, care și-a mărturisit crima?

Ajuns înăuntru, m-am lăsat condus pe coridorul dintre celule unde răcoarea era binevenită și, mai înainte de a cere să mi se deschidă ușa celulei căutate, am aruncat o privire pe ferestruică. Un tânăr zăcea într-un colț, nemișcat, cu privirea pironită pe gratiile ferestrei, iar pieptul i se ridica și i se lăsa într-o răsuflare abia perceptibilă. Trecuseră câteva luni de la arestare și iată că-mi aduceam încă aminte de el. Se schimbase mult în închisoare; era poate mai slab și mai puțin bronzat ca înainte, însă pierduse parcă expresia aceea de animal hăituit, aflat la pândă; trăsăturile îi erau clare, gura pierduse strâmbătura amară care-i devenise caracteristică, și întreaga lui înfățișare vădea o stare de seninătate pe care numai pacea interioară, dobândită cu timpul, putea să i-o ofere.

Sări în picioare când mă zări intrând, mă salută cu respect și păru bucuros că mă vede. După vânătoarea nemiloasă care mi-a permis să-l arestez, din momentul când am pus mâna pe el, nu am mai fost în stare să-l judec, atât de mare era durerea pe care mi-o pricinuise tânărul ăsta cu ochii dilatați și obrajii supți; și el păstrase o amintire frumoasă despre mine.

— Sărut mina, domnule comisar, spuse cu timiditate, după obiceiul din Sud.

— Bună. Ce mai faci?

— Mai bine; mulțumesc.

— Ai avut timp să meditezi, nu-i așa?

— Da… și m-am căit atât de mult.

Am zâmbit.

— Cineva a spus: „*Conștiința răului este primul pas adevărat spre mântuire*”.

M-am așezat în fața lui și l-am privit cu atenție. Era la fel ca toți ceilalți tineri de vârsta lui, nehrănit, mereu speriat, iar emoțiile și lipsurile îl slăbiseră cumplit. Tipul omului care ar fi vrut să-și cheltuiască energia strângând în mână

o sapă, dar n-a găsit pe nimeni dispus să-i dea una. 1948, mirosul războiului plutea încă în aer; Sicilia fusese călcată de tot felul de armate, nu se găsea de lucru, posibilitatea întreținerii unei familii părea un vis îndepărtat.

Cu puțin timp înainte, colegii care mă precedaseră lichidaseră o bandă de răufăcători ce semănase teroare și moarte. Locuitorii din orașe și sate își găseau cu greu o sursă de existență. În ceea ce-i privea pe tineri, se bucurau să trăiască, să mănânce o dată pe zi și să poată râde oricând, chiar fără motiv. Convins cum eram că aș putea să mă fac înțeles, m-am străduit să le vin acestora în întâmpinare, încercând să-i ajut moralicește încă din primele zile ale misiunii mele aici, dar foarte repede am fost nevoit să-mi dau seama că atitudinea mea va intra în contradicție cu datoria și astfel am adoptat o linie de conduită mai rezervată… „Noi nu suntem judecători, repetam continuu în sinea mea. Noi ne limităm la strângerea mărturiilor a sute de persoane, la stabilirea împrejurărilor care au determinat un individ să acționeze împotriva legii, însă nu trebuie să ne întrebăm dacă sentimentele care l-au împins să comită anumite acțiuni sunt justificabile sau nu…” Nenorocirea este însă că și eu sunt un om ca toți oamenii și nu ezit să-mi formez o părere personală asupra diferitelor cazuri; când mă gândeam mai bine însă, îmi dădeam seama că era vorba de o opinie foarte subiectivă care nu ar fi avut nici o valoare în instanță.

— Dumneavoastră sunteți bun, spuse pe neașteptate tânărul.

Vocea lui mă trezi din reflecții?

— De ce spui asta? l-am întrebat surprins.

— Până acum nimeni nu m-a întrebat cum o duc cu sănătatea. Dumneavoastră, însă, da. Numai maică-mea, când eram copil…

— Lasă astea, l-am întrerupt. E un fel de a discuta. Să

vorbim de altceva; știi pentru ce am venit aici?

— Nu, domnule.

— Trebuie să-ți completez fișa. Au nevoie de ea la Roma.

Holbă ochii.

— La Roma? Cui îi trebuie? Eu nu cunosc pe nimeni la Roma.

— O cere Școala Superioară de Poliție.

Consimți grav, deși nu înțelesese nimic, iar eu am scos din dosar un formular ce trebuia completat, având astfel posibilitatea să reconstitui toată povestea din timpul interogatoriului.

Cunoșteam aproape toate răspunsurile, totuși am pus întrebările, pentru a mă conforma regulamentului. Aici aș vrea să adaug un lucru… Un fapt poate fi povestit în feluri diferite, conform unui punct de vedere obiectiv sau denaturat pe baza unui amestec de sentimente contradictorii; în cazul lui Salvatore însă, prefer ca figura tânărului să se închege și să se zugrăvească din propriile sale declarații. Cele ce urmează sunt cuvintele lui, eu limitându-mă doar să le dau o formă mai comprehensibilă.

— Ești gata?

— Desigur, domnule.

— Unde te-ai născut?

— Pe șoseaua națională care duce de la Enna în piața Armerina și în provincie.

— Când?

— Acum douăzeci de ani.

— Nu cunoști data?

— Nu, domnule.

— Cu ce se ocupă părinții tăi? Vorbește-mi despre ei.

— Sunt țărani. De când mă știu i-am văzut mereu trudind.

— Ai frați?

— Da, domnule. Șapte.

— Cum reușea tatăl tău să vă hrănească pe toți?

— N-a reușit niciodată. De multe ori, de foarte multe ori ne-am culcat flămânzi. Ceea ce obțineam de pe ogor sau de la capre nu ne ajungea. Era sărbătoare mare când maică-mea punea pe masă pâine și supă de verdeață.

— N-ai căutat de lucru?

— Ba da, domnule, însă n-am găsit. Pământu-i ars pe aici și bani nu se găsesc.

— Nici frații tăi nu lucrează?

— Nu, domnule.

— Când erai mic ai fost la școală?

— Da. Am făcut clasa întâi elementară, apoi m-am retras.

— De ce?

— Școala era foarte departe, iar maică-mea mă însoțea și pe arșiță, și pe ploaie. Într-o bună zi m-am îmbolnăvit, și părinții m-au retras de la școală. Eu am fost întotdeauna foarte slab. Eram plăpând și mi-era mereu foame.

— Vorbește-mi despre copilăria ta.

— Păi… când eram copil îl ajutam pe tata ducându-mă cu caprele la păscut, pe urmă, după ce am crescut, m-am făcut cioban.

— Lucrai pentru alții?

— Da. Stăpânul îmi dădea pâine și brânză, iar eu mă duceam cu oile. Dormeam pe câmp, și mă bucuram când timpul era frumos. Am lucrat și ca muncitor agricol, însă foarte rar, fiindcă cererea de mână de lucru era scăzută… Încercam să fac orice muncă pentru ca să contribui și eu cu ceva la venitul familiei, ca s-o putem hrăni pe mama și pe ceilalți frați.

— Tu ești fiul cel mai mare?

— Da, domnule, frații mei sunt mai mici și plăpânzi din fire. N-au mâncat niciodată destul și cred că sunt și puțin bolnavi.

— Este posibil ca în această regiune să nu se găsească nimic de lucru?

— Păstoritul, dar numai câteva luni pe an. Lipsa de apă și puținătatea pășunilor fac și mai nesigură această treabă. Apoi mai e și seceta care îmbolnăvește animalele, iar pentru un păstor asta e o pacoste.

Am încetat să mai scriu, mi-am aprins o țigară și i-am oferit una și băiatului. A refuzat-o politicos.

— Fumatul e o plăcere pentru domni, spuse. E mai bine să nu mă obișnuiesc.

Razele soarelui, strecurându-se printre gratii, cădeau pe mine, alunecând de-a lungul peretelui, și mi-am mutat scaunul. Am tras câteva fumuri din țigară, gânditor, apoi am întrebat:

— Ai furat vreodată?

— Da.

Am ridicat din sprâncene în semn de mirare.

— Nu știam. Unde? Când?

— Ici și colo, la țară. După ce terminam pâinea cu brânză, mi-era încă foame, așa că mă apropiam de pomi și luam orice fructe îmi veneau la îndemână. Portocale, mandarine, mere, struguri, după anotimp. Uneori dădeam peste smochini, le culegeam fructele și le duceam acasă, fiindcă le plăceau mult alor mei.

— Nu te-au prins niciodată proprietarii asupra faptului?

— M-au prins, domnule, și m-au bătut cu picioarele și cu pumnii. Dar eu mâncasem și mă simțeam mai tare. Pe urmă îmi dădeau drumul. Toți erau oameni de treabă, nu m-a denunțat nici unul.

— Înțeleg… Acum vorbește-mi despre caracterul tău. Cum crezi că este? Liniștit, certăreț, bun, violent?

— Nu mi-a plăcut niciodată să mă cert, vă jur.

— Ți s-a întâmplat totuși vreodată?

— Nu, domnule. Chiar și atunci când eu am dreptate, nu încerc să profit. Încerc să-l fac pe celălalt să înțeleagă și mă străduiesc să-l lămuresc că nu are dreptate.

— Și familia?

M-a privit fără să înțeleagă, iar eu i-am explicat:

— Îți respectai tatăl? Acceptai disciplina paternă cu ușurință?

Se uită la mine ca și cum s-ar fi scandalizat.

— Tata este totul pentru noi! exclamă împreunându-și mâinile. Ceea ce spune el este lege. Noi nu suntem în măsură să știm cum să ne purtăm în situații grele și așteptăm s-o aflăm de la el! Avem nevoie de sfatul lui și în lucruri mai mărunte… cum trebuie îngrijite animalele, unde să le ducem la păscut…

— Îl iubești, deci.

— Tatăl meu este legat de pământ și de familie, și nu există altul ca el. Mai înainte de l-am ajutat eu el era acela care hrănea zece persoane, cu puținul pe care îl lua de pe ogor și de la cele zece oi pe care le aveam.

— Cei de vârsta ta te îndrăgeau? Ai prieteni mulți?

— Da, și toți sunt buni și cumsecade.

— Și țăranii?

— Cei care locuiesc în vecinătatea casei noastre, vreți să spuneți? Sunt oameni foarte de treabă, care în clipele cele mai grele și-au împărțit pâinea cu noi.

— Tatăl tău nu ți-a vorbit niciodată despre legi și despre obligația fiecărui cetățean de a le respecta?

— Mi-a vorbit, și nu numai mie, ci și fraților mei, încă de când eram mici. Tata spune că e nevoie de legi pentru a face ordine într-o țară și pentru a înfrâna sufletele înrăite de lipsa de lucru și de neajunsuri.

— Prin urmare, el n-a avut de-a face cu justiția.

— Nu, domnule. Tatăl meu i-a respectat întotdeauna pe polițiști. Plutonierul îl iubea pe tata.

— Cu toate acestea, tu…

Se înroși, lăsă privirea în jos și pe fața lui se zugrăvi o profundă nefericire. Ajunsesem la punctul crucial, acela care distrusese viața unui tânăr și a familiei sale, aruncând o altă viață în pământ și o altă familie în disperare.

— Seceta a fost de vină, bâlbâi tânărul, acoperindu-și fața cu mâinile.

Desigur, se putea numi și „secetă” acea formă a fatalității care se abătuse asupra atâtor oameni nevinovați, aruncând asupra lor blestemul atavic al foamei, al fricii, al sângelui.

Într-adevăr, totul se întâmplase ca urmare a unei secete puternice, în timpul căreia cea mai mare parte a animalelor muriseră de sete. Chiar și oile lui Salvatore - așa se numea tânărul - muriseră și odată cu ele și ultimul dram de speranță pentru întreaga familie. Sacrificii și speranțe năruite în câteva zile. Ce era de făcut? De lucru nu exista, numărul șomerilor era uriaș, locuitorii ținutului arătau ca niște fantome pe care hainele jucau în voie. Salvatore aproape că nu mai avea curajul să calce pragul casei, pentru a nu mai vedea expresia chipurilor schimonosite de foame ale fraților și fața îndurerată a mamei; din această cauză, își petrecea zilele cu prietenii săi tineri, subnutriți ca și el, discutând, gândind și țesând planuri irealizabile pentru a ieși din situația aceea tragică.

Ar fi greu să stabilim a cui a fost ideea, cine a propus-o mai întâi, fapt este că la un moment dat Salvatore și trei tovarăși de-ai săi ajunseseră la concluzia că singura cale de a supraviețui era aceea de a-și reface turma de oi pe spezele altora. În ținutul acela era un om înstărit care avea o turmă bogată, așa că s-au dus să prindă câte o oaie și s-o ia cu ei.

Astfel, într-o dimineață, cei patru prieteni se înarmară pe ascuns cu puștile părinților, se îndreptară spre o regiune deluroasă și, după ce-și acoperiră fețele cu batiste, asemenea hoților de stradă, ajunseră în locul unde urma să treacă turma bogătașului, așteptând momentul de a porni la acțiune. Trebuiau să găsească un adăpost, și cei patru se înșirară într-o grotă care părea a fi un refugiu ideal, fiindcă le permitea să domine cu privirea o bună parte a dealului

și a satelor din vale. Probabil că nici unul din ei nu-și dădea seama de ceea ce urmau să facă. Nu aveau nici cea mai mică intenție de a trage cu arma, s-au târât cu puștile doar pentru a-și face curaj, dar erau ferm hotărâți să facă rost de oi. Fiecare se gândea la familia pe care o lăsase și știa că trebuie să se îngrijească de ea în orice chip și prin orice mijloace.

În ceea ce-l privea pe Salvatore, se afla într-o stare sufletească deosebită, fiindcă avea impresia că tatăl său îl socotea răspunzător de moartea oilor, din pricina ușurinței sau a lipsei sale de experiență și voia să găsească un remediu. Nu se considera vinovat - căci nu el dorise seceta - dar rămăsese foarte îndurerat în urma mustrărilor pe care i le adresase taică-său: „Ești un bleg și nimic mai mult, îi spusese bătrânul, incapabil să dai vreun ajutor familiei! Uită-te la maică-ta în ce hal a ajuns…!” și ținea să le demonstreze tuturor că nu este un om de nimic.

Primele ore ale dimineții s-au scurs încet, în cea mai desăvârșită liniște, fără să se întâmple nimic; calmul celor patru se spulberase însă; emoția, așteptarea, foamea îl enervaseră la culme, așa încât, când auziră un fâsâit și un mic animal sărind în grotă, se ridicară în picioare cu armele în mână. Văzând că era vorba de un simplu dihor, un animal grațios folosit în Sicilia la vânătoarea de iepuri, râseră prostește, rușinându-se. Și-au reluat locurile de la început, însă imediat după aceea o voce îndepărtată îi făcu să se cutremure.

— Nu vă deranjați! spuse cineva. Am văzut unde a intrat, mă duc după el!

Cei patru se priviră în ochi înfricoșați și lac de sudoare. Cine era intrusul acela? Ce căuta pe meleagurile acestea îndepărtate? Să fi fost vorba de locuitori obișnuiți sau de polițiști?

— Ne-au descoperit!

— Cine ne-a spionat?

— Nu putem să ne predăm!
— Nu, cu prețul deschiderii focului.
— Eu nu vreau…
— Să tragem repede la sorți!

La sorți ieși Salvatore. Tânărul consimți mașinal, cu un semn lent și grav din cap, apoi se trânti și se târî repede către deschizătura grotei. N-a trebuit să aștepte mult. Silueta intrusului se contură destul de repede, netă. Se afla la vreo patruzeci de metri distanță și nu trebuia să greșească ținta. Luă cu hotărâre pușca, convins că aceasta și nu alta era datoria lui, încleștă buzele, pufni puternic pe nări și trase.

Împușcătura aproape că-l asurzi, iar brațul îi fu zdruncinat puternic de reculul armei, iar când fumul se împrăștie, scrută zarea neliniștit și scoase un strigăt de triumf. Dușmanul fusese doborât și se zbătea în ultimele spasme ale agoniei; la un moment dat, păru că vrea să înainteze, agățându-se de smocurile de iarbă, însă nu reuși și rămase nemișcat la pământ. Numai atunci Salvatore văzu că era vorba de un băiat; putea să aibă zece ani, era aproape un copil.

Broboane de sudoare îi acoperiră fruntea și un tremur convulsiv îi cuprinse trupul, în timp ce dinții îi clănțăneau în gură. Slăbit de orele îndelungate de pândă petrecute în grotă, nemâncat, sfârșit de emoție, începu să sughițe disperat, apoi își privi mâinile, văzu pușca și blestemă printre lacrimi. Blestemă totul și pe toți, pe el însuși și pe prieteni; cu o înjurătură, izbi cu pușca de peretele stâncos.

— Ce-am făcut, Dumnezeule! Era un copil!
— Hai să fugim! Vrei să te prindă?

Cei trei prieteni luară pușca, îl ajutară pe Salvatore să se ridice, sprijinindu-l apoi pe rând și-l scoaseră la aer liber. Înconjurară grota și, în timp ce din vale se auzeau strigăte îndepărtate, se afundă în vegetația înaltă și coborâră pe versantul opus al dealului. Ajunși în câmpie, să despărțiră

și fiecare fugi acasă fără să fie observat, însă Salvatore, mai înainte de a intra în casă, se debarasă de pușcă, aruncând-o într-o colibă părăsită în plin câmp.

Aici am găsit-o în cursul cercetărilor mele și nu mi-a trebuit mult pentru a-l identifica pe proprietar. Uciderea micuțului Giuseppe Viotto, fiul unei persoane foarte cunoscute prin împrejurimi, făcuse mare vâlvă, iar eu, împins și de mila pe care mi-o inspira victima, am pornit cercetările cu cea mai mare repeziciune și hotărâre, fără să precupețesc nici o clipă de odihnă.

Când m-am dus să-l ridic pe Salvatore Calano, el n-a opus nici cea mai mică rezistență și nici măcar n-a încercat să nege. Ar fi fost inutil, de altfel, pentru că pe pușcă existau amprentele lui digitale foarte clare și expertiza balistică stabilise că glonțul găsit în corpul copilului fusese tras cu acea armă…

Activitatea mea birocratică la închisoarea judiciară se încheiase o dată cu completarea ultimei fișe. Am îndreptat foile, le-am introdus în servieta de piele și m-am ridicat.

— Ai fi făcut mult mai bine dacă te-ai fi predat, am observat eu.

— Mi-era frică, domnule comisar.

— Copilul acela se ducea să vâneze iepuri. Puteai să-l lași să intre în grotă, să-și ia dihorul… Păcat!

— Știu și nu vreau să mă mai gândesc. Trebuie să uit dacă vreau să reîncep o altă viață…

— Ce vrei să faci, Salvatore?

— Am să încep să învăț carte. Am înțeles că neștiința este tovărășia cea mai proastă pentru un tânăr. O să am timp destul în închisoare, am să citesc tot ce-o să-mi cadă în mână și am să mă străduiesc să scriu bine.

I-am arătat o carte care se afla pe patul de campanie.

— Ai și început?

— Oh, asta… Mi-a lăsat-o parohul care a venit ieri să mă vadă și mi-a citit puțin din ea…

Ochii i se umpluseră de lacrimi.

— Mi-au pus numele Salvatore, murmură din vârful buzelor. Cine știe dacă și ăsta nu are vreun rost. Cu mult timp în urmă un alt Salvatore și-a dat viața pentru a ne ajuta. Cine știe dacă nu mă va ajuta și pe mine să încep totul de la capăt... Poate o s-o facă. Credeți că o să mă ajute, domnule comisar?

M-am îndreptat spre ușă și l-am chemat pe gardian să-mi deschidă.

— Poate că da - am răspuns, fără să mă întorc. Cel puțin o sper. La urma urmelor, și păcătoșii sunt fiii săi.

(*Federico Pratico*)

„BANDA DE PRETUTINDENI”.

Când trebuie să vorbesc de un caz mai vechi la care am participat, reușesc întotdeauna să redau cu precizie amănuntele. Aceasta nu fiindcă memoria mea este foarte sigură ci, foarte simplu, pentru că obișnuiesc să aștern pe hârtie toate evenimentele care mă privesc direct. De prisos să mai spun că de-a lungul anilor am umplut nenumărate caiete și că peste puțin voi avea nevoie de un arhivar particular.

Acum că am promis să-mi destăinui impresiile despre „banda de pretutindeni”, văd în fața ochilor fotografii, nume, date, decupaje din ziare îngălbenite și mă simt cuprins de o senzație ciudată de melancolie. Încerc să analizez acest sentiment neobișnuit, și-mi dau seama că este vorba de o simplă nostalgie după vremurile trecute și după tinerețea care nu se va mai întoarce niciodată.

„Banda de pretutindeni”! Numele este bizar, însă niciodată n-a existat vreo denumire mai potrivită. Numeroșii delincvenți care o alcătuiau păreau să aibă darul ubicuității. Se aflau pretutindeni în același timp: furau într-un loc și după câteva ore apăreau într-o localitate foarte îndepărtată de prima, pentru a da o altă lovitură, uneori chiar mai substanțială.

În realitate, banda a avut o viață lungă și scurtă în același timp: lungă, prin numărul mare de lovituri pe care le-a realizat; scurtă, pentru durata efectivă a existenței sale. S-a făcut simțită pentru prima dată la 30 martie 1949, și am desființat-o la 10 octombrie în același an. Era vorba

de oameni duri, hotărâți, abili și vicleni și n-a fost ușor să-i obligăm să-și recunoască responsabilitatea.

Au debutat, dacă-mi este permis să folosesc un termen teatral, într-o „piață” italiană destul de importantă. Victima predestinată: Spoggi, giuvaergiu, cu magazin în strada Bigli. Data: 30 martie 1949. Lovitură reușită. Captură însemnată. Începând din ziua aceea, bandiții au desfășurat o activitate foarte intensă și au împânzit diferite orașe ale peninsulei, ducând la bun sfârșit „operațiuni” răsunătoare, care le-au conferit o tristă notorietate.

După jefuirea magazinului Spoggi, cei șase indivizi care formau banda au atacat doi funcționari de la un institut bancar din Bologna, au jefuit un tutungiu din Roma, au furat numeroase automobile din Roma, Milano, Neapole (printre care și mașina lui Eduardo de Filippo), au sustras o sumă importantă de la doi bancheri din Imola, au încercat, din fericire fără rezultat, un furt la administrația unui sanatoriu tot din Imola și, în sfârșit, au devastat atelierul giuvaergii Invernizzi din Milano. Această ultimă acțiune a fost efectuată cu o siguranță și o îndemânare de necrezut, dar însăși siguranța excesivă i-a trădat pe bandiți, care în urma acestei lovituri au fost identificați.

Punerea în scenă a acțiunii criminale a fost atât de convingătoare și execuția atât de perfectă, încât toți s-au lăsat trași pe sfoară fără cea mai mică suspiciune. La 1 septembrie 1949 s-a prezentat în atelierul Invernizzi un individ oarecare, de o eleganță căutată, însoțit de doi carabinieri, având între ei un tânăr cu cătușele la mână. Invernizzi s-a uitat năuc la acești vizitatori neașteptați; văzând însă că era vorba de o operație a poliției, s-a declarat imediat la dispoziția lor, limitându-se să ceară unele lămuriri.

— Sunt comisarul Zanotti, spuse politicos domnul care intrase întâi, iar dânsul, adăugă indicând o altă persoană care abia venise, este plutonierul Seno. În ceea ce privește

pe acest pungaș, urmă aruncând o privire de gheață în direcția omului cu cătușele la mâini, l-am reținut azi-noapte, în timpul unei operațiuni de amploare menită să captureze o organizație de contrabandiști de aur și pietre prețioase. Iată pentru ce am venit aici.

Giuvaergiul încruntă fruntea, măgulit de tonul confidențial al „comisarului”, dar surprins în același timp.

— Înțeleg, replică el pe un ton slab, însă nu văd…

— Veți vedea imediat, lămuri „comisarul”. Hoțul jură că v-a vândut chiar dumneavoastră cea mai mare parte a aurului cu pricina.

Invernizzi se înroși, scoase pieptul înainte și ripostă energie:

— Aveți chef de glume, domnule comisar? Întrebați de mine și toți vă vor spune…

— Am și întrebat, îl asigură Zanotti cu o ușoară ironie. Mai mult, pot să afirm că știu totul despre dumneavoastră. Prin urmare trebuie să înțelegeți situația mea: datoria mă obligă să nu trec cu vederea nimic, nici măcar depoziția acestui nemernic. Vă cer deci permisiunea de a vă controla casa de fier, în prezența dumneavoastră și a agenților mei, firește. Consimțiți?

— N-am nimic de ascuns. Veniți.

Și îndată ce Invernizzi și ajutoarele sale au deschis ușa casei de fier, bandiții au și scos pistoalele, dezvăluindu-și adevăratele intenții. Rezultatul: au fost furate bijuterii și lingouri de aur în valoare de șaisprezece milioane de lire. Am aflat apoi că, pentru o astfel de lovitură, bandiții plătiseră un milion cinci sute nouăzeci și două de mii de lire: o adevărată mizerie! De data aceasta depășiseră măsura, însă făcuseră eroarea de a-și juca rolurile cu numele adevărate. Pentru noi era vorba acum de onoare și nu numai de o operațiune oarecare. Era în joc orgoliul nostru: oamenii aceia folosiseră uniforma de polițiști, ascunzându-se la adăpostul unei profesii onorabile și ne-au

sfidat în mod fățiș. Ne-am sporit eforturile. Prin cercetări secrete, culegând zeci de mărturii, am reușit în sfârșit să-i identificăm, însă nu puteam da de ei sau să-i surprindem în timpul loviturilor.

„Șeful” se numea Joe Zanotti: „comisarul”; locotenentul său era Giovanni Seno, zis Louis; Bogni „imberbul-numărul unu” și Ciappina „imberbul-numărul doi”.

Într-o seară când stăteam în biroul meu și meditam asupra isprăvilor bandei, am primit un telefon misterios:

— Domnule comisar, rosti o voce necunoscută, știu că vă folosește… *Cherchez la femme*… Care femeie? Prietena lui Louis Seno. Locuiește în fața unui garaj situat pe la Porta Magenta.

După aceasta, interlocutorul necunoscut, râzând prostește, închise telefonul. I-am chemat pe brigadierii Oscuri și Cerbasi, cu care am răscolit cartierul Porta Magenta în căutarea prietenei lui Seno. Informatorul nu minți se. Într-adevăr, femeia ocupa un apartament situat la etajul doi într-un bloc din strada Rubens, chiar în fața unui garaj. Din acel moment, mișcările femeii au fost supravegheate zi și noapte, însă nici urmă de Seno. Mai târziu am aflat că banditul era în turneu prin Italia pentru a da alte lovituri în stil mare și că, în mod cert, la sfârșitul călătoriei se va întoarce la Milano să-și îmbrățișeze femeia. Trecuseră multe zile și de acum încolo vizita lui Seno nu putea să mai întârzie; drept care ne-am prezentat în casa prietenei sale, i-am comunicat că eram și noi nerăbdători să ne îmbrățișăm „omul nostru”, așa că vom rămâne ascunși mai multe zile, cu rândul, în apartament, în așteptarea vizitei lui.

După câtva timp, în liniștea nopții auzirăm pași pe scări. Eu m-am ascuns într-un dulap, în timp ce brigadierul Oscuri s-a pitit în alt loc din casă, ținând sub observație femeia. După puțin se auzi zgomotul unei chei care se învârtea în broasca ușii de la intrare: era Louis. L-am lăsat

să intre, am așteptat să-și dezbrace pardesiul și am sărit din dulap, prinzându-l pe la spate, mai înainte ca să poată pune mâna pe pistol. În același timp, brigadierul sări afară din ascunzișul său și mă ajută să-l imobilizez. Louis a încercat să riposteze, însă, după ce a aruncat o privire furioasă și disperată, de animal prins în cursă, s-a lăsat arestat fără împotrivire.

Banda avea, oricum, ceasurile numărate.

În după-amiaza zilei următoare, Edoardo Greco, pe atunci șeful Echipei Operative, ajutat de colegii Zamparelli Nartone și D'Onofrio, au trecut la arestarea lui Joe Zanotti și a lui Alfredo Torta, pe strada Pavia, în timp ce aceștia încercau să fugă cu o mașină, și numai după câteva ore am avut satisfacția să anunț presei și arestarea lui Ettore Bogni, alt membru al bandei. Grație mărturisirilor în lanț, peștii cădeau unul după altul în plasă.

Colegul Zamparelli a plecat la Neapole să-l aresteze pe Mario Guarneri, iar mie, lui Oscuri și lui Cerbasi ne-a revenit sarcina să-i punem cătușele la mâini lui Ciappina.

Pentru a-l împiedica să ne recunoască și să fugă, a fost nevoie să recurgem la o stratagemă. Aflasem că Ciappina trebuia să treacă încă de dimineață prin localitatea Cinci Străzi. Eu m-am aranjat într-un chioșc de ziare care domina strada. L-am rugat pe vânzător să se ducă la un bar și am început să vând marfa în locul lui. La un moment dat, în capătul străzii apăru Ciappina, cu privirea neîncrezătoare și pasul prevăzător al aceluia care așteaptă să i se întâmple ceva. La un semn, oamenii mei, situați în poziții strategice, îl înconjurară și zadarnică a fost reacția lui și încercarea de a fugi. Sincer să fiu, m-am distrat grozav vânzând o sumedenie de ziare, și mi-a părut rău când i-am cedat proprietarului locul.

Puteam considera în sfârșit afacerea încheiată.

Peștii mai mărunți au mușcat momeală într-o a doua etapă, unul câte unul, fără greutăți mari și cazul „banda de

pretutindeni” a devenit un material de arhivă.

Cât privește pe Ciappina, doresc să adaug că, după zece ani, a fost din nou arestat de oamenii mei, Oscuri și Cerbasi, pentru furtul din strada Osoppo; ieșit din închisoare după ispășirea pedepsei, s-a alăturat gangsterului Cesaroni specializat în spargerea băncilor. Am rămas surprins văzându-l în fața mea:

— Credeam că ai învățat minte, i-am spus, și că te-ai săturat de furturi și jafuri. Mi-ai promis că ai să apuci pe un drum nou. Se vede că ai o rotiță care nu merge în creierul tău afurisit.

— Nu cred să fie așa, replică lăsând capul în jos. Nu sunt un fanatic. Să ne ferească Dumnezeu de fanatici. Însă… sunt un hoț. Și când te naști hoț, poate că trebuie să mori tot hoț.

(*Ludovico Reale*)

UCISĂ CU PIETRE

Am primit, firește, comunicarea direct de la șeful Echipei Operative, în primele ore ale după-amiezii. Spun „firește”, pentru că telefoanele mai importante le primeam întotdeauna în clipa în care mă amăgeam cu ideea unui pui de somn. Am luat receptorul și după glasul șefului meu, Maugeri, am dedus că era vorba de un caz dificil.

— Îmi pare rău că te scol din pat, spuse șeful, care-mi cunoștea obiceiurile. Ieri a fost găsită o femeie asasinată și e un întreg balamuc. Chestorul dorește să ne ocupăm noi în primul rând de lămurirea misterului pentru a reda liniștea locuitorilor din partea locului.

— Unde s-a întâmplat? La Torino?

— Nu, într-un sat la cincizeci de kilometri depărtare de aici, la Bussoleno. Mai exact, într-o localitate numită Calusetto din Bussoleno. Ascultă-mă cu atenție, am să-ți relatez puținul pe care-l cunosc… Ieri, la opt dimineața, doi salahori s-au dus la o carieră neexploatată pentru a lua niște piatră. În timp ce cărau materialul și îl încărcau într-un căruț, au observat la un moment dat niște pietre pătate de sânge. La început au crezut că vreun animal sălbatic rănit o fi venit să moară în peștera aceea și au continuat să scoată piatră. Dar tocmai când se liniștiseră, au făcut o descoperire sinistră. De sub grămada de pietriș a ieșit la iveală un picior de om, încălțat cu o gheată pentru munte, după care apăru la lumină o gambă de femeie.

— Au dezgropat tot cadavrul?

— Nu, nu. Erau prea înspăimântați ca s-o facă. Au venit

în cea mai mare fugă în sat... cariera este la vreo șapte kilometri... și au dat alarma. Colegii noștri de acolo s-au dus imediat la fața locului și au îndepărtat pietrele care ascundeau cadavrul.

— Deci e o femeie?

— Da, și unde mai pui că bătrână și îmbrăcată țipător. Purta o rochie prea stridentă pentru vârsta ei.

— Nici un indiciu de identificare?

Maugeri oftă profund.

— De unde. Nimic și iar nimic. Capul spart cu lovituri de piatră, iar fața redusă la o mască însângerată, de nerecunoscut.

— Unde e acum?

— Organele judiciare au transportat cadavrul la Institutul de Medicină Legală „Valentino”.

— Oh, atunci e aici, la Torino!

— Da, și aș vrea chiar să te sfătuiesc ca mai înainte de a pleca la Bussoleno să arunci o privire asupra cadavrului.

— Mă duc negreșit. Apropo, ce-i cu povestea aceea cu liniștitul populației? De ce le e frică?

— Păi, se pare că au fost profund impresionați. Nimeni n-a recunoscut cadavrul după îmbrăcăminte, spun că prin partea locului nu s-a întâmplat niciodată așa ceva... Se tem de eventuale represalii.

Eram cu adevărat surprins.

— Represalii? Din partea cui? Pentru ce?

— Nu vor să meargă prea departe cu declarațiile. Spun că ucigașul femeii ar putea să se răzbune pe cei ce trăncănesc prea mult.

— Grozav! am exclamat cu o ușoară ironie. Munca noastră va fi simplificată la maximum. Nu cunosc satisfacție mai mare ca aceea de a investiga, izbindu-te de o grămadă de muți.

— Nu te descuraja de la început, mă îndemnă Maugeri binevoitor.

— Cine se descurajează? am ripostat cu o grimasă pe care interlocutorul meu nu putea s-o vadă. Când îmi pică un caz indescifrabil, un asasin și un cadavru fără nume, un delict fără urme, nu-mi mai încap în piele de bucurie!

— Ciao, Fiumanò și mult succes. Ține-mă la curent și nu uita că sunt gata să-ți dau tot sprijinul.

O jumătate de oră mai târziu reușisem să-mi adun oamenii din echipă - plutonierul Ciotti și brigadierii Trovato și Senfet și, împreună cu agenții de criminalistică, am plecat repede la „Valentino”. Pe masa de autopsie zăcea cadavrul unei femei în vârstă și, aruncând o privire la fața ei, mi-am dat seama că Maugeri nu exagerase: asasinul lovise cu o forță sălbatică, făcând imposibilă orice identificare. Nu ne rămânea altceva decât să relevăm puținele date corporale pe care le aveam la dispoziție, amprentele digitale și să sperăm că femeia va fi avut de-a face în trecut cu poliția, căci numai așa, poate, am fi reușit să-i descoperim numele.

— Aici am terminat. Să ne urcăm în mașină și să mergem la Bussoleno.

Pe drum i-am pus la curent pe oamenii mei cu ceea ce cunoșteam despre acest caz și le-am recomandat tact și grijă în desfășurarea cercetărilor.

— Vom fi diplomați desăvârșiți, mă asigură Ciotti. Mai întâi, unde se află cariera?

— Din câte am putut să înțeleg, la șapte kilometri de Bussoleno. La poalele masivului Frejus, presupun, și acest amănunt mă face să mă tem că terenul cercetărilor va fi foarte vast.

— De ce?

— Femeia avea încălțăminte de munte. S-ar putea să fi încălțat ghetele pentru a merge mai bine, însă, dacă treburile stau așa cum gândesc eu, sărmana poate să fie implicată într-o activitate de contrabandă.

— Just, aprobă plutonierul, gânditor. Asta ar explica

teama țăranilor. Dacă-i vorba de un asasinat de răfuială între contrabandiști, oamenilor le este frică și nu vorbesc.

— Îi înțeleg. Vinovatul poate că se află încă la Bussoleno sau poate a venit din Franța, trecând clandestin frontiera.

Când am sosit la locul în cauză, ne-am dat seama că ipotezele noastre erau împărtășite de cea mai mare parte a locuitorilor. Nu s-au antrenat în discuții cu noi, însă câte unul, prevăzător, și-a permis să facă diferite presupuneri. Erau într-adevăr pradă panicii. Au exclus posibilitatea ca moarta să fie din Bussoleno, având în vedere îmbrăcămintea excentrică, și mi-au sugerat ideea că ar putea aparține categoriei de vânzătoare ambulante care veneau periodic să facă comerț.

În cursul cercetărilor atente pe care le-am făcut ore în șir, fără să ne pierdem speranța, am încercat să stabilim dacă după găsirea cadavrului a plecat cineva din sat sau din împrejurimi și astfel dădurăm de o urmă care o zi întreagă ne-a umplut sufletul de speranță: un meridional - calabrez, spunea lumea - a plecat pe neașteptate din Bussoleno, părăsind ferma la care lucra.

Treaba era prea suspectă pentru ca s-o trecem cu vederea și un număr apreciabil de agenți s-au aruncat pe această pistă. Din păcate totul s-a spulberat ca un balon de săpun: calabrezul a fost găsit, dar avea un alibi perfect, astfel că a trebuit să-l abandonăm, revenind la punctul de plecare: un cadavru necunoscut și fără nici un indiciu care să ne pună pe urmele vinovatului.

M-am întors la Torino cu moralul oarecum scăzut, lăsând la Bussoleno un număr de oameni care să cerceteze regiunea metru cu metru, sarcină extrem de ingrată dată fiind întinderea terenului de inspectat, kilometri întregi de câmpie, din Valea Avigliana până la poalele Alpilor și fără nici un indiciu concret la dispoziție. Imediat ce am ajuns la chestura centrală, am pornit la arhivă obișnuitele verificări a persoanelor dispărute, bazându-mă pe datele deținute:

etatea aparentă a victimei, fizionomia, înălțimea, culoarea părului.

Între timp, un curier plecase la Roma, ducând fișele dactiloscopice cu amprentele digitale și eram nerăbdător să-l văd întorcându-se. Poate că în arhiva centrală pentru identitate a Școlii Superioare de Poliție existau amprentele femeii și aceasta ar fi rezolvat prima problemă, aceea a identificării.

La 30 martie 1950, trei zile după găsirea cadavrului, eram cufundați încă în cea mai densă obscuritate: nici un indiciu, nici un fir conducător, fie el cât de mic, care să-mi permită să iau vreo măsură. În după-amiaza celei de a patra zi, un telefon din Roma m-a scos din apatia în care căzusem împotriva voinței mele. A fost o adevărată reînviorare a energiei.

— Amprentele, rosti vocea curierului, corespund acelora ale numitei Libera Danese, fostă Marco, născută la 3 decembrie 1890 la Montecchio di Crosara, Verona.

— Minunat! m-am entuziasmat eu. Spune-mi totul: cine era, ce făcea? Cum de-i figurau amprentele în evidență?

— Trebuie să ne întoarcem într-un trecut nu prea apropiat… Danese a fost arestată din motive de moralitate, chiar la Torino…

— Când? l-am întrerupt, gândindu-mă că îmbrăcămintea extravagantă a femeii mă îndemnase încă din prima zi să-mi îndrept cercetările în mediul „plimbătoarelor”, cu toată etatea victimei, și că, deci, bănuielile mele primeau o confirmare. În ce an a fost arestată?

— În 1911.

A trebuit să-mi potolesc respirația.

— Am înțeles bine? am întrebat. Ai spus 1911?

— Exact.

— Ce spui, acum treizeci și nouă de ani!

Era necesar să scoatem din arhiva noastră toate fișele învechite din anii 1910-1911 și să sperăm în providență.

Cine știe, am fi putut găsi o fotografie a femeii, adresa ei, sau alte amănunte la fel de folositoare. Ne-am mobilizat cu toții la această acțiune, cu o răbdare exemplară și pe sub ochii noștri au defilat istorioare moarte și îngropate, populate de hoațe, prostituate, hoți de buzunare, până când norocul ne-a pus în mână dosarul Liberei Danese. Conținea un proces verbal de reținere cu date generale despre femeie și adresa ei, strada Po 36.

Trebuie să precizez că la descoperirea adresei nu mi-am făcut iluzii prea mari, din pricina timpului îndelungat care se scursese, iar când m-am dus să verific locuința respectivă împreună cu plutonierul Ciotti și cu agentul Saputo, n-am încercat nici o surpriză auzind că blocul suferise avarii grave în timpul războiului și chiriașii se mutaseră, iar numele Danese era complet necunoscut.

— Era de așteptat, murmură Ciotti, în timp ce ne îndepărtam. Totuși… o speranță mai aveam.

— Trebuie să ne întoarcem la arhivă.

Plutonierul holbă ochii; perspectiva nu-l entuziasma de loc.

— Încă n-am reușit să elimin tot praful pe care l-am înghițit, mă informă el cu politețe.

— Nici eu, l-am aprobat. Însă, dacă ne gândim bine, această explorare în trecut are un aspect pasionant. Trecutul pare să ne vină în întâmpinare prin ceață…

— Prin praf… mă corectă Ciotti cu voce joasă. Oricum, ce trebuie să facem?

— Nu pot să spun cu precizie.

— Atunci?

— Aș sugera să examinăm, unul câte unul, toate dosarele privind femei reținute pentru imoralitate în perioada 1909-1912…

— O muncă de ocnaș.

— … și să ne încredințăm, am continuat, dacă numele Danese apare și în altă parte.

La capătul unei jumătăți de zi, verificarea sistematică își dădu roadele. Din fișa întocmită numitei Iolanda L. am aflat că aceasta și Libera Danese fuseseră reținute împreună în raza Porta Palazzo.

— Poate erau prietene! am observat, mai întărâtat ca oricând. În cazul acesta, Iolanda va putea să ne spună ceva…

Am trimis unul din băieți la oficiul stării civile și după puțin eram în posesia adresei: strada Madama Cristina. Presimțeam confuz că norocul înclină pentru a nu compromite totul.

— Primă măsură, am spus colaboratorilor mei, va fi reținerea Iolandei și interogarea ei. Însă… dumneavoastră cunoașteți acest tip de oameni; femeile de teapa lor mint întotdeauna poliția din principiu, din obișnuință, din neîncredere. Mai puteți presupune că Iolanda este poate implicată în moartea Liberei Danese, sau că îl cunoaște pe vinovat… o să-și închidă gura și n-o s-o mai deschidă niciodată!

— De acord, observă plutonierul Ciotti, însă, și într-un caz și-n altul, va trebui s-o reținem și s-o interogăm.

— Desigur, însă avem timp s-o facem și altădată. Deocamdată, aș vrea să încercăm o manevră pentru a ne apropia de ea fără să-i trezim suspiciuni.

Planul pus în aplicare era destul de simplu și poate că a reușit tocmai pentru simplitatea lui. Am ales dintre oamenii mei un băiat din regiunea Veneției, i-am spus să se îmbrace modest, recomandându-i să-și ia un aer nevinovat și inofensiv, iar după ce i-am dat un pachet cu fructe, brânzeturi și copturi, l-am trimis la Iolanda.

M-am instalat într-un bar la colțul străzii, așteptând ca pe jăratic să se întoarcă. Va reuși să păcălească o femeie înrăită și neîncrezătoare?… Greșeam însă făcându-mi griji, nu trebuia să subapreciez un venețian.

— Totu-i în ordine, mă anunță omul meu o oră mai

târziu, când sosi, roșu la față și foarte satisfăcut. Aproape că nu i-am dat răgaz să vorbească, am „flecărit” numai eu!

— Am înțeles, ai îmbătat-o cu palavre. Și ea a înghițit minciunile?

— Sigur! Ce motive avea să mă suspecteze? I-am spus că Libera Danese era mătușa mea, că n-o văzusem dinaintea războiului și că la vechea adresă în strada Po nu reușisem s-o găsesc… însă, din fericire, mi-am amintit că mătușa îmi dăduse cândva adresa unei prietene intime, chiar Iolanda, și iată pentru ce am deranjat-o…

— Treci la fond! i-am cerut nerăbdător. Ai obținut ceva date concrete?

— Nu prea multe, dar mai mult decât nimic. Iolanda mi-a spus că a întâlnit-o pe Danese acum câteva luni în fața primăriei, în piața Palazzo di Citta. Nu se mai vizitau de câtva timp, dar erau prietene bune și când Iolanda a întrebat-o unde locuiește, Danese a făcut un gest vag, ca și când ar fi vrut să indice că prin vecinătate: „O duc destul de bine”, se pare că a afirmat ea. „Am un prieten zidar și locuiesc cu el aici, în apropiere.”

— Altceva, nimic?

— Nimic… în afară de faptul că, înainte de a pleca, i-am dăruit Iolandei pachetul.

— Bravo! bine ai făcut.

Nu ne rămânea altceva de făcut decât să împărțim în sectoare zona pieței Palazzo di Citta și să scotocim clădirile una câte una. O muncă de loc ușoară, dacă aveam în vedere că trebuia să controlăm toate străzile vechiului Torino cuprinse între piața Castello, piața Republicii, strada Garibaldi, strada Po și altele. De comun acord cu colegii Maugeri și Sgarra, am selecționat câțiva oameni care vorbeau dialectul piemontez, pentru a nu semăna neîncredere printre oameni și i-am răspândit de jur împrejur să culeagă informații despre Libera Danese. Verificările pe o rază întinsă au început la nouă dimineața,

iar rezultatele ne-au depășit orice speranță; la zece și jumătate, plutonierul Ciotti și gardianul Arnaldi mi-au comunicat că portăreasa imobilului din strada Basilica nr. 4 recunoscuse că Libera Danese ocupa o cameră la ultimul etaj al blocului.

— În sfârșit! am exclamat. Am dat victimei un nume și o adresă… acum trebuie să descoperim cine este concubinul ei, zidarul necunoscut. Curaj, băieți! Să ne întoarcem, să stăm de vorbă cu portăreasa!

Femeia se arătă gata să ne sprijine și nu aștepta să-i scoatem vorbele cu cleștele din gură.

— A plecat acum câteva zile, îmi spuse, referindu-se la Danese. Nu, nu mi-a destăinuit scopul călătoriei,. Nici destinația. Mi-a recomandat numai să dau de mâncare pisicii și să-i deschid… omului ei.

— Înțeleg. Nu cunoașteți cumva numele lui?

— Nu, îmi pare rău.

— Bine, noi urcăm în cameră să aruncăm o privire. Nu pomeniți, vă rog, nimănui de discuția noastră.

— Fiți liniștit, n-am să scot o vorbă.

Era un imobil vechi, caracteristic, cu balcoane lungi către curte, iar locuința Liberei Danese, compusă dintr-o singură cameră, era situată la ultimul etaj. În cameră plutea un miros puternic de închis și de murdărie, ceea ce se explică însă prin absența îndelungată a chiriașei. Am percheziționat totul cu grijă, de la dulap la masă, de la pat la comodă și am făcut descoperiri interesante. În dulap erau agățate câteva haine de femeie și o haină bărbătească în buzunarul căreia am găsit suma de șaizeci de mii de lire și două bilete de tren pentru Bussoleno, emise cu două zile înainte de descoperirea cadavrului, într-un sertar al mesei am găsit un plic chenzinal, cu antetul unei renumite întreprinderi de construcții din Torino, adresat muncitorului Vincenzo. Lipsea numele de familie deoarece plicul fusese în parte distrus.

Firma avea două șantiere, trebuia să stabilim repede în care din cele două lucra zidarul care ne interesa. Trecuse cu puțin de orele unsprezece și momentul mi s-a părut potrivit pentru a ajunge la fața locului chiar în timpul pauzei de prânz. Ne-am împărțit sarcinile și am stabilit și de astă dată să nu ne prezentăm ca lucrători de poliție ci, mințind, ca inspectori ai Camerei Muncii, însărcinați cu controlul registrelor. Înainte de amiază, la șantierul principal, descoperisem, printre cererile de angajare, prenumele pe care îl căutam: Vincenzo… era singurul Vincenzo printre salariați!… și numele Nebulon. Nu putea să fie decât el, având în vedere că firma nu mai făcuse concedieri de mult timp. Când au bătut orele douăsprezece, muncitorii au început să coboare de pe schele ca să-și găsească un loc pentru a mânca, în timp ce eu mă țineam mai la o parte, pentru ca supraveghetorul, căruia i-am dezvăluit adevărata mea identitate, să mi-l indice pe Nebulon. Zidarul corespundea întru totul descrierii pe care mi-o făcuse portăreasa.

Sgarra și cu mine ne-am apropiat de el, l-am încadrat între noi fără să bată la ochi și l-am invitat, cu voce joasă, să ne urmeze imediat, pentru a nu da naștere unui scandal.

Ne-a privit cu ochii holbați, a îngălbenit, apoi a săltat din umeri și s-a supus. Am urcat în mașină și pe traseu l-am întrebat dacă, din întâmplare, locuiește în strada Basilica. A răspuns negativ și, spre marea mea surprindere, a declarat că domiciliază în Bussoleno, strada Traforo 35.

Mi-a făcut impresia unui tip mai degrabă hotărât, care știa să-și ascundă bine emoțiile și am înțeles că va fi un os greu de ros… Oricum, nu era primul care-mi cădea în mână și, dacă era vinovat, îl făceam eu să mărturisească.

Interogatoriile au început la sediul chesturii, imediat după ce am sosit, și au continuat ore întregi, fără vreun rezultat. Zidarul declară câteva generalități privind propria-i persoană: „Vincenzo Nebulon, născut la San

Damiano d'Asti în 1906, domiciliat în Bussoleno, strada Traforo 35". A recunoscut că o cunoaște pe Libera Danese, n-a negat că a frecventat-o și când i-am pus în față fotografia cadavrului desfigurat și-a arătat regretul și a emis o ipoteză destul de verosimilă: „Poate că a venit să mă caute în sat, spuse el. Nu m-a găsit și o fi făcut cunoștință cu vreunul… un alt bărbat, care apoi a ucis-o…"

Firește, nu mă puteam mulțumi cu palavrele lui, mai ales că instinctul îmi spunea că l-am capturat pe adevăratul vinovat, însă nu aveam probe suficiente pentru a-l acuza și știam că aveam de parcurs un drum presărat cu greutăți. Pentru a-l face pe Nebulon să mărturisească, trebuia să-l încolțesc și speram să am succes. Omul mai avusese de-a face cu poliția, fiind suspectat pentru furt, și acest lucru nu pleda în favoarea lui; fusese căsătorit de două ori, prima soție murise, iar de a doua se despărțise. Îi smulsesem aceste informații cu multă răbdare, prefăcându-mă că trăncănesc amical cu el, însă vedeam că se ține în gardă. Și se controlează cu o extremă stăpânire de sine. Mă privea uneori cu neîncredere, cu un fel de curiozitate disperată, întrebându-se evident care or fi intențiile mele, și se temea să nu cadă într-o cursă. În ce mă privește, știam că timpul se scurge în favoarea mea și-l lăsam pe Nebulon să se scalde în apele lui, făcându-l să creadă că am cărți hotărâtoare pe care încă nu le jucasem. Și, într-un anumit sens, așa stăteau lucrurile, deoarece, continuând interogatoriul, așteptam întoarcerea plutonierului Ciotti de la Bussoleno, unde se dusese pentru a percheziționa casa din strada Traforo.

Era 4 aprilie, de șase zile căutam fără încetare pe asasinul Liberei Danese și eram ferm hotărât să nu las să treacă săptămâna. În timpul zilei următoare vinovatul trebuia să mărturisească.

Noutățile se strânseseră pe biroul meu în timpul serii și erau senzaționale. De data aceasta cercul începea să se

strângă în jurul lui Vincenzo Nebulon, fără să-i lase vreo portiță de scăpare. Câțiva agenți care continuaseră să cerceteze acest caz mă informară că, în urmă cu câteva luni, Libera Danese vânduse cu patru sute de mii de lire o cameră, proprietate personală, sperând să-și deschidă o prăvălie de vinuri. Iată o afacere bună pentru un modest zidar: cele patru sute de mii de lire se vede că stârniseră lăcomia lui Nebulon... Plutonierul Ciotti mi-a furnizat și ceea ce-mi lipsea, prezentându-mi rezultatul percheziției în casa acuzatului: o valiză conținând lucruri de damă, ale Liberei Danese, și o pereche de pantaloni pătați de sânge, precum și o brichetă cu inițialele L. D.

Am reluat interogatoriul, cu mai mult curaj de data aceasta, și am continuat și o bună parte din noapte. Presupun că Nebulon intuise ceva după expresia feței mele, fiindcă se arăta acum și mai reticent, negând cu încăpățânare; de acum încolo însă, soarta îi era pecetluită, iar eu îi așteptam dintr-un moment într-altul căderea. I-am vorbit încet și treptat despre probele pe care le culesesem împotriva lui, cu scopul de a-l doborî complet, însă el rezistă cu disperare. I-am reamintit despre legăturile cu Libera Danese, i-am reproșat că își părăsise cea de a doua soție și copiii care aveau nevoie de un tată, i-am vorbit dur, aruncându-i acuzații nemiloase, i-am vorbit omenește apelând la sufletul lui și întrebându-l pentru ce luase viața unei biete femei; dar el continua să nege, zbătându-se pe scaun ca o fiară în cușcă. Când se iviră zorile, amândoi eram la capătul puterilor.

Am aruncat pe masă pantalonii pătați de sânge, arătându-i, fără să-i cer măcar vreo explicație și, în cele din urmă am spus:

— Nu vrei să mărturisești? Prea bine, am să chem martorii.

— Ce martori? strigă. Nu sunt martori, nu pot fi martori... fiindcă eu n-am făcut nimic!

— Te-nșeli! Câțiva locuitori din Bussoleno te-au văzut în ziua aceea în tovărășia Liberei și sunt gata să depună mărturie!

— Nu-i adevărat! De ce n-au făcut-o până acum, mă rog?!

Pericolul iminent îi dezvolta la maximum facultățile mintale, iar instinctul de conservare îl determina să nege cu încăpățânare. Am zâmbit și am replicat, ca și când întrebarea m-ar fi surprins:

— Le-a fost frică la început! Se temeau că dacă te denunțau te-ai fi putut răzbuna. Acuma că știu că ești în mâinile noastre, frica a dispărut…

Reflectă cu repeziciune asupra liniei de conduită pe care trebuia s-o adopte și hotărî să n-o modifice:

— Aduceți-i, spuse mohorât. Îi aștept! Nu pot fi decât niște pungași!

Am suspinat. Minciuna mea nevinovată nu-și ajunsese scopul. Am luat o țigară și am împins pachetul în direcția lui Nebulon.

— Vrei să fumezi?

M-a privit bănuitor, apoi a luat o țigară pe care a vârât-o între buze, căutând cu privirea chibriturile.

— Ține, aprinde!

Am scos din buzunar un obiect aurit și i l-am aruncat peste masă. L-a prins din zbor și a încercat să-l folosească, însă de îndată ce și-a dat seama despre ce e vorba, a scos un strigăt și l-a lăsat să cadă la pământ ca și când l-ar fi ars:

— Bricheta asta… gemu el, indicând-o cu mâna tremurândă. Nu, nu pot s-o folosesc…!

— De ce? am întrebat cu jumătate de glas, deși cunoșteam răspunsul.

Și-a strâns capul în mâini și a izbucnit într-un plâns cu sughițuri:

— Era a ei… a Liberei, spuse sufocat. O foloseam

mereu…

— De ce-ai omorât-o? am întrebat liniștit, ca și când aș fi vorbit de un fapt verificat.

A lăsat să treacă un timp până să răspundă, iar eu așteptam cu sufletul la gură:

— N-am vrut… murmură în sfârșit. Ne-am certat pentru niște nimicuri și mi-am pierdut capul…

M-am lăsat pe spătarul scaunului și am respirat profund. Reușisem, dar cu câtă greutate! Era dimineața de 5 aprilie, cele șapte zile de cercetări nu trecuseră încă. M-aș fi târât pe un pat de campanie, însă trebuia să ascult mărturisirea lui Nebulon…

— Am plecat să ne plimbăm pe la carieră, povesti zidarul. Ea venise să mă caute la Bussoleno… Am început să ne certăm, și eu am lovit-o cu o piatră… Nu voiam s-o omor, jur!

— Tu ai luat cele patru sute de mii de lire?

— Nu, în casă la ea am găsit numai șaizeci de mii de lire și le-am băgat în buzunarul hainei mele, în dulap… nu știu nici eu pentru ce!… Da, după ce am ascuns cadavrul m-am întors la Torino și am reluat lucrul.

Discursul lui nu prea mă convingea, era evident că Nebulon încerca să excludă premeditarea, însă în acel moment ceea ce mă interesa era să-l fac să semneze declarația, apoi, la adăpostul ei, să restabilesc cu mai mult calm adevărul. Dacă într-adevăr nu premeditase crima, pentru ce o dusese pe femeie în afara satului Bussoleno, într-o carieră veche și părăsită? De ce făcuse să dispară orice element de identificare a victimei, desfigurându-i fața și luându-i poșeta cu actele?…

Adevărul a ieșit la iveală, iar zidarul a fost acuzat pentru omor premeditat, cu mobilul furtului.

Vincenzo Nebulon, leneș și violent, obișnuit să-și speculeze cu duritate cea de a doua soție se gândise să profite de relațiile sale cu Libera Danese. Aceasta, în

pragul bătrâneții, căuta un bărbat cu care să se căpătuiască și o investiție sigură a celor patru sute de mii de lire de care dispunea.

Nebulon, la curent cu intențiile femeii, a invitat-o la Bussoleno ca să-i arate o cârciumă de vânzare și a sfătuit-o să aducă și banii cu ea, fiindcă afacerea s-ar fi putut încheia imediat. Libera Danese, ignorantă și naivă, a acceptat și, procedând astfel, și-a semnat propria-i condamnare la moarte. Nebulon a condus-o în afara localității, într-un loc singuratic, a omorât-o și a ascuns cadavrul sub pietrele din carieră; a făcut să dispară orice urmă a crimei, apoi, pentru a nu trezi bănuieli portăresei din strada Basilica, a continuat să se ducă din când în când în acel imobil. În concluzie, s-a comportat cum nu se putea mai bine. Ticluise un plan și îl executase în mod exemplar, însă a fost prea sigur pe sine. Nu s-a descotorosit de pantalonii pătați cu sânge, nici de brichetă, nu s-a îngrijit să ascundă banii și astfel a căzut. Pe de altă parte, cum ar fi putut să-și imagineze că o veche fișă din 1911 avea să pună poliția pe urmele lui… Vincenzo Nebulon nu știa că nu există crimă perfectă.

(*Antonio Fiumano*)

VILA ÎNSÂNGERATĂ

Era o noapte caldă. Ferestrele erau larg deschise. Gabriele își ștergea într-una sudoarea care-i năpădea fruntea și, din când în când, pândea pe furiș femeia. Avea în mână un pahar plin cu vin rece, în timp ce țigara aprinsă ardea într-o scrumieră masivă, pe colțul mesei.

Vanda, așezată pe un mic divan, lângă fereastră, îi întorcea pe jumătate spatele privind afară, spre câmpie. Era palidă și culorile vii ale rochiei contrastau cu expresia mohorâtă a feței. Avea trăsăturile încordate, gura-i subțire părea o linie, iar părul negru îi era pieptănat neglijent.

Nici unul din cei doi nu scosese o vorbă după ce Romano Zeppelli le anunțase sosirea lui Manzini și a lui Piccioli. Amândoi păreau cufundați în propriile lor gânduri. Gabriele Neviani avea senzația că Manzini ar fi tocmai omul potrivit pentru acțiunea pe care o plănuise, însă, în loc să fie bucuros, simțea niște crampe curioase în stomac.

Odată depășită faza entuziasmului inițial, acum destul de îndepărtat. Începuse să se întrebe dacă nu subapreciase greutățile acțiunii. Vanda era extraordinară prin calmul și precizia ei, și uneori pentru modul cum își amintea la perfecție de orice amănunt, însă, admițând că lucrurile stăteau chiar așa cum spunea ea, cine îi garanta că nu-l aștepta o soartă jalnică în compania acelor complici improvizați despre care știa atât de puțin? În ce-l privea, continua să se îndoiască de reușita planului, oricum, se afla în minoritate, întrucât Vanda reușise să-i convingă pe toți ceilalți și nu-i rămânea decât să urmeze destinul

comun.

Pe neașteptate, cineva bătu la ușă și Vanda se ridică încet, traversă camera și deschise ușa. Erau Ormes Manzini și Angelo Piccioli.

„Iată, suntem în complet”, gândi Neviani și își trecu mașinal o mână peste creștetul cu părul rărit în pofida celor numai douăzeci și nouă de ani.

— Să ascultăm noutățile…

Ormes Manzini avea tot douăzeci și nouă de ani, însă era un tip destul de deosebit față de Gabriele Neviani. Dur, hotărât, arogant, își asumase cu de la sine putere rolul de șef al bandei și nici unul nu i se opusese. „Îmi trebuie oameni curajoși, spusese încă de la început. Dacă vrem să facem bani, trebuie să fim gata de orice, chiar și de a ucide… Și, observând teama celorlalți, adăugase: Să nu mă înțelegeți greșit. Dezaprob ca și voi violența, însă găsesc necesar să vă înfățișez lucrurile așa cum sunt. Nici o acțiune nu va fi ușoară.”

Romano Zeppelli și Angelo Piccioli erau doi tineri cu înfățișare plăcută, cu părul ondulat și ochii negri și aveau respectiv douăzeci și trei și douăzeci și patru de ani. Neviani nu voise să investigheze prea mult, însă avea impresia că amândoi se aflau la prima lor experiență de acest gen.

Ormes Manzini, însă, era un veteran; ispășise o pedeapsă de patru ani în preventoriul judiciar din Pianosa (Livorno) pentru furt cu arma în mână și ieșise de puține luni, fiind amnistiat.

Se așezară toți în jurul mesei, și Vanda Leoni, amanta lui Gabriele, turnă în pahare vin dintr-o sticlă. Manzini întinse mâna să ia o țigară din pachetul lui Neviani, o aprinse, aruncă chibritul pe jos și începu să vorbească cu voce joasă, în grabă, ca și când s-ar fi temut că nu are timp să spună totul. Era încruntat și din când în când făcea cu mâna un gest de nerăbdare pentru a preveni și a respinge

eventualele obiecțiuni.

Ascultându-l totuși cu atenție, Gabriele aruncă în dreapta și-n stânga o privire distrată și, văzând ambianța în care se afla, se simți mai deprimat ca oricând. Camera era cam mică, posomorâtă, cu mobilă veche; și un strat de murdărie acoperea oglinda șifonierului, fapt care nu inspira gânduri plăcute.

Oricum, lucrul n-ar fi fost prea greu. Cu ce i-ar fi ieșit din furturile în pregătire ar fi putut s-o ducă pe Vanda departe, în locuri mai primitoare.

Femeia se ridică, înconjură masa și aruncă o privire peste umerii lui Manzini, uitându-se la planul pe care acesta îl avea întins în față.

— Da, spuse apoi, dând din cap, chiar așa. Aceasta este ușa din spate, fereastra joasă se poate deschide cu ușurință, aici e coridorul și… biroul…

— Am reconstituit vila exact pe baza spuselor tale, o întrerupse scurt Manzini. Sper să nu te fi înșelat.

— Fii liniștit, interveni Neviani, Vanda a lucrat în vila aceea un anumit timp. O cunoaște la perfecție.

— Așa sper și eu. Pentru noi… și pentru ea.

Tonul nu-i plăcu lui Gabriele, care se grăbi să schimbe vorba.

— Atunci, pe când? M-am săturat să tot lâncezesc aici.

— Vom pătrunde în vila lui Emilio Cattabriga în noaptea de unsprezece mai. Mai precis, între zece și unsprezece. În ziua de unsprezece vom împărți prada și vom rămâne ascunși, apoi seara vom pleca și în dimineața zilei de doisprezece mai vom ataca locuința lui Giobatta Rosa. Vom da întâi o lovitură la Finale Emilia, și în timp ce poliția va scotoci zona, noi ne vom deplasa în La Spezia pentru cea de a doua treabă, într-un loc unde nimănui nu-i va da prin gând să ne caute. Și acesta va fi numai începutul…

Neviani privi atent fața lui Manzini și expresia lui excitată și hotărâtă îl făcu să simtă un fior rece prin șira

spinării.

„Te înșeli, gândi. După a doua lovitură, Vanda și cu mine vom tăia frânghia și vom fugi cât mai departe posibil!”

— Vila acestui Rosa se află chiar în La Spezia? întrebă Piccioli care până în clina aceea nu deschisese gura.

— Nu, e în localitatea Ruffino.

— Și tu o cunoști bine?

— N-am văzut-o niciodată, dacă asta voiai să știi. Însă o cunosc așa cum îmi cunosc buzunarele, fiindcă un amic de-al meu din pușcărie mi-a vorbit atâta de ea, încât mi se acrise.

Tânărul Zeppelli dădu din cap în semn de aprobare.

— Da, ne-ai mai spus-o, însă nu ne-ai spus numele tovarășului tău.

Ormes Manzini zâmbi disprețuitor:

— E vorba de Primo Cerri din Pisa. N-ai auzit niciodată de el?

Zeppelli și Piccioli schimbară priviri nedumerite, în timp ce Vanda se uită atent la Manzini așteptând explicații, iar Gabriele Neviani își trecu limba peste buze, înghițind în sec.

— Primo Cerri, repetă. Ăla cu taxiurile?

Manzini râse cu poftă.

— Bravo, văd că citești ziarele! Chiar acela.

— Ce înseamnă asta? întrebă Vanda, plictisită. Vreți să ne lămuriți și pe noi?

— Între 1945 și 1946, adică acum cinci ani, explică binevoitor Manzini, prietenul Cerri a furat șapte taxiuri diferite, folosind mereu aceeași tactică. Cerea să fie condus până în strada Aurelia și mereu, în același loc, omora șoferii. Le fura tot, îi arunca în câmpul din vecinătate, lua mașinile și o întindea cu ele. S-a lăsat prins într-un mod stupid după al șaptelea asasinat.

Vanda îngălbeni.

— Drace, ce prieteni ai!…

Manzini o privi cu ironie.

— Ce, te crezi mai brează ca el?

— Haideți, nu vă certați! interveni imediat Neviani. Zi-mi mai bine, cum a cunoscut Cerri vila lui Rosa?

— A fost evacuat acolo în timpul războiului. Cunoaște prin urmare planul casei, obiceiurile proprietarului și situația lui financiară care, printre altele, este grozavă. Acest La Giobatta Rosa e vicepreședinte al Camerei de Comerț din La Spezia.

— Are familie?

— Soție și trei copii. O femeie de serviciu.

— O mulțime de lume…

— Ți-e frică?

Neviani dădu din umeri.

— Nu, însă îmi place să prevăd dificultățile.

— Și mie, replică dur Manzini. Dar aici nu sunt dificultăți. Un tată bătrân, două fete și un singur băiat de douăzeci de ani. Noi suntem patru, tineri, puternici și înarmați. Fiți calmi și nu vă pierdeți capul; totul va merge ca pe roate. Înainte de a mă elibera din pușcărie, Cerri mi-a furnizat elementele necesare pentru a efectua lovitura, fără cel mai mic inconvenient.

— De acord, de acord.

— Întrebări? obiecțiuni?

— Nici una.

— Foarte bine. Atunci ascultați, vă voi pune la curent cu amănuntele. Fiecare va trebui să învețe exact ceea ce îi voi spune să facă și luați aminte că timpul ne presează…

Cei cinci complici se mai întâlniră de câteva ori mai înainte de a trece la acțiune și, către miezul nopții de zece mai 1951, își părăsiră locuințele din Modena și ajunseră fără impedimente la Finale Emilia, unde era locuința primei victime. Forțară ușa din spate, despre care vorbise Vanda Leoni, intrară în vilă și, fără ca soții Cattabriga și servitoarea Merope Ferrari să-i simtă, scotociră

pretutindeni și reușiră să ia haine, lenjerie, băuturi, o mașină de scris, o mașină de calculat, o motoretă și ceva bani. În plus, avură nesperatul noroc de a pune mâna pe cheile garajului și să ia în stăpânire o Lancia Aprilia înmatriculată MO 20254, pe numele Cattabriga.

Încărcară lucrurile în automobil, părăsiră în liniște Finale Emilia și se întoarseră la locuințele lor; patru dintre ei își aveau domiciliul în Modena, în timp ce Ormes Manzini locuia la Casinalbo di Formigine, un sătuleț în apropiere. Același Manzini se gândi să ascundă Lancia, și în ziua de unsprezece plecă la Modena pe motocicleta să masivă Zundapp, pentru a petrece ziua mai plăcut. Văzu două filme, luă o cină îmbelșugată la restaurantul doamnei Francesca Boni, în strada Coccapani, un local în care era cunoscut și pe care îl frecventa când putea să-și permită, apoi se întâlni cu complicii săi, seara târziu, la marginea orașului.

— Ați văzut ce ușor a fost? spuse imediat ce-i văzu. Totul constă în a fi calm, și n-o să obosesc să v-o repet!

Ceilalți aprobară, uimiți încă de ușurința acțiunii și de succesul încântător, apoi porniră cu Manzini spre ascunzișul automobilului. Chiar și Gabriele Neviani simțea o ciudată mulțumire și se gândea că a doua zi va lua primul tren către Sud, în tovărășia Vandei Leoni; femeia aceea nu era frumoasă, nu avea nimic deosebit, era avidă și ordinară; totuși, în ochii săi reprezenta idealul. Nouă bărbați din zece puteau trece pe lângă ea fără s-o onoreze măcar cu o privire, însă Neviani trebuia să fi fost evident al zecelea; avea în ea ceva care-l făcea să se aprindă.

— Unde-s lucrurile? întrebă, mergând repede pentru a ține pasul cu Manzini.

— Am lăsat totul în mașină, în primul rând pentru că ar fi fost imprudent să încerc să transfer lucrurile în altă parte, apoi pentru că am considerat mai oportun să le avem la îndemâna mâine, la terminarea celei de-a doua

afaceri. Când vom isprăvi, ne ascundem într-un loc oarecare și împărțim tot ce-am luat.

— Bună idee, aprobară Piccioli și Zeppelli, care abia așteptau clipa în care vor putea să-și vâre în buzunare partea lor și să se apuce de petrecut.

— Crezi că într-adevăr va fi o afacere bună? întrebă din nou Neviani.

— Ce-am luat la Finale Emilia nu-i nimic în comparație cu ce vom găsi în La Spezia.

Gabriele întrebă cu voce joasă:

— Ai citit ziarele?

Manzini rânji ușor:

— Frica ta obișnuită iese iar la iveală. Sigur că le-am citit!

— Toate vorbesc de furtul din casa lui Cattabriga.

— Ai fi vrut să nu scrie? E o bombă pentru rubrica de noutăți, e logic s-o publice. Știu ce gândești și te sfătuiesc să nu-ți faci griji. Lancia este bine ascunsă, imediat ce ne urcăm în ea trecem în Liguria și îndată după lovitură o abandonăm pe undeva. Fii liniștit, poliția n-o să ne caute în La Spezia…

Avea dreptate. Noi, cei de la chestura din Modena, nu aveam motive să extindem cercetările noastre în afara razei normale de acțiune, cel puțin pentru moment. Era vorba de un furt banal și credeam că făptașii sunt din partea locului, și că mai devreme sau mai târziu se vor trăda.

Ormes Manzini se așează la volan, Neviani alături de el, iar ceilalți se aranjară la întâmplare peste lucrurile furate în noaptea precedentă. Manzini porni și conduse încet, cu prudență excesivă, pentru a nu atrage atenția, în timp ce Gabriele, cu capul tulbure de gânduri contradictorii, privea absent prin parbriz. Așteptase cu nerăbdare clipa plecării, însă acum se simțea invadat de acele presentimente triste care îi măcinaseră viața.

— În ritmul ăsta, se lamentă el, n-o s-ajungem niciodată.

— Nu ne grăbim, răspunse imediat Manzini cu glasul lui tăios. Ora sosirii nu are importanță. Dacă va fi ziuă cu atât mai bine, nu vom fi nevoiți să bâjbâim prin întuneric…

Neviani holbă ochii.

— Vrei să asaltăm vila în plină zi?

— Nu în plină zi, ci dimineața, devreme… ceea ce nu-i totuna. Imediat ce vom ajunge la Ruffino, trecem la acțiune. Nu ne putem permite luxul să circulăm cu această mașină; ne-a folosit pentru a călători și ne va servi să fugim, nimic mai mult. Și acum să terminăm cu trăncăneala inutilă… Râse zgomotos și adăugă: Trageți un pui de somn, în timp ce șoferul vostru vă duce la destinație!

Zeppelli și Piccioli acceptară sfatul cu plăcere, iar Neviani continuă să privească cu încăpățânare afară prin parbriz. Începuse să plouă, stropii ropoteau pe capota mașinii, iar farurile scoteau în relief picăturile și refugiile aflate pe ulițele satelor prin care treceau. În sfârșit, monotonia peisajului reuși să-i închidă și lui Gabriele ochii și numai Ormes rămase treaz și proaspăt, atent la volan, încordat și cu privirile ațintite drept înainte.

Ajunseră la Ruffino la șapte dimineața. Manzini opri mașina lângă gardul vilei lui Rosa, sări jos și făcu semn celorlalți să-l urmeze.

— Tu, nu, îi spuse lui Piccioli. Așază-te la volan și stai cu motorul ambalat. Trebuie să fii gata de plecare în caz de retragere sau dacă vom avea „bagaje”. Clar? Iar voi, băieți, țineți minte și păstrați-vă calmul. Totul va decurge bine.

Dintr-un salt trecură gardul scund și, în timp ce traversau grădina, își acoperiră fața cu batiste mari colorate. Ușa de la intrare se găsea larg deschisă, ceea ce arăta că femeia de serviciu era în picioare și aerisea la parter, iar cei trei se strecurară înăuntru. Cu mișcări precise și controlate, Manzini deschise ușa unei cămăruțe

situată în dreapta holului și smulse cablul telefonic; această mică încăpere era ele fapt cabina telefonică a familiei.

Neviani și Zeppelli înaintară pe coridor, cu precauție, în vârful picioarelor, privind către scara ce ducea la primul etaj, când deodată se întâmplă ceva care îi luă prin surprindere. O ușă în fund, poate cea de la bucătărie, se deschise pe neașteptate și în prag apăru o femeie cam de vreo patruzeci de ani; mătura pe care o ținea în mână indica limpede că era vorba de servitoarea Elda Biso - în vârstă de 38 de ani, pentru a fi mai exacți... Cei trei rămaseră o clipă nemișcați privindu-se ca paralizați, apoi femeia deschise gura să strige. Nu avu însă timp fiindcă Manzini, singurul care nu se pierduse cu firea, țâșni din spatele complicilor săi și, cu un salt de pisică, se aruncă asupra ei. Îi astupă gura cu mâna și făcu un semn către Neviani. Acesta se dezmetici, luă o frânghie pe care o avea în buzunar și-i legă femeii mâinile, în timp ce Zeppelli îi făcu căluș din batistă.

— S-o închidem aici înăuntru! porunci în șoaptă Manzini, indicând cu degetul o ușă în dreapta.

Zeppelli se supuse, fugi să deschidă ușa, iar tovarășii săi îl văzură tresărind și dând buzna înăuntru. Avu loc și de astă dată o luptă fără țipete, iar când Manzini și Neviani o împinseră pe servitoare în cameră, văzură că Zeppelli ținea imobilizată pe un pat o fată tânără, speriată, răvășită.

— E una dintre fiice, anunță Manzini și, apropiindu-se de sărmana fată, o avertiză:

— Să nu-ți treacă prin cap să țipi după ajutor, dacă nu vrei să ți se întâmple ceva rău. Înțeles?

Fata consimți cu disperare printr-un semn al capului, iar banditul continuă:

— Unde sunt ceilalți? Răspunde repede!

— Sora mea Gabriella este în baie, murmură fata cu voce tremurândă. Camera din fața acesteia...

— Tu cine ești?

— Mă numesc Bianca…

Manzini încruntă fruntea.

— Da, corespunde: Bianca și Gabriella. Mai este și fratele care se numește Enzo. Unde e?

— La etajul de sus. Are o cameră vecină cu cea a părinților noștri.

— N-a coborât încă nici unul dintre ci?

— Nu, nici unul.

Manzini se întoarse către Zeppelli care o ținea pe Bianca de brațe, privind-o amenințător.

— Las-o, ne ocupăm noi de ea! Du-te și ai grijă de Gabriella. Făcu cu ochiul și rânji. E în baie, deci e drept să te trimit pe tine care ești cel mai tânăr. Nu pierde timpul. Adu-mi-o aici, întreagă și nevătămată…

Zeppelli ieși fără să fie rugat, iar Neviani își șterse cu dosul mâinii sudoarea de pe frunte.

— Blestemăție! mormăi. Toți sunt în mișcare! Cum putem prăda casa în aceste condiții?

— Ți-e frică? întrebă Manzini cu răceală.

— Da! exclamă celălalt. Mi-e teamă că va ieși prost pentru toți! Altfel imaginasem această lovitură! Ascultă-mă pe mine, Ormes, să fugim cât mai e timp!

— Nu plec înainte de a termina și tu nu-mi mai face pe mironosița! Oricum, am intrat în horă și am fi niște idioți să ne retragem fără să încercăm o lovitură.

În clipa aceea se întoarse Zeppelli îmbrâncind o fată foarte tânără - 16 ani, nu mai mult - în halat de baie, cu părul ud lipit pe frunte și cu buzele tremurânde, asemenea unui copil pe punctul de a izbucni în plâns.

— Legați-o și astupați-i gura! ordonă Manzini, scoțându-și pistolul din buzunarul de la piept.

Așteptă ca însoțitorii să termine, apoi i se adresă lui Neviani:

— Rămâi aici și păzește fetele, îi spuse. Eu și Zeppelli

urcăm la etajul de sus. Ți-am lăsat treaba cea mai ușoară, sper să-ți mențiii calmul.

— De acord, bombăni Neviani. Duceți-vă și grăbiți-vă!

Cei doi bandiți se îndreptară către scară, în timp ce Neviani închise ușa și se așeză în umbra coridorului, dar din momentul acela situația se precipită, scăpând de sub controlul celor interesați. Evenimentele se succedară într-un ritm atât de rapid, încât nici unul nu avu timp să gândească și semănară teroare în casa aceea liniștită, locuită de oameni liniștiți, care niciodată n-ar fi putut să prevadă un asemenea început de zi.

Cei doi oameni abia începuseră să urce, când doamna Emanuela Rosa, soția stăpânului casei, ieși din camera ei și se îndreptă spre scară cu intenția de a coborî la parterul casei.

Văzu bandiții urcând și, speriată de moarte de fețele mascate, scoase un urlet de fiară. Auzind strigătul, Giobatta Rosa, se înarmă cu o Beretta calibru 7,65 și ieși în fugă din cameră. La vederea intrușilor, apăsă pe trăgaci, fără să ezite nici o clipă, iar detunătura răsună asurzitor, urmată de un zgomot de geamuri sparte; glonțul lovise o oglindă din vestibul, Manzini se aruncă pe burtă, strigând tovarășului său:

— La pământ, repede! apoi se târî sub scară și, cu iuțeala fulgerului ajunse în camera unde erau prizoniere, cele trei femei.

Pistolul lui Rosa se descărcă din nou și de data aceasta nimeri.

Romano Zeppelli, rănit la picior, scoase un răget de furie și durere și, mai înainte ca celălalt să tragă pentru a treia oară, coborî împleticindu-se cele câteva trepte, reușind să se adăpostească după colțul unui perete. Șiroaie de sudoare îi brăzdau fața și țipetele doamnei Rosa îi înghețau sângele în vine.

Tremurând de frică, începu să străbată coridorul

întunecat în direcția bucătăriei și i se păru că obscuritatea îl învăluise într-o mantie neagră ca smoala. Era ca și orb, durerea îi întuneca vederea. Se opri un moment, cu sufletul la gură, încercând să se lămurească încotro merge și ce se întâmplase și, în cele din urmă, deschise o ușă nimerind în bucătărie; fereastră era larg deschisă și sări prin ea, gândindu-se că dacă ar fi avut forța necesară, să facă înconjurul vilei, ar fi putut ajunge la mașina Lancia Aprilia ca să se salveze împreună cu Angelo Piccioli… dacă acesta nu fugise la auzul împușcăturilor.

Între timp, în casă situația devenea tot mai dramatică. Ormes Manzini o forțase pe Bianca să iasă cu el și, la adăpostul ei, se întorcea către scară. Imediat ce se ivi într-un colț al coridorului, Rosa trase un foc, apoi, zărindu-și fiica, aruncă un potop de blesteme asupra banditului și nu mai folosi pistolul, temându-se să nu-și omoare fata. Manzini profită imediat de situația favorabilă, ridică mâna înarmată și apăsă pe trăgaci de patru ori, dar nu reuși nici măcar să-și sperie adversarul. Rosa, care se aruncase pe podeaua palierului, se rostogoli. Pentru a ocupa o poziție în dreapta banditului și pentru a avea o vizibilitate mai bună, apoi, după o ultimă secundă de ezitare, trase o altă serie de împușcături

Din nefericire, primele două gloanțe o loviră pe Bianca în abdomen, iar fata, fără putere, căzu în nesimțire în brațele lui Manzini care nu reuși s-o îndrepte și o lăsă să alunece la pământ. Celelalte două gloanțe, în schimb, îl loviră în plin, în frunte și în inimă, pe banditul rămas acum descoperit și lipsit de protecție.

Manzini aruncă o privire neîncrezătoare lui Giobatta Rosa - nu, nu, era imposibil ca așa ceva să i se întâmple tocmai lui - avu încă forța să tragă un ultim glonte, nimerind și de data asta în gol, apoi scăpă pistolul din mână și, după ce mai făcu câțiva pași prin vestibul, se prăbuși. Mort. Ormes Manzini își încheiase cariera sa de

spărgător, în vila pe care sperase s-o devasteze.

Acum se punea problema de a da de urma complicilor, însă mai înainte de orice trebuiau identificați. În acest moment am pus forțele poliției în mișcare. În timp ce Bianca era transportată la spital și supusă unor intervenții medicale urgente, tatăl, disperat și aproape nebun de durere, era interogat cu meticulozitate de către funcționarii poliției. Bătrânul și fiul său, Enzo, care nu participase la lupta armată și se aflase în spatele tatălui său, făcură o descriere destul de precisă a răufăcătorilor și declarară că, dacă unul dintre ei a murit, unul din ceilalți doi scăpați fusese rănit la un picior (Zeppelli), iar cel de al treilea a rupt-o la fugă (Neviani) imediat ce Manzini începuse să folosească pistolul.

La percheziția cadavrului lui Manzini investigatorii i-au găsit în buzunare niște însemnări și câteva acte, așa că o dată ce am aflat că era vorba de un ins din Modena, am anunțat telefonic chestura din această localitate. În primele ore ale dimineții de duminică, 13 mai 1951, cazul mi-a fost încredințat mie. Eram pe atunci șeful Echipei Operative din Modena și imediat ce am aflat de ciocnirea armată și de moartea cunoscutului bandit Manzini, am organizat un plan cu oamenii mei și am trecut la acțiune.

Mă convinsesem că membrii bandei erau locuitori din provincie, însă nu eram prea sigur că voi reuși să-i identific înainte de a părăsi regiunea respectivă.

În acest timp, un ciclist, care pe la patru și jumătate dimineața trecuse pe Via Grande, în drum spre San Donnino Nizzola, observase în apropierea cimitirului un automobil în flăcări.

Informați la timp, ne-am deplasat imediat la locul cu pricina și când paznicii stinseră focul, au constatat că era vorba de Lancia Aprilia, al cărei furt fusese anunțat de domnul Cattabriga cu douăzeci și patru de ore în urmă la Finale Emilia. Nu ne-a trebuit prea mult timp ca să ne dăm

seama că bandiții se folosiseră de mașina aceea pentru lovitura de la Spezia, cu atât mai mult cu cât Enzo Rosa afirmase că o dată cu încetarea împușcăturilor a auzit o mașină plecând în grabă; la întoarcere, am trecut prin Casinalbo di Formigine pentru a percheziționa locuința lui Ormes Manzini. Vizita n-a fost lipsită de interes, pentru că mi-a permis să descopăr scrisori, diferite documente, bonuri vechi de restaurant, copii de planuri pentru lovituri în localități neidentificate și, mai înainte de a pleca, am descoperit câteva foi scrise cu creionul, de către bandit, în care era vorba de un proiect criminal pentru răpirea marchizului Rangoni di Modena. Manzini scria astfel:

„Să mă ierți, Doamne, dacă pentru a îndeplini ceea ce mă încumet să fac, va fi nevoie să folosesc arma ca să mă apăr; nu este vorba nici de ură, nici de politică, ci de bani, pentru a-mi face o situație pe care o visez dintotdeauna…” Urma descrierea planului conceput, după care banditul încheia: „… voi pleca în Elveția, voi sta aproximativ o lună, apoi mă voi întoarce aici în satul meu, am să-mi clădesc o căsuță și astfel am să încep o viață nouă. Mă voi afla, desigur, sub imperiul unui coșmar teribil, însă încrederea mea fermă mă va ajuta să mă stăpânesc. Voi reuși oare în această încercare?”

Imediat ce-am ajuns la Modena, am început să controlez cu răbdare barurile și localurile publice, în compania plutonierului Cesare Bendanti, și am însărcinat pe agenții mei Pepe și Sinigallia să facă la fel în cartierele mărginașe. Am fost norocos cu adevărat, fiindcă imediat am ajuns în strada Coccapane unde am interogat-o pa proprietara unei bodegi, Francesea Boni, care îl cunoștea bine pe Ormes Manzini; la început, femeia, din dorința de a nu face neplăceri unui client bun - sau poate de frica vinei răzbunări - nu voia să recunoască că îl cunoaște pe bandit. Purtarea ei m-a făcut să-mi pierd răbdarea, așa că am invitat-o pe ea și pe fiica ei să mă urmeze la birou, unde

am continuat interogatoriul.

Aveam la dispoziție un cadavru, acela al lui Manzini, și trebuia să știu să-l folosesc: numai prin el aș fi putut ajunge la complici.

I-am spus lui Boni că am găsit în casa lui Manzini câteva note de plată cu antetul bodegii sale, am înștiințat-o că răufăcătorul fusese ucis într-un schimb de focuri de armă și că era deci inutil să-l mai acopere, astfel că până la urmă ea se hotărî să-mi spună ceea ce știa. Ormes Manzini luase deseori prânzul în localul ei, însoțit de prieteni - mereu aceeași - și chiar îi prezentase pe câțiva. Da, era și o femeie printre ei, o anume Vanda Leoni, care părea că era în mare dragoste cu un oarecare Neviani, și mai era un tânăr frumos, Zeppelli, care se pare că locuiește prin împrejurimile străzii Cerca; nu-și amintea numele celui de al patrulea, însă era foarte tânăr și el.

Diferitele bucăți ale mozaicului se reconstituiau încet, încet. În seara zilei de duminică treisprezece mai am pătruns în locuințele pe care reușisem să le identific, fără să dau, firește, de bandiți, însă am găsit câteva fotografii pe care le-am dat imediat presei pentru a fi publicate în primele ediții de luni. A fost o idee bună fiindcă șoferul Sergio Porta recunoscu un grup de clienți și, prezentându-se la mine, a făcut declarații interesante.

— Azi noapte, spuse, referindu-se la noaptea de duminică 13 spre luni 14, la Castelfranco Emilia, un bărbat și o femeie mi-au cerut să-i duc la Bologna. Pe drum, într-un anumit punct pe strada Emilia, mi-au cerut să opresc pentru a lua alți doi bărbați care apăruseră de nu știu unde.

— Despre ce au vorbit în timpul călătoriei?

— Despre trenuri și despre mersul trenurilor. N-am înțeles prea bine cuvintele lor, fiindcă discutau cu voce joasă. I-am lăsat pe lângă gară Bologna și m-am întors apoi la Castelfranco, însă azi dimineață, imediat ce-am desfăcut

ziarul, am recunoscut perechea aceea în fotografiile răufăcătorilor pe care-i căutați.

Urmele se pierdeau în acest punct. M-am întrebat dacă acea călătorie la Bologna nu era numai un truc pentru a deruta urmărirea, astfel că am ordonat ca sate și comune să fie cercetate fără întrerupere. A trebuit să aștept până sâmbătă 19 ca să am în sfârșit câteva vești. O telegramă de la Florența mă informă că, pe neașteptate, Gabriele Neviani și Vanda Leoni plecaseră cu un tren în direcția nord și că în curând vor ajunge la Modena.

Incapabil să cred într-un astfel de noroc, am dat fuga la gară împreună cu chestorul Musco, care ținea să asiste la arestare și, imediat ce trenul s-a oprit, i-am înconjurat pe cei doi. Neviani și Leoni nu se opuseră ba, mai mult, pe drumul de la gară la chestură, el a declarat că s-a întors de bună voie cu prietena sa pentru a se preda, întrucât aflase din ziare că sunt căutați, însă, adăugă Neviani, nu știa pentru ce. Firește, nici băiatul, nici fata nu știau nimic despre jaful de la Finale Emilia și despre schimbul de focuri de la Ruffino.

— Interesant, spusei cu ironie. Pot să vă întreb de unde veniți?

— Desigur. De la Neapole!

— Eram într-o călătorie de plăcere. Pot s-o dovedesc. Am păstrat bonurile de la restaurante, de la pensiuni…

— Și despre Zeppelli și Piccioli ce mai știți?

— Oh, ultima dată când i-am văzut erau la Bologna.

— Noaptea în care călătoreați împreună la Castelfranco?

Neviani începu să-și piardă frumoasa lui siguranță și se încurcă și mai rău când află că Zeppelli, mai înainte de a fugi, mărturisise în familie că luase parte la lovitura din La Spezia.

Era foarte adevărat, tânărul se refugiase timp de câteva ore la mama și sora lui, pentru a-și îngriji rana; a recunoscut propria-i faptă și apoi a dispărut repede, însă

rudele sale mi-au declarat că sunt gata să depună mărturie împotriva lui.

— Trebuie să-și ia pedeapsa pe care o merită, afirmase sora lui cu hotărâre.

— Ai căzut în cursă, Neviani. Totul e pierdut. Pe Lancia Aprilia cu care ați mers până la Ruffino există zeci de amprente digitale, printre care și ale dumitale.

Simțeam că banditul era pe punctul de a ceda și încercam să nu-i dau nici o clipă de răgaz.

— Amanta dumitale a fost menajeră în casa Cattabriga.

— Asta nu spune nimic!

— Persoana pe care ați vrut s-o jefuiți v-a recunoscut.

— De cine dracu vorbiți?

— Despre Giobatta Rosa, care era cât pe-aci să-și ucidă fiica din cauza voastră. V-a recunoscut după fotografii, fără cea mai mică ezitare. Peste câteva ore am să vă confrunt cu el și totul se va termina pentru dumneata.

Eram atât de sigur că sfârșitul sângerosului caz era aproape, încât nu mă mai interesa dacă banditul continua să nege; mi-am invitat oamenii să nu slăbească ritmul cercetărilor asupra celor doi bandiți, care fugiseră pentru a scăpa de pedeapsă. Însă Piccioli și Zeppelli erau departe de Modena. Au fost prinși la Neapole, miercuri 22 mai, orele douăsprezece, în timp ce contemplau absorbiți, o vitrină cu bijuterii, fără nici o pară în buzunare, gata să dea o nouă lovitură.

Despre arestarea lor am fost informat telefonic da chestura din Neapole și am aflat că mărturisiseră tot ce aveau de mărturisit. Cazul era închis, nu rămânea decât să ne ducem să-i luăm și să-i aducem la Modena sub escortă.

— Vi-i păstrăm calzi, domnule șef, îmi spuseră colegii din Neapole la telefon. Veniți repede!

Am zâmbit:

— Repede? am întrebat nedumerit. De ce, mă rog! Oare n-au încăput pe mâini bune?

(*Guglielmo Carlucci*)

UN UCIGAȘ ÎN MÂNĂSTIRE

Întâmplarea a început la 30 august 1953, la orele douăzeci și două și treizeci.

Ziua fusese extrem de obositoare, iar eu mă retrăsesem mai devreme ca de obicei în apartamentul pe care îl ocupam la Anzio.

În cursul după-amiezii avuseseră loc niște ceremonii grandioase în cinstea sfintei Maria Goretti, iar lumea coborâse la sărbătoare; veniseră din Lavinio, Terracina, Frosinone, Latina, unii îmbrăcați în costume regionale, alții cu stindarde și steaguri, iar noi, cei din poliție, văzând cât de numeroși sunt, am continuat să ne menținem într-o stare de prealarmă. Totul a decurs normal, însă când festivitatea își pierdu puțin din caracterul religios și se transformă într-o petrecere cu caracter folcloric, n-am mai avut chef să patrulez în continuare pe străzi, așa că m-am dus acasă.

A fost neplăcut însă că la câteva minute după ce mă trântisem în pat, a zbârnâit soneria de la intrare. M-am ridicat mormăind nemulțumit și, după ce am întredeschis ușa, l-am văzut pe brigadierul Ernesto Mancini care mă privea cu ochii holbați și încerca să-mi spună ceva, în pofida respirației gâfâite.

— Vino înăuntru și trage-ți sufletul, l-am sfătuit binevoitor. Ai urcat scările în fugă… Ce s-a întâmplat?

— Două crime! izbucni el. Un smintit a început să tragă cu pistolul în piața din fața gării Nettuno!

Oboseala mi-a dispărut ca prin minune. Am luat repede

hainele pe care le pusesem pe un scaun și l-am rugat scurt:

— Până mă îmbrac, povestește-mi ce s-a întâmplat.

— Victimele sunt preoții Filippo della Misericordia și Placido di san Giuseppe, spuse brigadierul consultând un carnet. Flecăreau liniștiți în piață cu alți preoți, când un necunoscut a ieșit din întuneric și a început să tragă nebunește, nimerindu-i pe cei doi și cât pe-aci să lovească și pe alții.

— L-au prins?

— De-ar fi dat Dumnezeu!… Profitând de confuzia creată, de gălăgie și de întuneric, amicul a șters-o!

— E cineva care ar putea să-l identifice?

— Nu… Mancini suspină adăugând: Navigăm fără busolă.

Îi plăceau frazele colorate, însă uneori cam abuza de ele.

— Din cât ai putut să-ți dai seama, crezi că a tras la întâmplare, sau a țintit înadins asupra grupului de preoți?

— Păi… a îndreptat arma asupra lor, în această privință martorii susțin cu toții același lucru.

— Părintele Filippo și părintele Placido au murit?

— Nu, dar sunt în stare foarte gravă. I-au internat la Spitalul Civil din Nettuno.

— Sărmanii, murmurai dând din cap. Sper că vor putea să le extragă gloanțele…

Și o doream cu adevărat. Nu puteam concepe, în momentul acela, că părintele Filippo avea să se stingă până la ivirea zorilor și că părintele Placido avea să-și încredințeze sufletul lui Dumnezeu după trei zile de grea agonie.

— Bine, curaj, hai să mergem și să vedem ce se mai poate face.

Am ieșit repede, ne-am aruncat în mașina mea parcată lângă trotuar și am ajuns la spital. Am vorbit cu medicul șef, însă n-am putut obține permisiunea de a-i vedea pe răniți.

— Sunt într-o stare gravă, mi-a explicat doctorul. Îi ținem în permanență cu transfuzii, și trebuie să-i operăm de urgență pentru a le extrage gloanțele. De altfel, nu recunosc pe nimeni și nu sunt în stare să vorbească, prin urmare v-ați pierde timpul de pomană.

— Vă înțeleg, vă înțeleg foarte bine. Vă mulțumesc, domnule doctor. Am să vă telefonez să aflu ce mai e nou.

În timp ce ne îndreptam către sediul poliției, al cărei șef eram, i-am cerut lui Mancini să trimită pe unul din băieții lui la spital și să mă informeze asupra particularităților gloanțelor ce urmau să fie extrase și am adăugat, ca și când aș fi vorbit pentru mine:

— Cunoașterea armei și a calibrului pot prezenta importanță.

Văzând că brigadierul mă privea cu oarecare curiozitate, am explicat:

— N-am nici o idee încă, oricum ar fi foarte necesar să știu dacă e vorba de o armă italiană sau străină.

M-am instalat în biroul meu și timp de o oră mi-au defilat prin față persoanele care fuseseră de față când s-a tras dar, cu toată răbdarea mea din timpul interogărilor, n-am reușit să scot nimic nou.

— Întuneric absolut, aprecie plutonierul Italo Bernicchia, care se înființase imediat pentru a mă ajuta la cercetări.

— Inutil să mucegăim aici înăuntru, am adăugat, ridicându-mă. Să mergem în piața gării.

Locul crimei, păzit de câțiva agenți din subordinea mea, care țineau la distanță pe curioșii îngrămădiți pe trotuarul opus, n-a oferit nici un indiciu interesant cercetărilor noastre minuțioase. M-am retras apoi cu ajutoarele mele într-o mică sală a gării unde am ținut un fel de consiliu de război.

— Băieți, le spusei, trebuie să ne împărțim sarcinile. Cine are vreo idee, s-o expună fără să aștepte invitații. Din câte știu, cele două crime au zguduit profund lumea, care

speră acum și așteaptă mult de la noi… prin urmare, să încercăm să batem fierul cât e cald. Va trebui să mobilizăm toți oamenii pe care îi avem la dispoziție și să cercetăm satele vecine…

— Dacă-mi permiteți, mă întrerupse plutonierul Bernicchia, aș vrea să vă atrag atenția că părintele Placido della Misericordia și-a îndeplinit misiunea sa timp de mai mulți ani în câteva țări străine, și că s-a retras în Italia după multe peripeții prin străinătate.

Am încruntat fruntea.

— Vrei să insinuezi că această crimă ar putea avea un substrat politic?

— Da, la asta mă gândeam.

— Perfect verosimil. Atunci, fă-mi o favoare: ia patru oameni cu dumneata și inspectați lagărele de prizonieri din vecinătate. Nu va fi greu să vă dați seama dacă un individ, poate într-o stare de exaltare, a evadat și a venit la Anzio… și dacă era înarmat…

— De acord, plec imediat!

Am împrăștiat restul oamenilor în alte direcții, recomandându-le să dea un semn de viață în cazul când ar avea noutăți sau descoperiri interesante, apoi l-am luat pe agentul Giovanni Meduri și ne-am dus să aruncăm o privire prin Bazilică. În fond, cele două victime aparțineau lumii monahale și numai aici se puteau obține informații; începeam să-mi îndrept atenția către persoanele care au fost mai apropiate de cei doi călugări și îmi permiteam să strâng informații în legătură cu cei ce locuiau în mânăstire și care, din motive profesionale sau prin simple conflicte de conviețuire, puteau să aibă vreo pricină de resentiment față de părintele Filippo și de vicarul Placido.

Am stat îndelung de vorbă cu părintele econom, un călugăr foarte amabil și plin de înțelepciune bătrânească, și am aflat că biserica avea ca anexă un internat rezervat tinerilor seminariști. Am mai aflat că unele persoane de

condiție umilă locuiau în incinta mânăstirii și că răspundeau prin muncă bunăvoinței arătate, însă când mi-am exprimat câteva îndoieli asupra lor, călugărul m-a contrazis părintește, declarându-mi că toți acești oameni sunt cu adevărat legați de biserică și de credincioșii ei și că ar fi o crimă să suspectezi oameni atât de buni și de inofensivi. Am admirat din suflet marea sa încredere în semenii lui - încredere pe care nu mă simțeam în stare s-o împărtășesc și eu - și am reușit să obțin o listă cu unele date generale în legătură cu acești lucrători.

— Nu vă faceți griji, l-am asigurat, este vorba de procedura obișnuită. Sunt convins de bună dumneavoastră credință, însă nu pot să las nimic la întâmplare.

Călugărul mă privi cu tristețe și dădu din cap.

— De când am aflat de această nenorocire, mi se pare că trăiesc un coșmar. Nu știu… toată povestea este ireală, de necrezut, poate că este prea departe de înțelegerea mea… însă nu reușesc să accept faptul că un om ar fi putut să-i urască într-atât pe părintele Filippo și pe părintele Placido, încât să tragă în ei pe la spate.

— Noi, în schimb, suntem deprinși să nu ne mai uimească nimic și continuăm să lucrăm pe baza datelor pe care reușim să le descoperim, fie ele și neverosimile.

— Mi-ar fi plăcut să vă pot ajuta, suspină economul. Din păcate palavrele mele…

— Părinte, în cariera mea ani învățat să ascult și să judec palavrele. Când ai de rezolvat o problemă grea este bine să vorbești cu câte cineva despre ea; uneori reușești să întrevezi o soluție… În cazul nostru, sfera ipotezelor s-ar putea restrânge la câteva categorii de persoane: un evadat, din motive de răzbunare, un șomer, dezamăgit în cererea lui de a fi ajutat, un muncitor care locuiește în mânăstire…

— Sau poate un nebun.

— Exact, am încuviințat. Un nebun. Și în acest caz, totul

ar deveni mai greu și mai periculos, pentru că s-ar putea să nu dăm niciodată de urma lui și individul ar putea reîncepe să secere victime inocente.

În momentul acela, gardianul Meduri m-a chemat și m-a informat că plutonierul aștepta în mânăstire. L-am salutat pe părintele econom și m-am dus repede la colaboratorul meu, cu speranța că-mi va aduce vești bune, însă am rămas deziluzionat. Bernicchia și oamenii lui trecuseră prin ciur pe toți prizonierii, controlând și verificând alibiul fiecăruia, însă nu descoperiseră nici cea mai mică urmă. Părea că toți erau în cea mai perfectă ordine.

— După mine, se hazardă plutonierul, este vorba de un bolnav mintal.

— Nu exclud această ipoteză, am replicat. Sunt însă sigur că îi cunoștea pe părinte și pe vicar. Cu alte cuvinte, a tras într-un acces de nebunie, dar știa ceea ce face: victimele desemnate erau cei doi călugări.

Aceasta ducea la ideea că vinovatul trebuia căutat în mânăstire și în biserică și, însoțit de băieții mei, am efectuat două controale minuțioase, care însă n-au dat roade.

M-am întors în mânăstire și m-am așezat pe un pervaz pentru a reflecta în liniște, aprinzând mașinal țigară după țigară. Luna lumina cu blândețe curtea, iar locul pașnic mă ajuta să-mi destind nervii. Câte nopți petrecusem fără somn, pe afară, în cursul carierei mele? Multe, poate foarte multe, totuși nu-mi amintesc să mă fi aflat într-un loc atât de calin, plin de seninătate, departe de josnicia și răutatea lumii; era un adevărat păcat să legi acea mânăstire de o crimă.

Din chilia părintelui econom, situată sub portic, în spatele meu, îmi ajunse la urechi țăcănitul unei mașini de scris, apoi și acesta încetă iar liniștea puse stăpânire peste tot.

Se auzeau câteva automobile trecând la distanță pe

străzi, iar uruitul îndepărtat al motoarelor intensifica și mai mult senzația mea de izolare; tic-tacul ușor al ceasului de mână însoțea propria-mi respirație; de pe mare sună sirena unui vapor ca un S.O.S.; păru să se apropie, apoi își pierdu din vigoare, se stinse. Două și un sfert, două și jumătate…

M-am ridicat în grabă, am aruncat țigara și, ca împins de un resort invizibil, m-am îndreptat în grabă pe coridoarele mânăstirii, către locuințele muncitorilor. Îi mai vizitasem, natural, însă voiam să-i mai examinez încă o dată, cu mai multă atenție. Dormeau și am putut să-i studiez după plac, fără să le trezesc suspiciuni. Când am ajuns lângă ultimul om, am înțeles pe moment de ce ținusem să revin aici. Îl remarcasem în timpul primei inspecții, fără să-i acord prea multă importanță; se vede însă că rămăsese ceva în subconștientul meu.

Cu totul deosebit de ceilalți, care dormeau pe paturi de campanie, omul acesta se odihnea pe un culcuș sărăcăcios, asemănător acelora ale călugărilor din mânăstire și acest lucru nu putea să nu-mi stârnească oarecare surprindere. Pentru ce se supunea el unei reguli monastice atât de severe, din moment ce era doar un laic, fără ambiții călugărești? Voiam să aflu mai multe despre el și m-am dus să bat la ușa economului. Era treaz și proaspăt ca și când s-ar fi aflat în plină zi, iar eu mi-am pus întrebarea dacă dormea vreodată și când? Îmi ascultă rugămintea și zâmbi:

— Vă înțeleg nedumerirea, spuse pe un ton de indulgență. Pentru ochiul unui străin acel om poate să pară ciudat, însă vă asigur că este vorba de o persoană serioasă.

— Care sunt îndatoririle sale în mânăstire?

— Este însărcinat cu îngrijirea vacilor și ajută la grădinărit.

— Cum se numește?

— Domenico Frantini. Are 50 de ani și e originar din Soriano del Cimino, provincia Viterbo.

— Cum l-ați cunoscut? Vi l-a recomandat cineva?

— Nu, ferit-a Sfântul. S-a prezentat într-o zi la poartă, zdrențăros și flămând, cerând găzduire și hrană în schimbul efectuării unor munci.

— Ce fel de om e?

— V-am spus, un om foarte de treabă. Muncește în liniște, nu ridică niciodată pretenții și se arată foarte mulțumit de ajutorul pe care i l-am dat. Nu are nici rude, nici prieteni și duce o viață liniștită.

— V-ar deranja dacă l-aș interoga?

Călugărul zâmbi malițios:

— Presupun că n-o să vă schimbați hotărârea chiar dacă v-aș spune că nu-mi face plăcere. De acord, domnule comisar, mă duc să-l chem. Vă rog, însă… nu mi-l speriați.

— Nu… n-aveți grijă! Câteva întrebări și o să-l las în pace. Să nu-i spuneți cine sunt, o voi face eu la momentul potrivit.

Administratorul se întoarse peste cinci minute urmat de Frantini, un tip bondoc, cu părul încărunțit și o privire iscoditoare. I-am oferit un scaun în fața mea și i-am pus câteva întrebări inofensive, însă la un moment dat am observat că omul se agita pe scaun cu o expresie de stânjeneală, fapt pentru care l-am întrebat ce are. Schiță un zâmbet în semn de scuză și se ridică.

— Știți… când mă trezesc noaptea, pe neașteptate… Acum, știți, trebuie… să cobor. Aș putea, un minut? Nu mai pot să rezist. Mă întorc imediat.

— Desigur, Domenico, interveni economul. Du-te, te așteptăm.

L-am așteptat însă în zadar.

Domenico Frantini părăsise mânăstirea în cea mai mare grabă și literalmente se evaporase. Când mi-am dat seama de festa pe care mi-o jucase, am fugit imediat afară, i-am cerut gardianului Meduri să le procure și celorlalți semnalmentele fugarului pentru a fi urmărit, m-am aruncat

în mașină și am început vânătoarea; mi-ar fi făcut o deosebită plăcere să-l înșfac cu mâinile mele. Chiar dacă nu aveam probe incontestabile, eram sigur că identificasem asasinul celor doi călugări.

Am parcurs în mare viteză coasta mării, am verificat străzile care duc la gară, însă după o jumătate de oră de căutări a trebuit să-mi dau seama că Frantini luase desigur drumul câmpului și a-l căuta noaptea era o încercare zadarnică.

M-am înapoiat în centru, întrucâtva deziluzionat, cu gândul să mă duc la spital să mă interesez de cei doi călugări. De data aceasta doctorul nu m-a împiedicat să mă apropii de răniți, însă a desfăcut brațele într-un gest elocvent:

— Mă tem, spuse el cu voce joasă, că nu mai e nimic de făcut, cel puțin pentru unul din ei…

Avea dreptate, fiindcă părintele Filippo își dădu curând sufletul, iar când m-am aplecat asupra lui pentru a-i asculta ultimele cuvinte, l-am auzit șoptind doar atât:

— Nu știu… cine o fi fost… dar îl iert…

Am plecat de la spital blestemând pe toți nebunii și asasinii din lumea asta și m-am întors la mânăstire unde părintele econom mă aștepta tare necăjit; mi-a stârnit milă, sărmanul, văzându-l cum își frângea mâinile de teamă și umilință.

— Cine și-ar fi închipuit?! spuse el, venindu-mi în întâmpinare. Un om atât de liniștit, atât de bun…

N-am vrut să-i sporesc supărarea spunându-i că era mai bine să nu aibă încredere în nimeni, ci i-am răspuns simplu:

— Vorbiți-mi mai bine despre el. Despre orice lucru care vă vine în minte. După cum știți, nu dețin încă probe pentru a-l acuza de asasinat, am însă convingerea morală că el e asasinul.

— Frantini este un sărman ignorant… Și-a dat seama că

sunteți polițist, s-a speriat și a zis că e mai bine să fugă. Veți vedea că mâine se va întoarce și va cere iertare tuturor.

L-am privit pe călugăr drept în ochi și mi-am dat seama că era cu adevărat sincer; un gând nelămurit mă făcea să-mi spun că era normal să judece astfel. Dacă unui călugăr îi zdrobești credința, ce-i mai rămâne?

— Vom vedea, părinte… am răspuns lent, reflectând; nu vă amintiți să se fi plâns de curând față de dumneavoastră? Nu v-a adresat nici o rugăminte pe care n-ați putut să i-o îndepliniți? Gândiți-vă bine.

Economul se uită fix la mine și îmi făcu impresia că pălise; încruntă din sprâncene și răspunse cu grijă:

— Nu s-a plâns și nici nu a pretins nimic… Ieri, de dimineață, însă, în timpul marii sărbătoriri pentru sfânta Maria Goretti, mi-a pus o întrebare…

— Ce întrebare? am spus, încercând să-mi stăpânesc nerăbdarea.

— Da… Circulând prin oraș, își dăduse seama că toți pregăteau mâncăruri și băuturi speciale pentru acest prilej, așa că m-a întrebat dacă și în mânăstire vom face ceva cu totul excepțional. Să ne înțelegem, m-a întrebat cu foarte mult calm, din pură curiozitate.

— De acord. Și dumneavoastră ce i-ați răspuns?

— A trebuit să-i spun că starețul nu dăduse vreun ordin în această privință și că hrana va fi cea de toate zilele. Starețul considera aceasta ca o formă de omagiu adusă sfintei, înțelegeți?

— Și Frantini cum a reacționat?

— Mi s-a părut puțin nemulțumit. A zâmbit și mi-a spus glumind că eu, ca econom, aș fi putut să procedez după voia mea, fără să-mi pese de ordinele șefului. Glumea, vă repet, așa că și eu l-am luat în râs și totul s-a terminat aici.

N-am răspuns nimic. Creierul meu lucra cu febrilitate. Domenico Frantini era desigur un nebun „cuminte”, care

trăise în mânăstire fără a trezi nimănui bănuieli, însă mintea sa bolnavă era supusă unei agitații ascunse, care în orice moment putea să declanșeze resortul violenței; furia ucigătoare cu care se aruncase asupra preotului și vicarului constituia proba cea mai elocventă.

— Părinte, am spus în cele din urmă, Frantini al dumneavoastră este un element dăunător societății, iar eu trebuie să-l prind. Mă veți ajuta?

— La dispoziția dumneavoastră, chiar dacă în sinea mea îmi doresc să vă înșelați.

— La ce oră ieșiți din mânăstire, dimineața?

— La șapte fix. Plec după aprovizionarea zilnică.

— Frantini cunoaște obiceiurile dumneavoastră, magazinele pe care le vizitați, străzile pe care mergeți?

— Da, fiindcă m-a însoțit adeseori.

Am respirat adânc, apoi l-am luat pe călugăr de braț și l-am întrebat:

— Vreți să-mi serviți ca „momeală”? Aveți dreptul să mă trimiteți și în iad, firește, fără ca eu să am dreptul să protestez. Vă întreb numai dacă… privii ceasul de mână: Peste o oră vă veți începe plimbarea dumneavoastră obișnuită, permițându-mi să vă urmăresc de la distanță. Vă promit că nimeni nu se va atinge de un fir de păr al dumneavoastră.

Economul începu să râdă, împotriva oricărei așteptări ale mele:

— Dragă domnule comisar! exclamă el. Dumneavoastră îmi cereți un lucru pe care „trebuie” să-l fac, chiar dacă îmi place sau nu. Și dacă plimbarea mea vă ajută să prindeți un criminal, cu atât mai bine.

— Nu-i de glumă, părinte. Vă paște un pericol, iar eu trebuie să vă pun în gardă.

— Vă închipuiți… replică el gânditor, că Frantini nu și-a dus răzbunarea până la capăt?

— Chiar așa.

— Prea bine. Voi fi gata, imediat, așa că putem pleca oricând doriți.

Abia am avut timp să-mi adun colaboratorii, pentru a le explica situația, că primele semne ale dimineții și brăzdară orizontul; era deci momentul să încep manevra proiectată.

La orele șapte, părintele econom ieși din mânăstire și o porni întins, ca de obicei, pe cărările lui, pustii la acea oră matinală, iar eu îl urmăream de la distanță, în mașină, cu farurile stinse.

Le dădusem băieților itinerariul precis al călugărului și speram ca fiecare din ei să-și poată găsi un ascunziș nimerit pentru a putea vedea, fără să fie văzut. Se împrăștiaseră de-a lungul întregii străzi, dar între ei rămăsese câte o porțiune descoperită; mai bine însă nu se putea, așa că nu ne mai rămânea decât să sperăm în ajutorul providenței.

La șapte și un sfert, pe când înaintam încet pe un bulevard, ținând sub observație - prin oglinda retrovizoare - pe călugărul care nu se grăbea, am văzut deodată o siluetă țâșnind din boschete și nu am mai avut nici o îndoială. Apariția a fost rapidă și fugitivă, fiindcă individul s-a ghemuit imediat într-un desiș, însă eu n-am mai stat pe gânduri, am apăsat pe accelerator și am aprins farurile, luminând figura lui Frantini, care, văzându-se descoperit, a căutat salvarea în fugă.

Am sărit din mașină și l-am somat să se oprească, dar n-a fost nevoie să repet porunca, fiindcă, între timp, agenții mei l-au încercuit din toate părțile. După un minut, unul dintre băieți mi-a întins un pistol.

— Era înarmat, mi-a spus. Revolver american, rămășiță din război. Domnule comisar, cum ați reușit să-l pescuiți?

— Se ascundea bine, însă când a văzut că se apropie călugărul, a sărit din ascunzătoare. Din fericire boschetul nu era prea departe și am reușit să-l oprim la timp.

M-am apropiat de Frantini care mă privea înmărmurit, l-

am luat de braț și l-am împins în mașina mea.

— Noi doi o să facem o plimbare împreună, i-am spus prietenește. Te bucuri?

— Da, domnule.

Părintele econom se apropie, îmi strânse mâna și-l privi cu tristețe pe prizonierul meu.

— Până la urmă… ați avut dreptate, spuse aproape gata să plângă. Ce-o să-i faceți acum?

— Nimic deosebit, o să flecăresc puțin cu el. Nu uitați că trebuie să obțin o mărturisire…

Am urcat în mașină cu Frantini lângă mine și brigadierul pe canapeaua din spate, și am condus mașina încet către mare. Aerul era rece, trecătorii rari, sezonul balnear era aproape pe sfârșite.

Frantini respira din plin briza marină și părea că se bucură nespus de mult de această plimbare. I-am oferit țigări, și a luat țigara cu delicatețe și recunoștință.

— Sunteți amabil, domnule, a murmurat.

Am aprins bricheta și am răspuns calm, prefăcându-mă captivat de conducerea mașinii:

— Eu sunt amabil, dar părintele și vicarul nu erau amabili. Am aflat totul, știi?… Păi, îți spun și eu că nu e drept! Când e o sărbătoare atât de mare ca aceea de ieri, trebuie să lăsăm la o parte zgârcenia și să cheltuim un ban în plus! Toți mâncau și beau, iar tu… stăteai și înghițeai în sec! Vrei să știi un lucru? Vinul pe care nu ți l-au dat ei, o să ți-l dau eu! Vrei?

— Oh, desigur!

Am zâmbit, cu un aer de dojană:

— Însă… nu ai impresia că ai tras prea multe gloanțe?

Frantini scoase un val de fum și dădu din cap:

— Nu, fiindcă m-au supărat tare rău.

Am dat din umeri.

— În acest caz… Dar, cu părintele econom?…

— Numai ei trei puteau schimba totul! Dacă economul ar

fi vrut, ar fi putut să-mi dea o bucată de prăjitură și un pahar cu vin! Dar n-a vrut!

— Și pentru asta, după ce ai tras în preot și în vicar, ți-ai păstrat pistolul! Voiai să te răzbuni pe econom!

— Da, domnule. Ați înțeles aproape tot. Dumneavoastră sunteți un om inteligent și bun. Nimeni nu s-a ocupat niciodată de mine, așa cum faceți dumneavoastră acum. Lumea nici măcar nu mă ascultă când vorbesc. Toți spun că sunt nebun.

Am frânat brusc, m-am îndreptat către gara din Anzio și am pornit pe autostradă.

— Unde mergem? întrebă surprins brigadierul.

— Să-l ascultăm pe omul acesta, i-am replicat. Am văzut că în oraș spiritele sunt aţâţate împotriva lui. N-aș vrea să mi-l smulgă din mână și să se nască tulburări… O să-l închid într-un vagon de marfă la Lavinio.

Frantini căscă și se întinse comod, rezemându-și capul de spătarul canapelei. Am apăsat pe accelerator și Anzio a rămas în urmă. Cercetarea se terminase; începea o nouă zi.

(*Giovanni Zampano*)

TREI ÎMPUȘCĂTURI PE MALUL LACULUI

Telefonul dat de chestor în seara zilei de 5 august 1955, m-a surprins în plin interogatoriu. Pe atunci mă aflam la conducerea Echipei Operative din Caserta și mă găseam pe punctul de a termina o amplă cercetare care mi-a permis să defer justiției pe autorii unui întreg lanț de jafuri, extorcări și grave fapte sângeroase. Fusese recuperată o pradă importantă - mă refer la numeroase automobile, peste o sută de biciclete și aproape peste două sute motociclete - și eram pe punctul de a determina pe un tip suspect să mărturisească faptul că a primit și vândut o parte din marfa de furat.

Am luat receptorul pe care mi-l întindea Maiorino și am ascultat.

— Te rog, Gargiulo, începu chestorul la telefon, aș vrea să te văd imediat. Este vorba de ceva important.

— Vin numaidecât.

L-am lăsat pe colaboratorul meu Marino Maiorino să continue interogatoriul și am ieșit în grabă din birou.

— Am primit acum această fonogramă de la Neapole, mă anunță chestorul imediat ce-am intrat în biroul său, arătându-mi cu un aer grav o filă de pe birou. E vorba de un inginer german, ucis cu focuri de armă.

— Unde?

— Pe șoseaua Domiziana, în apropierea lacului Patria.

— Furt?

— Nu știm. Găsit în stare gravă, germanul a fost transportat la spitalul Loreto din Neapole de către un militar american care trecea întâmplător pe acolo.

— Victima a declarat ceva?

Chestorul răspunse negativ printr-un semn al capului.

— N-a mai avut timp. A murit pe drum.

Afurisită treabă; cazul se arăta complicat ca și majoritatea celorlalte care-mi picaseră în mână în ultimele luni! Noi, cei din Echipa Operativă, lucram în salturi; uneori reușeam să stăm liniștiți câte o săptămână întreagă, și viața începea să ne surâdă din nou. Aceasta însă nu se întâmpla așa de des.

— Nici un martor? am întrebat în speranța să aflu câte ceva.

— Da. O tânără femeie. Logodnica inginerului, se pare.

— La dracu! Vreau să spun că e un noroc, o fi văzut totuși ceva.

— Asta cred și eu, iar depoziția ei va fi hotărâtoare. În locul dumitale m-aș duce repede la Neapole să văd că este cu această persoană.

— Desigur, e singurul lucru ce poate fi făcut în acest moment. Apoi, mă duc pe șoseaua Domiziana ca să examinez locul crimei.

Am ajuns la Neapole după circa 30 de minute, iar un coleg din chestura respectivă mi-a pus la dispoziție o copie a interogatoriului.

— Acesta e procesul verbal obținut cu ajutorul unui interpret.

Fata se numește Marie Sabine Kollisc și este de origine germană ca și logodnicul său, inginerul Ludwig Peterreins.

Am parcurs cu aviditate filele dactilografiate și, spre marea mea neplăcere, mi-am dat seama că mărturisirea făcută de domnișoara Kollisc nu era de loc edificatoare pentru mersul anchetei. Așadar, optimismul chestorului primea o lovitură grea, iar speranțele de a descoperi o

pistă se reduceau la zero.

Mai mult sau mai puțin, depoziția fetei, suna astfel:

„Pe la amiază, am plecat în călătorie, în direcția Roma, cu Mercedesul lui Ludwig; am luat prânzul la un restaurant din Pozzuoli, am continuat drumul și am făcut un alt popas în împrejurimile lacului Patria, adâncindu-ne pe o cărare de pe malul lacului. Voiam să culegem mure, care cresc pe acolo în cantități mari, așa că ne-am îndepărtat câțiva pași unul de celălalt pentru a descoperi tufele, când deodată un tânăr necunoscut a apărut de nu știu unde și s-a oprit în fața lui Ludwig; eu mă aflam la vreo douăzeci de metri de ei. N-am înțeles nimic din tot ce se întâmpla; l-am văzut numai pe logodnicul meu și pe celălalt necunoscut dispărând într-un boschet, apoi am auzit împușcături; tânărul a ieșit afară cu alți doi necunoscuți și au rupt-o la fugă.

Înainte de a fugi, au tras asupra mea, însă nu m-au nimerit. Nu mă pricep la arme, dar mi se pare că am văzut o țeavă lungă de pușcă. Cei trei indivizi erau tineri, cred că aveau în jurul a douăzeci și cinci de ani. După cum bine vă imaginați, eram înnebunită de spaimă. Am alergat ca o smintită în șosea, oprind două camioane ce se îndreptau în direcția Neapole și m-am întors la boschet însoțită de șoferi. Ludwig zăcea la pământ, grav rănit și se văita în gura mare…”

Toate acestea avuseseră loc în plină după-amiază, pe la orele trei și patruzeci.

Am citit și răscitit declarațiile Sabinei, încercând să găsesc o semnificație ascunsă și am rămas cu adevărat uimit. Din punct de vedere logic, mi se părea că ceva nu era la locul potrivit. Departe de mine gândul că fata să se fi pus de acord cu agresorii, însă nu reușeam să înlătur bănuiala că faptele trebuie să se fi petrecut cumva altfel.

N-a fost vorba nici de furt, nici de viol, ci de o agresiune clară și simplă soldată cu un foc de armă. Atunci, cu ce

scop? Dacă asasinul ar fi fost singur, aș fi putut să cred că era vorba de acțiunea iresponsabilă a unui nebun, dar au fost trei agresori și aceasta lăsa să se înțeleagă că aveam de-a face cu o acțiune premeditată.

Dintre diferitele mobiluri care duc la focuri de armă, a trebuit să exclud răzbunarea, dat fiind că cei doi germani nu cunoșteau pe nimeni în Italia; așa că, pentru a-mi forma o părere, nu-mi rămase altceva mai bun decât să aștept începutul cercetărilor la locul crimei, și să mă încred în steaua mea.

Între timp a trebuit să mă duc la spitalul Loreto, să arunc o privire asupra cadavrului, iar după ce am ieșit din camera mortuară, am vorbit cu personalul sanitar care examinase victima.

— A fost atins la ficat, îmi spuseră. Rana a provocat o hemoragie puternică, care i-a redus orice posibilitate de salvare.

— Câte gloanțe l-au atins?

— Trei, care i-au perforat abdomenul. Moartea a survenit aproape imediat; oricum, când l-au adus, inginerul era mort.

— Ați extras gloanțele?

— În corp nu există nici o urmă de glonț, toate au ieșit.

— Credeți p0ate fi vorba de focuri de pușcă?

— Pușcă? Sincer vorbind, nu. Probabilitatea că s-a tras cu un revolver este mult mai mare…

În zorii zilei de 6 august m-am dus din nou la locul crimei, însoțit de plutonierul Maiorino și de câțiva agenți din Echipa Operativă din Caserta și, după o nouă cercetare minuțioasă, mi-am dat seama de câteva amănunte care contrastau cu afirmațiile Sabinei Kollisc. De fapt, am remarcat o dâră roșie care pornea de la tufișul din împrejurimile lacului și unduia ca o panglică subțire către șoseaua asfaltată, pe o lungime de șapte-opt metri.

— Asta e sânge, murmură plutonierul.

— Așa zic și eu. Și ne vom convinge imediat.

— Dar… N-a spus că inginerul a fost împușcat în dosul boschetelor?

— Așa a spus, însă a uitat să adauge că după ce a fost împușcat, Peterreins se târâse spre șoseaua Domiziana pentru a cere ajutor. Acolo unde dâra se termină, se observă picături negre și o pată mai mare, destul de vizibilă. Inginerul a căzut în acest loc, la capătul puterilor, am continuat eu. Presiunea exercitată de greutatea corpului pe partea rănită a provocat, probabil, o hemoragie externă, deoarece abdomenul era plin de sângele scurs în urma rănirii ficatului, și astfel se explică această pată de pe sol.

— Dacă am înțeles bine, spuse Maiorino, neamțul a fost atacat în spatele boschetelor, însă a găsit forța necesară să se târască până la șosea și s-o traverseze aproape în întregime. Agresorii l-au urmărit și când au văzut că a căzut la pământ, l-au ridicat de jos și l-au adăpostit printre plante pentru a-l feri de privirile celor ce treceau cu mașinile.

— Exact!

— Puțin după aceea au sosit cele două camioane, însă sărmanul se afla în spatele boschetelor.

— În timp ce agresorii părăsiseră locul.

— Ciudată afacere… Dacă lucrurile stau așa, logodnica inginerului a mințit.

— A mințit, sau a povestit faptele după cum și le amintește, sau cum este convinsă că s-au întâmplat. Nu trebuie să scăpăm din vedere că este o fată tânără și că tragedia aceasta neașteptată a zdruncinat-o.

— Ce sfârșit zguduitor a putut să aibă excursia acestor îndrăgostiți!

— Oricum, va trebui să vorbesc cu domnișoara și s-o aduc aici. N-aș ține neapărat, însă trebuie să-mi reconstituie succesiunea evenimentelor. S-ar putea să-și

amintească și alte amănunte…

Speranțe deșarte. Condusă la locul crimei și interogată cu cea mai mare grijă, pentru a nu o speria, Marie Sabine Kollisc nu s-a îndepărtat de la declarațiile precedente. A insistat în susținerea primei versiuni și a adăugat numai că unul din cei trei agresori se apropiase de Mercedes, forțând ușa fără să reușească s-o deschidă; ne-a furnizat chiar și o descriere destul de precisă a individului.

Între timp, biroul de analize din Poliția Științifică, unde trimisesem o probă din pământul pătat cu roșu găsit pe șoseaua Domiziana, îmi confirmase că era într-adevăr vorba de sânge, iar grupul sanguin corespundea aceluia al inginerului Peterreins. Nu încăpea deci nici o îndoială că lucrurile au decurs așa cum bănuiam, chiar dacă această constatare nu mă ajuta să avansez cu nici un pas spre soluționarea misterului.

Singurul amănunt nou reieșit din interogatoriul lui Kollisc, îl constituia tentativa de spargere încercată de unul din agresori; dădea cel puțin o semnificație acelei crime absurde. Poate că cei trei făceau parte dintr-o bandă de hoți care operau în zona aceea. Am orientat imediat cercetările în această direcție și, pentru că era vorba de un câmp bătătorit, care ar fi putut da rezultate imediate, timp de câteva zile am supus unor controale atente vreo cincizeci de elemente suspecte și o serie de criminali notorii, pe cei mai periculoși, din așa zisa „Zona Mazzonilor”.

Ca să nu-mi pierd timpul aducându-i pe acești indivizi la chestura din Caserta, am preferat să-i interoghez la locuințele lor și mai bine de o săptămână mi-am petrecut zilele alergând de la o casă țărănească la o tavernă, de la un grajd la o fermă. Mâncăm pâine de casă cu brânză proaspătă și continuam să întreb, să interoghez, să vorbesc ore în șir, fără să obosesc, în timp ce credinciosul plutonier Maiorino transcria în grabă procesele verbale la mașina lui

de scris portabilă.

Firește că nici unul nu știa și nu văzuse nimic, dar eu nu mă descurajam, acționam cu îndârjire, convins că mai devreme sau mai târziu voi reuși să sparg acel zid de complicitate.

Trebuie să arăt însă că sarcina pe care ne-o asumasem se arăta, din zi în zi, tot mai obositoare din cauza perimetrului vast ce trebuia controlat și a numărului mare de suspecți posibili care se aflau în comunele provinciilor Caserta și Neapole. Apoi satele erau pline de muncitori zilieri care proveneau din cele mai diverse localități și toți frecventau împrejurimile lacului Patria. Pentru a interoga pe câte unul din ei am pierdut zile prețioase și, când în sfârșit îl găseam, constatam cu părere de rău că era vorba de o urmă falsă; cineva îmi declarase că un tânăr se rănise și purta brațul pansat și atârnat de gât, însă informația se dovedi inutilă, fiindcă în momentul când am reușit să-l găsesc pe tânăr în casa lui și m-am prezentat drept medic, am văzut că „rana” nu era altceva decât o simplă arsură. Pot să spun că în zilele acelea am avut parte de multe deziluzii de acest fel; dar, la urma urmelor, acestea făceau parte din surprizele profesiei mele, cel mai important fiind să nu mă las abătut pe căi false.

La un moment dat, prin noianul de informații contradictorii și inutile, îmi ajunse una ce prezenta o mare importanță. Se părea că un pescar găsise în nisip un pistol, cam la o sută de metri de locul unde se produsese crima. A fost nevoie însă de trei zile pentru a identifica și a-l găsi pe acest om, zile care mi-au răsplătit însă perseverența, întrucât pescarul Rosato Scotto din Monte di Procida mi-a declarat că găsise într-adevăr o armă, pe care o aruncase apoi imediat într-o plantație de trestie.

— De ce-ai aruncat-o? l-am întrebat surprins.

— Eu sunt pescar, mi-a răspuns cu seninătate. N-am nevoie de pistoale.

— Puteai s-o lași unde era.

— Prin locul acela se joacă mulți copii. M-am gândit că-i bine să iau pistolul de acolo.

M-am dat bătut.

— Bine, amice. Atunci du-mă la locul unde ai aruncat arma.

Găsirea armei a constituit primul punct pozitiv al cercetării. Era vorba de un „Smith” cu butoiaș, calibru 38, cu șase gloanțe, din care patru fuseseră trase; era cert că unul din răufăcători pierduse pistolul în timpul fugii. Găsirea armei mi-a permis să stabilesc că inginerul Peterreins nu fusese ucis cu gloanțe de pușcă, cum crezuse Sabine Kollisc. Din păcate, arma crimei nu m-a ajutat să-l descopăr pe asasin, iar zilele se scurgeau fără să apară noutăți demne de luat în considerație.

Inutil să mai spun că oamenii mei continuau să răscolească împrejurimile și să culeagă informații care erau apoi verificate cu multă atenție și răspundere, oricât de neglijabile ar fi fost; cu toate acestea însă, sarcina noastră nu putea fi rezolvată.

Trecuse mai bine de o lună de la săvârșirea crimei. În timp ce examinam pentru a nu știu câta oară datele pe care le dețineam, am băgat de seamă că un individ ce-mi fusese semnalat ca suspect, un anume Ferdinando Caparco din Pugliano di Teano, nu fusese încă supus unui interogatoriu sever. Era vorba de un tânăr blond, înalt, puțin șchiop, care lucrase câteva luni în localitatea Spasano de lângă lacul Patria, la un anume Michele Zaccaria și care fusese văzut învârtindu-se în jurul locului crimei și staționând lângă o tutungerie, nu departe de podul de peste lac. Tânărul nu era la Pugliano di Teano, însă am putut sta de vorbă cu familia lui și am stabilit că la câteva zile după crimă, când s-a întors acasă de la lacul Patria, Ferdinando Caparco povestise despre moartea inginerului cu asemenea lux de amănunte, încât putea fi

suspectat că fusese de față la agresiune. Când am cerut informații asupra tânărului, mi s-a spus că se află la Brescia, unde satisface serviciul militar. Nu credeam că el ar putea fi vinovatul, dat fiind că informațiile primite în legătură cu Caparco erau pozitive, însă nu excludeam posibilitatea ca să fi văzut ceva și, de frică, să nu fi avut curajul să declare. Oricum, repet, în stadiul în care ne aflam, nu ne puteam permite să trecem nimic cu vederea.

Caparco a fost prin urmare interogat la Brescia, și i s-a cerut să repete de zeci de ori povestea sa. Sincer vorbind, nu mai știam ce să cred, astfel că am hotărât să-l conduc la lacul Patria pentru o eventuală reconstituire a evenimentelor, iar când am ajuns acolo, am văzut clar că tânărul repeta pur și simplu ceea ce auzise și citise despre crimă la timpul potrivit. Au apărut chiar și foștii colegi de serviciu care, pentru a-l dezvinovăți de tot, i-au furnizat un alibi și concluzia a fost că Ferdinando Caparco, din cauza unei forme de megalomanie rău înțeleasă, lăsase să se creadă că asistase la crimă și se limitase să înșire sutele de zvonuri care circulaseră prin părțile locului. L-am abandonat și am reluat și îndrumat cercetările în alte direcții.

Știam că nu toate „zvonurile” erau nefondate, că la baza atâtor pălăvrăgeli există întotdeauna un dram de adevăr și continuam să caut „acea” persoană sau „acele” persoane care, în cele din urmă, ar fi putut să-mi indice calea de urmat. Cercetările au fost reluate cu mai mult calm, mai concentrat, restrângându-ne la zona lacului și la cercul celor care frecventau locurile respective.

Dar iată că, pe neașteptate, avu loc o lovitură de teatru. Fu identificat căruțașul care se aflase lângă lacul Patria înainte de a se fi produs delictul și care, așa cum am putut să constat, cu câteva minute înainte de a auzi împușcăturile întâlnise pe unul din cei trei tineri văzuți de Sabine Kollisc.

Acesta, un oarecare Gennaro Diana din San Cipriano di Aversa, imediat reținut și interogat, negă la început totul și numai după două zile, evident obosit de același refren „nu știu nimic, n-am văzut nimic”, recunoscu faptele.

— Când l-ai văzut? îl întrebai, puțin sceptic.

— Puțin înainte de crimă.

— Și de ce n-ai declarat de la început?

— Fiindcă nu știam că vă interesează un tip cu acele semnalmente. Ieri mi-a căzut în mână un ziar vechi și astfel am aflat.

Povestea începea să mă intereseze.

— Cum de ți-a rămas întipărită în minte întâlnirea cu individul acela?

— Fiindcă încărcăm paie în căruță și el s-a oferit să mă ajute. Nu găsești la tot pasul astfel de oameni și am avut prilejul să-l văd bine.

— Îl cunoșteai?

— Nu, nu-l mai văzusem înainte, însă trebuie să fie de prin părțile locului. Avea aerul localnicilor de prin aceste părți.

Am răscolit localitățile San Cipriano di Aversa. Villa Literno, Castel Volturno și alte sate, cu scopul de a identifica tinerii ce frecventează lacul Patria, însă toți cei interogați se dovediră a fi străini de crimă. Gheața se spărsese însă și începeau să-mi ajungă unele informații mai importante, așteptate de mult. Am aflat, de exemplu, că imediat după împușcături cineva văzuse doi tineri fugind cu o motocicletă al cărei număr era acoperit cu o bucată de stofă. Parcurseseră circa două sute cincizeci de metri pe o străduță paralelă cu șoseaua Domiziana, se opriseră în fața unei porțiuni nisipoase pentru a o străbate cu piciorul, după care au dispărut definitiv. Fără îndoială că era vorba de criminali, dată fiind măsura de prudență de a acoperi numărul motocicletei și pentru faptul că pistolul fusese găsit chiar pe porțiunea nisipoasă. Dar acum se

punea problema găsirii celor doi. Cu o răbdare de fier, fără a abandona însă pista, am trecut la interogatorii lungi și istovitoare, pentru a realiza o imagine a semnalmentelor celor doi și, dacă n-am obținut chiar o *identi-kit*, am reușit să aflu câteva particularități despre unul din ei, ceea ce mi-a permis să-mi concentrez atenția asupra unui suspect din Qualiano (Neapole).

Acesta, anume Biagio Capasso, născut la 7 martie 1927 în Qualiano, avea toate caracteristicile delincventului nepăsător și putea foarte bine să fie autorul crudului asasinat de pe șoseaua Domiziana. Era cu siguranță înarmat, locuia în câmp pentru a putea fugi în cazul unei eventuale arestări, era un tip extrem de periculos, deci trebuia foarte multă atenție pentru a putea pune mâna pe el. Arestarea sa a fost hotărâtă de chestorii din Neapole și Caserta și în această operație s-a folosit un mare număr de agenți și câini polițiști. Casa a fost încercuită și Canasso, luat literalmente prin surprindere a trebuit să se predea fără să poată opune vreo rezistență.

Ascultam cu o răbdare exemplară declarațiile lui, pe care evident și le pregătise în lunile care trecuseră de la săvârșirea crimei, însă când i-am adus învinuiri precise, lăsându-l să înțeleagă că chemasem la chestură câțiva martori oculari, siguranța lui obraznică și excepționala sa stăpânire de sine primiră o grea lovitură. Am înțeles că sosise momentul psihologic pentru a-l doborî. De fapt, l-am încolțit cu întrebări și reacția fu imediată. Ca un smintit se aruncă asupra mea, încercând să mă lovească. Am evitat loviturile și, după câteva momente, se așează cuminte pe un scaun.

Mă privi fix în ochi, bâlbâind câteva cuvinte prin care îmi dădea să înțeleg că nu era cazul să nege și că era hotărât, prin urmare, să-și mărturisească responsabilitatea ce-i revine în crima respectivă.

I-am oferit o țigară și după circa un sfert de oră l-am

chemat în fața biroului meu și mi-a povestit ceea ce se întâmplase.

A recunoscut că în ziua de 5 august 1955, în compania lui Nicola di Martino din Frignano Maggiore, în vârstă de 30 de ani și a lui Raffaele Visconti, gropar la cimitirul din Frignano, 30 de ani, amândoi foști condamnați, se dusese în împrejurimile lacului Patria în căutarea unor aventuri galante. În timp ce se plimba cu însoțitorii săi printre dunele și boschetele din apropierea malului, o văzuseră pe Marie Sabine Kollisc.

— Ne-am apropiat de ea și am făcut-o să înțeleagă ceea ce voiam, povesti el, însă nebuna a început să țipe și a fugit. Am alergat după ea, apoi a apărut de undeva un ins și s-a băgat între noi. Voia să facă pe galantonul și eu am tras…

Visconti și di Martino au fost arestați câteva ore mai târziu, și în fața acuzațiilor mele precise, au înțeles că nu aveau nici o șansă de scăpare și au mărturisit. Din declarațiile lor am obținut confirmarea că lucrurile avuseră loc așa cum mi le imaginasem; sărmanul inginer, rănit și sângerând, se târâse până în șosea pentru a cere ajutor, însă fusese ajuns de cei trei care l-au ascuns între boschete. Agresorii au încercat să forțeze ușile Mercedesului însă, nereușind, au rupt-o la fugă.

Furtul, a fost, oricum, un motiv secundar.

Adevăratul motiv al asasinatului a fost de natură sexuală, cei trei delincvenți se duseseră pe malul lacului cu unicul scop de a ataca vreo biată fată, iar destinul a făcut să se întâlnească cu Sabine Kollisc și cu inginerul, acesta din urmă nebănuind ce soartă tragică îl așteaptă.

Logodnica lui Ludwig Peterreins furnizase o versiune eronată a faptelor, din motive feminine, delicate, plauzibile dacă nu și justificabile și anume rușinea, pudoarea, frica de scandal și de urmări, un instinct de apărare a onoarei și, mai înainte de toate, faptul că mintea sa tulburată,

pradă șocului înspăimântător, refuza să admită ceea ce se întâmplase.

Se făcuse destulă publicitate, ziarele germane atribuiseră șoselei Domiziana numele de „șoseaua morții” - și Sabine Kollisc nu dorea altceva decât să se întoarcă în umbra anonimatului pentru a se închide în sine și a uita coșmarul căruia îi căzuse pradă pe malurile unui lac necunoscut, în timpul unei frumoase excursii, chiar în momentul când viața părea să-i surâdă…

La procesul pe care l-am urmărit, Curtea de Casație din Neapole i-a condamnat pe cei trei delincvenți la 28 ani închisoare, condamnare confirmată la recurs.

În ce mă privește, puteam să mă declar satisfăcut; asasinarea inginerului însă mă lovise dureros din punct de vedere uman și eram bucuros că reușisem să-i defer justiției pe vinovați.

Cercetările fuseseră lungi și obositoare, însă au confirmat valabilitatea bătrânului proverb: „cine merge încet, departe ajunge” (chiar dacă în realitate, deviza noastră este „bate fierul cât e cald”). Au mai confirmat și un alt adevăr și anume acela că timpul consumat pentru cercetări nu este niciodată pierdut.

(*Raffaele Gargiulo*)

OPIU ÎN CALĂ

Canalele subterane care fac să se perinde pe birourile noastre sute de informații, mai mult sau mai puțin importante, se arătară destul de prețioase în acele prime luni ale lui 1957. Serviciul special din chestură supraveghea încă de mai mult timp mișcarea navelor străine care ancorau la Triest; când s-a primit însă informația despre o iminentă încărcătură de droguri, supravegherea s-a intensificat la maximum. N-am avut nevoie de prea mult timp ca eu și colaboratorii mei să înțelegem natura sarcinii ce ne aștepta. Nu era prima dată, și poate nici ultima, când mă înhămam la munca de a verifica trucurile unui traficant de valută falsă sau de stupefiante. Pentru a stabili însă dacă era vorba de o „escrocherie" sau de o încărcătură de droguri autentice, era nevoie de eforturi mari.

Cercetările se desfășurau, evident, în concordanță cu acțiunile inițiate de celelalte organe de poliție din statele interesate, în special din Orientul Mijlociu și de către Interpol care dispune de o secție de înaltă specializare, condusă de Charles Siragusa de la *Narcotic Bureau*.

În primele zile ale lui martie am fost informat de plecarea dintr-un port din Orientul Mijlociu, a unui petrolier turc, suspect, ce aparținea unei companii din Istanbul și, în așteptarea sosirii acestuia la Triest, l-am convocat pe căpitanul Romeo Rappo de la Biroul Narcotice și pe plutonierul Bruno Oropesa, cu care am schițat un plan de acțiune.

În zorii zilei de 6 martie nava „Sivas” a acostat la cheiul Aquila pentru a efectua o încărcătură de petrol.

În cursul aceleiași zile, plutonierul Renato Blasina, trimis în port, deghizat ca traficant de stupefiante, a reușit să stabilească un prim contact cu doi marinari de pe nava cisternă. Nu i-a fost prea greu să le lase turcilor impresia că acționa în interesul unor persoane bogate, interesate în cumpărarea drogurilor, și să-i facă să accepte o întâlnire cu mine și cu Rappo, prezentându-ne drept cetățeni francezi, finanțatori ai unor afaceri rentabile.

Obișnuit să iau taurul de coarne, am atacat hotărât subiectul care-mi stătea la inimă, declarând că nu aveam de gând să-mi pierd timpul și că aș începe tratativele numai dacă marfa era de cea mai bună calitate, iar turcii, loviți în amorul propriu, se arătară gata să-mi ofere o mostră din droguri.

Am îndulcit imediat tonul, m-am arătat satisfăcut de bunăvoința lor și pentru a „consolida” prietenia i-am invitat pe toți la cină într-un *night-club* din oraș.

Orele au trecut plăcut și în timpul serii cei doi marinari, care se prezentaseră cu numele Ahmed Baba și Edip Bayseling, se lăsară antrenați în confidențe evident periculoase; au recunoscut că dețin o cantitate de 20 kg. de opiu, neprelucrat, de cea mai bună calitate, și s-au scuzat că nu puteau să-mi satisfacă imediat cererea întrucât cantitatea de droguri era destinată altor cumpărători misterioși, care urmau s-o transfere apoi în Franța. La auzul unor astfel de informații, am simțit că mă trec fiorii; eram pe urmele unei afaceri mari și nu-mi puteam permite ca oameni și mărfuri prețioase să-mi scape printre degete. Le-am arătat atunci celor doi turci un pachet de bancnote de câte zece mii de lire pe care le țineam închise într-o geantă de piele și am făcut uz de toată elocvența mea pentru a-i convinge să-și schimbe clientul.

— Veți spune asociaților voștri, le-am sugerat, că controalele prea riguroase ale poliției turce v-au împiedicat să îmbarcați marfa.

— Nu vrem să apărem ca niște oameni necinstiți, obiectă Ahmed, neîncrezător. Sunt persoane cu care am făcut afaceri din cele mai bune.

— Cine v-a cerut să fiți necinstiți? Viitoarea încărcătură va fi pentru ei! Până atunci dați-mi opiul pe care îl aveți la bord și eu vi-l plătesc cu bani gheață!

Am simulat că reflectez, apoi am adăugat:

— Pot să urc plata până la un maximum de șaizeci de mii de lire kilogramul. Ce spuneți?

Cei doi oameni schimbară priviri pline de lăcomie și, în cele din urmă, Ahmed aprobă cu un semn din cap. În acest moment mi-au dat și o mostră din droguri, iar eu, scuzându-mă un moment pentru a mă duce la toaletă, am pasat-o plutonierului Oropesa care ne urmărise de la distanță, prefăcându-se a fi un client al clubului.

După întoarcerea mea la masă, începurăm o discuție lungă pentru a stabili modalitatea și locul de predare a mărfii și, după ce am înlăturat câteva propuneri absurde ca de exemplu aceea de a ne întâlni în largul mării înaintea zorilor - am hotărât să ne întâlnim peste câteva ore într-un punct al portului industrial, în cartierul Zaule; pentru a-și semnala prezența, marinarii urmau să facă semnale slabe cu lanterne electrice, iar noi urma să procedăm în același chip de pe mal. Oricum, puși de acord asupra tuturor amănuntelor, nu ne-a mai rămas decât să ne despărțim cu un cordial „la revedere, pe curând”.

Cursa era gata, trebuia numai să-i dăm drumul.

După o oră și jumătate am luat cunoștință de raportul întocmit în timp record de experții noștri, și mi-am dat seama că era vorba de o marfă de primă calitate. Opiul brut fusese examinat în secția noastră de biochimie (celelalte două secții sunt de fonodactiloscopie și medicină

legală) și specialiștii reușiseră să analizeze atât de repede mostra datorită noului reactiv, microscopul german numit „Pupitrul lui Kofler”, și aparatului „Wood lights”. „Pupitrul Iul Kofler” este un aparat suplimentar pentru analize microscopice; un reostat introduce curentul electric și provoacă pe lamela microscopului, capabil să mărească de 300 de ori, fuziunea fizică a prafului de examinat; prin ocularul microscopic se poate astfel stabili gradul exact al fuziunii și determina calitatea stupefiantului.

Mostra de opiu brut făcea parte din specia cunoscută sub numele comercial de „Opiu de Smirna” și, cristalizat în forme geometrice bine determinate, putea da, în urma unui tratament special, 10% morfină pură. Identificarea lui a fost posibilă datorită a două caracteristici fundamentale: gradul înalt de umiditate, egal cu 15,4% (de obicei celelalte calități de opiu nu prezintă un grad de umiditate mai mare de 3 sau 4 %) și prezența acidului meconic.

Era încă noapte când am ieșit de pe una din străduțele care duceau în port, intrând hotărât pe chei. Lumini răzlețe sfâșiau întunericul și grămezi de mărfuri așezate lângă nave așteptau să fie încărcate la bord. Am încetinit pasul și mi-am ascuțit auzul la zgomotele nopții. Împrejurul meu, la distanță, patrulau oamenii din echipa specializată care se afla sub comanda directă a chestorului De Nozza, însă nu puteam decât să intuiesc prezența lor, dată fiind abilitatea pe care o aveau în a se strecura pretutindeni fără cel mai mic zgomot.

Am trecut prin fața unor mici magazine părăsite, am luat-o la stânga pe cheiul unde ancorau navele de mic tonaj, pentru transportul de marfă, și m-am oprit pentru un moment la adăpostul unui acoperiș sprijinit pe stâlpi. Zgomotele orașului ajungeau până la mine, iar ceața care se ridicase dădea o înfățișare ireală lucrurilor, estompând contururile. Pe mare răsună o sirenă plângăreață, căreia îi răspunse un bubuit de tunet, în timp ce nori negri alergau

încălecându-se și rupându-se împinși de vânt. Ajunsesem aproape de locul întâlnirii.

M-am uitat împrejur încercând să străpung cu privirea întunericul dens, dar n-am observat nimic; cheiul era pustiu. Tunetul se auzi din nou, mai aproape de astă dată și primele picături începură să cadă pe pavaj, transformându-se repede într-o ploaie torențială.

Plutonierul Oropesa veni pe neașteptate lângă mine de parcă răsărise din pământ.

— A fost semnalată prezența a doi indivizi, îmi șopti. Se apropie de-a lungul cheiului. Căpitanul Hoppa, Blasina și ceilalți s-au ascuns la câțiva pași de aici.

Am respirat adânc și m-am pregătit să joc ultimul act al dramei. Ceea ce în ultimele ore mă făcuse să trec alternativ prin stări de siguranță și de incertitudine, devenise acum o necesitate, o problemă tehnică golită de orice conținut uman, care urma să se rezolve cu precizie. De îndată ce se iviră, cei doi cunoscuți au fost interpelați de Oropesa în turcește, iar ei răspunseră în aceeași limbă; cum își dădură seama de capcană, unul din cei doi duse mâna la buzunarul hainei și scoase un pistol, gata să tragă, în timp ce celălalt încercă să fugă.

Reacția noastră a fost iute ca fulgerul. Plutonierul Blasina, ieșind din spatele unor baloturi, se aruncă asupra individului înarmat, trântindu-l la pământ, iar eu, la rându-mi, făcui un „placaj” perfect, îmbrățișând gambele celui ce dăduse să fugă; mișcarea îmi era familiară pentru că rugbyul, fără falsă modestie, nu are secrete pentru mine; nu degeaba am fost căpitanul echipei din Triest, care doi ani la rând a câștigat campionatul național de amatori. Când l-am imobilizat, mi-am dat seama că pe acest individ nu-l mai văzusem înainte, pe când celălalt era „prietenul” meu Ahmed Baba. Noul venit, prezentându-se Bulent Ozozan, ofițer secund pe nava-cisternă „Sivas” încercă să-și justifice încercarea de fugă prin teama de a nu fi atacat,

negând că prezența sa în acel loc era dictată de motive de contrabandă.

I-am urcat pe el și pe Baba într-o mașină ascunsă puțin mai departe și am ordonat ca porțiunea respectivă să fie cercetată metru cu metru, convins fiind că stupefiantele fuseseră ascunse în vreo parte a digului. Nu mă înșelasem: după câteva minute, unul din agenții mei se împiedică de doi saci din mătase impermeabilă, ascunși într-o crăpătură a malului, iar când i-am deschis, avurăm satisfacția de a găsi cele 20 kilograme de opiu brut. Am descoperit și un al treilea individ ascuns într-o barcă cu motor a navei-cisternă, ancorată la câțiva metri de locul cu pricina, și care era Mustafa Kuk, cel ce adusese marfa la mal din ordinul ofițerului secund Bulent Ozozan. Lipsea primul meu „prieten”, Edip Bayseling, și pentru a-l captura, a trebuit să așteptăm să se facă ziuă și să avem posibilitatea să urcăm pe „Sivas” pentru a-l culege ca pe o pară coaptă.

Ce e drept, nici unul nu a opus rezistență și chiar dacă la început încercaseră să-și nege vinovăția, la sfârșit, puși în fața unor probe evidente, au fost nevoiți să recunoască. Iar nouă nu ne-a rămas decât să înștiințăm Interpolul și *Narcotic Bureau*-ul din Statele Unite despre sfârșitul strălucit al operației.

Agenții specializați au intervenit imediat, iar rezultatele operei lor au fost dintre cele mai răsunătoare; centrala furnizoare de opiu a fost descoperită la Istanbul, iar vinovații arestați, în timp ce noi am trimis în judecată pe Ahmed Baba, Bulent Ozozan și Edip Bayseling. Fiecare dintre ei a trebui să numere câte opt ani de închisoare pentru trafic de stupefiante, deținere ilegală de armă și tentativă de folosire a armei împotriva agenților poliției italiene.

(*Walter Beneforti*)

BANDIȚII DINTR-UN „1900”

Prima dintre cele două spargeri a avut loc la 22 noiembrie 1957, la o bancă din Peretola, de la periferia orașului Florența, și a fost efectuată de doi tineri înarmați și deghizați. Ne aflam încă în urmărirea vinovaților când, la interval de o lună, mai precis, la 23 decembrie, am fost informați de o a doua lovitură dată la Galliano, suburbie a comunei Barberino del Mugello, tot la filiala unei bănci; de astă dată fuseseră trei indivizi. M-am dus imediat la fața locului cu una din cele mai prețioase „pantere” de pe atunci.

În anii aceia, loviturile la instituțiile de credit erau oarecum rare și, prin urmare, suscitau nedumerirea și interesul pasionat al publicului; în ceea ce ne privea, aveam de luptat împotriva unei noi forme și tehnici a delincvenței și trebuia să deschidem bine ochii, dacă nu voiam să rămânem depășiți. În cazul respectiv mi s-a părut, la început, că luptăm împotriva unor fantome, atât de slabe erau indiciile și urmele, și singurul lucru pentru care puteam jura era că ambele lovituri fuseseră operate de aceiași bandiți: cei doi din Peretola cărora, la Galliano li se alăturase un al treilea. Băieții din Echipa Operativă și cu mine nu am lăsat nimic neexplorat căutând să strângem cercul în jurul răufăcătorilor și, cu cea mai mare răbdare, reușirăm să adunăm câteva indicii slabe pe baza cărora să lucrăm.

Am stabilit, înainte de toate, că la prima lovitură bandiții ajunseseră la bancă pe jos și plecaseră cu o motoretă

ascunsă pe o străduță laterală, în timp ce la cea de-a doua spargere se folosiră de o Alfa Romeo 1900, bicoloră.

Cu ajutorul a numeroase depoziții am stabilit că cei trei tineri vorbeau cu un pronunțat accent toscan, că unul din ei era înalt și voinic, iar altul scund, bondoc și vorbea cu o voce dogită. În acel moment norocul mi-a surâs îngăduindu-mi să stabilesc că înainte cu câteva zile de spargerea de la Galliano o Alfa Romeo 1900, descrisă de martori ca o mașină bicoloră, de mare cilindru, se răsturnase la curba din Ghereto și fusese repusă pe șosea de câțiva țărani, cu ajutorul boilor. Amănuntul se dovedi imediat de cea mai mare importanță, deoarece nici o persoană din băncile jefuite nu putuse să distingă semnalmentele răufăcătorilor, apărați de măști și, prin urmare, singurii care îi văzuseră bine la față erau, practic, țăranii; deci martori prețioși la momentul oportun.

Mă aflam încă în regiunea celei de a două lovituri, pentru cercetări la fața locului, când unul din posturile de blocaj instalate imediat și alcătuite din carabinierii din Vaglia, mă informă că o Alfa Romeo 1900, bicoloră, înregistrată la Pesaro, avariată de o răsturnare, fusese abandonată la periferia localității de către cei ce o folosiseră; aceștia, în număr imprecis, fuseseră văzuți îndreptându-se pe jos către câmpul din vecinătate. Vaglia se afla la 15 kilometri depărtare și avui nevoie de câteva minute pentru a ajunge acolo. O rapidă percheziție a automobilului mi-a permis să găsesc câteva fișicuri de monede. Dobândită astfel certitudinea că era vorba chiar de mașina spărgătorilor, ne-am avântat în căutarea fugarilor.

Se aflau cu mine brigadierul Martini și agenții D'Arrigo, Carli și Corradi, toți oameni de mâna întâi, credincioși și plini de curaj. Începurăm să ne cățărăm pe o colină abruptă, sub furia unei ploi violente și încercarăm să ne orientăm într-un labirint de depresiuni, gropi și colțuri de

stânci, în timp ce întunericul cel mai dens învăluia tot cuprinsul. Lămpile electrice pe care le aprindeam din când în când ne erau de oarecare folos, însă cercetarea galeriilor subterane, în ale căror unghere se puteau ascunde bandiții înarmați, se dovedea îngrozitor de dificilă. Abia mult mai târziu am aflat că răufăcătorii și noi ne apropiaserăm unii de alții la o distanță de câțiva metri, într-una din aceste văgăuni, și că bandiții nu îndrăzniseră să tragă necunoscând potențialul forțelor noastre. Oricum, în noaptea aceea, bătălia s-a dat în gol, iar operația s-a încheiat cu un eșec. Ne înapoiarăm la Florența murdari de noroi din cap până-n picioare, însă tot mai hotărâți să punem mâna pe bandiți.

Am cerut telefonic informații la Pesaro în legătură cu un Alfa Romeo 1900 și am aflat că mașina fusese furată și că, înainte de spargere, fusese remarcat în oraș un tânăr florentin pe nume Remo.

Acest nume a declanșat un resort în creierul meu; din arhiva mnemotehnică pe care orice funcționar de poliție care se respectă trebuie s-o organizeze cât mai eficient, am desprins imaginea unui anume Remo, un tânăr înalt, robust, frumos, prieten al mondenelor. Am reluat vânătoarea în mediul „plimbătoarelor”, în timp ce băieții mei încercau să-l găsească pe bondocul cu voce răgușită, iar în ziua de 24 decembrie, orele 7, reușirăm să-i arestăm pe amândoi. I-am „pescuit” într-o casă de noapte, și i-am condus la chestură în ciuda protestelor și refuzurilor lor; o percheziție în casa lui Remo - al cărui nume adevărat era Remigio - ne duse la descoperirea unei perechi de pantaloni și pantofi uzi și plini de noroi; același noroi de care se murdăriseră și hainele noastre în văgăunile din Vaglia.

Am avut o mare satisfacție atât eu cât și colaboratorii mei, și am hotărât să trec fără rețineri la confruntări. Am trimis după țăranii din Ghereto și aceștia, puși în fața celor

doi arestați, n-au avut nici un moment de ezitare:

— Da, ăștia sunt doi din cei trei pe care noi i-am ajutat să-și reia drumul.

I-am invitat să examineze Alfa Romeo 1900, care între timp fusese remorcată și adusă în curtea Echipei Operative și au fost de asemenea categorici:

— Sigur că o recunoaștem! spuseră. Imposibil să ne înșelăm!

Cu toate aceste probe, cei doi au continuat să nege. I-am cerut apoi lui Remo să-mi explice de unde provin numeroasele zgârieturi de pe fața, mâinile și genunchii săi; „amicul” afirmă că încercase să rupă o cracă groasă în pădurea Monte Oliveto, și s-a zgâriat încercând mai târziu să taie un pin gros din piața Pier Vettori.

— Ești friguros? l-am întrebat. Îl luai pentru foc?

— Nu, domnule, voiam să-i fac un pom de Crăciun copilului meu.

— Impresionant. Să mergem să aruncăm o privire.

La Monte Oliveto nu există nici măcar o umbră de creangă de tipul aceleia descrise de tânăr, iar faimosul pin din piața Pier Vettori era intact, fără să aibă cea mai mică urmă de tăietură sau crestătură.

— Ei, Remo? Ce poți să mai spui, tată ideal?

Se închise într-o tăcere demnă și chiar și tovarășul său, pe nume Franco - scund, bondoc, blond, cu voce spartă - nu a deschis gura nici pentru a-l denunța pe al treilea complice, nici pentru a-și recunoaște propria vinovăție; poate o făcea pentru a-și economisi vocea.

Între timp, un grup de tineri din San Frediano declarară că văzuseră adesea mașina Alfa 1900 cu Remo sau cu Franco la volan. Identificară mașina și pe arestați; dar tot nu obținusem rezultatul dorit: mărturia bandiților; aceștia declarau sus și tare că nu văzuseră în viața lor o Alfa Romeo. Continuarăm cercetările fără pic de răgaz și alte noi informații se adunară pe biroul meu; mașina fusese

văzută la Florența la 20 decembrie, ziua în care, în conformitate cu plângerea, fusese furată, din Pesaro, ba, mai mult, Remo - după cum a rezultat dintru-un minuțios control al registrelor de hotel - dormise într-un hotel din Florența în noaptea spre 20. Surveni apoi o neașteptată lovitură de teatru, întrucât proprietarul mașini, după ce ne-a lăsat să ne pierdem timpul urmărind piste false, se hotărî să declare că nu fusese victima unui furt, mărturisind că încredințase de bună voie lui Remo autoturismul.

Am încremenit.

— De ce dracu ai ascuns o astfel informație? l-am întrebat, nedumerit.

— Mi-era frică să nu pățesc ceva.

— Ce puteai să pățești?

— Păi, Remo nu are permis de conducere... și eu știam lucrul ăsta.

În ziua de 27 decembrie, în timp ce familia mea începea să se întrebe dacă nu fusesem cumva expatriat - dat fiind că mă văzuse doar câteva ore în ziua de Crăciun și apoi nu mai apărusem de loc - eu mă aflam la a nu știu câta percheziție la domiciliul lui Franco. Și, în sfârșit, găsirăm „proba”: o bucată de stofă identică cu aceea folosită pentru a reduce la tăcere pe unul din funcționarii băncii din Galliano; deci pantalonii și pantofii murdari de noroi, bucata de stofă! Pus în fața probelor evidente, Franco se prăbuși și își regăsi pe neașteptate vocea pentru a „cânta”; recunoscu totul și îmi dădu urma celui de al treilea bandit. Nu numai atât, dar îmi indică și locul unde ascunsese parte din banii furați - o colină împădurită în împrejurimile Vagliei.

În ziua de 29 decembrie, la șase dimineața, după ce am conceput un plan de acțiune cu colaboratorii mei, m-am prezentat acasă la un oarecare Igino Mazzolai, în compania brigadierului Giannini și a agenților D’Arrigo, Carli și Corradi. Agenții bătură la ușă și intrară fără

greutate. Tânărul Mazzolai era în pat, cu un picior în ghips, dar a fost invitat să se scoale din pat și să vină la chestură, lucru care l-a acceptat fără rezistență.

Se părea că totul va decurge în liniște, însă drama izbucni pe neașteptate. În timp ce Mazzolai își îmbrăca pantalonii, ajutat de mama sa, agentul Carli descoperi într-un dulap un pachet învelit în ziar și-l desfăcu. Conținea mai multe alte pachete. Ca împinsă de un resort, femeia începu să scoată țipete isterice și apucă un scaun cu care încercă să lovească. În același timp, Mazzolai luă pistolul pe care îl ținea ascuns în buzunarul unei haine și începu să tragă nebunește. Agenții mei, luați pe neașteptate, avură un moment de dezorientare, însă imediat, deși răniți, reușiră să-l dezarmeze și să-l imobilizeze pe acest tânăr robust. S-a organizat urgent primul ajutor și la spital, când făceam bilanțul ciocnirii, ne dădurăm seama că situația lui Carli era disperată, iar aceea a lui D'Arrigo foarte gravă. Și Mazzolai fusese rănit ușor. Oricum, medicul primar al spitalului, profesorul Muntoni, se ocupă de îngrijirea cu egală abnegație a celor trei răniți, iar în privința agenților mei angajă o adevărată luptă cu moartea.

Din punct de vedere birocratic acțiunea se terminase, în ce mă privește putea să fie clasată la arhivă; mai ales după deplina mărturisire a celor trei bandiți. Rămânea aspectul uman al afacerii și nu știu cu câtă nerăbdare și grijă urmăream zi de zi îmbunătățirea foarte lentă și treptată a stării băieților mei. Câștigară și această luptă, așa cum câștigaseră sute în trecut, și sosi și ziua în care renumitul profesor Muntoni putu să-i declare în afara oricărui pericol.

Sunt și acum alături de mine, în timp ce vă vorbesc, mereu în linia întâi, Carli și D'Arrigo, și gândesc că unor oameni atât de credincioși trebuie să li se acorde toată simpatia și recunoștința cetățenilor cinstiți. Poliția judiciară oferă colaboratorilor săi riscuri și eforturi dintre

cele mai dure, însă le oferă și nemărginita emoție de a „dezvălui” adevărul și de a asigura respectarea legii.

(*Tommaso Anania*)

DE LA GIN LA ADEVĂR

M-am sculat din somn cu greutate și am bâjbâit prin întuneric în căutarea telefonului. Am executat gestul mecanic, în virtutea obișnuinței, împins de dorința de a opri soneria blestemată, însă când am auzit vocea familiară a plutonierului Tessaro, m-am trezit aproape imediat la realitate.

— Îmi pare rău că trebuie să vă scol din pat, se scuză colaboratorul meu. Știu cât sunteți de obosit.

— Cât e ceasul? am bâiguit.

— Cinci.

28 ianuarie 1958, orele cinci dimineața. Mă culcasem la orele două, după ce rezolvasem în mod fericit un caz care mă ținuse trei zile în șir în tensiune (asasinarea unei femei și descoperirea vinovatului datorită amprentei unui deget murdar de sânge cu care pătase peretele din holul casei victimei) și drept recompensă îmi făgăduisem opt ore neîntrerupte de somn. Dar după cum se vede treaba, destinul hotărâse cu totul altfel.

— Ce s-a întâmplat? întrebai cu resemnare.

— O crimă. Victima n-a murit încă, dar e ca și mort. Este vorba de un bătrân de 75 de ani, un anume Pellegrini, proprietarul barului din colțul bulevardului Zara. A fost lovit în cap cu un corp dur și bătrânul este la capătul puterilor.

— Unde s-a întâmplat?

— În bar, acum o oră și jumătate. Furt. Au luat bani, țigări și valori.

— Cine a dat alarma?

— Fiica lui Pellegrini care l-a văzut pe agresor.

— Bine, vin imediat.

— Trimit mașina să vă ia.

Când am ajuns în bulevardul Zara, băieții din Echipa Științifică abia sosiseră și, în timp ce se pregăteau să ridice amprentele, am aruncat o privire în jur, încercând să mă orientez în mijlocul dezordinii pe care o lăsase în urma lui răufăcătorul. Oblonul și ușa prăvăliei nu prezentau urme de violență.

— A fugit prin spate, îmi explică plutonierul Valente din Echipa Operativă, arătându-mi un coridor întunecat, mascat de o perdea din fundul localului. A strâmbat cu mâinile zăbrelele unui grilaj pentru a se putea strecura în curte, apoi a escaladat un perete destul de înalt. Urmele sunt evidente.

— Bravo. N-ați pierdut timpul degeaba! Tipul pare a fi un atlet. Spuneți că a fugit pe ușa din spate; a folosit aceeași cale și pentru a intra?

Valente își frecă bărbia, privindu-mă perplex.

— Din nenorocire, nu. Nici ușa din spate nu prezintă urme de violență.

— Aceasta ne permite să tragem două concluzii, am remarcat eu, sau individul avea o cheie…

— Sau?

— Sau reușise să se ascundă în local înaintea închiderii și a așteptat momentul oportun pentru a intra în acțiune.

— Cred că cea de a doua ipoteză este mai veridică. Mi se pare de necrezut să fi avut o cheie de la ușa din spate.

— Cine a deschis oblonul de la stradă?

— Fata lui Pellegrini, după ce și-a revenit din șoc și după ce ne-a telefonat.

— Apropo, unde este? Vreau să-i vorbesc.

— Poftiți! Veniți cu mine!

Din coridor se deschideau două uși: la stânga cea care

ducea în locuința familiei, iar alta, în față, care servea ca intrare de serviciu.

— Bătrânul obișnuia să doarmă în camera din spatele prăvăliei, spuse Valente, arătându-mi o încăpere pe dreapta. Aici.

Femeia ședea pe o canapea și își ținea capul în mâini. M-am așezat alături de ea și, văzând că era destul de tulburată, i-am vorbit amabil, cu voce joasă. Am întrebat-o dacă se simțea în stare să răspundă la întrebările mele. Răspunse curajoasă, printr-un semn al capului, și în scurt timp am reușit s-o ajut să povestească puținul pe care-l știa. Am aflat astfel că fusese trezită de zgomotul unei încăierări și de strigătul de ajutor al tatălui ei și că s-a dus să vadă ce este, fără să se gândească la pericolul ce-o pândea.

— Din păcate, asasinul îl doborâse pe tatăl meu și, văzându-mă, s-a aruncat asupra mea. N-am apucat să mai strig, deoarece m-a lovit cu atâta violență, încât am căzut la pământ și am leșinat. N-aș putea să-l recunosc pentru că nu i-am văzut fața, știu însă că este un tip robust, cu o înfățișare tânără și că purta un impermeabil de culoare deschisă. Când mi-am revenit, m-am grăbit să telefonez la chestură și am deschis obloanele așteptând agenții... Sper că veți reuși să-l arestați...

Plângând, își acoperi fața cu mâinile.

M-am întors pe coridor și în timp ce mă apropiam de chepengul pivniței pe care îl observasem mai înainte, Valente îmi raportă că lucrătorii de la criminalistică examinaseră un cric și un levier pentru automobil, găsite lângă victimă. Cricul fusese, fără îndoială, arma agresorului, însă nu se găsiseră pe el nici un fel de amprente digitale.

— Ce este aici, dedesubt? întrebai, arătând spre chepeng.

— Pivnița pe care o folosim ca magazie și depozit pentru

băuturi, răspunse femeia.

— Bine, să aruncăm o privire.

Am coborât și am supus întreg localul la o lungă și atentă percheziție, care n-a întârziat să-și arate roadele. Prin mulțimea de sticle înfundate se afla și una din care lipseau vreo patru degete de gin și într-un colț găsirăm un sac de hârtie cafenie, de tipul celor folosite de negustori pentru a păstra pâinea în ele. Ipoteza mea își găsise o confirmare și anume că cineva s-a întreținut un timp aici, dedesubt, și și-a omorât timpul mâncând și bând. O urmă, destul de slabă și neclară, începea să se contureze. Asasinul era un tânăr atletic și foarte abil. Folosise un cric pentru a ucide și se vedea că nu era la primele sale experiențe în materie de furt. Cum să-l identificăm? Mai întâi de toate, trebuia să restrângem cercul în jurul spărgătorilor de baruri și tutungerii - deoarece fiecare hoț are specialitatea sa - și să-i interogăm pe vecini.

În zilele ce urmară, prin fața biroului meu defilară zeci de persoane și printre ele un grup de cetățeni bine intenționați, ce s-au prezentat voluntar, declarând că au văzut un individ cu impermeabil de culoare deschisă sărind peretele din spatele barului.

— Suntem vânători, au spus ei, și așteptam tramvaiul care ne scotea din oraș. L-am remarcat pe acel individ, însă, sincer vorbind, n-am acordat prea multă importanță întâmplării.

Sfera în care trebuia să efectuăm cercetările era destul de amplă și mai degrabă demoralizantă. Cea mai bună idee a fost desigur aceea de a examina unul câte unul toate buletinele de pronosticuri fotbalistice completate în holul barului în seara care a precedat delictul. N-a fost o treabă ușoară, însă până la urmă un nume ne atrase atenția. Era vorba de un anume Alfredo Bonazzi, originar din Avellino, orașul meu natal, care avusese de-a face cu poliția pentru port ilegal de armă și tentativă de trecere a frontierei.

Ascultând de instinct, care m-a ajutat de atâtea ori, am hotărât să concentrez cercetările asupra lui și, ținând cont că era un tip destul de robust, m-am convins că o apucasem de un drum bun. Firește, una era să presupui și alta să dovedești.

Aveam însă o experiență serioasă în investigații amănunțite, răbdătoare, și mi-am orientat oamenii pe urmele lui Bonazzi și ale eventualilor săi complici. Norocul ne-a surâs. După șapte zile am aflat că omul avea o prietenă în Monte Olimpio, provincia Como și, fără să mai pierd timpul, am trimis acolo pe plutonierii Giannattario, Oscuri și Valente, cu sarcina de a lăsa să se creadă că sunt niște contrabandiști, prieteni cu Bonazzi și de a-și apropia femeia pentru a obține de la ea toate informațiile posibile. Și această misiune a fost fructuoasă. Femeia, interogată cu abilitate de funcționarii mei, se plânse de caracterul prietenului său, declară că se săturase să mai trăiască cu un tip violent ca el și, fără să-și dea seama de gravitatea informației, povesti că în ziua fatală, el venise acasă în zorii zilei fără să-i dea vreo explicație.

În acest moment, chiar când mă pregăteam să cer un mandat de arestare, Bonazzi, printr-o lovitură de teatru, se prezentă în fața autorităților declarându-se autorul furtului ce avusese loc în noaptea delictului la o tutungerie din Como.

O dată depășită surpriza, am înțeles că el căuta să-și găsească o vină mai ușoară pentru a nu fi acuzat de omor; astfel încât am solicitat chesturii să facă cercetări rapide, pentru ca Bonazzi să fie pus în libertate cât mai repede posibil. Ceea ce se întâmplă după trei zile de așteptare, iar de data aceasta răufăcătorul, părăsind chestura din Como, dădu de mine și de Jovine - pe atunci șeful Echipei Crime din Milano - care îl așteptam.

Cercul se strânsese în jurul ucigașului și noianul de informații pe care reușisem să le strângem, îmi dădeau

siguranță. Interogatoriul se desfășură într-o atmosferă de tensiune și puternică emoție. Bonazzi opuse o rezistență dârză și ostilă, așa cum prevăzusem.

Fără să-mi pierd firea, i-am pus în față toate probele pe care le dețineau și am văzut că siguranța lui începe să se clatine. I-am vorbit de mărturisirile prietenei sale, de buletinele completate de el cu câteva ore înaintea crimei în barul din bulevardul Zara; i-am spus că levierul și cricul îi fuseseră împrumutate de un cunoscut al său (fost condamnat și acesta, domiciliat în regiunea portului Genova, pe care oamenii mei îl descoperiseră) și că acesta era gata să depună mărturie pentru a nu fi amestecat într-un caz de asasinat; l-am confruntat cu un frizer, care îl tunsese la opt dimineața și care l-a recunoscut fără greutate; l-am pus în fața negustorului care îi vânduse pâine în seara premergătoare crimei, cu câteva minute mai înainte de închiderea prăvăliei și am încheiat spunându-i că alibiul pe care încerca să și-l construiască nu era bun.

— Nu te aflai la Como, ci la Milano. Am împrospătat și memoria prietenei tale și acum nu mai este atât de sigură că te-ai întors în zori. Poate că era ceva mai târziu, ce spui?

Lovitura de grație, însă, care l-a făcut să se prăbușească, a fost amănuntul cu sticla de gin. Am încercat atunci o șmecherie.

— Există pe sticlă amprentele tale. Cum vei justifica prezența ta în pivnița barului?

Ajunsesem la limita unei mărturisiri complete și nu putu să reziste mai mult. Recunoscu totul, adăugă că nu avusese intenția să ucidă și că numai frica l-a determinat, și ne arătă până și locul în care ascunsese un impermeabil pătat de sânge.

Cu impermeabilul în mână, am adăugat și ultima verigă care lipsea din lanțul vinovăției sale. Cazul era închis, sărmanul Pellegrini (mort între timp) își află răzbunarea.

Alfredo Bonazzi a fost condamnat de tribunal la douăzeci și șapte de ani închisoare cu specificația „semi-debilitate mintală”.

(*Mario Nardone*)

LOVITURA DIN STRADA OSOPPO

„Jaful secolului”, „Misterul salopetelor albastre”, „Chicago în strada Osoppo” și alte titluri asemănătoare figurau în februarie 1958 pe primele pagini ale cotidienelor din toată Italia, și nu se poate spune că reporterii se lăsaseră furați de fantezie; dimpotrivă, orice descriere a faptelor părea inferioară dramaticei realități.

În ziua de 27 februarie 1958, la orele nouă și douăzeci și trei, în strada Osoppo, la Milano, șapte gangsteri au atacat mașina blindată a Băncii Populare și, în decurs de câteva minute, au reușit să intre în posesia celor nouă casete metalice conținând bani, titluri și cecuri bancare în valoare de o jumătate de miliard a fost lovitura cea mai senzațională pe care cronica milaneză a înregistrat-o vreodată.

Mașina blindată care se îndrepta către agenția nr. 28 a Băncii Populare din Milano, din strada Rubens, era condusă de un șofer care, conștiincios, schimba zilnic itinerariul, însă bandiții care-l urmăriseră săptămâni de-a rândul, au găsit cu ușurință punctul corespunzător pentru efectuarea loviturii. Au ales intersecția străzilor Osoppo și Caccialepori, și au folosit patru vehicule: un automobil „de recunoaștere” care aștepta în fața casei parohiale din strada Osoppo, un autocar gol plasat ceva mai departe, un automobil „amiral” în care se afla grosul bandei și, în sfârșit, un mic camion.

În momentul în care mașina băncii își făcu apariția ieșind din Piața Brescia, autocarul criminalilor care

staționa la intersecție, în partea opusă, își părăsi încet poziția și înaintă către centrul bifurcației.

În același timp, automobilul se puse în mișcare, traversă în viteză o scurtă fâșie din partea carosabilă, derapă și se izbi în peretele clădirii cu nr. 7. Acțiunea, concepută ca să atragă atenția trecătorilor asupra a ceea ce părea un accident obișnuit de circulație, și-a atins scopul. Puținele persoane în trecere pe acolo se grăbiră să ajungă la locul cu pricina și nici unul nu-și dădu seama că între timp micul camion se pusese în mișcare și se îndrepta cu viteză asupra mașinii blindate, lovind-o cu violență.

Din mașina avariată și din camion ieșiră doi indivizi în salopete albastre și capișoane de lână pe cap, înarmați cu puști mitraliere.

Individul din automobilul „de recunoaștere” le strigă tuturor „mâinile sus”, complicele său făcând țăndări geamul portierei mașinii blindate, lovindu-l pe agentul de escortă care rămase leșinat, iar restul bandei sosi în goană pentru a transporta valorile.

Cu mișcări rapide și precise, gangsterii transferară casetele din mașina blindată în camion, se îmbarcară în restul mașinilor și fugiră, abandonând automobilul „de recunoaștere”.

Lovitura stârni mare senzație în opinia publică, iar fiecare dintre noi se simți mobilizat la vânătoarea bandiților.

Ajutați de carabinieri începurăm să punem bazele unor operațiuni în stil mare, care în foarte scurt timp aveau să aducă în sfera activității noastre sute de suspecți, foști condamnați, hoți ordinari, prostituate, indivizi decăzuți de toate nuanțele, și începurăm să verificăm tot atâtea depoziții, alibiuri și declarații, încercând să stabilim unde se afla adevărul și având grijă să nu ne lăsăm atrași pe piste false, întinse chiar sub ochii noștri.

Câteva zile navigarăm în întuneric, chiar dacă acel

modus operandi al bandiților ne îndreptățea să credem că un singur om, Enrico Cesaroni, ar fi fost în stare să organizeze acțiuni criminale de acest gen.

Cesaroni fu interogat, însă l-am părăsit imediat din lipsa unor dovezi compromițătoare precise.

Am făcut un prim pas în cercetările noastre, când am obținut să fie secat o parte din vechiul canal Olona, în care eram siguri că bandiții își aruncaseră salopetele pentru a scăpa de ele. Bănuielile noastre se adeveriră, deoarece în timpul lucrărilor de secare, au fost găsite pe albia mâloasă două revolvere, un capișon de lână, două măști negre și niște salopete.

Era vorba chiar de îmbrăcămintea gangsterilor, astfel că pentru moment se punea problema identificării proveniență salopetelor albastre.

N-am avut însă prea mult noroc deoarece, ajunși, după multe investigații, la un vânzător ambulant, ultimul care le avusese, acesta nu ne-a putut fi de nici un folos fiindcă toate salopetele i se furaseră cu tot cu camionul încărcat cu alte mărfuri.

Vânzătorul ambulant spusese adevărul, fiindcă am stabilit că furtul camionului avusese loc de fapt cu câteva zile înaintea jafului.

Era necesar, așadar, să identificăm hoțul sau cel puțin pe cineva care îl văzuse fugind cu camionul vânzătorului ambulant.

Martorului îi fură puse la dispoziție numeroase fotografii de identificare și cu ușurință o indică pe aceea care îl reprezenta pe Giorgio Puccia, cunoscut de noi pentru efectuarea altor furturi.

Puccia fu arestat și la chestură recunoscu furtul camionului, precizând că vânduse salopetele care se aflau în el lui Luciano De Maria.

Cu diferite echipe de agenți s-a procedat la reținerea lui De Maria, Ferdinando Russo, Arnoldo Gesmundo, Arnaldo

Bolognini, Ugo Ciappina și a altora, bănuiți de a fi participat la această lovitură.

Nenumăratele versiuni au fost confruntate una cu alta și la sfârșit acțiunea s-a soldat cu o recunoaștere din partea făptașilor.

Totuși, mai lipseau câteva documente pentru a completa mozaicul. De aceasta s-a îngrijit însă soarta. Un informator din rețeaua mea mi-a fixat telefonic o întâlnire la care trebuia să vin singur, dezarmat și la volanul mașinii mele.

Am acceptat această propunere și m-am dus la locul stabilit. Două ore mai târziu mă întorceam la chestură cu alte probe în sarcina bandiților și, ceea ce era mai important, aflasem cine le furnizase armele. Furnizorul era un anume Ermenegildo Rosi, fără cazier și de nesuspectat. Numele său, de fapt, nu fusese niciodată amestecat în jafuri și crime, și de aceea Cesaroni îi plătise un milion ca să-i depoziteze armamentul.

În casa lui Rosi găsirăm un adevărat arsenal: opt puști mitraliere, șase pistoale, patru grenade de mână și cartușe.

Șeful bandei, Enrico Cesaroni, ne-a scăpat datorită unei trădări și s-a stabilit la Caracas; l-am identificat însă în Venezuela și l-am arestat ulterior; același lucru s-a întâmplat și cu Eros Castiglioni, care fugise cu prada la Paris, dar care ulterior a căzut și el în plasa justiției.

Am aflat de la bandiți că lovitura - concepută în toate detaliile sale de către Enrico Cesaroni - le adusese acestora o sută paisprezece milioane în numerar, o mare cantitate de acțiuni, cecuri în valoare de jumătate miliard, în mare parte distruse de criminali, fiind considerate extrem de periculoase.

Fiecărui participant la lovitură îi reveniseră cincisprezece milioane, după acoperirea cheltuielilor de organizare, chiria armelor, cumpărarea salopetelor albastre etc., iar împărțirea avusese loc în barul lui Enrico

Cesaroni din strada Chinotto 40.

O dată cu arestarea lui Cesaroni și a complicilor lui, s-a făcut lumină deplină și asupra altor atacuri banditești efectuate la Milano în perioada dintre 10 decembrie 1956 la 27 februarie 1958: spargeri la trei bănci, la câteva prăvălii și la un oficiu poștal, lovituri în care era implicat unul sau mai mulți componenți ai bandei „salopetelor albastre”.

(*Paolo Zamparelli*)

CRICUL ADUCĂTOR DE MOARTE

Am terminat de citit ultimele programe, am salutat colegii din Echipa Operativă ce lucrau în schimbul de noapte și am părăsit biroul șefului Secției Crime, care, în 1960 - perioada la care mă refer - se afla în Piața Nicosia.

Trecuse de miezul nopții de 23 septembrie, iar ziua obositoare și foarte caldă mă făcuse să mă gândesc cu o deosebită nostalgie la concediul de care nu putusem să mă bucur din cauza sarcinilor pe care le avusesem de îndeplinit. M-am urcat în „panteră" alături de plutonierul Barbato și de brigadierul Luneso și, în timp ce traversam centrul orașului, mi-am dat seama că un mare număr de persoane se distrau în voie, în pofida orei târzii; sincer vorbind, îi invidiam fiindcă păreau să nu aibă vreun gând pe lume, cel puțin în aparență, și am constatat că localurile la modă, barurile și restaurantele erau pline de oameni voioși. „Lumea ar trebui să-și vadă întotdeauna de treabă, mă gândii eu. Și ficatul meu ar avea de câștigat..."

În dreptul uneia din faimoasele cafenele de pe strada Veneto, observarăm o ambuscadă pe trotuar și, dat fiind că noi practic nu suntem niciodată în afara serviciului, ne gândirăm să coborâm pentru a arunca o privire. Era o alarmă falsă; un grup de turiști care glumeau între ei, strigând și cântând, așa că nu ne rămase decât să intrăm liniștiți în local și să comandăm la bar trei cafele expres.

Urcarăm apoi în mașină, traversarăm Parcul Villei Borghese și către orele două și jumătate mi-am luat rămas bun de la colaboratorii mei și am intrat în casă. Mai înainte

de a mă culca, am citit câteva pagini din *Divina Comedia* comentată de Francesco de Sanctis - lectură care-mi destinde minunat nervii - iar la trei și douăzeci am stins lumina.

La orele patru fără un sfert, după o odihnă consistentă de douăzeci și cinci de minute, am auzit soneria telefonului. Mi se păru că izvorăște din fundul unui puț și, înainte de a-mi da seama unde mă aflu, în virtutea obișnuinței, am și luat receptorul, bâjbâind prin întuneric și îngânând:

— Da? Alo!

Era colegul meu Adelchi Caggiano.

— A fost atacat un bătrân și lovit cu un corp greu, mă anunță el scurt. Sărmanul își trăiește la policlinică ultimele clipe. Pentru moment nu știu nici eu mai mult.

M-am deșteptat de-a binelea și am sărit în mijlocul patului, aprinzând lumina.

— În regulă, mulțumesc. Voi chema imediat spitalul.

Am vorbit cu subofițerul de poliție de la punctul de prim-ajutor al policlinicii, care îmi confirmă internarea unui bătrân în stare foarte gravă, însă n-am reușit să aflu alte amănunte fiindcă medicul de gardă nu stabilise încă diagnosticul.

Am telefonat atunci Echipei Operative și, prin intermediul punctului-radio am cerut ca cea mai apropiată mașină să se ducă la policlinică, anunțându-i că eu mai întârzii puțin acasă pentru a primi vești. M-am grăbit să mă îmbrac știind că dintr-o clipă într-alta va trebui să plec și curând am și primit un telefon de la plutonierul Mereu care se afla la bordul unei mașini de patrulare.

— Abia am sosit la spital, spuse el grăbit. Bătrânul e ca și mort. Doctorii fac imposibilul pentru a-l salva, însă numai o minune îl mai poate scăpa…

— Înțeleg. Nu vă mișcați de acolo, domnule plutonier, peste puțin voi ajunge și eu. Între timp căutați să obțineți

toate informațiile despre victimă. La revedere!

Întrerupsei comunicarea pentru a-l ruga pe Caggiano să mă aștepte la Centrală așa că am coborât în stradă, am sărit într-o „panteră” care lucra în zona respectivă și am plecat la policlinică. Când am intrat în sala de urgențe, am privit mașinal ceasul și am observat că toată manevra abia de-mi luase jumătate de oră; era patru și un sfert.

— Pacientul se află într-o situație critică, mă informă modicul de serviciu. Nu rezistă fără tubul de oxigen.

— E în stare să vorbească?

Medicul dădu neîncrezător din cap.

— Mă tem că nu. Oricum, o încercare nu costă nimic. Veniți cu mine…

Plutonierul Mereu veni lângă mine și-mi dădu câteva date generale asupra victimei:

— Se numește Pietro Aglioti, născut la Gerace Superiore, provincia Reggio Calabria, la 25 decembrie 1879; locuiește de mulți ani la Roma, în bulevardul Provinciilor nr. 116. Am aflat toate acestea de la fiul lui, care îl supraveghează acum…

— Am să vorbesc cu el mai târziu.

Discuția mea cu Pietro Aglioti a fost anevoioasă și presărată de dificultăți firești, dat fiind că el se afla încă într-o evidentă stare de șoc, totuși am văzut imediat că sărmanul dorea să ne ajute mai mult decât îi permiteau forțele reduse, și că făcea eforturi de a-mi răspunde cu orice preț la întrebări.

— Curaj, domnule Aglioti, îi spusei, aplecat deasupra patului. Veți vedea că doctorii vă vor pune repede pe picioare.

Era palid la față, alb ca cearșaful ce-l acoperea și mișcă buzele pentru a șopti cu durere:

— Nu… pentru mine totul s-a sfârșit, o știu…

— Vă amintiți ceea ce vi s-a întâmplat?

— Da…

— Ați fost atacat, într-adevăr?
— Da…
— Unde?
— La poartă…
— La poarta clădirii unde locuiți?
— Da…
— Câți erau?
— Nu știu…
— Nu i-ați văzut?
— Nu… m-au lovit pe la spate…

Nu mai aveam ce să-l întreb, iar pe de altă parte, abuzasem destul de forțele lui, așa că l-am lăsat în grija medicilor și am trecut într-o încăpere alăturată, rugându-l pe plutonier să mi-l trimită pe fiul muribundului.

— Povestiți-mi tot ce știți, i-am cerut când l-am văzut în fața mea. Vorbiți-mi despre tatăl dumneavoastră, despre obiceiurile lui, fără a omite nimic.

Îndurerat și întunecat la față, încuviință și răspunse încet, ca și când s-ar fi concentrat:

— Tata lucrează la o stație de benzină. Îl cunoaște toată lumea din cartier și-l stimează fiindcă, deși este în vârstă, muncește ca unul tânăr. Seara, după închidere, se întoarce acasă la cină, apoi se duce să petreacă o oră, două într-un bar învecinat. Are nevoie de aer, iar vara este nevoit să se trezească cu noaptea-n cap…

— Suferă de astm?

— Exact. Iese afară, face o plimbare în jurul casei și când simte că i-a trecut criza, se întoarce și se întinde în pat.

— Bănuiesc că asta se întâmpla des în timpul anotimpului cald.

— În fiecare noapte și câteodată chiar de mai multe ori pe noapte.

— Vorbiți-mi de cele întâmplate azi-noapte.

— Ieri-seară, taică-meu s-a întors acasă devreme, ca de

obicei, a cinat și înainte de a ieși din casă, a depus cele optzeci de mii de lire pe care le încasase în timpul zilei la benzinărie.

Am ciulit urechile, informația mi se părea interesantă.

— Prin urmare, domnul Aglioti nu avea bani asupra lui? întrebai eu.

— Câteva sute de lire, nu mai mult.

— Lasă acasă întotdeauna încasările din ziua respectivă.

— Din nenorocire, nu… Dimpotrivă, obișnuiește să ia banii cu el și să-i scoată afară în momentul plății consumației la bar.

„Prost obicei, am gândit eu, care poate să-l coste viața!” Cine știe câtă lume îl văzuse fluturând banii și vreunul l-a așteptat, pândindu-l, fără să-și închipuie că tocmai în seara aceea el își lăsase banii acasă.

— La ce oră s-a întors? am întrebat.

— La unsprezece și jumătate, însă după o oră a coborât din nou. Îi era rău și avea mare nevoie de aer curat. Nu l-am mai văzut… decât după agresiunea care a avut loc către orele două.

— Aveți idee cine ar fi putut fi? Bănuiți pe cineva?

— Sincer să fiu, nu. Tata nu are dușmani…

„Nu trebuie să ai dușmani pentru a fi victima unui hoț”, mă gândii eu, însă nu am mai continuat și am întrerupt pentru moment discuția. Era necesar să lansez un apel pentru a informa agenții de patrulare despre cele întâmplate, așa că m-am grăbit să redactez un scurt mesaj prin radio tuturor mașinilor; era vorba de a controla și identifica orice persoană suspectă sau care ne dădea prilejul s-o suspectăm, fie că mergea pe jos, sau se afla la volanul unei mașini.

Misiunea mea la spital era terminată și pe la orele cinci m-am urcat într-o „panteră” rapidă, pentru a mă deplasa pe bulevardul Provinciilor la numărul 116. Am organizat o supraveghere imediată în jurul casei și la intrare, am pus

un om de gardă pentru că nimic să nu fie mișcat din loc sau înlăturat, și după ce am chemat Echipa de criminalistică pentru revelarea urmelor, am pornit la cercetări amănunțite. L-am anunțat pe proprietarul barului frecventat de Aglioti că doream să-i vorbesc și, așteptându-l să sosească, am urcat în casă pentru a interoga restul familiei. Fata bătrânului, Carmela, îmi confirmă că-l auzise pe taică-său după miezul nopții și adăugă deprimată:

— Nu l-am întrebat nimic fiindcă sunt obișnuită cu plecările lui neașteptate. L-am văzut numai când l-au adus rănit acasă și m-am trezit…

— Cine îl însoțea?

— Nu știu, mi se pare că erau mai mulți… Am recunoscut un tânăr din bloc, însă emoția, spaima…

Cum am putut să constat în continuare, era vorba de o casă solidă, cu zece etaje și diferite intrări care răspundeau într-o curte-grădină; imobilul era locuit de numeroși studenți, printre care și tânărul indicat de Carmela, un tânăr de douăzeci de ani, pe nume Gabriele Monrico. M-am întrebat vag cum de băiatul acesta circula la două noaptea, astfel încât să fie gata să-l ajute pe Aglioti și chiar să-l transporte împreună cu alții în casă, însă a fost un gând trecător și, date fiind împrejurările, nu m-am oprit îndelung asupra lui. Sosise între timp domnul Ruggero Fillo, proprietarul barului, și-l rugai să-mi spună tot ce știa despre bătrân. Ne-am adunat cu toții în localul său, unde a aprins lumina, afară fiind încă întuneric, și mi-a povestit pe scurt ce știa despre Aglioti. De la început mi-a declarat că îl stima foarte mult și continuă să-i aducă laude, plângându-l ca pe un om la locul lui, bun și chibzuit; îmi vorbi apoi despre persoanele care se aflau la bar în seara precedentă și-mi dădu numele câtorva clienți obișnuiți.

— Firește, precizează el, erau câțiva care știau că Aglioti purta asupra sa sume importante după închiderea benzinăriei.

— Nu vă vine în minte nici unul care, după părerea dumneavoastră, ar putea fi suspectat de comiterea acestei agresiuni?

— Din păcate, nu. Localul meu este frecventat de oameni cumsecade.

Cazul părea mai greu decât prevăzusem; lipseau indiciile și nu existau martori oculari. Am depășit un justificat sentiment de dezamăgire și, în speranța de a obține pe alte căi informații de valoare, am continuat să păstrez o strânsă legătură radio-telefonică cu mașinile poliției care brăzdau orașul. De la Echipa Operativă am aflat că cei reținuți se ridicau la vreo cincizeci și printre ei se afla și tânărul Gabriele Monrico, iar de la policlinică am fost informat că Pietro Aglioti se stingea.

Am hotărât la iuțeală să mă întorc în birourile din Piața Nicosia, iar când am ajuns l-am rugat pe Caggiano să verifice pe toți vizitatorii obișnuiți ai barului, în timp ce plutonierului Barbato i-am solicitat să-mi procure datele de stare civilă ale chiriașilor din Bulevardul Provinciilor nr. 116. În rest, problemele normale de administrație, adică aceeași operațiune obișnuită pe scară largă, care necesită un mare număr de oameni și mijloace pentru controlul diferitelor sectoare ale drojdiei societății, de la șantajiști la perverși, de la hoți la prostituate, de la suspecți la spărgători.

Fără îndoială, Pietro Aglioti fusese atacat cu scopul de a fi prădat, însă una era să fii convins și alta să pui mâna pe vinovat; putea fi vorba de un cunoscut al victimei, de acord, însă tot atât de bine putea fi un hoț ocazional care trecuse întâmplător pe acolo și profitase de întâlnirea cu un bătrân singuratic; în cazul acesta dificultățile ar fi crescut considerabil și această perspectivă nu mă entuziasma, cu atât mai mult cu cât eram foarte hotărât să-l „răzbun” pe acel cumsecade Aglioti.

În câteva ore de interogatorii intense am cercetat peste

cincizeci de reținuți, fără să descopăr însă nimic interesant apoi mi-a fost adus Gabriele Monrico, și instinctul asociat cu o anumită curiozitate m-a determinat să-i acord toată atenția. Era un tânăr înalt, zvelt, îngrijit, îmbrăcat elefant, în negru, însă fără cravată și trebuie să mărturisesc că mi s-a părut puțin cam sigur de sine; în spatele aparentei sale răceli intuiam o personalitate complexă, așa cum nu este greu să găsim la mulți exponenți ai noii generații „arse”, sau cum dracu’ vor să-i mai zică.

Răspunse cu respect la întrebările mele și-mi povesti că se întorcea tocmai acasă, însoțit de doi prieteni, Enzo Sciommei, domiciliat în strada Concordia nr. 6, și Raffaele Massolo, din strada Livorno nr. 1.

— De ce așa de târziu? am întrebat pe un ton indiferent, presupunând că dacă m-aș fi arătat prea interesat, s-ar fi închis într-o tăcere prudentă.

— Ne întorceam de la o petrecere studențească.

— Înțeleg. Și ce s-a întâmplat după aceea?

— Imediat ce-am intrat în gang, am auzit niște vaiete și am văzut un bătrân la pământ, rănit. Firește, am încercat să-l ajut și să-l duc în apartamentul său…

— Îl cunoșteai?

— Da, locuiește în același bloc cu mine, însă la o altă scară.

— Continuă.

— Păi, l-am ajutat… apoi, împreună cu cei ai casei, l-am dus la policlinică.

Nu aveam nici un motiv plauzibil să pun la îndoială declarațiile lui Monrico, totuși ceva din comportarea și din tonul vocii sale mă nedumerise. Simțeam nevoia să cercetez în profunzime situația acestor tineri care hoinăreau prin oraș la ora două noaptea, nepăsători de cele ce aveau să le spună părinții lor. L-am invitat pe Monrico să rămână la dispoziția mea și dădui ordin ca Sciommei și Massolo să fie imediat găsiți și aduși în biroul

meu. Când i-am avut pe toți în mână, i-am interogat separat, încercând să-mi formez o părere asupra caracterului lor, asupra mentalității și, mai înainte de toate, asupra sincerității lor și mi-am dat seama că, dintre toți trei, Massolo era fără îndoială cel mai maleabil, dar și cel mai preocupat. Părea că-i este frică să nu cadă într-o cursă și privea împrejur ca o fiară încolțită, sau mai bine zis ca un copil în căutarea unui ajutor.

L-am tratat cu amabilitate, evitând tonurile bruște și întrebările directe, și am reușit să scot de la el mărturisiri deconcertante; după câte se părea, tânărul, ca și amicii lui, se bucura de o libertate nelimitată, dispunea de un automobil propriu și, în aparență, nu dădea socoteală nimănui despre acțiunile sale. Am avut un sentiment neplăcut la auzul acestor enormități și mă întrebam la ce putea duce o educație modernă, concepută cu atâta dispreț pentru normele sociale. Felul meu de a discuta, în calitate de frate mai mare, își ajunse, oricum, scopul, rupând zidul de neîncredere care se creează de obicei în relațiile dintre „bătrâni" și „tineri" și lui Massolo nu-i fu greu să-mi spună cum își petrecuse timpul în cursul nopții.

— … Am fost la o petrecere studențească, apoi am colindat cu mașina prin oraș, fără un scop bine definit, până când am terminat benzina…

Mi-am amintit pe neașteptate că proprietarul barului mă făcuse atent asupra sosirii a trei tineri în localul său pe la miezul nopții și am vrut să-l pun la încercare pe Massolo.

— Îl cunoști pe domnul Fillo? l-am întrebat pe neașteptate.

— Pe cine?

— Pe patronul barului unde se duce mereu prietenul tău, Monrico.

Se înroși și șovăi înainte de a răspunde:

— Monrico frecventează atâtea baruri…

— De acord, am replicat eu cu blândețe, însă eu mă refer

la acela din Bulevardul Provinciilor. Haide, știi bine care…

Deveni din nou morocănos și irascibil și dădu din cap:

— Nu, nu-l cunosc.

Ce motive avea să mintă? Nu voia oare să-mi dea posibilitatea să cred că se afla în vecinătatea locului crimei cu puțin înainte ca aceasta să fie crimă? Era o prostie din partea lui, însă nu trebuia scăpat din vedere că era vorba de un băiat neobișnuit cu polemica și subterfugiile; afară de aceasta, dacă avea ceva de ascuns, se temea să nu vină în contradicție cu ceea ce ar fi admis prietenii lui mai înainte. Ajungea să-mi fi spus: „Nu-l cunosc pe domnul Fillo, însă cunosc barul despre care vorbiți; am fost acolo azi-noapte cu prietenii mei…” În schimb, preferase să mintă.

Nu i-am reproșat minciuna, prefăcându-mă că n-am remarcat-o și am schimbat subiectul.

— Bănuiesc, i-am spus, că hainele cu care ești îmbrăcat sunt aceleași cu care ai fost la petrecere?

Mă privi neîncrezător, apoi se convinse că întrebarea era inofensivă și răspunse afirmativ:

— Da, sunt aceleași.

— Și cele ale prietenilor tăi?

Se gândi un moment și răspunse de asemenea afirmativ.

Era așa cum îmi închipuisem și-mi repetai că numai Monrico era fără cravată. De ce? Unde o lăsase? La petrecere. O avusese cu certitudine, ca toți prietenii săi și doar nu se mai dusese pe acasă.

Se făcuse nouă dimineața, interogatoriul celor trei tineri alternase cu cel al câtorva locatari din bloc și începusem să-mi fac o imagine destul de clară a situației. Încercai să trag primele concluzii împreună cu colaboratorii mei cei mai apropiați și-mi dădui seama că depozițiile lui Monrico, Sciommei și Massolo se contraziceau în câteva puncte; nimic grav dacă n-ar fi fost la mijloc un muribund, însă destul pentru a trezi bănuielile noastre în cazul respectiv.

Totuși, declarațiile chiriașilor asupra lui Monrico erau unanime; toți îl descriau ca pe un tânăr violent și arogant, un „cap înfierbântat”… în timp ce aceia care-l cunoșteau pe Massolo afirmau că era vorba de un tânăr politicos, educat, în esență bun. În ceea ce-l privește pe Sciommei, nu obținurăm nimic deosebit, nici în bine nici în rău: un tip incolor, probabil un dominat, incapabil să se opună voinței altuia. Era clasicul terțet bine armonizat - gânditorul și executorul, într-o admirație nemărginită față de tovarășul lor mai „drept” decât ei…

Cine altul decât Monrico ar fi putut să dea lovitura? El îl cunoștea pe Aglioti, știa de bani, locuia în același bloc; avea tot dreptul să intre în casa aceea și bătrânul n-ar fi bănuit nimic văzându-l că se apropie. Firește, navigam în marea supozițiilor, aveam nevoie de multe pentru a transpune teoria în certitudine, totuși simțeam că apucasem pe un drum bun și aveam de gând să bat fierul cât e cald.

Am încercat să evit rudele celor trei tineri, care în mod justificat căutau să afle motivele unei „reținer” atât de prelungite și, în timp ce oamenii mei percheziționau minuțios clădirea din Bulevardul Provinciilor în căutarea unui indiciu și a armei cu care se săvârșise crima, mi-am concentrat din nou atenția asupra lui Massolo. L-am dus într-o cameră separată și am încercat să-l fac să se simtă la largul lui, oferindu-i cafea cu lapte și pâine, întrucât băiatul nu luase micul dejun, și vorbindu-i pe un ton prietenos, dar serios, l-am lăsat să întrevadă poziția periculoasă în care se situează cei ce împiedică acțiunile justiției. Sincer să fiu, aș fi pus capăt acestor discuții însă, repet, mă muncea gândul că tânărul îmi ascundea ceva grav și consideram că merita să insist.

— Ești un băiat instruit și inteligent, îi spusei. Dacă știi ceva, ai datoria să ne ajuți, sunt sigur că îți dai seama de asta. Aici nu este vorba de a trăda un prieten, ci de a

delimita responsabilitatea ta de a aceluia care a încercat să te nenorocească.

Se îngălbeni ca un mort și holbă ochii, însă dădu din cap cu încăpățânare.

— Nu știu nimic, nu înțeleg despre ce vorbiți…

— Fiule, nu-ți agrava propria situație, am spus cu intenția de a grăbi lucrurile, citind spaima pe fața lui. Un biet bătrân nevinovat este pe punctul de a-și pierde viața! Nu este vorba de o prostie copilărească, ci de o crimă!

Continuarăm așa până la unsprezece și jumătate, când Massolo, la capătul forțelor, avu o neașteptată criză nervoasă și-mi ceru printre sughițuri să-și vadă mama. Simțeam că ne apropiem de dezlegarea acelei triste întâmplări și, bucurându-mă totuși că n-am abandonat pista, încercam uni sentiment de milă pentru tânărul care stătea în fața mea implorându-mă cu mâinile împreunate să-l ajut. Mărturisirea ieși de pe buzele sale în frânturi, ciuntită, întreruptă continuu de izbucnirile de plâns, și m-a lăsat împietrit.

Sunt obișnuit să am de-a face cu durerea și răul omenesc, însă auzindu-l pe copilul acela vorbind, mi s-a părut că trăiesc un adevărat coșmar; mi-era imposibil să cred că trei tineri de familie bună, în pragul maturității, sănătoși fizic și fără necazuri, ar fi putut să pună în aplicare un plan nebunesc cu atâta inconștiență rece și atâta hotărâre. Mărturisirea lui este aceasta:

— La sfârșitul petrecerii am făcut un tur cu mașina, apoi ne-am dat seama că benzina era pe sfârșite, iar eu am propus să ne întoarcem acasă. Monrico a spus însă că are o idee grozavă: „Cunosc un bătrân de pe lângă mine care are întotdeauna ceva bani. Haideți să-l căutăm. Dacă îl găsim, îi dăm una în cap și plecăm cu banii…” Credeam că glumește, dar el vorbea serios. Oricum, Sciommei și cu mine ne-am lăsat convinși și am ajuns în Bulevardul Provinciilor, unde am intrat într-un bar pentru a vedea

dacă bătrânul se găsea acolo. I-am dat de urmă ceva mai târziu, în preajma casei, și Monrico ni l-a arătat. Nu aveam un plan bine precizat, în orice caz am ajuns înaintea bătrânului la poarta casei și în timp ce eu stăteam la volan, Sciommei se pitise lângă intrare stând la pândă, iar Monrico își pregătea arma alcătuită dintr-un cric învelit într-un ziar legat cu cravata lui. Peste câteva minute bătrânul sosi și intră în gang, unde Monrico, ascuns, îl aștepta. Eu... n-am văzut nimic... n-am asistat la agresiune... Știu numai că Sciommei a venit repede la mine, cu ochii ieșiți din orbite, și mi-a spus: „L-a omorât!" Apoi a venit și Monrico și la reproșurile mele a răspuns că a trebuit să-l lovească puternic de frică să nu-l recunoască: „Acum, a adăugat el, să arătăm că ne aflăm din întâmplare pe aici și să alergăm să-i dăm o mână de ajutor..."

Eram înmărmurit.

— Nu sunteți trei gangsteri profesioniști - am observat eu, pradă unui sincer sentiment de durere, dar v-ați comportat ca atare. Nu v-ați gândit nici un moment la consecințele faptei voastre?

— Nu voiam să-l ucidem...

Desigur, nu voiseră să-l ucidă. Voiau doar să-l amețească și să-i fure banii și gândeau că asta, în fond, nu era atât de grav. Dar, ce să mai discutăm? „Unii tineri" ne rezervă astfel de surprize, însă eu nu știu cui să-i atribui vina; societății? familiei? anturajului? exemplului rău? Cu ce am greșit noi, bătrânii? Ce vor copiii noștri? Ce caută, în ce direcții se îndreaptă? Îmi adresam în liniște aceste întrebări, cu toate că știam că nu sunt în măsură să-mi dau un răspuns, apoi m-am întors hotărât la datorie și l-am supus pe Sciommei la un interogatoriu serios; rezistă jumătate de oră apoi recunoscu, confirmând cuvânt cu cuvânt mărturisirea lui Massolo. Ultimul, lui Monrico, îi lăsasem osul cel mai tare și n-am fost surprins când a negat totul cu o hotărâre extraordinară.

— Prietenii tăi au declarat că te-ai întors în mașină fără cric, i-am spus. Unde l-ai ascuns? Cum ai scăpat de el?

Și, văzând cum strânge din buze fără să răspundă, am continuat grav:

— Ai să vorbești, băiete, pot să jur! Până una alta îți vor pune cătușele și or să te ducă în Bulevardul Provinciilor. Vei da un spectacol, cei din bloc care te cunosc te vor admira între doi agenți. Dar tu ești un tip sigur pe tine, nu-i așa? Pe tine nu te interesează părerea altora. Bine, să mergem, așadar. Ai să-mi arăți tu singur ascunzișul cricului.

Scontasem pe factorul psihologic și din fericire nu mă înșelasem. Monrico își pierdu cutezanța încet, încet, pe măsură ce mașina se apropia de Bulevardul Provinciilor și când coborârăm în fața numărului 116 nu se simți în stare să înfrunte privirea acuzatoare a vecinilor și chiriașilor. Mă chemă de-o parte și spuse cu voce scăzută:

— Veți găsi cricul pe caseta contorului de gaze, la jumătatea scării dintre etajele doi și trei. Speram să-l iau de acolo înainte ca oamenii dumneavoastră să-l poată descoperi…

De fapt nu-l descoperiseră; ascunzătoarea era bine aleasă, mirosul gazelor ar fi înlăturat până și câinii polițiști.

Abia când cricul mi-a fost înmânat, învelit încă în ziar și legat cu cravata, am putut să consider cazul încheiat. Trist caz și foarte trist bilanț: un sărman bătrân ucis cu sălbăticie (Pietro Aglioti a murit la 26 septembrie), trei familii pradă durerii și rușinii, trei tinere existențe trunchiate de mâna dreaptă a legii… Un ultim amănunt: în momentul agresiunii, Pietro Aglioti avea în buzunar două sute douăzeci și cinci de lire.

(*Nicola Scire*)

O CRIMĂ PENTRU DOI COLONEI

Institutul de medicină legală nu m-a lăsat să aștept mult.

Ieșeam tocmai din birou când telefonul sună și vocea cunoscută a profesorului Germ spuse:

— Alo, comisare, am rezolvat-o repede de astădată. Totul era așa de clar că nu merită să te țin pe jăratic. Colonelul Donges a fost strangulat.

— Strangulat?

— Da, printr-o mișcare clasică de judo, numită „brațul la cravată”.

— Înțeleg.

— Îmi pare rău, cred că o să aveți bătaie de cap. Vor fi câteva întrebări la care va trebui să dați un răspuns. Până una, alta, la revedere și mult succes.

Profesorul Gerin avusese dreptate. Erau multe întrebări care cereau un răspuns. Cine era, ca să fiu mai clar, Norman August Donges? Pentru moment, un singur lucru era cert, că sărmanul de el fusese asasinat.

Cazul pe care îl voi numi „Misterul” din strada Tiburtina, începuse în ziua de 31 octombrie 1960, la orele unsprezece și treizeci, pe când o patrulă a Comisariatului Prenestino remarcase un Volkswagen cu numărul 312 Z, 4284 închis ermetic, oprit pe marginea străzii. Era vorba de o regiune de provincie, la kilometrul șaptesprezece de pe șoseaua Tiburtina, în localitatea Bivio Mandorletto.

La început, agenții crezură că putea fi mașina unor turiști care s-au oprit să admire peisajul, însă după ce s-au apropiat, au descoperit în interiorul mașinii silueta confuză

a unui om, trântit pe canapeaua din față, acoperit parțial cu o bucată de material plastic și cu câteva foi de ziar. Portierele erau închise și în lipsa altei posibilități, a fost necesar să se forțeze siguranța geamului din stânga și, prin introducerea unui braț, să se manevreze deschizătorul ușii. Omul dinăuntru era mort și în consecință echipele operative și de criminalistică au fost puse în alarmă, după ce cadavrul a fost trimis la Institutul de medicină legală.

Când este vorba de un asasinat, poliția și ziariștii se agită fiecare pe cont propriu, încercând să descopere câte ceva din viața victimei, fiindcă, firește, în anturajul acesteia ar trebui să se găsească făptașul. Informațiile pe care am reușit să le obținem, în colaborare cu presa, despre persoana americanului au fost, cel puțin, derutante.

Norman August Donges se născuse în urmă cu cincizeci și trei de ani într-un oraș din Louisiana, un stat în care se vorbește atât engleza cât și franceza; în cursul ultimului război, colonelul jucase un rol important în Franța, pătrunzând clandestin pe teritoriul acestei țări și organizând războiul de gherilă. După terminarea conflictului obținuse o pensie excepțională din partea guvernului său, precum și un premiu special de patruzeci de mii de dolari drept recompensă pentru serviciile strălucite aduse. Ulterior venise în Italia și ceruse înscrierea la Universitatea pentru străini din Perugia.

În sfârșit, în 1959, se stabilise la Roma, locuind la hotelul organizației Y.M.C.A. (*Young Men Christian Association*), o organizație catolică destul de populară în țările anglosaxone, care are filiale în toată lumea. Majoritatea informațiilor despre victimă au fost obținute chiar de la personalul hotelului, de la care am mai aflat că Donges era un om retras, serios, solitar, care ducea o viață ordonată, dacă-l judecai, de exemplu, după faptul că nu se întorcea aproape niciodată la hotel după ora zece seara; din când în când, însă... și aici ieșea la iveală o altă

trăsătură a caracterului său… evada și în aceste situații seriozitatea sa se spulbera: bea mult, se întorcea beat la hotel, își aducea în cameră sticle de băuturi pentru a-și completa cheful sau se ducea în localurile caracteristice din Trastevere și de pe strada Veneto.

Cu fiecare nouă descoperire, personalitatea lui Donges ne uimea și ne lăsa buimaci. Făcuse parte din serviciul secret al țării sale și, în decursul ultimelor săptămâni, orice mișcare a lui fusese supusă unui control discret din partea agenților din *Federal Bureau of Investigation*. Pentru ce-l filau? Ce anume trezise suspiciuni F.B.I.-ului? Care erau motivele pentru care Donges pierduse încrederea șefilor săi?

După cum se vede, nu lipsea materialul pentru „romanul de aventuri”. Spionaj, servicii internaționale de informații care luptă unul contra celuilalt fără să excludă loviturile tari, tehnica rafinată în învingerea obstacolelor, resentimente ale adversarilor și colegilor de profesie, trădare sau o slăbiciune în propria activitate… ziarele se lansaseră pe această pistă cu o bogăție de amănunte și informații fundamentate. Reproduseră episoade autentice din viața lui Donges, legăturile sale amicale din domeniul activității de spionaj, iar tot trecutul său fu cercetat cu amănunțime și făcut de domeniul public.

Apoi, pe neașteptate, „romanul de aventuri” alunecă spre tema unei moralități îndoielnice. Se află că Donges se întâlnea uneori cu tineri dubioși care, după cum afirmau gurile rele, participaseră la faimosul scandal al „baletului verde” de la Brescia, și astfel cercetările se întinseră și în această direcție.

Oricum, întrebările fără răspuns rămâneau chinuitoare. Cum era, bunăoară, strangularea aceea rafinată și perfectă. Fără nici un semn, nici o urmă de violență. Cu câți o fi fost în mașină? Cine a acționat? Șoferul sau cel care a stat în spatele lui? Fapta s-a petrecut în interiorul

mașinii sau altundeva?

Așa cum s-a afirmat, Donges frecventa în mod obișnuit localurile din strada Veneto, însă această faimoasă arteră are și un apendice, un loc de refugiu care este Villa Borghese.

Am blocat Villa Borghese, cu oarecare discreție, pentru a nu da de bănuit și a îndepărta vizitatorii frecvenți și am încercat să mizez pe o probabilitate excepțională și anume că cineva putea să cunoască direct sau indirect un amănunt util cercetărilor…

Cu ocazia interogării unui băiat reținut la patru zile după crimă, brigadierul Simiele observă ceva ciudat și, observându-l la rândul meu, am fost frapat de atitudinea lui. Cu capul plecat, își frământa mâinile și-și privea mereu mâna stângă, închizând pumnul și deschizându-l cu nervozitate, maltratându-l de parcă-l pedepsea și-l blestema. Îți lăsa impresia că partea aceea a corpului nu-i aparține, că-l deranja și-i provocă un sentiment de dezgust.

Ara rămas singur cu el. Numai interogatoriu n-a mai fost ceea ce a urmat. A fost o discuție lungă, apăsătoare, cu ieșiri nervoase, blesteme și gesturi frânate la timp; pauze, priviri în gol, tăceri interminabile, fraze lipsite de semnificație. Cam așa s-a purtat băiatul tot timpul. În ce mă privește, îl studiam, îl observăm și-l urmăream cu calm, deși îl simțeam departe de mine și chibzuiam la modul în care să-l atac; mă gândeam cum să mi-l apropii, cum să-l câștig. Căutam să găsesc mișcarea cea mai indicată, cuvântul oportun pentru a-i citi gândurile și a-l înțelege.

Era un nebun, chinuit de complexul culpabilității? Un tânăr ruinat de vreo femeie stricată? Un hoț? Un bandit de duzină? Un șantajist al invertiților?

Încet, încet, în liniște, fără presiuni, văzui că începusem să ne înțelegem. Aș fi putut să accelerez pentru a mări viteza, însă riscam ca băiatul să se închidă din nou în sine și atunci n-ar mai fi deschis gura de loc… Gândul acesta m-

a făcut să continui discuția, fără să țin cont de timpul care se scurgea, ore după ore, enervante și încordate. Ce putere întunecată pusese stăpânire pe acest tânăr? Era vorba de alterarea unui creier bolnav sau de remușcările unei conștiințe tulburate de un păcat săvârșit cu adevărat?

Atacasem probleme din cele mai variate, după cum e lesne de înțeles, însă mă păstrasem pentru ultimul capitol, acela al „invertiților" și aveam de gând să stabilesc dacă tânărul Cardarelli - Orante Cardarelli se numea - avea de-a face cu persoane mai puțin recomandabile și dacă deținea ceva informații interesante asupra acestei „lumi" josnice și depravate. Ei bine, subiectul dădu rezultatul scontat. Parcă l-ar fi mușcat un șarpe. Izbucni, blestemă și înjură. Se ridică, se așeză, aruncă învinuiri impersonale și nemiloase, se lăsă pradă unei convulsii nervoase și unor sentimente contradictorii. Și, deodată, un strigăt:

— Americanul!

— Care?

— Acela din mașină!

— Fii calm, bea puțină apă…

Luă paharul, îl aruncă și-l fărâmă în zeci de bucăți.

— Fii calm, repetai eu cu blândețe. Deci, nu l-ai omorât tu…

— Ba nu! Chiar eu l-am ucis!…

Discuția se prelungi încă mult timp. Era nebun sau spunea adevărul? Se crease o atmosferă de încredere, iar mărturisirea veni singură. Aveam în fața mea un băiat care dădea o nouă nuanță de mister întregii afaceri: unde mai era spionajul de înaltă clasă? Ceea ce povestea Cardarelli era oare adevărul? Trebuia să-l cred, din moment ca el îmi vorbea cu precizie, cu lux de amănunte, minuțios în detalii. Logic, însă, nu puteam să mă încred în vorbele sale și voiam să adun probe sigure.

— Minți, îi spusei eu sever, dar vreau să-ți ofer posibilitatea să mă convingi. Condu-mă la locul respectiv…

Era încărcătura cu exploziv de care el avea nevoie.

Urcarăm în mașină și-i lăsai băiatului sarcina să-mi arate drumul pe care trebuia să mergem. Plecarăm din Piața Independenței, depășirăm bulevardul Castro Pretorio, ajunserăm în Piața Provinciilor și la Verano, iar de la Portonaccio ne îndreptarăm către răscrucea Mandorletto. Când ajunserăm în câmp, i-am cerut lui Cardarelli să-mi arate punctul în care, după cum declarase el, aruncase cheile Volkswagenului. Ne conduse în localitatea Le Capannacce, la stația autobuzului Roma-Tivoli și spuse că aruncase prin locurile acelea cheile cu un breloc de fildeș de forma unei mâini. Plouase, iar cercetarea era anevoioasă prin șanțul plin de noroi; în afară de asta mai era posibil ca șuvoaiele de apă să fi luat obiectul respectiv și să-l fi împins la distanțe apreciabile și, o dată cu el, și proba pe care o căutam. Cheile și brelocul nu fuseseră pomenite de presă și nimeni nu știa de ele în afară de poliție. Aveam impresia că mă întorsesem din nou la punctul de plecare. Ce înseamnă în fond o recunoaștere fără probe? Dacă Orante Cardarelli nu era nebun, trebuia să găsim cheile. Dar, cum anume? Era aproape imposibil să dai de urma lor sub stratul acela dens de noroi.

— Cheile nu vor putea fi găsite după ploile și aluviunile de zilele trecute, i-am spus. Cred, însă, că ar trebui să ne vorbești de alte obiecte… știu eu, poate ai luat ceva cu tine sau ai lăsat în mașină…

Vorbele mele avură darul să-l lumineze, iar băiatul, privindu-mă în ochi ca și cum ar fi vrut să mă convingă, de cinstea lui, vorbi de unele mucuri de țigări *Stop*, de două chibrituri de ceară consumate și de unul neaprins, toate puse de el în scrumieră de la bordul Volkswagenului.

Ne întoarserăm imediat la birou. Știam că echipa de criminalistică, în cursul cercetării la fața locului, scosese în evidență, înregistrase și fotocopiase fiecare amănunt. În privința cheilor, mă gândii să solicit serviciul tehnic al

chesturii.

I-am telefonat domnului Caputo, șeful serviciului tehnic, care se grăbi să trimită la locul respectiv câțiva oameni din personalul specializat, cu un detector magnetic. După câteva ore primii o informație puțin încurajatoare și anume că masa de noroi și de material detritic, precum și surpările pereților șanțului făceau imposibilă cercetarea; detectorul mergea în gol. Au fost descoperite numeroase bucăți de metal de dimensiuni foarte reduse, însă nici vorbă de chei. De comun acord cu colegul Caputo, hotărârăm să aplicăm o tehnică mai variată. El aduse la fața locului un al doilea detector mai modern, mai sensibil și, înarmați cu acesta, începurăm căutarea din vale spre povârniș, ținând cont de forța de tracțiune a apei și a noroiului, schimbarăm chiar și direcția de detectare, trecând de la aceea orizontală la cea verticală.

Spre seară, sub o mică galerie, la câțiva metri de locul indicat de Cardarelli, acul indicator se agită. Plutonierul Volpato, care ne însoțea, începu imediat să scormonească pământul cu mâinile și, în sfârșit, se întoarse către noi cu o expresie de triumf: cheile erau acolo, cu brelocul lor cu tot! Prin urmare Cardarelli spusese adevărul. De asemenea, poliția științifică îmi confirmase declarația cu privire la mucul de țigară *Stop* și la cele trei chibrituri de ceară, punându-mi la dispoziție fotografii probatorii.

În continuare completarăm tabloul prin efectuarea unor investigații asupra întregii activități pe care tânărul o desfășurase în cursul acelor zile. El însuși ne ajută fără nici o reticență, indicându-ne persoanele cu care luase legătura, plimbările făcute, filmele vizionate. Fiecare cuvânt al său fu controlat cu conștiinciozitate și rapiditate de oamenii mei. Cu alte cuvinte, edificiul era aproape gata, lipsea numai mobilul crimei. În asemenea cazuri, poate părea de prisos să-l întrebi pe vinovat în ce scop a săvârșit acțiunea respectivă; uneori, el îți oferă o versiune falsă din

dorința de a se justifica, sau din rușine, ori din superficialitate. În schimb, în faza procesuală, când ofițerul de poliție judiciară și apărătorul se află față-n față pentru lămurirea și interpretarea crimei, a ști și a demonstra „de ce” a fost comis delictul, constituie de fapt elementul hotărâtor.

În timpul cercetărilor, Cardarelli prezentă un Donges îmbuibat de alcool, lacom… și zgârcit. Acel om robust, acel viteaz ex-colonel, îl înnebunise pe Cardarelli prin comportarea sa, dezlănțuind în el un spasm de resentimente și repulsie, în urma căruia antebrațul său stâng, pe care cu puțin înainte îl ținuse pe gâtul lui Donges, se transformase într-un laț al morții.

La 3 noiembrie 1960 - a treia zi după găsirea cadavrului - seara târziu, luă sfârșit lunga mea conversație cu tânărul abruzzez, născut la Lugo dei Marsi, Aquila, la 9 martie 1943. L-am condus la Procurorul Republicii, doctor Romalo Pietroni. În acest stadiu era firesc să admiți că asasinatul din Volkswagen fusese închis pentru totdeauna și eram, prin urmare, foarte optimist. Dar la 25 noiembrie cazul cunoscu o nouă explozie, neașteptată, senzațională și misterioasă.

Ornate Cardarelli, după o internare de câteva zile în Institutul „A Gabelli”, ceru să fie ascultat de Procurorul Republicii din Tribunalul pentru minori.

— Donges? - spuse de data aceasta - da, l-am cunoscut, însă în casa fostului colonel irlandez George Bomford, din strada Tiberio nr. 7. Donges a fost omorât în acel apartament de cunoscutul balerin de culoare Harold Pierson, cu concursul lui Bomford și al șoferului său Vito De Marco… Ce-i drept, în casa aceea trebuie să fie o haină de piele pe care Pierson mi-a dăruit-o.

Urmară apoi descinderi, detalii, referințe. Declarația făcu vâlvă și „misterul” reveni în actualitate. De la fostul colonel american se trecea acum la fostul colonel din

Divizia a VIII-a de lăncieri din Bengal, de la tânărul abruzzez la balerinul newyorkez.

Haina de piele fu găsită.

Cardarelli dormise efectiv în casa aceea și-i cunoștea pe negru, pe irlandez și pe italian; balerinul negru dispăruse. În fața porții staționase în permanență un Volkswagen. Am rămas pe de-a dreptul uimiți. Care era adevărul, ceea ce declarase inițial, sau ceea ce se străduia acum Cardarelli să ne facă să credem? Pentru a ne lămuri, nu exista decât un mijloc și anume să reluăm cercetările cu obiectivitatea de care era neapărat nevoie.

După o sumară cercetare a locuinței din strada Tiberio 7, cerui Poliției Științifice să intervină cu toate mijloacele pe care le avea la dispoziție. Personalul specializat a pregătit hărți planimetrice, fotografii, a reconstituit ambianța și a efectuat experimente fonometrice. Am interogat pe toți locatarii din clădire și am făcut niște probe fonometrice din locurile unde dormeau ei.

Cardarelli fusese precis, însă nu putuse să prevadă consecințele afirmațiilor sale. Cum de a fost posibil ca nimeni să nu fi auzit încăierarea, gemetele pe care Donges trebuie să le fi scos; zgomotul pe care îl produce un corp în cădere, mersul ascensorului destul de zgomotos? Interpolul l-a căutat pe balerinul negru și i-a dat de urmă. F.B.I.-ul ne-a furnizat toate amănuntele asupra lui.

În această situație hotărârăm să sărim peste etape.

Dosarul Poliției Științifice, informațiile Interpolului, cercetările minuțioase ale oamenilor mei, demonstrau că Donges nu era cunoscut în clădirea din strada Tiberio și prin urmare nu putea fi admisă ideea că fusese omorât acolo. Oricum, era ceva ce nu mergea. Îl cunoșteam bine, după cât îl avusesem la îndemână pe Cardarelli și simțeam că din cea de a doua versiune a relatării sale lipsea o verigă importantă care să unească prima parte cu cea de a doua. Nu calculase o noapte, sau mai bine zis anticipase

una, aceea dintre unu și două noiembrie, petrecută cu Harold Pierson în strada Tiberio 7. În noua declarație introdusese această noapte în locul celei dintre 30-31 octombrie, petrecută în compania lui Norman Donges.

În sfârșit, tot Cardarelli a fost acela care s-a hotărât să lămurească totul în fața magistraturii. Starea lui sufletească mă preocupase încă din prima fază a cercetărilor. Cardarelli era asemenea unui tratat de psihologie a criminalului; îl studiasem, îl urmărisem ascultător având senzația că mă conduce de mână, căci se manifestase sincer. Spunea adevărul, îl ilustra și îl documenta, apoi se corecta, acuza.

Cardarelli avusese senzația nevinovăției, simțise gustul libertății și amărăciunea închisorii. Ce senzația falsă! Dar nu cunoscuse ce înseamnă adevăratul interogatoriu, confruntarea cu investigatorul, fiindcă eu fusesem alături de el în căutarea adevărului, oricare ar fi fost acesta.

Trebuia să ridic cu delicatețe vălul care acoperea un suflet de țăran, neșlefuit, neajutorat, fără experiența vieții, ars de reclamele luminoase ale unui drum ce concentrează visurile miraculoase ale atâtor tineri. Pe un astfel de tărâm cosmopolit luase sfârșit existența unui ex-colonel cu un trecut glorios, se sfâșiase liniștea unui alt ex-colonel reîntors din jungla Bengalului, și naufragiaseră alte persoane, transformate în niște zdrențe umane, lipsite de voință.

Rămăseserăm noi doi în aula tribunalului și ne priveam față în față de pe platforma unui adevăr regăsit: Cardarelli și eu. Eram amândoi liniștiți acum; „romanul de groază” își pierduse din vigoare. Acea blestemată groază care trunchiase o viață și distrusese o tinerețe.

(*Antonio Troisi*)

MOARTEA CU GALENȚI[1]

Când am auzit la telefon o voce neliniștită exclamând; „Veniți repede! A fost găsit cadavrul unei femei!…” am încercat un sentiment neplăcut, gândindu-mă că trebuie să fac față unei lungi serii de necazuri. Necazuri profesionale, se-nțelege, date fiind îndatoririle mele de șef al comisariatului Appio, însă nu numai despre asta era vorba. Am luat creionul și notesul și am cerut lămuriri:

— Unde?

— În parcul Acqua Santa, la o sută de metri de strada Almone…

— Cunosc locul. Bine, venim imediat.

Era o zi apăsătoare de august, 1961, și din momentul ieșirii în stradă, sub soarele arzător, nu am încetat să-mi șterg sudoarea cu batista. Doream din toată inima să fie vorba de un accident și nu de un asasinat, însă nu-mi făceam prea multe iluzii; însuși numele locului îmi spunea clar că, nouăzeci la sută, femeia moartă fusese o „plimbătoare”. Pe vremea aceea, fuseseră anchetate unele cazuri de acest gen și în alte cartiere ale Romei, iar cercetările nu se soldaseră cu rezultate pozitive: nu prea-mi plăcea că acum îmi revenise mie sarcina să mă ocup de o problemă fără soluție.

Urcarăm în două mașini - plutonierul Mascellaro, gardienii Ricci și Giannino, câțiva subofițeri și eu - și ajunserăm în mare viteză la locul indicat. La intersecția

[1] Obiect de încălţăminte confecţionat dintr-o bucată de lemn scobit sau dintr-o talpă de lemn şi o faţă de piele; saboţi.

străzii Appia Nuova cu Almone părăsirăm mașinile și ne lăsarăm conduși de un băiat de la prăvălia învecinată, de-a lungul cărării, până la parcul Acqua Santa.

Cadavrul era pe jumătate ascuns într-o depresiune de teren și a fost de ajuns să arunc o privire pentru a înțelege că era vorba de un omor; câteva semne caracteristice în jurul gâtului și o rană mare la cap, spuneau cu o tragică și întunecată evidență că victima fusese strangulată și apoi lovită în cap probabil cu un pietroi.

Nu examinasem încă fața femeii, însă când unul din oamenii mei îi întoarse ușor capul, m-am aplecat pentru a vedea mai bine. M-a trecut un fior. Ochii aceia holbați păreau să mă fixeze și să implore zadarnic ajutor. Mi s-a pus un nod în gât care mă împiedica să mai articulez vreun cuvânt.

— O cunoașteți? mă întrebă preocupat plutonierul care, stând țeapăn lângă mine, observase o schimbare în expresia feței mele.

Am oftat adânc.

— Da, am spus, în cele din urmă. O cunosc. Pot spune că o cunosc de mult.

L-am văzut pe agentul Ricci deschizând poșeta victimei în căutarea unui semn de identificare și i-am urmărit mașinal gesturile; scoase o batistă, niște chei, câteva lire…

— Se numește Maria Tamagnini, am continuat eu cu voce tare. Și acum, la treabă băieți. Nu ne va fi ușor să dăm de urma asasinului.

Subofițerii și gardienii trecură imediat la lucru, scotocind regiunea porțiune cu porțiune, adunând ziare vechi, diferite mărunțișuri, fără să treacă cu vederea nici cel mai mic obiect, iar plutonierul mă lăsă și plecă să anunțe Echipa Operativă și pe magistratul de serviciu. Am rămas alături de cadavru, copleșit de un fel de greutate care-mi paraliza mintea și spiritul, împiedicând orice inițiativă; și continuam să privesc, cu o milă infinită, la fața

aceea maltratată. Cunoșteam totul despre ea. Viața nenorocită pe care o dusese, situația ei familială degradantă, soțul care o exploata și care își petrecea timpul intrând și ieșind din pușcărie… În acel moment, el se găsea probabil la Regina Coeli…

Vedeam la picioarele mele rămășițele unei femei vlăguite, zdrențuite, ofilită de timpuriu, în pofida vârstei tinere, și nu reușeam să-mi amintesc de prima mea întâlnire cu ea…

O întâlnisem la Jesi, acum zece ani, pe când conduceam comisariatul din acel oraș. Mi se semnalaseră o serie de incidente legate de o fată a cărei moralitate părea să lase mult de dorit și, până la urmă, am intervenit chemând-o în biroul meu, unde am dojenit-o sever. Se numea Maria Tamagnini, născută la 14 februarie, 1932, în Matelica; era voioasă, tânără, drăguță și… plină de tupeu. A ascultat cu un surâs sfaturile mele bune și toate îndemnurile mele stăruitoare, iar când am amenințat-o, fără prea multă convingere de fapt, că voi lua măsuri foarte severe împotriva ei, a râs și mi-a spus că eram prea tânăr pentru cariera de predicator.

Am revăzut-o apoi după vreun an, la Roma, în timp ce lucrăm la comisariatul Viminale. Se stabilise în capitală și bătea trotuarele în vecinătatea Gării Termini. Nu intrase încă în vigoare legea Merlin și în fiecare noapte zeci de prostituate erau reținute și duse la diferite comisariate; printre ele se afla de regulă și Tamagnini și am fost informat că fata își crease o proastă reputație din pricina temperamentului ei rebel și a unei comportări violente: în relațiile cu agenții de poliție și cu colegele sale, se lăsa pradă unei isterii feroce, iar când se găsea într-o astfel de stare era destul de greu s-o convingi să se calmeze. A trebuit să intervin în mai multe rânduri pentru a o face să raționeze și după câtva timp mi se păru că numai eu aveam îndoielnicul privilegiu de a fi ascultat de ea. Sărmana,

ajunsese să mă considere un fel de prieten personal, și primea sfaturile mele în privința copiilor pe care îi aducea pe lume cu o nepăsare uimitoare. Năștea copil după copil și-mi amintesc că în acea perioadă era în permanență însărcinată.

Părăsisem de o bucată de vreme comisariatul Viminale și în toamna anului 1960, devenit șeful comisariatului Appio, am început să mă lovesc din nou de această femeie. Vremea care trecuse fusese crudă cu ea - viața pe care o ducea, sarcinile nenumărate, privațiunile, boala, o ofiliseră într-atât, încât la cei douăzeci și nouă de ani ai ei arăta bătrână. Acum ajunsese să bată străzile periferiei din cartierul Appia și vâna clienți ocazionali cu care se retrăgea pe câmpurile învecinate. Locuia într-o comună suburbană și se prezenta din când în când la comisariat pentru a denunța samavolnicia adevărată sau născocită a soțului ei, care o exploata, sau pentru a obține un ajutor, ori pentru a solicita vreun loc de găzduire pentru unul din fiii ei… și eu o ajutam în limita posibilităților. Îmi inspira milă, știam că era un caz disperat, însă nu puteam să prevăd că destinul îi rezervase un sfârșit atât de bestial și de înfiorător.

Și iat-o acum întinsă pe câmp, fără viață, masacrată de un asasin necunoscut. Aveam un sentiment absurd de remușcare, și-mi spuneam că poate ar fi trebuit să o ajut mai mult pe această femeie când era încă posibil. Am strâns pumnii, plin de o ciudă neputincioasă.

„N-o să am liniște până când n-am să pun mâna pe omul care te-a omorât”, i-am jurat ei și mie însumi.

Mobilul delictului avea o importanță relativă și aceasta pentru că în cazurile de acest soi mobilul se poate ghici ușor: neînțelegeri, certuri pentru sordide motive bănești. Tamagnini avea un caracter foarte aspru, poate că își iritase clientul printr-o apreciere deplasată sau vreo cerere excesivă și disputa se transformase într-o luptă mortală…

A-l găsi însă pe acest client, iată adevărata problemă!

La intersecția dintre Strada Appia cu strada Almone, care sfârșea în plin câmp, nu existau case, nici localuri, nici servicii publice. Am avut însă norocul să găsesc un băiat, angajatul unui solitar distribuitor de benzină, care cunoștea bine împrejurimile și avea o memorie excepțională a numelor și înfățișării trecătorilor.

L-am tratat prietenește și am încercat să-l fac să se simtă la largul lui.

— Nu vei avea nici cea mai mică neplăcere, l-am asigurat, dar trebuie să mă ajuți să dau de urma vinovatului. Nu ți-ar plăcea să poți spune că ai colaborat cu poliția la arestarea unui asasin fioros?

— Ba da, răspunse tânărul, șovăitor. Nu știu însă cum.

— Străduindu-te să-ți aduci aminte pe cine ai văzut ieri seară prin împrejurimi.

Se declară de acord, își încruntă fruntea și, după puțin, îmi spuse câteva nume.

— Primul, începu el, era un vânzător de pepeni verzi, un „bostănar” cum spunem noi; al doilea era un țăran, al treilea un vânzător ambulant. Apoi a mai fost un băiat… mai mult sau mai puțin de vârsta mea… care trebuia s-o cunoască bine pe Tamagnini, fiindcă vorbea mereu cu ea. Se numește Peppe.

— Nu-i mai știi celălalt nume?

— Nu, domnule comisar. Peppe, atât.

— L-ai văzut ieri seară?

— Da, chiar voiam să vă spun. A pălăvrăgit cu Tamagnini până seara târziu, stând pe bordura trotuarului, însă n-am auzit despre ce vorbeau. Erau puțin cam departe.

— Și despre ceilalți ce-mi poți spune?

— Nimic deosebit. O să-i găsiți ușor pentru că circulă în continuu pe lângă benzinărie…

Apoi adăugă cu voce joasă, ca și când ar fi vrut să-mi încredințeze un secret:

— Dacă vreunul din ei n-o să mai vină prin părțile acestea, atunci am să-l suspectez…

Am zâmbit:

— Bravo, ai stofă de investigator. Am să reține observația ta. Acum poți pleca, îți mulțumesc.

— Îmi pare rău, domnule comisar, aș fi vrut să fac mai mult dar…

— Ne-ai fost de folos. Le revedere!

Dădurăm de toți, în afară de tânărul Peppe, și declarațiile băiatului de la benzinărie se confirmară. Maria Tamagnini discutase îndelung cu Peppe, apoi cei doi se despărțiseră și nu-i mai văzuse nimeni. Cercetările continuară cu repeziciune, lărgind câmpul de acțiune și zeci de persoane mi-au fost aduse în birou pentru a fi interogate în prezența mea. Personaje caracteristice și, aș vrea să adaug, de indiscutabilă „culoare” locală; printre aceștia, o altă „plimbătoare” se prezentă la mine cu aerul unei regine ultragiate:

— Ce poveste-i asta? protestă ea în timp ce intra. Ca să știți cum să vă purtați țin să vă spun că eu n-am avut niciodată necazuri cu poliția!

— Bravo! i-am răspuns. Ia loc și ascultă-mă, și-n felul ăsta n-o să ai necazuri nici de data asta. Vorbește-mi despre Maria Tamagnini.

Se așeză, picior peste picior, și schiță din gură un gest de dispreț.

— Era o zdrențăroasă, nu știu altceva.

— Am aflat că vă certați mereu.

— Prin forța împrejurărilor. Amândouă băteam același cartier și ea lua prețuri foarte mici! Strica piața, ăsta-i adevărul. Îmi pare rău că a fost omorâtă, se înțelege, însă acum prețurile se vor normaliza!

Era tânără, drăguță, bine făcută și nu mă surprindea faptul că avea pretenții.

— Cum se numește protectorul tău?

Aveam numele scris pe o foaie, în fața mea, pe birou, însă voiam să văd dacă fata minte. Era șmecheră și răspunse la întrebare, strigând însă că prietenul ei era un om „la locul lui” și că avea un alibi pentru seara crimei.

Cercetarăm și constatarăm că era adevărat, așa că am părăsit în grabă pista aceea care un moment mă făcuse să mă legăn într-o speranță deșartă. Eram tot mai convins că asasinul era un client ocazional al lui Tamagnini, însă această convingere nu mă ajuta să-i dau de urmă, dimpotrivă îmi complica cercetările.

Între timp reușisem să dăm de faimosul „Peppe”, dar și reținerea lui avea să se dovedească o mare deziluzie, întrucât tânărul era străin de cele întâmplate, iar cei ce-l cunoșteau ni-l descriseră ca pe un băiat inocent, cam prostuț, care frecventa cercurile „plimbătoarelor” din pură mânie, fără vreun scop de nemărturisit. Aflarăm că în seara delictului el îi dăruise lui Tamagnini câteva sute de lire, fiind mișcat de nenorocirile ei familiale și vrând s-o ajute în limita modestelor sale posibilități.

În câteva cuvinte, ne aflam într-un punct mort, clasicul labirint fără ieșire, dar pentru aceasta nu mă consideram învins și nu doream să clasez cazul la arhivă; știam că îmi trebuie o răbdare ce depășește orice limită suportabilă și că mai devreme sau mai târziu o licărire de lumină o să ne arate drumul. Eram cu toții mobilizați, nu numai noi, cei din comisariatul Appio, și gândul că atâta lume de treabă ne ajută în cercetările noastre îmi dădea un sentiment de ușurare. Celebra zicală indiană: „Așează-te pe mal și vei vedea trecând și cadavrul dușmanului tău”, se aplică foarte bine poliției, cu mică diferență că ea nu-și poate permite luxul să se „așeze”, însă, până la urmă, își bazează întotdeauna forța pe exercițiul răbdării.

Recitându-mi zilnic notițele în care înregistram succesele și eșecurile, mi-am dat seama deodată că diferiții clienți ai străzii Almone, interogați de mine, răspunseseră

la întrebările mele, dar poate că nu-mi spuseseră tot ceea ce știau. Mi se păruseră puțin rezervați, desigur din dorința justificată de a nu da de bucluc cu declarații întâmplătoare, și voiam să mă încredințez că impresia mea nu era greșită. Îi căutai repede și într-o oră îi avui pe toți la dispoziția mea în birou; m-am scuzat pretextând că vreau să verific câteva din depozițiile lor precedente pe care nu mi le mai aminteam exact, dar în realitate am luat totul de la capăt. Perseverența mea fu încununată de succes. În timp ce „bostănarul" nu putu sau nu vru să adauge o silabă la cele ce declarase, țăranul și vânzătorul ambulant începură să mărturisească ceva mai mult și până la sfârșit declarară amândoi că au văzut-o pe Tamagnini plecând cu un bărbat.

— Nu-mi place să bag lumea în încurcătură, bolborosi țăranul, învârtindu-și pălăria veche între degete dar, acum că mă întrebați, trebui s-o spun. Fata aceea, după plecarea lui Peppe, s-a plimbat puțin în sus și în jos, după care s-a rezemat de o mică balustradă de la marginea străzii. Eu stăteam de vorbă cu niște prieteni, bucurându-ne de răcoarea nopții, și așa l-am văzut sosind pe individul acela… Nu-l mai văzusem înainte. Cobora agale pe strada Appia și s-a oprit în dreptul femeii; a privit-o ca și când s-ar fi gândit la banii pe care-i avea în buzunar și ea a deschis discuția. După câteva minute au plecat împreună către fânețe și au dispărut în întuneric…

În sfârșit! Clientul ocazional. Nimeni nu l-a mai văzut, prin urmare el fusese ultimul care vorbise cu Tamagnini și din moment ce nimeni n-o mai întâlnise nici pe ea, se putea afirma cu extremă certitudine că necunoscutul era autorul crimei.

— Ați putea să mi-l descrieți? întrebai, ascunzându-mi nerăbdarea.

Țăranul ridică din sprâncene.

— Păi… răspunse ezitând, nu știu cum să spun, era

ciudat…

— Ciudat? Cum adică?

— Părea un prăpădit, chiar un cerșetor… Când l-am văzut plecând cu femeia, mi-amintesc, m-am întrebat dacă într-adevăr avea bani de cheltuit…

— Înțeleg. Un tip prost îmbrăcat…

— Da, un vagabond, cum le spunem noi. Înalt, puțin cam gras, cu o pereche de galenți de lemn în picioare. Părul roșcat, barbă roșcată, neîngrijită, nebărbierit de o săptămână.

Încetasem să mai alergăm după o fantomă! Puteam acum să căutăm un om în carne și oase, atât de bine individualizat încât nu putea să treacă neobservat! Zadarnic să mai spun că descrierea individului a fost imediat difuzată și, timp de câteva zile, agenții din Echipa Operativă și din diferite comisariate scormoniră prin toate străzile Romei, fără pic de odihnă, cercetând, scotocind, interogând intrând și ieșind din birturi, taverne, case deocheate, pensiuni de faimă proastă, inspectând poduri, câmpuri, confruntând sute de persoane și reținând suspecții. A fost o acțiune de mare amploare, condusă cu multă hotărâre, care însă n-a dat rezultatele scontate. Poate să pară de necrezut, judecând după forțele desfășurate în această acțiune, însă nu se descoperi nici o urmă a vagabondului. În această situație, concluzia era elocventă: omul părăsise orașul la timp pentru a scăpa de arestare. Ciudatul amănunt al „galenților” n-a fost trecut cu vederea și, în ipoteza că individul ar fi fost un îngrijitor de grajduri la una din fermele situate între oraș și Castelli Romani, sute de agenți au fost trimiși în direcția aceea, iar cercetările continuară cu aceeași intensitate. Din păcate, și de data aceasta cu rezultate negative.

În timpul urmăririi nu lipsiră nici episoadele pline de haz. Presupusul asasin fusese descris ca un tip cu părul roșcat și nebărbierit; chiar în lunile acelea o societate

cinematografică turna la Cinecittà un mare film istoric în care abundau figurile bărboase; câțiva acceptaseră să li se aplice o barbă artificială, însă majoritatea din comoditate, lăsaseră să le crească barba „personală”. Nu este de mirare că figuranții ajungeau cu întârziere la lucru, fiindcă, dacă semnalmentele se potriveau, mai ales în cartierul Appia, unde se înalță Cinecittà, erau reținuți și nevoiți să se apere cu eforturi de-a dreptul disperate și dramatice, de ți se rupea inima. Nu cred însă ca vreunul să-și fi pierdut contractul, întrucât girul poliției era suficient pentru a justifica orice întârziere…

Oricum, resemnați cu dispariția asasinului, și gata să difuzăm tuturor chesturilor din Italia semnalmentele omului, toți colaboratorii se strânseră în biroul meu și ne consultarăm.

Așa cum procedam adesea, am încurajat pe fiecare în parte să-și spună părerea și am început să ascult, să adun concluzii și cele mai logice deducții. Agentul Ricci, originar din Carrara, un tânăr destul de zvelt și inteligent, refuza să creadă că „bărbosul” părăsise Roma.

— După mine, spuse el înflăcărându-se, tipul o fi găsit vreun consătean… Vagabond cum este, n-avea mijloace să plece; dacă el este criminalul, nu se hazardează să circule pe jos pe drumurile Italiei…

Am încuviințat.

— E o observație justă. Din păcate, dragă Ricci, nu știm care este orașul său natal, de aceea nu știm ce fel de oameni să supraveghem.

— Cu toată modestia, eu aș propune direcția în care ar trebui să ne îndreptăm cercetările.

Am râs în sinea mea, dar m-am arătat foarte serios; știam unde voia să bată băiatul ăsta destoinic. Mai discutasem.

— Adevărat? am întrebat cu indiferență. Unde?

— În cercul calabrezilor!

— Oh, da, acum îmi aduc aminte. Întotdeauna te-ai bătut pentru „soluția” calabreză.

— Mi se pare foarte logic! Ne-am ciocnit de calabrezi încă de la început și asta nu poate fi o simplă coincidență. Martori calabrezi, vânzătorul ambulant calabrez, calabrezi și muncitorii de la fabrica de lângă parcul Acqua Santa! Când vom pune mâna pe asasin, veți vedea, vă veți convinge că și el este calabrez! Crima se coace în cercul ăsta, într-o atmosferă de tăinuire și cârdășie…

L-am întrerupt politicos, mai înainte de a se fi angajat într-o pledoarie, și l-am rugat să treacă la o nouă interogare a martorilor, cu scopul de a obține o *identi-kit* pentru a fi trimisă în toată Italia. Se conformă imediat și, de atunci, deși ne continuam cercetările într-un mod temperat, nu ne rămase decât să așteptăm evenimentele…

Rezolvarea sosi în modul cel mai puțin așteptat, chiar când începeam să mă resemnez că acel caz trist o să rămână pentru totdeauna învăluit în mister, și-mi oferi dovada că în viață nu trebuie niciodată să disperi. Tocmai se înserа, când telefonul zbârnâi în biroul meu.

— Domnule comisar, spuse centralistul la aparat, chestura.

Mă informau că un individ se amestecase într-o încăierare și că, la intervenția agenților, ceruse să fie condus la Centrală pentru o comunicare importantă. Interogat de funcționari, a declarat că e autorul asasinatului Mariei Tamagnini!

Asta, da, surpriză!

— Era, așadar, în oraș? Nu plecase deloc din Roma? Cum de-a putut să ne scape?

— Să vă spun drept, nu știu dacă este din Roma sau nu… Când a fost reținut părea că vine din Nord.

— N-are a face, îl vom determina să mărturisească totul! Cum se numește?

— Umberto Dell’Amico.

— Mulțumesc, vin imediat.

Am fugit la chestură și i-am luat interogatoriul lui Dell'Amico. Mai înainte de a deschide gura, știam că mă aflu în fața omului pe care îl căutam de atâta timp. N-a fost necesar să exercităm nici cea mai mică presiune asupra sa, fiindcă era dispus să mărturisească; din punct de vedere fizic și moral era o epavă omenească, alcoolizat în ultimul grad, bolnav de tuberculoză, victima unor instincte obscure, lipsit de familie și fără casă. Din povestirea lui dezlânată, alcătuită din fraze trunchiate și întrerupte de sughițuri disperate, am înțeles că în seara crimei ajunsese la Roma, venind din Nord, luase un tramvai de la Gara Termini până în strada Appia și-și continuase drumul pe jos cu intenția de a ajunge la Velletri. N-avea un plan precis, deoarece munca lui consta în a vinde „horoscopul norocului" prin piețe, vagabondând dintr-un oraș în altul; întâlnirea întâmplătoare cu Maria Tamagnini îi stricase proiectele lui vagi. Se dusese cu ea în parcul Acqua Santa, dar lucrurile luaseră imediat o întorsătură neplăcută și discuția lor se transformă într-o ceartă violentă. Tamagnini, mânioasă, îl făcuse „zdrențăros, caraghios, mizerabil, bețivan, împuțit", iar el a început s-o lovească, a strangulat-0 și s-a înarmat cu un pietroi pentru a-și definitiva opera. Când a văzut-o pe nenorocita neînsuflețită la picioarele lui, a rupt-o la fugă. În timp ce alerga pe stradă, a aruncat piatra în fluviu și, înainte de apariția zorilor, la Ponte Galeria, s-a suit într-un tren spre Montalto di Castro. În această localitate a aruncat galenții, înlocuindu-i cu o pereche de pantofi vechi, primiți în dar, și a reînceput să vagabondeze.

În sfârșit, în acea seară se întoarse la Roma. Asistase la o ceartă între un negru și o prostituată, intervenise și aflase de la femeie că era căutat de toate chesturile din Italia. Vestea l-a înmărmurit, era pentru prima dată că auzea vorbindu-se despre acest lucru - fiind analfabet, nu

citea ziarele - însă în mintea lui a încolțit ideea mărturisirii. Părea că se căiește cu adevărat, plângea și era disperat, jurând că n-a avut intenția s-o omoare pe Tamagnini și se declară gata să plătească tributul crimei sale.

Pentru a spulbera orice îndoială asupra exactității declarațiilor sale, reconstituirăm faptele și, când am ajuns în strada Appia, l-am lăsat pe el să ne conducă la locul crimei. A făcut-o fără cea mai mică ezitare, fără greșeală, și când a ajuns în locul respectiv, a căzut în genunchi, și-a acoperit fața cu mâinile, sughițând și tușind atât de tare de i se spărgea pieptul. Nu ne rămânea altceva de făcut decât să transformăm reținerea în arestare și să-l depunem pe Dell'Amico la închisoare, ca să aștepte ziua procesului. La rândul ei, Curtea de Casație din Roma l-a recunoscut vinovat de omor și l-a condamnat, acordându-i însă circumstanțe atenuante pentru debilitate mintală.

Cazul era definitiv închis și ultima dată când am avut ocazia să vorbesc despre el, am făcut-o cu Ricci, în biroul meu.

— Până la urmă nu era calabrez, am observat eu în glumă.

— Așa este. De unde era?

Am aruncat o privire pe dosarul pregătit pentru a fi clasat la arhivă și am citit cu voce tare:

— … Născut la Bergiola Foscalina.

Am încruntat fruntea și l-am privit pe agent cu o mină interogativă.

— N-am mai auzit de numele ăsta. Nu știu unde se găsește această localitate.

Ricci strânse buzele, avu un moment de ezitare, apoi răspunse hotărât:

— Eu o cunosc, domnule comisar. Se află în provincia Carrara.

După aceea ieși din birou, încercând să păstreze o ținută

demnă.

(*Ademaro Squicquero*)

„LUPARA”[1] ÎN AUSTRALIA

Campania de presă se dezlănțuise cu toată furia, semănând ură și neîncredere printre cetățenii din Victoria și, așa cum se întâmplă adesea, nevinovații plăteau și pentru coi vinovați. Ziariștii, fără să facă vreo distincție, declarau că plaga mafiei și a crimei fusese transplantată în țara lor și afirmau că imigranții italieni erau indivizi socialmente periculoși. Poliția din Melbourne, *Criminal Investigation Bureau* din Russell Street și autoritățile în general fuseseră atacate brutal și criticate pentru incapacitatea lor de a frâna valul de delicte ce răscoliseră țara.

Opinia publică, buimacă și speriată, cerea să se ia măsuri imediate, iar marea comunitate italiană, în cea mai mare parte străină de afacerile criminale, vedea prăbușindu-i-se pozițiile câștigate după ani întregi de muncă plină de trudă.

De fapt, conaționalii noștri, vii și morți, erau singurele victime ale situației; nici un australian nu fusese omorât, numai italieni și aceasta din motive neclare care scăpau poliției locale. „Lupara” secerase patru inși, oameni care-și desfășurau activitatea mai mult sau mai puțin în domeniul comerțului cu fructe din Melbourne și totul lăsa să se creadă că șirul crimelor nu se va opri aici.

Relațiile dintre italieni și ceilalți erau, oricum, subminate, neîncrederea și disprețul luaseră proporții,

[1] Pușcă de vânătoare cu țeava retezată; de obicei arma mafioților. Aici denumește organizația bandiților italieni din Australia.

oamenii noștri se întorseseră la acel stadiu inițial de inferioritate, iar marile titluri ale ziarelor („Mafia și-a început marșul”, „O pată asupra tuturor italienilor”) făceau atmosfera tot mai apăsătoare. Poliția australiană, foarte abilă în alte împrejurări, se izbea de zidul complicității și, lipsită până și de cel mai mic indiciu, nu știa pe ce drum s-o apuce…

În mai 1964, într-o seară, inspectorul Matthews se închise în biroul său din Russell Street, ridică receptorul telefonului și ceru legătura cu reprezentanța diplomatică italiană unde avea câțiva prieteni.

— Oh, dumneavoastră sunteți, domnule inspector! spuse omul care răspunse la aparat. Cu ce vă pot fi de folos?

— Ați citit ziarele de azi? întrebă scurt Matthews.

Vocea celuilalt coborî.

— Da, confirmă dezolat. Din nenorocire, suntem chiar pe prima pagină. Aveți ceva noutăți să ne comunicați?

— Păi, nu prea… însă am avut destul timp să meditez asupra întregii afaceri.

— Ați ajuns la vreo concluzie?

— Aș anticipa o sugestie. Chemați un investigator de-al dumneavoastră; unul care să știe să trateze cu italienii.

După un moment de tăcere, interlocutorul răspunse întrucâtva aţâţat:

— Propunerea mi se pare interesantă, dar prezintă câteva inconveniente. Va trebui discutată, dezbătută cu argumente pro și contra. E ceva cu totul nou, înțelegeți? Cred că va trebui să ne adresăm ministrului de externe italian care, la rândul său, va cere părerea ministrului de interne.

— Vreți să vă ocupați dumneavoastră de aceasta?

— Imediat.

Propunerea era cu desăvârșire nouă. Până cu puțin timp înainte, funcționarii poliției nu erau transferați nici măcar dintr-un oraș în altul, iar în ceea ce privește străinătatea

ne adresam efectiv Interpolului. Acum se punea problema trimiterii unui inspector direct în cealaltă parte a lumii, într-o țară cu legi și obiceiuri destul de diferite de ale noastre și nu se știa dacă treaba va da sau nu rezultate. Oricum, ideea plăcu majorității dintre cei care erau în măsură să hotărască și propunerea fu aprobată.

Așa a fost dat ca eu să cunosc Australia, o țară în care nici nu visam că aș fi putut ajunge vreodată.

Imediat după ce am primit comunicarea oficială, m-a copleșit un sentiment de legitimă satisfacție, pentru că eu fusesem cel ales pentru o sarcină atât de importantă; însă o dată depășită starea de euforie, m-am întrebat ce șanse de reușită aveam.

— Dacă n-au izbutit polițiștii de acolo, am protestat, ce pot face eu care cunosc limba prea puțin și țara deloc?

— Cu siguranță veți face mai mult decât ei, sună răspunsul. Nu este nevoie să vorbiți engleza la perfecție, e mai bine să înțelegeți calabreza. Toate familiile implicate sunt originare din Calabria. Și apoi, chiar dacă nu veți reuși, nimeni n-o să vă taie capul.

— Bine, dar o să rămân cu rușinea…

— Față de cine? Călătoria dumneavoastră va fi păstrată în secret, aici vom fi puțini cei care suntem la curent și în plus știu doar trei sau patru funcționari din Australia. Veți vedea că totul va merge strună; nouă ne trebuie un om hotărât care să cunoască bine problema mafiei și care la nevoie să știe să acționeze împotriva ei. În așteptarea plecării, studiați cazul amănunțit.

Totul începuse la 4 aprilie 1963, când Vincenzo Angiletta, originar din Gioia Tauro, fusese asasinat în fața porții casei sale, situată în Stafford Street nr. 20, Northcote. Era ora unu și jumătate dimineața și omul se pregătea să-și parcheze în garaj mașina Holder Station Wagon. După cum a rezultat, arma folosită fusese o pușcă cu două țevi, încărcată cu gloanțe „a lupara”, de tipul S.G.

(*small game*) trase de la mică distanță prin geamul din spate al automobilului.

Vincenzo Angilletta lucra ca muncitor la General Motors Holden, însă avea și o prăvălie în apropiere de Victoria Market în care-și vindea produsele pământului, pe care le transporta cu un camion.

Poliția începu imediat cercetările, însă bâjbâi în întuneric; după o lună și jumătate, când era pe punctul să-și piardă orice speranță, primi o scrisoare anonimă cu câteva nume de italieni, printre care și un anume De Marte. Biletul, evident scris de un semianalfabet, spunea: „toți la noapte, atenție la familii, ocrotiți-le că le omoară. Angelo D. știe totul”. Scrisoarea fusese francată la Fitzroy la 30 mai 1963 și funcționarii hotărâră să n-o treacă cu vederea. Oamenii de pe listă fură convocați pentru a fi interogați, iar când îi veni rândul lui Domenico De Marte, acesta declară cu o siguranță uluitoare că nu crede că asasinarea lui Vincenzo Angilletta poate fi pusă pe seama mafiei, ci în sarcina unor indivizi particulari care acționaseră din motive pasionale. De Marte era *commission agent*[1], cu *stall*[2] nr. 56 în O Shed din Victoria Market și locuia la nr. 80 pe Chapman Street.

Șase luni mai târziu, în dimineața de 26 noiembrie 1963, la ora trei și treizeci și cinci de minute, De Marte fu împușcat. Se grăbea să ajungă la piață, însă nu apucă să facă mai mult de câțiva pași dincolo de gardul casei sale, pentru a se instala în autoturismul Zephyr, parcat lângă trotuar, că o împușcătură sfâșie liniștea zorilor și el se prăbuși la pământ, ducându-și mâna la rană și gemând încet. Condus de vecinul său la Royal Melbourne Hospital, a fost imediat internat și a primit îngrijirile necesare. Și în acest caz arma folosită în atentat fusese un *shot-gun*,

[1] Agent care lucrează pe bază de comision (engl.).

[2] Gheretă (engl.).

încărcat cu gloanțe „a lupara” (*S.C. Cartridges*). În cursul cercetării la fața locului, poliția află că De Marte fusese rănit de o persoană ascunsă în grădina unei case de pe Chapman Street; fură descoperite urmele unor pantofi de serie și un pumnal, și se stabili că făptașul dispăruse în grabă la volanul unei mașini. Mărturia doamnei Bree, care s-a prezentat în urma împușcăturilor, a fost hotărâtoare:

— Era o mașină de un galben murdar - afirmă femeia cu siguranță, având trei indivizi în față.

Din păcate, aceste minime indicații nu duseră la nimic, iar rănitul a refuzat categoric orice colaborare cu organele poliției.

— Trebuie să fie vorba de o eroare, declară când fu în măsură să vorbească. Eu sunt un om cinstit și n-am nici un dușman pe lume.

De fapt avea destui pentru că era un tip violent, capabil de orice și fusese reclamat în trecut pentru lovituri cu pumnalul.

La 16 ianuarie 1964, cădea împușcat cu două gloanțe Vincenzo Muratore, de profesie *interstate agent*[1], născut la Messignadi, în 1921, emigrat în Australia în 1937. A fost asasinat la orele două și jumătate dimineața, chiar în fața locuinței sale de pe Avondale Street 15, Hampton, în clipa în care se pregătea să se îndrepte către Victoria Market, la volanul mașinii sale Chrysler Royal Sedan C.T.R. 835. Lovit de două gloanțe, a murit pe loc. După săvârșirea crimei, asasinul, care trăsese din spatele unor boschete din grădina de peste drum, se grăbi să fugă cu o mașină care îl aștepta la colț, însă, păcălit de grabă și de o emoție justificată, se urcă din greșeală în mașina a doi tineri logodiți care se aflau puțin mai departe, luându-și rămas bun. Dându-și seama de eroare, bâigui câteva cuvinte în engleză pentru a se scuza, coborî, și se aruncă în cealaltă

[1] Agent interstatal.

mașină care între timp sosise lângă ei, frânând cu zgomot, și apoi dispăru în negura nopții.

Cei doi tineri fură invitați, pe rând, să dea câte o declarație, însă nu se prea acordară în mărturisirile lor. Tânărul avu curajul să recunoască faptul că băuse „puțin”, în timp ce fata, perfect lucidă, nu întâmpină nici o dificultate în descrierea asasinului; acesta avea circa treizeci de ani, era robust, cu fața prelungă, părul bogat și fruntea îngustă, îmbrăcat în negru. Adăugă, de asemenea, că mașina care îl ajutase să fugă era o Holden Sedan, model ’58.

Asupra cadavrului lui Vincenzo Muratore se găsiră două sute treizeci și șapte lire sterline și gestul nu surprinse pe nimeni, deoarece defunctul, în calitatea sa de agent interstatal, avea mereu asupra sa sume importante, uneori chiar și trei sau patru mii de lire sterline, pentru a achita mărfurile pe care i le procurau furnizorii din Mildura, din New South Wales și din Queensland.

La numai două zile de la săvârșirea asasinării lui Muratore și mai exact la 18 ianuarie 1964, avu loc un nou act sângeros, fără consecințe mortale de astă dată. Numitul Antonio Monaco, calabrez ca și toți ceilalți, născut la Santa Cristina din Aspromonte, domiciliat în Lower Dandenong Road Braeside, împușcat cu o armă de vânătoare în timp ce se pregătea să plece la lucru. Monaco era un modest cultivator de fructe și legume care-și vindea produsele în Shed C, direct din camion, iar din primele cercetări efectuate rezultă că avea deprinderea să ceară bani cu împrumut. Se stabili că era literalmente plin de datorii, încât în ultima vreme fusese nevoit să-și vândă gospodăria și să înceapă să lucreze ca simplu muncitor la un alt italian, pentru un salariu foarte mic; de aici ideea că cel ce a tras ar fi fost un creditor nemulțumit, care a vrut să-i dea o lecție pentru a-l învăța minte să nu mai facă atâta pe șmecherul.

La spital, unde personalul medical îi extrăsese câteva gloanțe de vânătoare, *standard size pellets*, el declară candid că nu știa nimic, că nu are dușmani de fel și admise că avea datorii… dar că creditorii săi erau oameni respectabili, nu asasini.

În acest moment, opinia publică începu să protesteze energic, cerând intervenția activă a autorităților, iar ziarele lansară apeluri insistente italienilor rezidenți în Melbourne, pentru a semnala poliției orice amănunt pe care-l cunoșteau. Drept urmare, sosi o scrisoare anonimă la C.I.B. din Russell Street, în care expeditorul scrisese următoarele cuvinte, în josul unei pagini de ziar: „Iată că vorbesc. Cel ce a tras în Antonio Monaco este cumnatul său Francesco Tripodi, care locuiește la Brunswich. Cu siguranță că a fost el.”

Denunțului i s-a dat atenția cuvenită, dar nu era de ajuns pentru a-l incrimina pe Tripodi care, cel puțin în aparență, părea străin de aceste fapte; nu se putu întreprinde nimic împotriva lui, nici măcar când soția sa, Maria, sora lui Antonio Monaco, într-un moment de supărare confirmă acuzația anonimă, într-o discuție cu doctorița Schaecter de la Royal Melbourne Hospital. Apoi, când detectivul Cohn de la Homicide Squad, anunțat imediat de doctoriță, se prezentă la locul respectiv, femeia retractă mărturisirea. Maria Tripodi era unanim recunoscută ca debilă mintal și mărturisirea ei ar fi avut o greutate foarte mică în fața unui tribunal.

Aceasta era situația când am primit ordinul să mă deplasez cât mai repede în Australia. Doi morți, doi grav răniți, un oraș exasperat, presa dezlănțuită, o poziție șubredă a conaționalilor noștri care plecaseră atât de departe pentru a-și reface viața. Din câte aflasem studiind volumul îndosariat, mi se părea în afara oricărei îndoieli că faptele criminale săvârșite în orașul Victoria aveau la origine o formă de activitate criminală practicată de Mafia.

Recunoșteam simptomele și o asemenea organizație nu putea să se nască decât în ambianța pieței din Victoria, pentru anumite nevoi de într-ajutorare tainică.

Fenomenul mafiei, după cunoscători, a început în Italia în ultima perioadă a feudalismului cu scopul de a se opune samavolniciei și exploatării exercitate de seniorii feudali. S-a extins și s-a accentuat în timpul regatului celor Două Sicilii când s-au născut *indranghetele* și *fibbiile*, termeni folosiți pentru a defini „Societatea" căreia i se atribuia calificativul de „onorabilă", fiindcă era fondată pe respectul față de onoare. Această organizație, întemeiată în cu totul alte scopuri, sfârși, din nenorocire, în mâinile pungașilor, iar greșitul concept onoare-prestigiu, tendința spre delict a membrilor, incapacitatea dispozițiilor legislative de a stârpi activitățile antisociale - au fost cauza principală care a declanșat procesul de degenerare a fenomenului.

După plecarea mea de pe aeroportul Leonardo da Vinci, am avut mult timp pentru a completa lectura documentelor ce-mi fuseseră puse la dispoziție și am început să înțeleg că italienii câștigaseră poziții de prim plan pe „frontul" comerțului australian. Nimic surprinzător dacă interesele *labourers*-ilor (muncitori manuali, cultivatori, producători și vânzători de produse proprii chiar în afara sferei comerțului) și ale *commission agents*-ilor (intermediari, achizitori cu ridicata, negustori cu amănuntul) n-ar fi crescut și nu s-ar fi găsit adesea într-un conflict dramatic. Nu era nevoie să fiu la fața locului și să văd cu ochii mei pentru a înțelege cum stăteau lucrurile: dacă muncitorii manuali încercau să scape din strânsoarea intermediarilor, se iveau desigur necazuri mari. *Commission agents*-ii fixau prețurile, dominau piața și nu voiau cu nici un chip ca vreun peștișor să scape din plasa lor. Era vorba de o majoritate foarte mare de italieni, iar „șefii", nu mai mulți de trei sau patru, se vede că acumulaseră averi enorme.

Era suficient să citești cu câtă indiferență vorbeau unii despre acești indivizi de mii de lire sterline, cum își cumpărau case, firme, mașini americane luxoase, pentru a înțelege că sărmanii imigranți, sosiți din îndepărtatele sate ale Calabriei, erau doar o amintire și aparțineau unui trecut apus pentru totdeauna.

Ajuns la Melbourne, am încercat să trec neobservat și, într-adevăr, nimeni nu-mi dădu nici o atenție. În Australia sosesc zilnic foarte mulți italieni și sunt primiți de rude și prieteni.

Am luat legătura telefonică cu inspectorul Matthews de la *Criminal Investigation Bureau* din Russell Street, pentru a-i aduce la cunoștință sosirea mea în oraș și stabilirăm să ne întâlnim, folosind cele mai variate mijloace de precauție pentru a nu da de bănuit. Doream să trec drept un turist înstărit aflat în trecere prin Australia, pentru a examina eventualele posibilități ale pieței locale, și trebuia să joc cu toată seriozitatea rolul acestui nou personaj. Faptul că mă prefăceam a fi în căutarea unei activități rentabile, mi-a permis să frecventez toate cercurile și naționalitatea mea, era cel mai bun permis de liberă trecere pentru a pătrunde în colonia italiană.

Nu am întâmpinat dificultăți deosebite și n-am trezit nici o bănuială în primele zile ale șederii mele, iar cei pe care mi-i apropiasem se arătară bucuroși să mă ajute. Era firesc ca un italian, departe de patrie, să-și caute proprii conaționali, măcar pentru a fi ajutat să se orienteze într-un oraș enorm ca Melbourne, de douăzeci de ori mai mare ca Roma, unde până și australienii folosesc harta pentru a se descurca, așa că nimeni nu bănui nimic. Nu ajunseseră față de mine chiar până la confidențe, dar era logic ca, treptat, iscodind cu o răbdare nemărginită și o indiferență amabilă, să ajung la discuții despre subiecte mai puțin banale și mai interesante pentru mine, ca de pildă crimele săvârșite și despre cercurile în care fuseseră hotărâte. Și

anume, cercul oamenilor din Victoria Market, cu interesele, ura și protecțiile lor.

Am continuat să frecventez în liniște restaurantele italiene, barurile, mă duceam împreună cu cunoștințele mele ocazionale la meciurile de fotbal și la 24 mai m-am fotografiat în mijlocul unei numeroase reprezentanțe italiene, la hotelul Carlton, cu prilejul unei mese oferite în cinstea combatanților în războiul mondial. Aveam contacte continue cu poliția locală, fără ca cineva să aibă cea mai mică bănuială, atât de numeroase erau subterfugiile pe care le adoptam, și mă țineam la curent cu orice noutate pentru a nu fi luat prin surprindere. Și tocmai când, în sfârșit, mă întrebam dacă voi reuși vreodată să clarific ceva, mi se ivi prima ocazie favorabilă.

Mă mișcasem cu suficientă dezinvoltură în lumea imigranților, folosind jumătate din timp pentru a trage cu urechea și a deschide bine ochii; culesesem discret informații, lăsând impresia că nu mă interesa nimic, reușisem să apar ca un prostuț nevinovat, gata oricând să ofere un pahar cu bere; nu mă surprinse, prin urmare, când, în locurile de întâlnire, italienii începuseră să vorbească mai liber în prezența mea. Aflai în felul acesta că un individ, al cărui nume nu-l voi dezvălui, implicat pare-se în activitate criminală, părăsise Melbourne cu câteva luni mai înainte, se transferase într-o regiune inaccesibilă și neospitalieră, în deșertul statului Perth și că se muta mereu tot mai spre nord, la peste cinci mii de kilometri de statul Victoria, ca să lucreze într-o mină din Wittanoon Gorge în Australia de vest.

De ce făcuse asta? Pentru ce lăsase în spate un oraș ca Melbourne, plin de posibilități optime pentru un italian? Răspunsul nu putea fi decât unul singur: avea el motivele lui bine întemeiate.

N-am stat prea mult pe gânduri. M-am urcat într-un avion și am plecat la Wittanoon: o întindere de pământ arid

și mare cât Italia, pierdută într-un deșert roșcat unde, dimineața, când deschideai geamul la hotel, nu vedeai altceva decât vulturi și canguri. Am dat ușor de urma omului pe care-l căutam, dar nu tot atât de ușor l-am făcut să și vorbească. Îi era încă frică și lucrul nu m-a surprins; cine a avut o dată de-a face cu mafia, știe că brațul ei este lung și poate să lovească chiar și la distanță. Nu mi-a spus nimic și de fapt mi-a spus totul. Din frazele lui incomplete, din recunoașterile lui reținute, din numele rostite cu jumătate de gură, am reușit să găsesc adevăratul drum; am intuit faptele și am știut cum s-o apuc pe drumul care avea să mă ducă la soluționarea cazului.

— Socrul meu a fost ucis într-un mod barbar, îmi povesti omul, și eu ar fi trebuit să aduc la îndeplinire „*difesa del sangue*” - răzbunarea după legile onoarei; n-am avut curajul s-o fac, și pentru a evita represaliile, am fost nevoit să fug. Dac-ați ști cât am umblat! Din Australia m-am dus în Franța, apoi m-am întors în această țară sălbatică…

L-am încurajat pe bietul om, îndemnându-l stăruitor să se păzească de necazuri și, după o săptămână petrecută în acel colț al lumii uitat de Dumnezeu, m-am întors la Melbourne cu bagajul meu de cunoștințe îmbogățit. Aflasem câteva nume și știam unde să-mi îndrept cercetările, însă era încă nevoie să descopăr probe pentru a-i încrimina pe vinovați.

Oricum, norocul începuse să-mi surâdă și eram convins că n-avea să mă părăsească. În această ordine de idei, vreau să precizez că experiența mea profesională și cunoașterea terenului de explorat mi-au fost, fără îndoială, de un mare ajutor, însă și norocul a avut rolul său determinant; am făcut, firește, totul ca să-l întâmpin, iar când s-a arătat, am fost gata să-l primesc.

Între timp, agenții australieni au efectuat pătrunderi neașteptate în casele tuturor celor care, pentru un motiv sau altul, erau amestecați în crime, și au reușit să

descopere arme suspecte și câteva scrisori compromițătoare în care se vorbea de întâmplările sângeroase ce au avut loc la Melbourne.

Această corespondență purtată cu rudele rămase în Italia, ne-a permis să lărgim cercul cercetărilor și ne-a pus în situația de-a ajunge la grupuri de familii ce locuiau în Calabria și care, după câte se pare, știau destule pentru a orienta autoritățile pe un drum bun. După ce a fost informat imediat, șeful Diviziei de poliție criminală, Lo Nardis, se gândi să supună aceste persoane unor interogatorii severe, în timp ce eu hotărâsem să mă întâlnesc cu Franco Angilletta, în vârstă de paisprezece ani, fiul lui Vincenzo Angilletta - prima victimă - și să strâng mărturii. Băiatul îmi declară că defunctul său tată trebuie să fi fost doborât de un grup de italieni din North-Melbourne, care extorcau prin forță mari sume de bani și pedepseau pe oricine ar fi îndrăznit să nu li se supună.

— Ești sigur? îl întrebai cu blândețe, pentru a-l face să se simtă la largul său.

— L-am auzit pe bietul tata discutând cu prietenii lui despre asta și am înțeles că era vorba despre lucruri foarte grave. Maică-mea era înspăimântată și eu mai știam că tata cumpărase un pistol calibrul 32.

— Un pistol? Poliția nu l-a găsit, după crimă.

— L-am luat eu înainte ca tata să fie dus la spital. Este îngropat în grădină, vă arăt unde…

— Nu știi cine sunt oamenii aceia?

— Nu, domnule. Știu însă că înainte cu șase luni de a muri, tata a mai fost atacat cu pumnalul de câțiva indivizi conduși de „Pope”.

— „Pope”? Cine e?

— Un oarecare, numit astfel, care comanda peste tot, la piață și în alte părți…

Discuția avută cu băiatul păru să constituie punctul de plecare într-o serie de confidențe mai mult sau mai puțin

voalate, care aveau să-mi dea posibilitatea de a-mi forma o imagine clară asupra situației. Am aflat de fapt că în aprilie 1963, Vincenzo Angilletta intrase în organizația mafiei și că anumite atitudini ale sale provocaseră resentimentele lui Domenico De Marte și Vincenzo Muratore, care hotărâseră să-l suprime. Nu-mi era greu să înțeleg cum evoluaseră lucrurile în continuare: Angilletta fusese omorât și rudele sale începuseră acțiunea de răzbunare împotriva făptuitorilor crimei, însărcinând câțiva ucigași cu plată să facă dreptate. Iată de ce Domenico De Marte fusese grav rănit în noiembrie 1963, și Vincenzo Muratore asasinat în ianuarie 1964, Binecunoscutul lanț al crimelor în care fiecare se răzbună în felul său, fără măcar să-i treacă prin minte să ceară intervenția poliției. Sunt treburi „particulare” în care nimeni nu trebuie să-și vâre nasul!

Lipsea numai o frântură pentru ca mozaicul să fie complet: motivul care-l determinase pe ucigaș să tragă asupra vânzătorului de fructe Antonio Monaco, la 18 ianuarie 1964. Apoi, cineva îmi împărtăși clar părerea sa:

— Îi cunosc la perfecție pe italieni prin natura activității mele, spuse el, și sunt gata să jur că împușcarea lui Monaco nu are nici o legătură cu acțiunile mafiei. Trebuie să fie vorba de o chestiune de onoare și de gelozie.

Avea dreptate și evenimentele din zilele următoare o dovediră. În cursul investigațiilor am aflat că un grup de indivizi era pe punctul de a săvârși o nouă crimă, iar când norocul mi l-a scos în cale pe cel ce trebuia să fie executorul material, mi-am dat seama că era omul capabil să rămână la dispoziția mea în secret ba, mai mult, să facă aceasta cu entuziasm, considerând că e de datoria lui și în avantajul comunității.

— Fă ceea ce-ți cer eu, i-am spus, și ai să faci un lucru util.

— Ce trebuie să fac? mă întrebă interlocutorul meu, pe care îl voi numi Salvatore.

— Continuă să tratezi cu cei ce te-au însărcinat cu lichidarea și prefă-te că ești dispus la orice. Cine trebuia să fie victima?

— Antonio Monaco, acela care a fost rănit în ianuarie. De data asta vor să-l ucidă.

— Cine vrea și de ce?

— Cei doi cumnați ai lui Monaco, Francesco și Salvatore Tripodi, doi calabrezi din Varapodio, care știu că Antonio, este amantul soției lui Francesco. Vor să se răzbune cu orice preț, așa că au căutat un *gunman*[1] și m-au găsit pe mine… însă eu n-aș fi făcut-o, vă jur…

— Te cred, te cred. Du-te la cei doi Tripodi, ascultă ce-ți spun ei și vino după aceea să-mi povestești. Ai înțeles?

— Înțeles.

Împuternicit să procedeze astfel, și filat continuu de anumiți agenți ai *Special Branch*-ului, ucigașul cu plată se prefăcu că acceptă sarcina și primi pentru început un automobil Holden, tip vechi, și un pistol Webbey Scott, calibru 7,65, cu douăzeci și cinci de gloanțe, din care opt în încărcător. În noaptea de 10 iunie 1964 tratativele ajunseră la sfârșit, iar toți din familia Tripodi, însoțiți de un prieten al lor, un anume Trimboli, originar și el din Varapodio, căzură la învoială să plătească suma de două mii de lire sterline pentru săvârșirea crimei și-i dădură anticipat *gunman*-ului cincizeci de lire. În același timp, oamenii de la Homicide Squad se aruncară asupra micului grup, confiscară banii, pistolul și arestară atât pe Tripodi cât și pe Trimboli. Cazul era clarificat, mărturisirile nu lipseau, iar autorilor morali ai crimei nu le rămânea decât să se resemneze cu o pedeapsă justă. Trimboli însă, în scopul diminuării vinovăției sale și pentru a fi privit cu alți ochi, făcu numeroase mărturisiri cu privire la crimele precedente și, cu o cunoaștere deosebită și precisă a

[1] Pistolar, ucigaș cu plată. (engl.).

faptelor, declară că Vincenzo Angilletta, cu apartenență la mafia locală ce opera în Victoria Market, datorită controverselor cu un alt grup mai puternic, în frunte cu Domenico De Marte, Vincenzo Muratore și alții, fusese condamnat la moarte într-o reuniune ținută de aceștia din urmă, într-o sală rezervată a unui bar de pe Union Road din Ascot Vale. Asasinatul lui Angilletta provocase reacția violentă a rudelor sale Angelo de Marte (omonim - nu rudă cu Domenico De Marte) și Francesco Angilletta, respectiv ginerele și nepotul victimei, iar aceștia doi se făcuseră vinovați mai întâi de rănirea lui De Marte și apoi de moartea lui Muratore.

Totul se întâmplase așa cum îmi închipuisem eu, cu destulă ușurință: răzbunări nemiloase, săvârșite din interese, din ambiție, din dorința de dominare, din mândrie. O dată cu legile mafiei care, de fapt, garantează cel puțin în aparență protecția celor slabi, nu sunt trecute cu vederea nici legile onoarei, specifice caracterului calabrez care, când se simte ofensat în intimitatea sa, în morala și în unitatea familiei, reacționează instinctiv, făcându-și singur dreptate. Apărarea onoarei este foarte rar încredințată organelor oficiale; de cele mai multe ori vărsarea de sânge este plătită prin *vendetta*, iar onoarea este spălată cu sânge.

După arestarea și mărturisirea completă a lui Angelo De Marte (Francesco Angilletta se întorsese între timp în Italia), ieșiră la lumină și alte amănunte. Aflarăm, de exemplu, că Vincenzo Angilletta avea de gând s-o rupă cu cei din North Melbourne și că de aceea el fusese întâi înjunghiat, servindu-i-se o „mustrare severă” și ulterior asasinat. După părerea celor din mafia, Angilletta făcuse greșeli grave: mai întâi de toate își vindea produsele direct cumpărătorilor din Victoria Market, trecând astfel peste autoritatea *commission agents*-ilor, apoi, cu două luni înainte de a muri, când se hotărâse să-și vândă propria

farm[1], o cedase în condiții foarte avantajoase unui grec și nu unui italian binevăzut de mafia. Lichidarea lui Angilletta devenise inevitabilă, dacă De Marte și Muratore voiau să-și mențină prestigiul; dar și crimele următoare, exemple clasice de răzbunare, de „apărare" a primului sânge vărsat, fuseseră privite ca indispensabile de către rudele victimei… Verigile unui lanț interminabil, așa cum am mai explicat.

Cazul era închis și prietenii mei de la *Criminal Investigation Bureau* îmi dădură să înțeleg că acum trebuiau să mă supună unui fel de tortură mondeno-profesională absolut inevitabilă: conferințe de presă, interviuri la radio și la televiziune, recepții și alte desfătări de acest gen. Ziarele apărură cu titluri de opt coloane: „Anotimpul luparei s-a sfârșit", „Coșmarul s-a sfârșit" și sub fotografia mea textele explicative spuneau: „Iată omul care a învins mafia".

Italienii răsuflară ușurați și inspectorul Mathews, în lăudabila tentativă de a se arăta gentil, îmi spuse:

— După toate, nici nu trebuie să ne supărăm prea tare. Ei făceau ceea ce li se părea just. Nu știau că greșesc.

L-am privit cu atenție și am zâmbit fără voie.

— Domnule inspector, i-am răspuns, cineva a spus o vorbă înțeleaptă: „Să te ferească Dumnezeu de cei ce procedează așa cum cred ei că e just, pentru că o fac întotdeauna în detrimentul altora". Ei bine, cred că cine a spus-o, a avut perfectă dreptate.

(*Ugo Marcera*)

[1] Fermă (engl.).

ÎN LUPTA CU HOȚII DE COPII

Am privit de mai multe ori împrejur înainte de a traversa strada și am hotărât să intru în bar numai când am fost sigur că mișcările mele nu erau supravegheate de nimeni. Localul era cufundat în semiobscuritatea unei triste după-amiezi de iarnă - 9 decembrie 1963 - ziua mea de naștere - și în încăpere se afla un singur client; avea ochii roșii, mâinile îi tremurau și părea că se află în pragul unei crize nervoase. Aproape că nu-ți venea să crezi că te afli în fața unui industriaș abil, obișnuit să conducă și să comande.

— Domnul comendator Ratti? am întrebat fără nici o altă introducere.

Mă fixă cu o mină plictisită și dădu din cap.

— Domnul Jovine? întrebă la rândul său.

— Da. M-am străduit s-ajung cât mai repede. Șeful meu, Setajolo, de la comisariatul din Monza, mi-a expus la telefon întreaga poveste, însă aș dori să aud chiar din gura dumneavoastră cum s-au petrecut lucrurile. Mai întâi însă, vă rog să-mi spuneți dacă sunteți sigur că n-ați fost urmărit.

— Sunt foarte sigur. Am respectat întocmai sugestiile domnului Setajolo, am ieșit din casă pe ușa laterală, am schimbat de două ori autobuzul și am luat apoi un taxi care m-a lăsat la blocurile de lângă bar. N-am remarcat nimic suspect, altfel nu aș mai fi intrat...

Vocea îi tremura și am crezut c-o să izbucnească în plâns.

— Dacă vor afla că am anunțat poliția, se vor răzbuna pe

sufletul acela nevinovat… așa mi-au spus la telefon.

— Nu disperați, este amenințarea obișnuită pe care o fac în asemenea cazuri. Intervenția poliției nu va înrăutăți câtuși de puțin situația și, mai înainte de a-i aresta pe răpitori, ne gândim la viața copilului.

— N-am prea multe de spus, iar puținul pe care-l știu l-am aflat de la un prieten de-al lui Paolo. Azi-dimineață plecaseră împreună la școală și, deodată, un autoturism o mie o sută, cu trei indivizi înăuntru, s-a apropiat de trotuar și unul dintre cei trei l-a strigat pe fiul meu: „Paolo, l-a întrebat, mă recunoști?" Băiatul a răspuns afirmativ, iar unul din ceilalți însoțitori a adăugat: „Foarte bine, urcă în mașină. Tata vrea să te vadă, ne-a trimis să te luăm." După un moment de ezitare, fiul meu a executat ce i se spusese și din clipa aceea nimeni nu l-a mai văzut.

— La ce oră ați primit primul telefon?

— La zece. „Domnul Guido, a spus o voce necunoscută, Paolo al dumneavoastră a fost răpit. Dacă vreți să-l mai vedeți viu, pregătiți-vă să plătiți o anumită sumă pe care o vom stabili noi. Nu anunțați poliția, pentru că altminteri micuțul va plăti cu viața și nu plecați de lângă telefon. Veți primi instrucțiuni ulterioare." În acel moment am crezut că-i o glumă proastă. După aceea, însă, o investigație rapidă, făcută cu cea mai mare discreție, mi-a confirmat tristul adevăr și m-a lăsat pradă disperării…

De data aceasta, domnul Ratti nu mai reuși să se stăpânească și lacrimile începură să-i curgă pe obraji.

Mă prinse de braț și, cu voce rugătoare, îmi spuse:

— Oh, vă rog, salvați-l. Sunt dispus să fac orice pentru a-l regăsi! Viața copilului meu este în mâinile dumneavoastră.

— Vom face tot ce ne stă în putință, i-am răspuns mișcat. Vorbiți-mi despre cel de-al doilea telefon.

— L-am primit în după-amiaza aceasta, la orele șaisprezece. Aceeași voce a spus: „Pregătiți suma de

treizeci de milioane de lire. În scurt timp vă vom aduce la cunoștință modalitatea de a-i preda.” Într-adevăr, după circa o oră, răpitorii dădură semne de viață pentru a treia oară: „Diseară, la orele douăzeci și unu, veniți cu banii la Trezzo d’Adda, sătucul din Brianza, și așteptați în piața din fața bisericii parohiale, fără să vă apropiați de ea. Este inutil să vă mai spun că trebuie să fiți singur și că fiecare mișcare a dumneavoastră va fi urmărită pas cu pas. Nu încercați să faceți glume de prost gust fiindcă va fi rău pentru Paolo.”

Guido Ratti își șterse ochii și suspină profund.

— Asta-i tot.

Am privit ceasul. Era ora cinci.

— Avem patru ore la dispoziție am spus. Oricum, n-am stat cu mâinile în sân. Imediat ce am primit comunicarea de la Monza, am mobilizat o sută dintre oamenii mei, care acum sunt gata să intre în acțiune. Toți sunt părinți care înțeleg drama dumneavoastră și vă garantez că se poate conta pe abilitatea și pe discreția lor. Din păcate, a fost mai greu să-i aduc fără să simtă ziariștii care mișună în continuu de ici colo dar, până la urmă, am reușit. La un semn al meu vor porni la acțiune. Sunt oameni de încredere absolută, vă repet, și nu este prima dată când se lovesc de un caz asemănător.

Ratti se uită la mine surprins.

— O sută! spuse. De ce atâția?

— Fiindcă răpitorii fac parte din cercul cunoștințelor dumneavoastră; lucrători, foști angajați sau rude ale acestora. Pentru a obține informații asupra tuturor este nevoie de atâția agenți.

Ratti scoase o hârtie din buzunarul interior al hainei și mi-o întinse.

— Iată lista completă a personalului, numele și adresa ultimilor concediați.

— Foarte bine, răspunsei, băgând foaia în buzunar. Să

vedem ce putem face în acest puțin timp rămas la dispoziție. Cât privește banii…

— Am și strâns o parte.

— Da? Cum ați reușit așa de repede?

— Directorul băncii mi-e prieten, a înțeles că era vorba de un lucru important și n-a mai stat la gânduri să mă servească.

— Când ați fost la bancă?

— Imediat după al treilea telefon. Am ieșit din casă în mod ostentativ, așa încât să se observe că mă duc la bancă. Dacă mă urmăreau, s-au liniștit…

M-am ridicat și am strâns mâna industriașului.

— Acum, să ne despărțim. Voi ieși eu primul. Veniți acasă peste un sfert de oră și nu vă mișcați până în momentul plecării la Trezzo d'Adda. Acționați cu dezinvoltură și uitați că toate mișcările dumneavoastră sunt obiectul unei supravegheri atente din partea noastră și… din partea lor.

M-am întors în cea mai mare grabă la birou și am dat instrucțiunile necesare:

— Băieți, le-am spus diferiților șefi de grupă - aproape toți dintre ei fiind părinți - care mă ascultau mișcați, viața acestui copil este în mâinile voastre. Va trebui să plecați din Milano cu cea mai mare grijă. Dacă informația transpiră și intră pe mâna presei, răpitorii vor crede că au fost păcăliți și se vor răzbuna pe micuț…

Am organizat un adevărat plan de bătaie și numai când am fost siguri că nu lăsasem nimic la voia întâmplării, am început să acționăm. Oamenii mei plecară spre Trezzo și ajunseră acolo din mai multe direcții, unii pe bicicletă, alții în camioane, sau la volanul unor mașini particulare. Câțiva, travestiți în zidari, se instalară printre schelele unei case în construcție în apropierea bisericii, alții se ascunseră într-o farmacie vecină și unul, în sfârșit, într-un veșmânt preoțesc, începu să citească breviarul în fața bisericii. Eu

am sosit la fața locului la orele opt, însoțit de plutonierul Oscuri, într-un furgonet care purta numele unei firme textile și am ocupat o poziție strategică, urmărind, din spatele unei prelate, scena.

Localitatea Trezzo și împrejurimile ei erau controlate pe o rază de câțiva kilometri, oamenii mei băteau străzile de acces, ținând în continuare contactul prin radio; singura noastră teamă era ca răufăcătorii să nu mai dea semne de viață, forțându-ne astfel să repetăm operațiunea cine știe când și unde.

După ce m-am instalat cât mai bine în fundul camionului, am desfăcut un ziar că să-mi omor timpul și abia ce-am aruncat o privire, am și blestemat sufocat. Un titlu pe șase coloane scria: „Răpirea fiului…" Blestemații, cum de-au aflat? Am aprins lanterna și m-am aplecat asupra foii de ziar. Apoi am respirat ușurat: „… lui Frank Sinatra", spunea mai departe. Îmi părea rău pentru popularul cântăreț și îi doream noroc, însă eram bucuros că dracul nu-și vârâse coada în planurile mele…

La nouă fără un sfert, sosi și industriașul Ratti și-l văzui plimbându-se nervos în sus și-n jos prin piață, având sub braț un pachet voluminos. Mi-am ațintit privirea asupra lui și după un sfert de oră apăru un tânăr de vreo douăzeci și doi de ani, cu ochelari negri și o mână temătoare care, după ce-a privit de jur împrejur, s-a apropiat de Ratti și a început o scurtă conversație cu acesta. Chiar în acel moment mi s-a comunicat prin radio că o patrulă de-a mea remarcase un automobil cu doi bărbați și un băiețel, care se tot învârtea de o bucată de vreme în regiunea respectivă.

Am dat ordin ca mașina să fie ținută sub observație și, imediat ce Ratti făcu gestul de predare a pachetului cu bani către interlocutorul său, am comunicat agenților să-i rețină pe presupușii răpitori și să ia copilul, iar eu, în același timp, am sărit din furgonet și m-am aruncat asupra

tânărului cu ochelari negri. Scena s-a însuflețit ca prin minune și, în timp ce eu îl dezarmam pe tânărul care încercase să folosească un briceag cu deschidere automată, agenții mei se iveau din toate părțile și-i luau în primire pe răufăcători.

După puțin timp, mi s-a comunicat prin radio plăcuta știre care lipsea pentru ca tabloul să fie complet, iar bucuria a fost generală: automobilul suspect fusese oprit, unul din bărbații dinăuntru reușise să fugă în timp ce complicele lui se afla în mâna zdravănă a agenților, și vestea cea mai importantă dintre toate era aceea că băiețelul confirmase că se numea Paolo Ratti! Imediat ce-a aflat că băiatul era sănătos și salvat, industriașul a fugit în întâmpinarea mașinii care îl aducea, iar eu i-am mulțumit în liniște lui Dumnezeu că m-a ajutat până la sfârșit; nimeni nu mi-ar fi putut scoate din cap că cei trei bandiți, o dată ce-ar fi încasat banii șantajului, nu l-ar fi ucis pe băiat, care, fără cea mai mică îndoială, reprezenta un martor periculos din moment ce cunoștea identitatea unuia dintre răpitori - acela care îl oprise pe stradă întrebându-l „Mă recunoști?” Era de neconceput că ar fi putut scăpa din această zguduitoare aventură.

Răufăcătorii fură identificați în persoana lui Emilio Gomizely, 24 ani, din Monza, fost salariat la Ratti și inițiatorul loviturii, Ermenegildo Piccinino, 20 ani, din Bari, student la drept; Aldo Ferrara, din Neapole, 22 ani, șomer. Spre miezul nopții m-am întors acasă și, îmbrățișându-mi băieții, pe Roberto și pe Elio, le-am povestit întâmplarea. Impresionați, mă strânseră în brațe și pentru prima dată îmi spuseră: „Bravo, tată!”

Procesul a urmat imediat.

Industriașul Ratti mi-a trimis mie și oamenilor mei o foarte frumoasă scrisoare de mulțumire, o scrisoare cu cuvinte ce izvorau de-a dreptul din inimă, iar eu, gândindu-mă la cei o sută de agenți pe care îi pusesem în mișcare,

am închis dosarul intitulându-l „Operația taților de familie.”

(*Mario Jovine*)

O LUNGĂ VÂNĂTOARE DE OAMENI

O parte din istoria mafiei este cunoscută de publicul larg care a putut s-o urmărească, prin ziare; numele ca Barbera, Coppola, Liggio, Greco, Navarra, Badalamenti, au devenit foarte cunoscute pretutindeni, cu atât mai mult, cu cât anumite arestări au impus verificări la Roma, Bologna, Milano, iar presa din nord s-a ocupat pe larg de acestea; poate însă că nu toate evenimentele sunt proaspete în memoria cetățeanului de rând.

Mai înainte de a fi trimis la conducerea Centrului de poliție criminală din Sicilia, eu însumi cunoșteam situația numai în linii generale și nu am putut să-mi fac o părere prea clară asupra faptelor și oamenilor decât după ce am frecventat îndelung acest mediu. A trecut mult timp de atunci și s-au făcut multe progrese; se poate spune că aproape ne-am ajuns scopul. Chiar zilele acestea a fost prezentat procuraturii un al treilea raport asupra traficului de stupefiante, tutun și valută între Statele Unite și Sicilia - raport ce-a urmat acelora din iulie și decembrie 1965 - și suntem îndreptățiți să credem că magistratura va fi în măsură să formuleze sentințe precise împotriva indivizilor care până în prezent au reușit să se strecoare miraculos printre degetele justiției; recentele cercetări nu s-au limitat să stabilească participarea unui grup de răufăcători la traficul cu S.U.A., ci au stabilit și vinovăția câtorva dintre ei în legătură cu faptele de sânge petrecute la Palermo între 1960-1964, săvârșite din dorința de dominare a piețelor de către „*cosche*” rivale (termenul

cosca denumind un grup al mafiei, un *gang*, o bandă).

A trecut mult timp, dar, vă repet, îmi amintesc totul la perfecție începând din momentul în care șeful poliției, Vicari, m-a transferat de la Direcția Afacerilor Private, la un birou special creat la Corleone pentru misiuni deosebite. Și mi-a dat drept colaborator pe comisarul Nicola Ciocia.

La Palermo, două *cosche* dominau situația: aceea condusă de Greco și La Barbera, alcătuită dintr-o sută de indivizi, care „controlau" zona industrială, sectorul legumelor și fructelor și al construcțiilor în general, și aceea condusă de Luciano Liggio, oare făcea contrabandă pe scară largă, se îngrijea de aprovizionarea marilor hoteluri prin societăți de autotransport, dominate de mafia, atotputernică, și plasa în localurile publice *juke-boxes* și *gru* magnetice, cu procente fixe, dinainte calculate. Cifre aproximative, susceptibile să fie mărite, demonstrau că profitul obținut de Liggio se ridica la șapte milioane de lire pe zi.

Să nu se creadă însă că cele două bande căzuseră tacit de acord și că își respectau zonele de influență stabilite. Dimpotrivă, în sânul ambelor grupuri încolțea germenele geloziei, al urii și dorința permanentă de răzbunare. Împușcăturile, omorurile, arestările, fuga, erau la ordinea zilei, iar când Greco și La Barbera se aruncară unul asupra celuilalt pentru a-și disputa bastonul de comandant, situația deveni insuportabilă. Toți știau că unul din cei doi era destinat pieirii și așteptau cu sufletul la gură să cunoască numele noului șef.

În acest moment, tragedia îi antrenă și pe oamenii poliției. Un informator anonim anunță autoritățile că La Barbera minase un automobil Giulietta cu scopul de a-l ucide pe Greco, iar investigatorii alergară repede la fața locului pentru a preveni crima. Informatorul fusese sincer: mașina se afla într-adevăr în localitatea Giaculli, așa cum

se afirmase, și artificierii începură imediat opera dificilă de deminare. Din păcate, nu reușiră s-o ducă la bun sfârșit. Explozia a fost zguduitoare, automobilul sări în aer și câțiva dintre agenții noștri își pierdură viața.

Din momentul acela, acțiunile banditești și represive se intensificară și se poate spune că nu era zi de la Dumnezeu fără ca cineva să nu-și piardă viața. Zona din Corleone păru să devină centrul ciocnirilor armate și în perioada 1958-1963, omorurile, răpirile, delictele în public se succedară într-un mod impresionant. Cauza răului era sciziunea în două tabere a bandei locale condusă de dr. Michele Navarra, medic de circumscripție în Corleone. Primele ciocniri cu oamenii lui Liggio avură loc în februarie 1958, iar în lunile ce urmară Navarra se aruncă într-o urmărire nebunească a periculosului său rival, pentru a-l elimina.

La 1 iulie 1958 izbucni un conflict armat în regiunea Piano di Scale, în care Liggio fu rănit. Prin această acțiune, medicul de circumscripție și-a semnat propria-i condamnare la moarte; el era ultimul obstacol care se opunea dorinței dezlănțuite de putere a lui Liggio, dat fiind că acesta îi suprimase cu lovituri de „lupara” pe italo-americanul Vanni Sacco și Carmelo Di Due, amândoi complicii lui Navarra; prin urmare, doctorul urma să fie îndepărtat fără pic de milă. Șirul lung de crime săvârșite de Liggio avea să se îmbogățească destul de repede cu o altă noutate, cea mai importantă.

La 2 august 1958, la o lună după ciocnirea de la Piano de Scale, o rafală de mitralieră îl țintui pe Michele Navarra la volanul automobilului său, în timp ce se îndrepta spre Palatul Adriano și, în acest atentat sălbatic, își pierdu viața și doctorul Giuseppe Russo de la Clinica albaneză din Palermo, care se afla din întâmplare în mașina colegului său.

Așa cum se întâmplă adesea, o nenorocire aduce alta și,

la 6 septembrie 1958, cu ocazia sărbătorii Madonnei della Catena, circa șaptezeci de indivizi sfințiră praznicul trăgând în piața deschisă din Corleone și provocând moartea a trei oameni de încredere a lui Navarra - Pietro Maguri, Mario Marino, Giovani Marino - precum și a doi copii și a doi trecători.

Este în zadar să mai spun că noi, cei din poliție, nu stăteam cu mâinile în sân, privind la atâta vărsare de sânge; activitatea noastră de patrulare se desfășura continuu; efectuam pânde istovitoare, anchete migăloase, numeroase arestări, însă cei vinovați ne scăpau și chiar dacă am fi pus mâna pe ei n-am fi putut să-i reținem din lipsă de probe; zeci de persoane erau gata să le furnizeze alibiuri din cele mai solide. Era important să arătăm totuși bandiților și publicului că eram foarte hotărâți să ne facem datoria și că n-avem nici cea mai mică intenție de a da înapoi; puțin câte puțin, câștigarăm încrederea populației și cei ce tăceau poate de frică, începură să ne facă destăinuiri. La 13 decembrie 1963 făcurăm o arestare care a produs mare senzație; după cercetări îndelungate, reușirăm să-l deferim justiției pe Salvatore Riina, locțiitorul lui Liggio, un fost preot care ducea o viață de nabab; arestarea lui a însemnat o grea lovitură pentru moralul bandei și a avut menirea să ducă la o creștere simțitoare a acțiunilor noastre. De acum înainte eram hotărâți să intensificăm eforturile și să punem mâna cu orice preț pe Liggio.

La 18 decembrie 1963 am fost informați că un număr de câțiva membrii din fosta bandă a lui Michele Navarra, condusă de un oarecare Salvatore Brigante, s-ar reuni în cârciuma lui Riddacco din Agro di Corleone pentru a elabora un plan în vederea eliminării lui Luciano Liggio, și că la această întâlnire ar participa și anumiți indivizi veniți special din Germania, unde emigraseră pentru a scăpa de justiție. Încercuirăm cârciuma și reușirăm să capturăm doi

bandiți în timp ce alții dispărură la adăpostul întunericului; i-am interogat îndelung și am început să obținem câteva informații.

În privința lui Liggio am aflat că era măcinat de o tuberculoză osoasă, care îl forța să poarte un corset și, după toate probabilitățile, se adăpostea la Palermo. Cercetările ținură o lună; la 14 mai, după investigații minuțioase în rândul medicilor, prin clinici și spitale, dădurăm de urmele unui pacient având caracteristicile lui Liggio, care fusese internat în clinica albaneză; dăduse un nume - fals dar puturăm să-l identificăm deoarece Gaspare Centineo - acesta fiind numele înregistrat în clinică - era un fost condamnat care trebuia să se prezinte zilnic la chestura din Partinico, ori omul nu se putea afla în două locuri deodată. Nu exista nici o îndoială că bolnavul era Luciano Liggio în persoană, dar unde se ascunsese după ce fusese tratat în clinică?

Fără îndoială, era nevoie să forțăm timpul.

Ne aruncarăm asupra câtorva tipi credincioși lui Liggio, pe care îi țineam sub supraveghere de mai multă vreme, în speranța că ne vor pune pe urmele șefului lor și îi arestarăm mai înainte de a înțelege ce li se întâmpla; era vorba de dr. La Mantia, Giuseppe Lauricella și de S. Marino, mare negustor de mobilă; numai prin acesta din urmă puteam să dăm de Liggio, așa că l-am determinat să vorbească.

În seara zilei de 14 mai 1964, după o serie de percheziții domiciliare extenuante, am descoperit ascunzișul - cald încă, dar gol - al lui Liggio, la familia La Rosa, în localitatea Giaculli și, cu toată părerea de rău că pasărea își luase încă o dată zborul, am simțit totuși că cercul se strângea în jurul persoanei banditului. Aveam tocmai de gând să examinez dulapul cu fund dublu și coridorul interior care îi permisese lui Liggio să ajungă într-o cămăruță pe care nimeni nu o suspectase, când patrulele aflate într-o

permanentă stare de alarmă ne semnalară o mișcare neobișnuită de mașini la Corleone, în fața casei unei domnișoare respectabile - numită Sorrisi - din strada Orsini nr. 3. N-am pierdut timpul și am alergat în această localitate și, dintr-o curiozitate ușor de înțeles, am bătut la ușa domnișoarei Sorrisi, întrebându-mă dacă nu comiteam o enormă greșeală. O bătrânică deschise ușa și se dădu la o parte pentru a ne lăsa să trecem. Traversarăm un coridor și intrarăm într-o cameră din fund, unde stătea întins pe pat un om cu fruntea scăldată de sudoare.

— Sunt cel pe care îl căutați, spuse, întâmpinând orice întrebare din partea noastră.

După ce reușise timp de șaisprezece ani să scape de vânătoarea inițiată de forțele ordinei publice, Luciano Liggio se predă. Boala lui Pot[1] făcuse din el o epavă umană, uscându-i picioarele și paralizându-i mișcările; istoria romanțată a existenței sale ajunsese la epilog și nici un protector n-ar mai fi fost în stare să-l scape de ispășire.

Ce să mai spun? În ceea ce privește mafia, aș putea folosi limbajul buletinelor militare: „Războiul continuă”. Totuși, nu pentru mult timp.

(*Angelo Mangano*)

[1] *Morbul lui Pott* = tuberculoză osoasă localizată la coloana vertebrală.

UN AUTOMOBIL DE 23 MILIOANE

În dimineața aceea de iunie din 1964, aveam întâlnire cu colonelul doctor Capasso, șeful secției de poliție „Moravuri și trafic de narcotice”, și așteptam cu nerăbdare să cunosc evoluția situației. În cursul săptămânii obținuserăm informații în legătură cu un transport neobișnuit de saci de droguri și agenții specializați se aruncaseră imediat pe această pistă, în speranța de a curma din față un comerț dăunător, menit să alimenteze lumea viciului.

Când funcționarul intră în biroul meu, mi-am dat imediat seama că avea noutăți importante de raportat.

— Cercetările ne-au permis să pătrundem destul de adânc în problema de față, declară el fără introducere, vorbind repede pe un ton ce trăda mulțumirea. N-a fost ușor, firește, dar băieții au depus toată…

Nu era nevoie să-mi amintească. Desfășurarea normală a delicatei munci a Echipei Operative și succesele obținute sunt posibile grație abnegației unui grup de oameni care alcătuiesc o duzină de secții bine pregătite și gata oricând de luptă. Oameni capabili, buni cunoscători ai mediului în care își desfășoară activitatea, vigilenți, și gata de acțiune zi și noapte, mereu în căutarea unei întâlniri, unui cuvânt, unei priviri care i-ar putea pune pe drumul adevărului.

— Am sesizat, continuă doctorul Capasso, plimbările frecvente la Roma ale unui recidivist numit Aldo, care este suspectat de complicitate în diferite acțiuni de trafic ilicit.

— Îi știi adresa?

— Aldo stă la Le Marche, la Camerino sau în

împrejurimile imediate. Vine deseori la Roma, dar se întoarce imediat la sediu.

— Înțeleg. Înainte de a ne apropia de el, va trebui să trimitem pe cineva acolo pentru a culege informații amănunțite asupra persoanei sale…

L-am chemat pe plutonierul Germinario și pe agentul Lo Prete, le-am făcut o descriere a individului pe baza datelor furnizate de doctorul Capasso, și i-am sfătuit să plece cât mai repede la Camerino.

— Mă bizui pe voi, le-am spus. Este vorba de o treabă extrem de delicată. Ferească Dumnezeu ca Aldo să simtă că suntem pe urmele lui; ar ieși din circulație sau, mai simplu, nu s-ar mai ocupa de droguri și noi n-am reuși niciodată să aflăm care-i sunt complicii. Va trebui să acționați cu maximum de prudență, dacă vreți să stabiliți domiciliul, să-i cunoașteți mișcările și să identificați persoanele cu care se întâlnește, fără să-i treziți suspiciuni.

Cei doi plecară și mă ținură la curent prin telefon asupra mișcărilor lor. Închiriaseră o cameră la Camerino și, în câteva zile, reușiră să afle ceea ce mă preocupa. La reîntoarcere în Roma, îmi înfățișară un portret precis al persoanei, cu toate obiceiurile sale, și-mi spuseră că se întâlnea frecvent cu un tânăr de statură înaltă care venea la întâlniri de fiecare dată cu o altă mașină.

„Grozavă treabă!” mă gândii eu și instinctul mă făcu să cred că o apucasem pe drumul cel bun.

Acum se punea problema să intrăm în acțiune și să stabilim un prim contact cu suspectul, plasându-i prin canalele subterane ale lumii viciului informația că „un anume comendator Bartoletti era interesat în achiziționarea unor cantități mari de stupefiante.” Aveam de gând să-mi asum identitatea fictivului comendator și să intru în joc, cu speranța de a înfrânge neîncrederea instinctivă a traficanților.

Și n-a trebuit s-aștept mult. În câteva zile îmi ajunsesem

scopul; întâlnirea fusese stabilită de Aldo într-un anumit bar din Polverino, cartier în Camerino, unde trebuia să mă duc singur. Am acceptat condițiile lui, cum era și firesc și, de comun acord cu doctorul Capasso, am hotărât răspândirea în sfera respectivă a unor oameni din Secția Narcotice, travestiți în muncitori, țărani și măturători. În ziua și la ora stabilită m-am prezentat la întâlnire, fără întârziere, pregătit să aștept. Traficantul sosi după o jumătate de oră și întârzierea nu mă surprinse câtuși de puțin. Îmi imaginasem că, înainte de a veni, Aldo inspectase străzile din jur pentru a se convinge că nu existau elemente suspecte și pentru a se încredința că venisem singur și nicidecum însoțit de alte persoane.

Părea să aibă vreo cincizeci de ani, era îmbrăcat modest și nu purta haină, datorită căldurii aproape estivale. Se apropie de mine. După ce mai aruncă o ultimă privire îndărăt, și mă întrebă dacă eu sunt comendatorul Bartoletti.

— Da, eu sunt, îi răspunsei scurt, ridicându-mă de pe scaun. Și dumneavoastră, presupun că sunteți Aldo. Să plecăm de aici, nu vreau să discutăm într-un bar.

— Dar unde vreți să mergem? mă întrebă neîncrezător.

— Am parcat mașina la intrarea în oraș. Poftiți.

Discuția purtată în mașină fu reușită. Aldo se convinse încet, încet, că are de-a face cu un domn serios, bogat, discret și, după ce-și învinse ultimele rețineri firești, se hotărî să scoată din buzunar două plicuri de cocaină pură și să mi le încredințeze.

— Iată eșantionul mărfii, spuse. Puteți s-o examinați pe îndelete.

— De acord.

— Dacă vă convine, pot să vă ofer două kilograme și jumătate.

Mă arătai puțin sceptic.

— Mi se pare o cantitate prea mare. Sunteți sigur că nu

vă înșelați?

— Dacă pentru dumneavoastră e prea mult… replică oarecum afectat.

— A, nicidecum, mie-mi convine de minune. Dacă-i vorba să încheiem afacerea, eu prefer s-o facem pe scară mare, în așa fel încât câștigul să acopere riscurile. Marfa este chiar a dumneavoastră?

— Nu, a proprietarului, care este un prieten de-al meu. Îi voi comunica imediat și astfel n-o să mai vândă altora.

— Foarte bine. Dar cine este acest prieten? Locuiește prin împrejurimi?

Se puse imediat în gardă și mă privi bănuitor.

— De ce vreți să știți?

— A, nu mă interesează deloc! Voiam numai să mă conving de seriozitatea și discreția dumneavoastră și să știu dacă data viitoare ne întâlnim tot aici.

După aceasta își reveni.

— A, da, păi… se numește Poldo, însă nu e din părțile astea. Oricum, este bine să ne întâlnim tot pe-aici, e mai multă liniște, nu-i așa?

— Mi-e indiferent. Alegeți dumneavoastră locul.

— N-ați fi de acord să ne vedem poimâine la unsprezece, în fața oficiului poștal din Camerino?

— Veți veni și cu Poldo? Eu aș vrea să tratez direct cu proprietarul mărfii, fiindcă, în primul rând, nu am de gând să pierd prea mult timp.

— Sigur, domnule comendator, voi veni și cu Poldo. Veți fi mulțumit, o să vedeți…

Am coborât din mașină și ne-am despărțit. Totul mersese ca pe roate. În ziua celei de a doua întâlniri am ajuns la locul fixat mai devreme, și am început să aștept calm, știind bine că agenții Secției Narcotice se plasaseră în locurile cele mai potrivite pentru a urmări scena de la distanță și pentru a interveni în caz de nevoie. De data aceasta Aldo a fost punctual.

Sosi într-un automobil „500” și l-am văzut ieșind din mașină împreună cu o persoană ale cărei semnalmente corespundeau cu cele ale lui Poldo sau mai degrabă ale tânărului pe care plutonierul Geminario și agentul Lo Prete le notaseră la Camerino. Era un tip înalt, cam de 30 de ani, cu un început de chelie, fără haină, cu un pulover aruncat pe umăr; înainte de a se îndepărta de mașină, privi în jur de mai multe ori, apoi aruncă o privire neîncrezătoare în direcția mea. După ce schimbă câteva cuvinte cu tovarășul său, se hotărî să-mi vină în întâmpinare.

Aldo ne făcu cunoștință și mi-am dat seama că tovarășul său era fierul dracului.

Ne întreținurăm câteva minute, fără ca să reușesc să-i înlătur definitiv orice urmă de neîncredere și, în sfârșit, m-am hotărât să iau taurul de coarne.

— Ascultați! i-am spus scurt. Înțeleg neîncrederea dumneavoastră, dar observ că uitați riscul pe care mi-l asum și eu! Aldo mi-a spus că aveți o marfă pe care eu doresc s-o cumpăr, iar dacă v-ați răzgândit, n-aveți decât s-o spuneți și nimeni n-o să se supere! Nu pot să-mi pierd ziua discutând cu dumneavoastră!

Era, firește, un bluf și, cum se întâmpla adeseori, a reușit. Tonul meu hotărât avu menirea să-l trezească și să-l determine să înceapă tratativele.

— Ați analizat mostrele? mă întrebă, supus.

— Desigur, și sunt mulțumit. Felicitări, de unde dracu ați pescuit-o?

Am zâmbit liniștitor și am adăugat:

— Fiți liniștit, n-am de gând să vă fac concurență. Dimpotrivă, nici nu vreau măcar să-mi răspundeți.

Mă privi atent și, în fața minei mele nevinovate, își pierdu aerul prudent și-mi zâmbi.

— Nu-i nici un secret, pot să vă spun, și așa n-o să știți de unde s-o luați. Este marfă din Bolivia…

— Minunat! Știți că este de o puritate excepțională?

Înarmat cu cunoștințele mele și cu datele pe care laboratoarele poliției mi le dăduseră după analiza cocainei, m-am lansat într-o lungă și doctă dizertație asupra drogurilor, iar Poldo se convinse că eram o autoritate în acest domeniu.

— Mă bucur că vă place, replică. Puteți s-o folosiți după bunul dumneavoastră plac, să cumpărați o cantitate mare și să câștigați mult.

— Apropo de cantitate, observai eu, prietenul dumneavoastră Aldo mi-a vorbit de două kilograme și jumătate…

— N-a știut, în momentul de față am la dispoziție numai jumătate de kilogram. De celelalte două kilograme voi dispune abia la începutul lui august.

Pe moment am rămas dezorientat în fața acestei întorsături neașteptate și m-am întrebat dacă nu era cumva o manevră din partea lui Poldo pentru a tărăgăna afacerea, însă, neavând posibilitatea să mă conving, a trebuit să fac mină bună. M-am arătat însă foarte nemulțumit și mi-am manifestat, deschis dezaprobarea.

— Nu mă așteptam la așa ceva! am exclamat. Speram să terminăm imediat, pentru a reduce riscurile la minimum și să nu ne mai întâlnim de atâtea ori!

— Îmi pare rău, replică Poldo, întunecat la față. Nu știu ce să fac.

Am ajuns la concluzia că, dacă voiam să nu pierd totul, nu mai trebuia să persist în această atitudine de intransigență și, după o scurtă meditație, am spus suspinând:

— Bine, fie și o jumătate de kilogram. Dar cu o singură condiție și anume să-mi garantați că îmi veți vinde și celelalte două kilograme imediat ce veți intra în posesia lor; să nu-mi încurcați treburile adresându-vă la terțe persoane.

— Aveți cuvântul meu, mă asigură Poldo. Ce interes aș

avea să schimb cumpărătorii?

— De acord. Să ne înțelegem asupra prețului. Cât cereți?

— Nouă milioane kilogramul.

După ce am mai discutat puțin, ne-am dat întâlnire pentru săptămâna viitoare într-o piață din Iesi, orășel cunoscut în provincia Ancona.

— O să aduc cu mine un chimist de încredere, i-am spus eu. Aveți ceva împotrivă?

— Nu vă pot împiedica, răspunse traficantul. Eu o să pun marfa în două borcănașe de sticlă, iar omul dumneavoastră o va putea examina după plac.

— Foarte bine.

După aceasta ne-am despărțit, apucând în direcții diferite.

În ziua fixată pentru nouă întâlnire, m-am îndreptat spre Iesi mult mai devreme, de data aceasta fiind urmat în afară de doctorul Capasso și de plutonierul Germinario, de agenții Lo Prete, Chiasini, Lauria, Dusone de la Secția Narcotice și de doctorul D'Aquino, comandantul cabinetului regional al poliției științifice, împreună cu brigadierul Grogan care trebuia să filmeze cu teleobiectivul diferitele faze ale întâlnirii.

Funcționarii de la poliție și agenții s-au îngrijit să fie cât mai conspirativi, ajungând până acolo în grija lor pentru amănunte, încât se îmbarcară în câteva mașini străine cu numere din alte țări și acum, sub înfățișarea unor turiști inofensivi, se pregăteau să-și îndeplinească, netulburați, misiunea.

Eu îmi modificasem programul în ce-l privește pe contrabandist, iar când am ajuns la locul stabilit, mi-am repetat în gând rolul; mă apropiam de finalul acțiunii și nu-mi puteam permite nici cea mai mică eroare.

Ora stabilită a venit și a trecut; minutele se scurgeau cu încetineală dar implacabil și, constatând că Poldo nu-și făcea apariția, am încercat un sentiment de deziluzie greu

de mărturisit. Greșisem, oare, cu ceva încât am trezit bănuiala tânărului? Sau el se speriase în ultimul moment din motive pe care eu nu reușeam să mi le explic?

Am așteptat cu nervii încordați, foarte hotărât să nu mă mișc cu nici un preț din locul acela și, în sfârșit, răbdarea mea a fost încununată de succes. M-am trezit cu Poldo în spatele meu, când îmi pierdusem aproape orice speranță de a-l mai vedea sosind; mă salută printr-un gest iute. Am pornit alături de el și l-am informat că nu aveam banii la mine. Se schimbă la față și mă privi chiorâș.

— Ați spus că… protestă el.

— Încearcă să judeci și dumneata! l-am întrerupt cu severitate, vorbind repede. Ar fi fost o mare imprudență din partea mea să umblu cu cinci milioane în buzunar! Imaginează-ți că poliția m-ar fi oprit dintr-un motiv oarecare sau că aș fi fost victima unui accident, a unui furt…

Ideea furtului se vede că l-a distrat, fiindcă rânji ușor.

— Aveți dreptate, aveți dreptate, răspunse. Ce-aveți de gând acum?

— Îți voi lăsa un cec pentru suma tratată. Numai că astăzi banca este închisă și pentru asta va trebui să fixăm o altă întâlnire.

— Un cec? Nu-mi place povestea asta!

— Un moment, lasă-mă să termin. Voi transfera suma la sucursala Băncii Naționale a Muncii din Iesi și mă voi duce să încasez personal banii în prezența dumitale. Ne vor trebui câteva zile ca să terminăm afacerea; prin urmare, peste trei zile ne întâlnim chiar în acest loc.

Se încruntă și se gândi îndelung, ca și când ar fi vrut să găsească punctul slab al propunerii mele.

— Vreți să spuneți, întrebă în sfârșit, că ne vom prezenta împreună la bancă, dumneavoastră veți completa cecul și veți încasa banii pe care mi-i veți da imediat mie?

— Da, și la rândul dumitale îmi vei da marfa. Îți atrag

atenția că nu vei fi nevoit să numeri banii, fiindcă o să ți-i numere casierul sub nas. Nici nu ai putea avea o garanție mai bună decât asta.

Se lămuri, îmi acceptă planul și plecă promițându-mi că va fi punctual la întâlnirea următoare. M-am întors și eu la Roma și am dat oamenilor mei sarcina să-l fileze pe tânăr, cu scopul de a stabili adresa și eventualele lui legături. Ultima fază a operației putea începe și acum, mai mult ca oricând, trebuia să fim prudenți și să nu neglijăm nimic.

În dimineața celei de a treia zile mă aflam din nou la Iesi în compania brigadierului Brogna din Echipa Științifică, care trebuia să joace rolul chimistului meu de încredere, și, cu o satisfacție de nedescris, l-am văzut pe Poldo sosind la timp. Se afla la volanul unei mașini „500” și m-a invitat să merg cu el pentru a lua marfa.

— Unde? am întrebat pe un ton plin de surprindere.

— La câțiva kilometri de aici.

— Glumești? Nu vreau să călătoresc în compania dumitale și unde mai pui și cu o marfă care „frige”. Du-te singur, te aștept.

M-a privit cu oarecare respect.

— Sunteți un om prudent? Foarte bine, am să mă duc singur. Peste o jumătate de oră voi fi înapoi.

A fost parolist. Se întoarse imediat la Iesi, la volanul aceleiași mașini și cu marfa într-o servietă. A oprit la colțul cel mai puțin frecventat dintr-o piațetă secundară, iar eu și brigadierul am urcat într-o mașină.

Lui Poldo nu-i fu greu să-mi dea două borcane de sticlă, iar Brogna luă două mostre de cocaină pe care le supuse imediat controlului, servindu-se de aparatură și reactivele pe care Divizia Poliției Criminale ni le pusese la dispoziție.

— Totu-i în ordine, domnule comendator, anunță la sfârșitul analizei, întorcându-se spre mine. Examenul este pozitiv.

— Atunci, putem să-i dăm drumul, am replicat

stăpânindu-mi cu greu nerăbdarea care mă cuprinse. Pune borcanele în servietă, domnule Poldo, o să mi le dai la bancă imediat ce am să-ți plătesc.

Fără să aștept răspunsul, am coborât din mașină tot atât de sigur pe cât eram că îi spulberasem de-acum încolo orice bănuială, și am pornit către ultima etapă.

Peste puțin timp afacerea avea să se termine și nu mai aveam răbdare să ajung până la capăt. Nici un traseu nu mi s-a părut așa de lung ca acela care despărțea piațeta de sediul băncii și când în sfârșit am pus piciorul în holul vast de la parter, am respirat ușurat. O privire aruncată în spate mi-a permis să constat că Poldo mă urmase docil, cu servieta strânsă sub braț, și astfel, liniștit în privința lui, am scos un libret de cecuri și am început să scriu. Nu apucasem să completez în întregime formularul, că doctorul Capasso, doctorul D'Aquino și câțiva agenți din Secția Narcotice intrară în acțiune. Îl încercuiră pe Poldo tăindu-i orice posibilitate de scăpare, îi confiscară servieta și îl declarară arestat, în timp ce eu băgăm în buzunar libretul oricum inutil și mă apropiam spunând: „Comedia a luat sfârșit, Poldo".

M-a privit lung, cu o căutătură neclară, mai mult plină de surpriză decât de ură și a spus cu voce scăzută:

— Ați jucat bine, domnule comendator…

A fost transportat la sediul Comisariatului din Iesi, iar eu cu câțiva agenți am plecat în grabă la Polverina unde și arestarea lui Aldo, complicele lui Poldo, avu loc fără nici o greutate. M-am întors imediat la Iesi pentru o cercetare preliminară și din interogatoriul celor doi a rezultat că Poldo - Leopoldo Lombardi, născut la Iesi în 1930, rezident la Buenos Aires - era proprietarul drogurilor și cel care le introdusese în țara noastră, în timp ce complicele lui, o veche cunoștință a poliției, se numea Aldo Cesari și era născut în 1907 la Camerino, unde și locuia. Evident, nu putură să nege și, în fața probelor zdrobitoare, își

recunoscură vinovăția.

Se încheiase astfel fericit, cazul „Poldo-drogul” și se scrisese un alt capitol în cartea neagră a stupefiantelor.

Oricum, băieții de la „Narcotice” își fac întotdeauna datoria.

(*Renato San Giorgio*)

LEGEA ÎNFRÂNGE VRĂJITORIA

Omul pe care m-am dus să-l întâmpin la aeroportul din Palermo, avea un *curriculum* de te făcea să îngălbenești. Se făcuse vinovat de omor, extorcare, complicitate la delicte, trafic de stupefiante, făcuse parte din bande înarmate. Expulzat în 1948 din Statele Unite, fusese cunoscut sub numele de „*Three fingered Frank*" (Franco, trei degete) și folosise mai multe nume false, printre care Frank Le Monde, Frank Lo Jacomo, Frank Polo. În realitate, se numea Francesco Coppola și se născuse la Partinico.

Numele său apăruse adesea pe primele pagini ale ziarelor și era legat de acelea ale renumiților Vito Genovese, Camillo Galante alias Bruno Charles, Frank Garofalo și alții, toți implicați în infracțiuni de contrabandă cu stupefiante. Defăimaseră numele a multor mii de italieni cinstiți, iar prin violență și asuprire își impuseseră dominația aproape pe o jumătate din teritoriul S.U.A.

Noi, cei din poliție, știam că elementele mafiei siciliene colaborau într-o sută de feluri cu bandiții emigrați în străinătate și de câtva timp ne dedicam întreaga noastră energie căutării unor probe care să ne permită identificarea și arestarea vinovaților de seamă. Rezultatele nu se lăsaseră așteptate și foarte mulți pești, mari și mici, căzuseră în plasa întinsă cu dibăcie.

Oricum, nu despre acțiunile antimafia vreau să vă vorbesc acum; m-am oprit numai asupra acestei activități deoarece constituia preocuparea mea majoră în momentul

în care mă duceam la aeroport să-l preiau pe prizonierul Frank Coppola și atenția îmi fu distrasă de vestea neașteptată a unui delict ce avusese loc cu puțin mai înainte în strada Sperone, într-o suburbie a orașului.

Am făcut cale întoarsă și m-am îndreptat către strada Sperone, însoțit de oamenii din Echipa Operativă care veniseră după mine să mă anunțe, iar pe drum m-au pus la curent. Victima era o femeie, o anume Maria Mazzola, de 59 de ani, proprietara unei prăvălii de fructe și zarzavaturi; fusese omorâtă cu două gloanțe „lupara" trase de după un zid, într-o ambuscadă pusă anume la cale și favorizată de semiîntuneric.

Cercetările sumare pe care le efectuarăm la fața locului mă convinseseră că problema avea să se rezolve foarte greu și-mi dădui seama că trebuia să-i dedic tot timpul meu, renunțând pentru un timp la acțiunea începută împotriva mafiei. Am prevăzut, pe scurt, toate obstacolele care aveau să mi se pună în cale și am hotărât să lupt cu aceeași râvnă pentru descoperirea vinovaților, fără să-mi treacă însă prin minte că în câteva zile cursul evenimentelor avea să mă întoarcă în istorie până în vremea întunecată a evului mediu. Nu exagerez deloc, dacă ne gândim că originea asasinatului era o întreagă poveste halucinantă de vrăjitorii, de creaturi bizare, deochi și superstiții înspăimântătoare și că vinovații materiali aparțineau unei singure familii.

Femeia era foarte cunoscută în acel sector și se poate spune că am fost nevoiți să-i ascultăm pe toți locuitorii din jur, pentru a putea înțelege ceva. Mazzola era descrisă ca o persoană cu o conduită ireproșabilă, fapt care complica cercetările prin lipsa unui mobil al acestei crime grave.

Trecurăm în revistă toate cauzele posibile: neînțelegeri familiale, conflict de interese, vechi antipatii și răfuieli, invidie profesională și audiarăm de nenumărate ori membrii familiei Mazzola în speranța de a găsi o licărire de

lumină. Rudele victimei erau: soțul - Angelo Fanale; fiicele - Francesca, Giuseppina și Vincenza; fiul - Giacomo; însă cu toată persistența în interogatorii nu reușirăm să scoatem nimic; păreau oameni cumsecade, uniți într-o sinceră și liniștită conviețuire.

Între timp, fiindcă gaura făcută în zidul mic în spatele căruia se ascunsese asasinul putea fi artificială, trecui la interogarea proprietarilor și arendașilor din împrejurimi, dar și de data aceasta întrebările mele nu-și găsiră răspunsul. Părea că nimeni nu văzuse și nu auzise nimic. Pe baza unei semnalări primite, i-am convocat pe verii Vabres și Perlongo care ieșiseră printre ultimii din prăvălia victimei, cu puțin înainte ca Mazzola să părăsească localul pentru a merge acasă și a întâlni moartea care stătea la pândă; cei doi fură însă în măsură să prezinte un alibi de neatacat și, cum e și firesc, a trebuit să-i abandonez. Același lucru se petrecu și cu un anume Salvatore Termini care avusese o dispută violentă cu Mazzola, din cauza unei false acuzații adusă de el fiului victimei, Giacomo Fanale și, neputând să-i notific vreun cap de acuzare, m-am văzut silit să abandonez și această pistă; la rândul său, Termini dispunea de un alibi extraordinar… fără să mai socotim că îl supusesem la o probă cu parafină care s-a soldat cu rezultate negative.

Ajunsesem la un punct mort și începusem să mă întreb când aveam să descopăr mobilul inexplicabilului asasinat, când iată că fiica moartei, Giuseppina Fanale, îmi deschise în fața ochilor o nouă perspectivă. Tocmai discutam cu ea și la un moment dat, exasperat, am exclamat:

— Parcă totul ar fi o vrăjitorie!

Femeia mă privi de jos în sus, apoi își întoarse capul și, timidă, rosti cu voce abia perceptibilă:

— În sfârșit, ați ghicit. Am dorit atât de mult să pricepeți asta. Eu nu puteam să vă spun, înțelegeți?…

Aveam impresia că se împrăștie norii și că soarele

luminează întunecatul câmp al cercetărilor. Am simțit cum mă trec fiorii și câteva clipe nu am avut curajul să deschid gura.

În sfârșit, mă aflam pe drumul cel bun. Din momentul acela trebuia să acționez cu o precauție deosebită, altfel lumea aceea s-ar fi închis în turnul ei și n-aș mai fi aflat nimic. Astfel, puțin câte puțin, prefăcându-mă stăpânit de o teamă superstițioasă, făcându-i pe cei ce mă ascultau să creadă că noțiunile de „magie” și de deochi trebuie acceptate și considerate absolut raționale, începui să scot din gura unor martori câteva nume pe care nu le cunoșteam încă: Rosalia Orlando, mama lui Antonio Firriolo și a lui Giuseppe Firriolo, o femeie în vârstă care ținea o prăvălie de fructe și zarzavaturi în strada Sperone, chiar în fața prăvăliei Mariei Mazzola. Iată ce-am aflat prin vocea Giuseppinei:

— Nu îndrăzneam să vă vorbesc fiindcă nu știam ce veți crede despre anumite lucruri, mărturisi ea. Și apoi, nu-mi făcea plăcere să vântur zvonurile care circulau pe seama sărmanei mele mame. Ea și Rosalia Orlando se urau din cauza meseriei lor. Din faptul că existau două prăvălii identice, una în fața celeilalte, au izbucnit certuri și răfuieli. Și când soțul Rosaliei Orlando a murit, ea a pus decesul pe seama deochiului mamei. La fel și când i-a murit o fată în împrejurări misterioase. Într-o noapte, prăvălia maică-mii a luat foc - din fericire, fără urmări grave - așa încât nu am făcut nici un denunț; dar vinovați de aceasta erau cu siguranță fiii Rosaliei Orlando, Antonio și Giuseppe Firriolo, deși nu am dovezi. În ultima vreme relațiile dintre familiile noastre se încordaseră și mai mult Orlando spunea că pe terenul închiriat de ea nu mai crește iarba și că fructele și verdețurile i se uscau; apoi, când Antonio s-a îmbolnăvit, având aceleași simptome care l-au dus pe taică-su în mormânt, bătrâna și-a pierdut capul și a acuzat-o pe maică-mea de tot felul de vrăjitorii.

Nu vedeam ce mai puteam să aflu. Pe baza acestor declarații foarte importante, am trecut la interogarea Rosaliei Orlando și a lui Firriolo Antonio - presupusul bolnav; spun „presupus” fiindcă medicul care l-a consultat la cererea mea l-a găsit sănătos. Lăsându-i să creadă că știu mai multe decât știam în realitate, i-am acuzat deschis de asasinarea Mariei Mazzola. Au negat, se înțelege, și au prezentat un alibi, dar nu mi-a fost greu să-l dărâm. Firriolo declară că nu ieșise pe poarta casei la ora când se comisese crima și aduse chiar câțiva martori; însă, când i-am demonstrat că strada se aflase în întuneric din pricina întreruperii iluminației și că niciunul dintre martori nu-l putuse vedea pe Firriolo după apusul soarelui, am câștigat partida. Martorii dădură înapoi și reținuții se hotărâră să mărturisească. Executorul material al crimei fusese Giuseppe Firriolo, însă și fratele lui asistase personal la crimă, amândoi instigați de propria lor mamă.

Bătrâna Orlando se întinse la vorbă despre așa-zisele „magii” ale Mazzolei; povesti cu lux de amănunte despre seria lungă de neînțelegeri, de violențe, de deochi care o determinase să-și transforme copiii în asasini și încheie declarând că acțiunea ei a fost un act de dreptate și că ar fi oricând dispusă s-o repete. Declarații față de care orice comentariu este de prisos. Femeia aceea, adevărata „vrăjitoare” a întregii întâmplări, în loc să-și crească copiii într-o atmosferă de cinste și muncă, le umpluse sufletul cu veninul urii și al răzbunării.

Pentru noi cazul era închis, iar când mi-am concentrat atenția asupra altor probleme, am simțit un fel de ușurare. Răufăcătorii de care trebuia să mă ocup erau indivizi periculoși, însă puteam cel puțin să-i înțeleg și știam cum să lupt împotriva lor. Locuiau în marile metropole, călătoreau în limuzine și frecventau localuri de lux. Desigur, erau mai adaptați mentalității mele de om modern. (Curtea cu Juri din Palermo a condamnat în

februarie 1967 pe Giuseppe Firriolo și Rosalia Orlando la 24 și respectiv 21 de ani închisoare).

(*Umberto Madia*)

C U P R I N S

PREFAȚA EDIȚIEI ITALIENE....4
LĂMURIRE....7
O MĂRTURISIRE REVELATOARE....9
CRIME ÎN FAMILIE....19
ASALTUL TRENULUI....32
CHITARA „A CÂNTAT”....46
DOI MORȚI PENTRU OPT CAUCIUCURI....52
CRIMA ÎN „CATACOMBE”....63
DIN VINA UNUI DIHOR....68
„BANDA DE PRETUTINDENI”....79
UCISĂ CU PIETRE....84
VILA ÎNSÂNGERATĂ....98
UN UCIGAȘ ÎN MÂNĂSTIRE....114
TREI ÎMPUȘCĂTURI PE MALUL LACULUI....127
OPIU ÎN CALĂ....139
BANDIȚII DINTR-UN „1900”....145
DE LA GIN LA ADEVĂR....151

LOVITURA DIN STRADA OSOPPO.....157
CRICUL ADUCĂTOR DE MOARTE.....161
O CRIMĂ PENTRU DOI COLONEI.....174
MOARTEA CU GALENȚI.....184
„LUPARA” ÎN AUSTRALIA.....196
ÎN LUPTA CU HOȚII DE COPII.....211
O LUNGĂ VÂNĂTOARE DE OAMENI.....217
UN AUTOMOBIL DE 23 MILIOANE.....223
LEGEA ÎNFRÂNGE VRĂJITORIA.....233

Lector: Antoaneta Roman
Tehnoredactor: Aurica Ionescu

Bun de tipar 02.10.1973. Apărut 1973.
Tiraj 80.160. Coli tipar 14,5.

Tiparul executat sub comanda nr. 20 529 la
Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii”,
Piața Scânteii nr. 1,
București - R.S.R.

versiune ebook: [1.0] hunyade